

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ
ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ 1997

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ
ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

1997

Σύνοψη των εργασιών
του Δικαστηρίου
και του Πρωτοδικείου
των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Λουξεμβούργο 1998

Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
L-2925 Luxembourg
Αριθ. Τηλεφώνου: (352) 43 03-1
Αριθ. Telex Γραμματείας: 2510 CURIA LU
Τηλεγραφική διεύθυνση: CURIA
Telefax Δικαστηρίου: (352) 43 03-2600
Telefax Υπηρεσίας Πληροφοριών: (352) 43 03-2500

Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
L-2925 Luxembourg
Αριθ. Τηλεφώνου: (352) 43 03-1
Telefax Πρωτοδικείου: (352) 43 03-2100

Η σύνταξη περατώθηκε στις 10 Φεβρουαρίου 1998.

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το Internet μέσω του εξυπηρετητή Europa (<http://europa.eu.int>).

Βιβλιογραφικό δελτίο υπάρχει στο τέλος του τεύχους.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 1998

ISBN 92-829-0384-2

© Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 1998
Επιτρέπεται η αναδημοσίευση με μνεία της πηγής.

Printed in Italy

Πίνακας περιεχομένων

σελίδα

Πρόλογος, από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου G.C. Rodríguez Iglesias	7
--	---

Κεφάλαιο I

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

A — Η δραστηριότητα του Δικαστηρίου κατά το 1997, από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου Gil Carlos Rodríguez Iglesias	11
B — Σύνθεση του Δικαστηρίου	53
1. Τα μέλη του Δικαστηρίου	55
2. Οι μεταβολές της συνθέσεως του Δικαστηρίου κατά το 1997	63
3. Σειρές πρωτοκόλλου	65

Κεφάλαιο II

Το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

- A — Η δραστηριότητα του Πρωτοδικείου κατά το 1997,
από τον Πρόεδρο του Πρωτοδικείου Antonio Saggio .. 71
- B — Σύνθεση του Πρωτοδικείου 119
1. Τα μέλη του Πρωτοδικείου 121
 2. Οι μεταβολές της συνθέσεως του Πρωτοδικείου κατά το 1997 127
 3. Σειρές πρωτοκόλλου 129

Κεφάλαιο III

Συναντήσεις και επισκέψεις

- A — Επίσημες επισκέψεις και εκδηλώσεις στο Δικαστήριο
και το Πρωτοδικείο κατά το 1997 135
- B — Εκπαιδευτικές επισκέψεις στο Δικαστήριο και το
Πρωτοδικείο κατά το 1997 141
- Γ — Πανηγυρικές συνεδριάσεις κατά το 1997 143

Κεφάλαιο IV

Πίνακες και στατιστικές

- A — Δικαιοδοτικές δραστηριότητες του Δικαστηρίου
1. Αναλυτικός πίνακας των αποφάσεων του
Δικαστηρίου κατά το 1997 147
 2. Στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις δικαιοδοτικές
δραστηριότητες του Δικαστηρίου 189
- B — Δικαιοδοτικές δραστηριότητες του Πρωτοδικείου
1. Αναλυτικός πίνακας των αποφάσεων του
Πρωτοδικείου κατά το 1997 209
 2. Στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις δικαιοδοτικές
δραστηριότητες του Πρωτοδικείου 233

Κεφάλαιο V

Τα εθνικά δικαστήρια και το κοινοτικό δίκαιο

- A — Δραστηριότητες των εθνικών δικαστηρίων απόμεινες
του κοινοτικού δικαίου 251

B —	Ενημερωτικό σημείωμα για τις αιτήσεις των εθνικών δικαστηρίων προς έκδοση προδικαστικής αποφάσεως	253
-----	---	-----

Κεφάλαιο VI

Γενικές πληροφορίες

A —	Εκδόσεις και βάσεις δεδομένων	261
B —	Η διοίκηση: συνοπτικό οργανόγραμμα	273

Συναντήσεις και επισκέψεις

A —	Επίσημες επισκέψεις και εκδηλώσεις στο Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο κατά το 1997	135
B —	Εκπαιδευτικές επισκέψεις στο Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο	144
Γ —	Πανοηγυρικές συνεδριάσεις κατά το 1997	143

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου G.C. Rodríguez Iglesias

Το έτος 1997 σφραγίστηκε από τη λήξη της Διακυβερνητικής Διασκέψεως και την υπογραφή της Συνθήκης του Άμστερνταμ, η οποία αποτελεί τον νέο λίθο στο κοινοτικό οικοδόμημα. Το Δικαστήριο παρακολούθησε με ενδιαφέρον την προετοιμασία αυτής της μεταρρυθμίσεως και συνέβαλε σ' αυτήν απευθύνοντας μια έκθεση προς την ομάδα προβληματισμού που ήταν επιφορτισμένη με το έργο αυτό.

Ασφαλώς, δεν υλοποιήθηκαν όλες οι επιθυμίες που είχε εκφράσει το Δικαστήριο, ιδίως δε το αίτημά του να καταστεί λιγότερο αυστηρή η διαδικασία τροποποιήσεως του κανονισμού διαδικασίας του. Ωστόσο, το ουσιώδες μήνυμα του Δικαστηρίου, όσον αφορά τη διατήρηση του ρόλου και των προνομίων των δικαιοδοτικών οργάνων στο πλαίσιο της κοινότητας δικαίου που αποτελεί η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, έγινε πλήρως αντιληπτό. Εξάλλου, η νέα Συνθήκη προβλέπει την ανάθεση αυξημένων αρμοδιοτήτων στο Δικαστήριο, μεταξύ άλλων στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και σε υποθέσεις αδείας εισόδου στο κοινοτικό έδαφος, χορηγήσεως ασύλου, μεταναστεύσεως και άλλων πολιτικών που άπτονται της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων.

Η παρούσα έκθεση πεπραγμένων φιλοδοξεί να αποτελέσει μια σύντομη επισκόπηση των εργασιών του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά το 1997.

Η έκθεση αυτή, καταρτιζόμενη μέσα στο σύντομο διάστημα που επιβάλλει η φύση της αλλά και με την απόσταση που επιτρέπει σε σχέση με τα γεγονότα, προσφέρει στον αναγνώστη μια συνολική εικόνα των δραστηριοτήτων ενός δωδεκαμήνου.

Αποτελεί έτσι, ελπίζω, ένα χρήσιμο συμπλήρωμα στο πλαίσιο της ταχείας κυκλοφορίας της νομολογίας, για την οποία το Δικαστήριο κατέβαλε και πάλι πολλές προσπάθειες κατά το παρελθόν έτος.

Συναφώς, το 1997 χαράχτηκε αναμφισβήτητα από τα γράμματα *www.curia.eu.int*, που αποτελούν τη διεύθυνση Internet του Δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, η χρήση του Internet, το οποίο το Δικαστήριο είχε ήδη αρχίσει να χρησιμοποιεί το 1996, γνώρισε μια πραγματική έκρηξη στο διάστημα που καλύπτει η παρούσα έκθεση. Ήδη από τον Οκτώβριο του 1996, το Δικαστήριο διέθετε τη δική του σελίδα στο Internet, στο πλαίσιο του κόμβου Europa, η οποία περιείχε, μεταξύ άλλων, γενικές πληροφορίες για την οργάνωση και τις δραστηριότητες του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου. Ένα αποφασιστικής σημασίας βήμα έγινε το καλοκαίρι του 1997 με την κυκλοφορία, μέσω του Internet, του πλήρους κειμένου των αποφάσεων ήδη από την ημέρα της δημοσίευσής τους (με εξαίρεση, προς το παρόν, των αποφάσεων στις υπαλληλικές υποθέσεις), κατά κανόνα σε όλες τις επίσημες γλώσσες.

Έτσι, οι δυνατότητες άμεσης πρόσβασης των νομικών κύκλων και, γενικότερα, των ευρωπαίων πολιτών στην κοινοτική νομολογία πολλαπλασιάστηκαν. Ο αριθμός αυτών που συμβουλεύονται τη σελίδα του Δικαστηρίου — περισσότεροι από δέκα χιλιάδες κάθε μήνα — μαρτυρά, εξάλλου, τη χρησιμότητα αυτού του νέου μέσου διάδοσης της νομολογίας.

Το επόμενο στάδιο της προσπάθειας αυτής θα είναι να τεθούν στη διάθεση των χρηστών της σελίδας Internet του Δικαστηρίου οι προτάσεις των γενικών εισαγγελέων καθώς και οι αποφάσεις του Πρωτοδικείου στις υπαλληλικές υποθέσεις.

Κεφάλαιο I

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

δικάζοντα σχηματισμό, ο οποίος επιλέγεται με γνώμονα το πόσο σημαντική είναι η υπόθεση, και – εκτός αν δεν διεξαχθεί προφορική διαδικασία – να ορίσει ημερομηνία για την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Αφού οι διάδικοι αναπτύξουν τις προφορικές παρατηρήσεις τους, ο γενικός εισαγγελέας στον οποίο έχει ανατεθεί η υπόθεση ετοιμάζει τις προτάσεις του και, μόλις τις αναπτύξει, η υπόθεση τίθεται σε διάσκεψη. Με το πέρας της διασκέψεως αυτής, η απόφαση στην οποία καταλήγει ο δικάζων σχηματισμός μεταφράζεται σε όλες τις επίσημες γλώσσες, οπότε γίνεται η δημοσίευση της αποφάσεως ή η έκδοση της διατάξεως. Συνολικώς, η διαδικασία διαρκεί περίπου είκοσι μήνες, από τους οποίους ένα μεγάλο μέρος καταλαμβάνουν οι διάφορες μεταφράσεις των δικογράφων οι οποίες απαιτούνται κατά τους ισχύοντες κανόνες.

Δρέποντας του καρπούς των σημαντικών προσπαθειών που κατέβαλε όσον αφορά κάθε ένα από αυτά τα στάδια της διαδικασίας, το Δικαστήριο κατόρθωσε, για το 1997, να αυξήσει αισθητά τον αριθμό των αποφάσεων και διατάξεων που εξέδωσε προς περάτωση των υποθέσεων. Συγκεκριμένα, εξέδωσε 242 αποφάσεις (έναντι 193 το 1996) και 135 διατάξεις, περατώνοντας έτσι, σε διάστημα δώδεκα μηνών, 456 υποθέσεις.

Ο αριθμός των υποθέσεων που περατώθηκαν κατά το 1997 είναι ελαφρώς μεγαλύτερος εκείνου των υποθέσεων που εισήχθησαν στο Δικαστήριο κατά την ίδια περίοδο (445 νέες υποθέσεις το 1997). Στο τέλος της περιόδου αυτής, ο αριθμός των εκκρεμών υποθέσεων ανερχόταν σε 683.

Όσον αφορά τη συμβολή καθενός από τους διαφόρους δικάζοντες σχηματισμούς, παρατηρείται ότι όλο και μεγαλύτερος αριθμός υποθέσεων εκδικάζονται πλέον από τμήματα, έστω και αν ένας σημαντικός αριθμός αποφάσεων προέρχονται πάντοτε από την ολομέλεια και αφορούν τις πλέον σημαντικές υποθέσεις.

Όσον αφορά τις νέες υποθέσεις που εισήχθησαν στο Δικαστήριο το 1997, οι περισσότερες αφορούν και πάλι αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως (239 επί συνόλου 445).

Οι νέες υποθέσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο αφορούν, στην πλειονότητά τους, τους τομείς της γεωργίας (64 υποθέσεις), της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων (50), του περιβάλλοντος και της προστασίας των καταναλωτών (42), της φορολογίας (36), της προσεγγίσεως των νομοθεσιών (38), της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων (28), της κοινωνικής πολιτικής (26) και του ανταγωνισμού (24).

Σημειώνεται, τέλος, ότι κατά την εξεταζόμενη περίοδο έγιναν διάφορες ήσσονος σημασίας τροποποιήσεις στον κανονισμό διαδικασίας του Δικαστηρίου (ΕΕ L 103 της 19ης Απριλίου 1997, σ. 1).

Με βάση μια, εκ των πραγμάτων, ατελή επιλογή, στις σελίδες που ακολουθούν συνοψίζονται οι κύριες τάσεις της νομολογίας του Δικαστηρίου κατά το 1997.

Διάφορες αποφάσεις που εκδόθηκαν το 1997 περιέχουν ενδιαφέρουσες θέσεις όσον αφορά ορισμένες διαδικασίες που διεξάγονται ενώπιον του Δικαστηρίου, μεταξύ άλλων τη διαδικασία εκδόσεως προδικαστικών αποφάσεων, τη διαδικασία των ευθειών προσφυγών και τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Έχοντας κατά νου τον στόχο της διαφυλάξεως της ενότητας της ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου, που αποτελεί τον λόγο υπάρξεως της διαδικασίας αυτής, το Δικαστήριο διευκρίνισε την έκταση εφαρμογής του μηχανισμού της προδικαστικής παραμπομπής που προβλέπεται στο άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΚ. Αποφάνθηκε, έτσι, ότι είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει το κοινοτικό δίκαιο ακόμα και όταν το δίκαιο αυτό δεν ρυθμίζει άμεσα την καθαρά εσωτερική κατάσταση που αφορά η υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σε περίπτωση που ο εθνικός νομοθέτης έχει αποφασίσει, επ' ευκαιρία της μεταφοράς των διατάξεων μιας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, την εφαρμογή της ίδιας μεταχειρίσεως σε καταστάσεις καθαρά εσωτερικές και σε καταστάσεις που εμπίπτουν στην οδηγία, δηλαδή την ευθυγράμμιση της νομοθεσίας του με το κοινοτικό δίκαιο (απόφαση της 17ης Ιουλίου 1997,

C-28/95, *Leur-Bloem*, Συλλογή 1997, σ. I-4161, σκέψη 34). Κατά το Δικαστήριο, όταν η εθνική νομοθεσία εναρμονίζει τις λύσεις που προβλέπει για τις καθαρά εσωτερικές καταστάσεις προς τις λύσεις που έχουν γίνει δεκτές στο κοινοτικό δίκαιο, υφίσταται οπωσδήποτε κοινοτικό συμφέρον για ομοιόμορφη ερμηνεία των διατάξεων ή των εννοιών που εμπíπτουν με διατάξεις ή έννοιες τους κοινοτικού δικαίου, ανεξάρτητα από τις συνθήκες υπό τις οποίες εφαρμόζονται, προκειμένου να αποφευχθούν στο μέλλον ερμηνευτικές αποκλίσεις (προμνησθείσα απόφαση *Leur-Bloem* και απόφαση της 17ης Ιουλίου 1997, C-130/95, *Giloy*, Συλλογή 1997, σ. I-4291). Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο, αναφερόμενο στην αρχή της συνεργασίας που διέπει τις σχέσεις του με τα εθνικά δικαστήρια, επιβεβαίωσε ότι στα δικαστήρια αυτά εναπόκειται να εκτιμήσουν την ακριβή έκταση της παραπομπής στο κοινοτικό δίκαιο η οποία περιέχεται στο εθνικό δίκαιο, εκτός αν είναι προφανές ότι το κοινοτικό δίκαιο δεν μπορεί να εφαρμοστεί ούτε άμεσα ούτε έμμεσα στις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως.

Η έννοια του «δικαστηρίου» κατά το άρθρο 177 της Συνθήκης επίσης αποτέλεσε αντικείμενο δύο σημαντικών αποφάσεων το 1997. Ο τρόπος με τον οποίο το Δικαστήριο εξέτασε, στην υπόθεση *Dorsch Consult* (απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1997, C-54/96, Συλλογή 1997, σ. I-4961), κατά πόσον η γερμανική ομοσπονδιακή επιτροπή εποπτείας της συνάψεως των δημοσίων συμβάσεων (*Vergabeüberwachungsausschuß des Bundes*) έπρεπε να θεωρηθεί ως δικαστήριο υπό την έννοια του άρθρου 177 επιτρέπει την συναγωγή πολλών γενικών συμπερασμάτων. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο προέβη στην εξέταση αυτή αναλύοντας τα χαρακτηριστικά της παρεμβάσεως της ομοσπονδιακής επιτροπής «στο πλαίσιο της διαδικασίας» η οποία αποτέλεσε την αφορμή για την υποβολή του προδικαστικού ερωτήματος. Έτσι, η ανάλυση της φύσεως του εν λόγω οργάνου έγινε λαμβανομένης υπόψη της λειτουργίας την οποία επιτελεί. Το Δικαστήριο υπενθύμισε στη συνέχεια ότι, προκειμένου να εκτιμήσει αν το αιτούν όργανο είναι δικαστήριο υπό την έννοια του άρθρου 177 — ζήτημα το οποίο εμπίπτει αποκλειστικά στο κοινοτικό δίκαιο —, λαμβάνει υπόψη μια σειρά στοιχείων, όπως είναι η ίδρυση του οργάνου αυτού με νόμο, η μονιμότητά του, ο δεσμευτικός χαρακτήρας της δικαιοδοσίας του,

ο κατ' αντιμωλία χαρακτήρας της ενώπιόν του διαδικασίας, η εκ μέρους του οργάνου αυτού εφαρμογή των κανόνων δικαίου, καθώς και η ανεξαρτησία του. Επιχειρώντας μια σφαιρική ανάλυση, το Δικαστήριο απέφυγε να δώσει έμφαση ειδικά σε ορισμένα από τα στοιχεία αυτά. Υπενθύμισε ιδίως ότι η προϋπόθεση της κατ' αντιμωλία διαδικασίας δεν αποτελεί απόλυτο κριτήριο.

Το Δικαστήριο εξέτασε επίσης κατά πόσον συνιστούσε δικαστήριο υπό την έννοια του άρθρου 177 το Δικαστήριο Μπενελούξ, το οποίο ιδρύθηκε με συνθήκη του 1965 μεταξύ του Βελγίου, του Λουξεμβούργου και των Κάτω Χωρών και κρίνει, κατόπιν προδικαστικής παραπομπής εκ μέρους των δικαστηρίων των κρατών αυτών, επί ζητημάτων ερμηνείας της συμβάσεως Μπενελούξ περί σημάτων. Το Hoge Raad των Κάτω Χωρών ερώτησε ποιο από τα δύο δικαστήρια, το ίδιο ή το Δικαστήριο Μπενελούξ, ήταν υποχρεωμένο να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων δυνάμει του άρθρου 177, τελευταίο εδάφιο (απόφαση της 4ης Νοεμβρίου 1997, C-337/95, *Parfums Christian Dior*, Συλλογή 1997, σ. I-6013). Το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη τον σκοπό του άρθρου 177, ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση της ομοιόμορφης ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου, έκρινε ότι το Δικαστήριο Μπενελούξ, ενόψει της φύσεώς του και της λειτουργίας που επιτελεί, μπορεί να υποβάλλει προδικαστικά ερωτήματα. Εξάλλου, εφόσον δεν χωρεί ένδικο μέσο κατά των αποφάσεων των δικαστηρίων όπως το Δικαστήριο Μπενελούξ ή το Hoge Raad, το Δικαστήριο έκρινε ότι αμφότερα τα δικαστήρια αυτά ενέπιπταν στο τελευταίο εδάφιο του άρθρου 177. Διευκρίνισε, ωστόσο, ότι η υποχρέωση υποβολής προδικαστικού ερωτήματος μπορεί να καταστεί άσκοπη και συνεπώς κενή περιεχομένου, σε περίπτωση που το ανακύψαν ζήτημα είναι κατ' ουσίαν ταυτόσημο προς ένα ζήτημα που απετέλεσε ήδη το αντικείμενο προδικαστικής αποφάσεως στο πλαίσιο της ίδιας υποθέσεως ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Συνεπώς, στη συγκεκριμένη περίπτωση, το Hoge Raad μπορούσε είτε να υποβάλει το ερώτημά του στο Δικαστήριο προτού εξετάσει το ενδεχόμενο παραπομπής στο Δικαστήριο Μπενελούξ, είτε να απευθυνθεί απευθείας στο τελευταίο αυτό δικαστήριο, το οποίο θα ήταν τότε υποχρεωμένο να υποβάλει προδικαστικό

ερώτημα στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων προτού εκδώσει την απόφασή του. Και στις δύο περιπτώσεις, η δεσμευτικότητα της ερμηνείας που έχει δοθεί από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων μπορεί να απαλλάξει το δεύτερο δικαστήριο από την υποχρέωση να υποβάλει ερώτημα κατ' ουσίαν ταυτόσημο πριν εκδώσει την απόφασή του.

Παράλληλα με τον μηχανισμό της προδικαστικής παραπομπής, η άσκηση ευθείας προσφυγής από τους ιδιώτες αντιπροσωπεύει την άλλη κύρια οδό προσβάσεως στον κοινοτικό δικαστή. Συναφώς, οι προϋποθέσεις του παραδεκτού των *ευθειών προσφυγών* που ασκούνται δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης αποτέλεσαν το αντικείμενο, στο πλαίσιο αναιρετικών διαδικασιών, δύο αποφάσεων, αντιστοίχως, της 20ής Φεβρουαρίου (C-107/95 P, *Bundesverband der Bilanzbuchhalter κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. I-947) και της 22ας Απριλίου 1997 (C-395/95 P, *Geotronics κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. I-2271).

Σχετική με το άρθρο 90 της Συνθήκης, το οποίο οργανώνει την εποπτεία των δημοσίων επιχειρήσεων, η υπόθεση *Bundesverband* αφορούσε τη δυνατότητα των ιδιωτών να προσβάλλουν δικαστικώς άρνηση της Επιτροπής να κινησει διαδικασία ελέγχου κατά την παράγραφο 3 της διατάξεως αυτής. Το Δικαστήριο έκρινε ότι ένας ιδιώτης μπορεί, ενδεχομένως, να έχει το δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως, δυνάμει του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης, κατά αποφάσεως της Επιτροπής ληφθείσας βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Συγκεκριμένα, κατά το Δικαστήριο, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να υφίστανται εξαιρετικές καταστάσεις στις οποίες ένας ιδιώτης ή, κατά περίπτωση, μια ένωση συσταθείσα για την προάσπιση των συλλογικών συμφερόντων μιας κατηγορίας πολιτών έχει το δικαίωμα ασκήσεως της ως άνω προσφυγής. Ωστόσο, δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση όταν η προσβαλλόμενη πράξη συνίσταται σε άρνηση της Επιτροπής να απευθύνει σε κράτος μέλος απόφαση διαπιστώνουσα ότι μια νομοθετική πράξη γενικής ισχύος αντιβαίνει προς τη Συνθήκη και επισημαίνουσα τα μέτρα που το κράτος αυτό πρέπει να λάβει για να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το κοινοτικό δίκαιο.

Όσον αφορά την εταιρία *Geotronics*, η εταιρία αυτή είχε προσβάλει ενώπιον του Πρωτοδικείου την απόρριψη εκ μέρους της Επιτροπής, η οποία της είχε αποσταλεί με τηλεομοιοτυπία, της προσφοράς που είχε υποβάλει στο πλαίσιο διαδικασίας περιορισμένης προσκλήσεως προς υποβολή προσφορών για την προμήθεια προϊόντων, κινηθείσας από τις ρουμανικές αρχές. Η συναφής σύμβαση θα αποτελούσε αντικείμενο κοινοτικής χρηματοδοτήσεως στο πλαίσιο του προγράμματος PHARE. Κρίνοντας την προσφυγή απαράδεκτη, το Πρωτοδικείο εφάρμοσε κατ' αναλογίαν τη νομολογία σχετικά με τη χρηματοδότηση συμβάσεων τρίτων χωρών από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αναπτύξεως (ΕΤΑ), σύμφωνα με την οποία οι παρεμβάσεις των εκπροσώπων της Επιτροπής αποσκοπούν αποκλειστικά στο να διαπιστώνουν κατά πόσον πληρούνται ή όχι οι προϋποθέσεις της κοινοτικής χρηματοδοτήσεως και δεν έχουν ως αντικείμενο ούτε μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα να θίξουν την αρχή σύμφωνα με την οποία οι εν λόγω συμβάσεις παραμένουν εθνικές συμβάσεις. Κατά το Πρωτοδικείο, η απόφαση της Επιτροπής δεν μπορούσε να έχει ως αντικείμενο παρά τη δήλωση της αρνήσεώς της να επιτρέψει τη χορήγηση κοινοτικής ενισχύσεως σε περίπτωση επιλογής της προσφοράς της *Geotronics*. Επιληφθέν αιτήσεως αναιρέσεως, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι περιστάσεις της υποθέσεως εκείνης δεν επέτρεπαν την άνευ ετέρου εφαρμογή της νομολογίας που αφορά το ΕΤΑ. Συγκεκριμένα, έκρινε ότι η επίδικη πράξη απευθυνόταν τυπικά στη *Geotronics* και, ακόμα και αν εντασσόταν στο πλαίσιο διαδικασίας συμβατικής φύσεως που θα κατέληγε στη σύναψη εθνικής συμβάσεως, δεν συνδεόταν προς αυτήν καθόσον, αφενός, είχε εκδοθεί από την Επιτροπή στα πλαίσια της ασκήσεως των ιδίων αρμοδιοτήτων της και, αφετέρου, αφορούσε συγκεκριμένη επιχείρηση η οποία, από το γεγονός και μόνον της εκδόσεως της εν λόγω πράξεως, στερούνταν οριστικά κάθε δυνατότητας να της ανατεθεί η σύμβαση. Το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η απόφαση της Επιτροπής να αποκλείσει τη *Geotronics* από το πλεονέκτημα της κοινοτικής χρηματοδοτήσεως παρήγαγε αφ' εαυτής δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα έναντι της αναιρεσείουσας και μπορούσε, συνεπώς, να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο αναιρέσε την απόφαση του Πρωτοδικείου στο μέτρο που με την απόφαση αυτή κρίθηκε

απαράδεκτη η προσφυγή ακυρώσεως που είχε ασκηθεί κατά του εγγράφου της Επιτροπής.

Η προσωρινή διασφάλιση των δικαιωμάτων των ιδιωτών στο κοινοτικό δίκαιο εξασφαλίζεται ιδίως μέσω του μηχανισμού της αιτήσεως για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων που υποβάλλεται ενώπιον του κοινοτικού δικαστή. Συναφώς, από τη διάταξη της 29ης Ιανουαρίου 1997, η οποία εκδόθηκε στην υπόθεση C-393/96 P(R), *Antonissen κατά Συμβουλίου και Επιτροπής* (Συλλογή 1997, σ. I-441), προκύπτει ότι ένα προσωρινό μέτρο συνιστάμενο στην προκαταβολή μέρους της ζητούμενης με την αγωγή της κύριας δίκης αποζημιώσεως, το οποίο σκοπεύει να προστατεύσει τα συμφέροντα του αιτούντος μέχρι την ημερομηνία της εκδόσεως της αποφάσεως επί της κύριας δίκης, δεν είναι ασυμβίβαστο προς τις προϋποθέσεις και τη φύση της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων αλλά πρέπει να εκτιμάται βάσει των πραγματικών και νομικών περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως. Πράγματι, η απόλυτη απαγόρευση λήψεως ενός μέτρου αυτού του είδους θα συνιστούσε προσβολή του δικαιώματος περί πλήρους και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο παρέχεται από το κοινοτικό δίκαιο. Στον αρμόδιο επί των ασφαλιστικών μέτρων δικαστή, ο οποίος επιλαμβάνεται αιτήματος αυτού του είδους, εναπόκειται να σταθμίσει, αφενός, το συμφέρον του αιτούντος προς αποφυγή μιας επιδεινώσεως της οικονομικής του καταστάσεως, η οποία μπορεί να έχει ως συνέπεια την οριστική παύση των δραστηριοτήτων του, και, αφετέρου, τον κίνδυνο αδυναμίας αναζητήσεως των ζητηθέντων ποσών σε περίπτωση απορρίψεως της κύριας αγωγής. Η προσφυγή σε ένα τέτοιου είδους μέτρο, το οποίο εκ των πραγμάτων μπορεί, περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο, να παραγάγει μη επανορθώσιμα αποτελέσματα, πρέπει να γίνεται με φειδώ και να περιορίζεται στις περιπτώσεις στις οποίες η ύπαρξη του *fumus boni juris* φαίνεται εξαιρετικά ασφαλής, ο δε επείγων χαρακτήρας των ζητούμενων μέτρων φαίνεται αναμφισβήτητος. Ο αρμόδιος επί των ασφαλιστικών μέτρων δικαστής έχει πάντοτε τη δυνατότητα να εξαρτήσει τη χορήγηση τέτοιων μέτρων από οποιαδήποτε προϋπόθεση ή εγγύηση κρίνει αναγκαία ή, ακόμα, να περιορίσει το περιεχόμενό τους καθ' οιονδήποτε άλλον τρόπο.

Πέραν αυτών των δικονομικών ζητημάτων, η πρόσφατη νομολογία του Δικαστηρίου περιέχει στοιχεία όσον αφορά ορισμένα νομικά ζητήματα γενικής φύσεως μεταξύ των οποίων η επιστροφή δασμών που εισπράχθηκαν κατά παράβαση του κοινοτικού δικαίου, το περιεχόμενο της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων που εγκαθιδρύει το άρθρο 6 της Συνθήκης, καθώς και οι υποχρεώσεις των κρατών μελών πριν από τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο.

Τα προδικαστικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν στις υποθέσεις *Comateb* και *Fantask* αφορούσαν τα όρια που μπορούν να θέτουν στα κράτη μέλη όσον αφορά την εκ μέρους των ιδιωτών αναζήτηση δασμών ή φόρων που εισπράχθηκαν κατά παράβαση του κοινοτικού δικαίου. Επικυρώνοντας την προγενέστερη νομολογία του, το Δικαστήριο, με την απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 1997, C-192/95 έως C-218/95, *Comateb* κ.λπ. (Συλλογή 1997, σ. I-165), έκρινε ότι ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να αντιταχθεί στην επιστροφή του κατά παράβαση του κοινοτικού δικαίου εισπραχθέντος φόρου στον επιχειρηματία παρά μόνον όταν αποδεικνύεται ότι το σύνολο της φορολογικής επιβαρύνσεως έφερε άλλο πρόσωπο πλην του επιχειρηματία και η επιστροφή του φόρου στον επιχειρηματία θα συνεπαγόταν γι' αυτόν αδικαιολόγητο πλουτισμό. Το Δικαστήριο διευκρίνισε επίσης ότι η ύπαρξη τυχόν εκ του νόμου υποχρεώσεως ενσωματώσεως του φόρου στην τιμή κόστους δεν επιτρέπει να θεωρηθεί ότι το σύνολο της φορολογικής επιβαρύνσεως έχει μετακυλιστεί, ακόμα και στην περίπτωση κατά την οποία η παράβαση μιας τέτοιας υποχρεώσεως θα επέσυρε κύρωση. Στην υπόθεση *Fantask*, ετέθη μεταξύ άλλων το ζήτημα κατά πόσον το κοινοτικό δίκαιο απαγορεύει σε κράτος μέλος να αντιτάσσει στις αξιώσεις επιστροφής τελών, που εισπράχθηκαν κατά παράβαση οδηγίας, προθεσμία παραγραφής κατά το εθνικό δίκαιο εφόσον το εν λόγω κράτος μέλος δεν έχει μεταφέρει ορθά στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία αυτή. Το Δικαστήριο απάντησε αρνητικά στο ερώτημα αυτό, παραπέμποντας στη νομολογία σύμφωνα με την οποία, ελλείψει σχετικής κοινοτικής ρυθμίσεως, απόκειται στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους να ρυθμίσει τις διαδικαστικές λεπτομέρειες ασκήσεως αγωγών προς απόδοση του αχρεωστήτως καταβληθέντος, εφόσον οι λεπτομέρειες αυτές δεν

είναι λιγότερο ευνοϊκές από εκείνες που αφορούν παρόμοιες αγωγές της εσωτερικής έννομης τάξεως ούτε καθιστούν αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που χορηγεί η κοινοτική έννομη τάξη (απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 1997, C-188/95, *Fantask* κλπ, Συλλογή 1997, σ. I-6783). Αποφαινόμενο κατά τον τρόπο αυτό, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι η λύση που είχε δώσει προηγουμένως στην υπόθεση *Emmott* (απόφαση της 25ης Ιουλίου 1991, C-208/90, Συλλογή 1991, σ. I-4269), σύμφωνα με την οποία η προθεσμία του εθνικού δικαίου για την κίνηση ένδικης διαδικασίας δεν μπορεί να αρχίσει να τρέχει παρά μόνο μετά το χρονικό σημείο της ορθής μεταφοράς της οδηγίας στην εσωτερική έννομη τάξη, δικαιολογούνταν από τις περιστάσεις που χαρακτήριζαν την υπόθεση εκείνη και δεν μπορούσε να γενικευθεί.

Το άρθρο 6 της Συνθήκης, το οποίο συνιστά ειδική έκφραση της γενικής αρχής της ισότητας, απαγορεύει κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας. Με την απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 1997 στην υπόθεση C-29/95, *Pastors* (Συλλογή 1997, σ. I-285), το Δικαστήριο έκρινε ότι η διάταξη αυτή απαγορεύει εθνικές ρυθμίσεις οι οποίες, κατά τη διαπίστωση ορισμένων οδικών παραβάσεων, επιβάλλουν μεταχείριση προδήλως δυνάμην μεταξύ κατοίκων αλλοδαπής και κατοίκων ημεδαπής. Για να καταλήξει στο συμπέρασμα αυτό, το Δικαστήριο έκρινε καταρχάς ότι τέτοιες ρυθμίσεις οι οποίες προβλέπουν διαφοροποίηση στηριζόμενη στο κριτήριο της κατοικίας καταλήγουν εν τοις πράγμασι στο ίδιο αποτέλεσμα όπως και οι διακρίσεις λόγω ιθαγενείας. Το Δικαστήριο δέχθηκε στη συνέχεια ότι μια διαφοροποίηση της μεταχειρίσεως μεταξύ παραβατών κατοίκων ημεδαπής και κατοίκων αλλοδαπής, στο πλαίσιο της οποίας μόνον οι τελευταίοι υποχρεούνται να καταβάλλουν ένα ποσό ως εγγύηση, δικαιολογούνται αντικειμενικά, δεδομένης της δυσχέρειας — αν όχι της αδυναμίας — εκτέλεσής τυχόν καταδικαστικής ποινικής αποφάσεως κατά κατοίκου αλλοδαπής. Ωστόσο, στην υπόθεση εκείνη, το Δικαστήριο έκρινε ότι το ποσό που έπρεπε να καταβληθεί ως εγγύηση ήταν υπερβολικό και ότι, κατά συνέπεια, η εθνική ρύθμιση απαγορευόταν από το άρθρο 6. Ακολουθώντας την ίδια γραμμή στη συλλογιστική του, το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι η διάταξη αυτή απαγορεύει επίσης την εκ μέρους κράτους μέλους επιβολή υποχρεώσεως παροχής

cautio judicatum solvi στον υπήκοο άλλου κράτους μέλους ο οποίος έχει ασκήσει, ενώπιον πολιτικού δικαστηρίου του πρώτου κράτους μέλους, αγωγή κατά υπηκόου του κράτους αυτού, όταν η υποχρέωση αυτή δεν επιβάλλεται στους υπηκόους του που δεν έχουν παρουσιάσει ούτε κατοικία εντός του κράτους αυτού, σε περίπτωση που η αγωγή αφορά την άσκηση θεμελιωδών ελευθεριών τις οποίες εγγυάται το κοινοτικό δίκαιο (αποφάσεις της 20ής Μαρτίου 1997, C-323/95, *Hayes* κλπ, Συλλογή 1997, σ. I-1711, και της 2ας Οκτωβρίου 1997, C-122/96, *Saldanha*, Συλλογή 1997, σ. I-5325).

Ένα από τα ερωτήματα που υποβλήθηκαν από το εθνικό δικαστήριο στην υπόθεση C-129/96, *Inter-Environnement Wallonie* (απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 1997, Συλλογή 1997, σ. I-7411), αφορούσε τη δυνατότητα των κρατών μελών, ενόψει των άρθρων 5 και 189 της Συνθήκης, να λαμβάνουν μέτρα αντίθετα προς οδηγία εναρμονίσεως στη διάρκεια της προθεσμίας μεταφοράς της οδηγίας στην εσωτερική έννομη τάξη. Το Δικαστήριο απάντησε ότι, μολονότι τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να θεσπίζουν τα μέτρα μεταφοράς της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο πριν από την παρέλευση της προς τούτο ταχθείσας προθεσμίας, οφείλουν, ωστόσο, να απέχουν από τη θέσπιση διατάξεων ικανών να διακυβεύσουν σοβαρά το επιδιωκόμενο από την οδηγία αποτέλεσμα. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να εκτιμήσει αν τούτο συμβαίνει ως προς εθνικές διατάξεις με τον έλεγχο της νομιμότητας των οποίων είναι επιφορτισμένο, εξετάζοντας ειδικότερα αν οι διατάξεις αυτές εμφανίζονται ως πλήρης μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, καθώς και ποια είναι τα συγκεκριμένα αποτελέσματα της εφαρμογής των εν λόγω μη συμβατών προς την οδηγία διατάξεων και ποια είναι η χρονική τους διάρκεια. Συναφώς, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να θεσπίζουν προσωρινές διατάξεις ή να θέτουν σε εφαρμογή την οδηγία σταδιακά.

Στον τομέα του θεσμικού δικαίου, επισημαίνονται πέντε αποφάσεις του Δικαστηρίου σχετικές με τις προνομίες και την έδρα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καθώς και με τον καθορισμό της αρμοδιότητας των κοινοτικών οργάνων.

Όσον αφορά τον σεβασμό των προνομίων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το Δικαστήριο ακύρωσε καταρχάς κανονισμό του Συμβουλίου που είχε εκδοθεί βάσει του άρθρου 100 Γ της Συνθήκης, λόγω του ότι το Συμβούλιο είχε παραλείψει να ζητήσει εκ νέου τη γνώμη του Κοινοβουλίου ενώ το τελικώς εγκριθέν κείμενο, εξεταζόμενο στο σύνολό του, απέκλινε ουσιωδώς από εκείνο επί του οποίου το Κοινοβούλιο είχε ήδη γνωμοδοτήσει (απόφαση της 10ης Ιουνίου 1997, C-392/95, *Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου*, Συλλογή 1997, σ. I-3213). Ειδικότερα, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι, αν το Συμβούλιο απαλλάσσεται της υποχρεώσεως νέας διαβουλεύσεως με το Κοινοβούλιο όταν οι τροποποιήσεις ανταποκρίνονται, κατ' ουσίαν, στις επιθυμίες που το ίδιο το Κοινοβούλιο έχει εκφράσει, αυτό δεν μπορούσε να ισχύσει με μόνη αιτιολογία ότι το Συμβούλιο γνώριζε πλήρως τις επιθυμίες του Κοινοβουλίου επί των ουσιαστικών επιμέλων ζητημάτων.

Αντιθέτως, το Δικαστήριο απέρριψε προσφυγή ακυρώσεως την οποία είχε ασκήσει το Κοινοβούλιο κατά αποφάσεως του Συμβουλίου με την οποία τροποποιήθηκε προγενέστερη απόφαση του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 1997, C-259/95, *Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου*, Συλλογή 1997, σ. I-5303). Το Κοινοβούλιο υποστήριζε ότι το Συμβούλιο δεν μπορούσε, χωρίς να θίξει τις προνομίες του, να τροποποιήσει μονομερώς πράξη η οποία είχε προηγουμένως εκδοθεί κατά τη διαδικασία συναποφάσεως του άρθρου 189 Β της Συνθήκης. Το Δικαστήριο διαπίστωσε, ωστόσο, ότι η επίμαχη απόφαση είχε εκδοθεί σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 169 της Πράξεως σχετικά με τις προϋποθέσεις προσχωρήσεως του Βασιλείου της Νορβηγίας, της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας. Η διαδικασία αυτή διέπει την τροποποίηση των πράξεων των οργάνων που χρειάζονταν προσαρμογή συνεπεία της προσχωρήσεως αυτής. Το Δικαστήριο διαπίστωσε στη συνέχεια ότι η επίμαχη πράξη είχε εκδοθεί στο πλαίσιο μιας τέτοιας προσαρμογής υπό την έννοια του άρθρου 169 της Πράξεως Προσχωρήσεως, ότι η πράξη αυτή εκδόθηκε εντός ευλόγου χρόνου μετά την έναρξη της ισχύος της Συνθήκης Προσχωρήσεως και ότι η αναδρομική ισχύς της από τον χρόνο της προσχωρήσεως ήταν δικαιολογημένη. Το Δικαστήριο ερμήνευσε,

τέλος, το άρθρο 169 της Πράξεως Προσχωρήσεως υπό την έννοια ότι επέτρεπε στο Συμβούλιο να τροποποιεί μονομερώς πράξεις εκδοθείσες από κοινού από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Προς τούτο, το Δικαστήριο θεώρησε ότι, μνημονεύοντας την προσαρμογή των πράξεων του Συμβουλίου, το άρθρο 169 αναφερόταν και στις πράξεις τις οποίες το όργανο αυτό είχε εκδώσει από κοινού με το Κοινοβούλιο.

Με απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 1997, C-345/95, *Γαλλία κατά Κοινοβουλίου* (Συλλογή 1997, σ. I-5215), το Δικαστήριο ερμήνευσε την απόφαση των εκπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών σχετικά με τον καθορισμό των εδρών των κοινοτικών οργάνων και ορισμένων οργανισμών και υπηρεσιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, αποκαλούμενη «απόφαση του Εδιμβούργου», υπό την έννοια ότι καθορίζει την έδρα του Κοινοβουλίου ως τον τόπο όπου πρέπει να λαμβάνουν χώρα τακτικά οι δώδεκα μηνιαίες τακτικές περιόδους συνόδου της ολομέλειας του οργάνου αυτού, συμπεριλαμβανομένων εκείνων κατά τις οποίες το Κοινοβούλιο ασκεί τις εξουσίες που του απονέμει η Συνθήκη όσον αφορά τον προϋπολογισμό. Κατά το Δικαστήριο, η απόφαση αυτή δεν θίγει την εξουσία εσωτερικής οργανώσεως του Κοινοβουλίου, δεδομένου ιδίως ότι οι δεσμεύσεις που επιβάλλονται στο Κοινοβούλιο με την απόφαση του Εδιμβούργου είναι συνυφασμένες με την ανάγκη καθορισμού της έδρας του, διατηρουμένων παράλληλα των διαφόρων τρόπων εργασίας του Κοινοβουλίου. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο ακύρωσε το ψήφισμα του Κοινοβουλίου περί καθορισμού του προγράμματος εργασίας του για το έτος 1996, στο μέτρο που δεν προέβλεπε δώδεκα τακτικές περιόδους συνόδου της ολομέλειας στο Στρασβούργο για το 1996.

Το Δικαστήριο κλήθηκε να αποφανθεί ως προς το κύρος ανακοινώσεως της Επιτροπής για μια εσωτερική αγορά στον τομέα των συνταξιοδοτικών ταμείων, καθώς και ως προς το κύρος οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τα συστήματα εγγυήσεως των καταθέσεων.

Στην υπόθεση C-57/95, *Γαλλία κατά Επιτροπής* (απόφαση της 20ής Μαρτίου 1997, Συλλογή 1997, σ. I-1627), η επίμαχη ανακοίνωση της

Επιτροπής δεν στηριζόταν σε συγκεκριμένη νομική βάση, στο μέτρο που, σύμφωνα με το όργανο αυτό, δεν προοριζόταν να παραγάγει έννομα αποτελέσματα. Το Δικαστήριο έκρινε, ωστόσο, ότι ορισμένες διατάξεις της ανακοινώσεως αυτής χαρακτηρίζονταν από επιτακτική διατύπωση και δεν μπορούσαν, εξάλλου, να θεωρηθούν ότι περιελάμβαναν στοιχεία ήδη απορρέοντα από τις διατάξεις της Συνθήκης και αποσκοπούντα στη διευκρίνιση της ορθής εφαρμογής τους. Το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι επρόκειτο για πράξη σκοπούσα την παραγωγή ιδίων εννόμων αποτελεσμάτων, η οποία δεν ενέπιπτε στην αρμοδιότητα της Επιτροπής, και ακύρωσε την ανακοίνωση για τον λόγο αυτόν.

Αντιθέτως, με την απόφαση της 13ης Μαΐου 1997, C-233/94, *Γερμανία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου* (Συλλογή 1997, σ. I-2405), το Δικαστήριο απέρριψε προσφυγή ακυρώσεως την οποία άσκησε η Γερμανία κατά οδηγίας σχετικής με την προστασία των καταθέσεων σε πιστωτικά ιδρύματα. Η προσφεύγουσα υποστήριζε, μεταξύ άλλων, ότι το άρθρο 57, παράγραφος 2, πρώτη και τρίτη περίοδος, της Συνθήκης, που αφορά τον συντονισμό των ρυθμίσεων των κρατών μελών όσον αφορά την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων, δεν μπορούσε να αποτελέσει τη μοναδική νομική βάση της οδηγίας, καθόσον η οδηγία σκοπεύει πρωτίστως στην ενίσχυση της προστασίας των καταθετών. Το Δικαστήριο έκρινε, ωστόσο, ότι οι θεσπιζόμενοι από την οδηγία μηχανισμοί είχαν ως αποτέλεσμα να εμποδίζουν τα κράτη μέλη να επικαλούνται την προστασία των καταθετών προκειμένου να παρεμβάλλουν εμπόδια στις δραστηριότητες των πιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία έχουν άδεια λειτουργίας σε άλλα κράτη μέλη και ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, προέκυπτε σαφώς ότι η οδηγία καταργούσε τα εμπόδια στην ελευθερία εγκαταστάσεως και στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. Συνεπώς, η επιλογή του άρθρου 57, παράγραφος 2, της Συνθήκης ήταν δικαιολογημένη. Απαντώντας στους τρεις λόγους ακυρώσεως που προέβαλε η προσφεύγουσα, το Δικαστήριο έκρινε ότι το σύστημα που θέσπιζε η επίμαχη οδηγία διατηρούσε μια αποδεκτή ισορροπία μεταξύ των διαφορετικών εμπλεκόμενων συμφερόντων. Ειδικότερα, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε το κύρος του άρθρου 4, παράγραφος 1, που προβλέπει, όσον αφορά τις καταθέσεις που πραγματοποιούνται σε

υποκαταστήματα ιδρυόμενα από πιστωτικά ιδρύματα σε άλλα κράτη μέλη, την κάλυψη από το σύστημα εγγυήσεως του κράτους καταγωγής, απαγορεύοντας παράλληλα, προσωρινώς, στο κράτος αυτό να υπερβαίνει το επίπεδο και την έκταση της καλύψεως που ισχύει στο κράτος μέλος υποδοχής. Το Δικαστήριο έκρινε ότι, κατά την εναρμόνιση, είναι όντως δυνατό να συμβεί οι επιχειρηματίες που είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος να απολέσουν το πλεονέκτημα μιας εθνικής νομοθεσίας η οποία είναι ιδιαίτερα ευνοϊκή γι' αυτούς. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, λόγω της πολυπλοκότητας του θέματος και των διαφορών που εξακολουθούσαν να υπάρχουν μεταξύ των νομοθεσιών των κρατών μελών, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μπορούσαν να προβούν στην αναγκαία προοδευτική εναρμόνιση.

Το 1997 εκδόθηκαν, στον τομέα της *ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων*, σημαντικότερες αποφάσεις, τόσο από πλευράς νομικού ενδιαφέροντος όσο και από πλευράς των πρακτικών συνεπειών τους.

Το Δικαστήριο κλήθηκε να αποφανθεί επί του συμβιβαστού, από πλευράς του άρθρου 30 της Συνθήκης, αυστριακής νομοθεσίας η οποία είχε ως αποτέλεσμα να απαγορεύει εντός του εδάφους του κράτους αυτού τη διάθεση προς πώληση, από επιχείρηση εδρεύουσα σε άλλο κράτος μέλος, ενός περιοδικού έντυπου το οποίο εκδίδεται στο τελευταίο αυτό κράτος, εάν αυτό το έντυπο περιέχει γρίφους με βραβεία ή διαγωνισμούς που νομίμως οργανώνονται στο κράτος αυτό. Το Δικαστήριο έκρινε ότι μια τέτοια ρύθμιση εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 30, εκτός εάν η περιεχόμενη στη ρύθμιση αυτή απαγόρευση είναι ανάλογη προς τον σκοπό της διατηρήσεως της πολυφωνίας του Τύπου και εφόσον ο σκοπός αυτός δεν μπορεί να επιτευχθεί με λιγότερο περιοριστικά μέτρα (απόφαση της 26ης Ιουνίου 1997, C-368/95, *Familiapress*, Συλλογή 1997, σ. I-3689).

Το Δικαστήριο επιλήφθηκε επίσης προσφυγής λόγω παραβάσεως, την οποία άσκησε η Επιτροπή κατά της Γαλλικής Δημοκρατίας με αίτημα να αναγνωριστεί ότι το κράτος αυτό παρέβη τις υποχρεώσεις του παραλείποντας να λάβει όλα τα αναγκαία και ανάλογα μέτρα

προκειμένου να μην εμποδίζεται από ενέργειες ιδιωτών η ελεύθερη κυκλοφορία οπωροκηπευτικών. Η Επιτροπή αναφερόταν στην απαθή αντιμετώπιση, εκ μέρους των γαλλικών αρχών, των βιαιών ενεργειών στις οποίες προβαίνουν ορισμένοι ιδιώτες και των κινημάτων για την προώθηση των αξιώσεων των Γάλλων γεωργών εις βάρος των γεωργικών προϊόντων προελεύσεως άλλων κρατών μελών. Το Δικαστήριο έκανε δεκτή την προσφυγή της Επιτροπής, κρίνοντας, μεταξύ άλλων, ότι το άρθρο 30 δεν απαγορεύει μόνον τα κρατικά μέτρα που, αυτά καθ'αυτά, εισάγουν περιορισμούς στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, αλλά μπορεί να έχει εφαρμογή, σε συνδυασμό με το άρθρο 5 της Συνθήκης, και οσάκις ένα κράτος μέλος παραλείπει να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα για την αντιμετώπιση εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων τα οποία οφείλονται σε αιτίες μη κρατικής προελεύσεως (απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 1997, C-265/95, *Επιτροπή κατά Γαλλίας*, Συλλογή 1997, σ. I-6959). Τα κράτη μέλη έχουν βεβαίως διακριτική ευχέρεια για να καθορίζουν ποια είναι, σε μια συγκεκριμένη κατάσταση, τα πιο κατάλληλα μέτρα για την εξάλειψη των εμποδίων επί της εισαγωγής των προϊόντων. Ωστόσο, το Δικαστήριο, αφού παρατήρησε την επανειλημμένη δημιουργία εμποδίων καθ' όλη τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, την αδικαιολόγητη απουσία ή απαθή στάση των αστυνομικών δυνάμεων, καθώς και τη σχεδόν παντελή απουσία ποινικών διώξεων, έκρινε ότι, στην προκειμένη περίπτωση, η Γαλλική Δημοκρατία παρέλειψε προδήλως και εμμόνως να λάβει επαρκή και πρόσφορα μέτρα. Το Δικαστήριο απέρριψε επίσης το επιχείρημα του ενδιαφερομένου κράτους μέλους ότι τυχόν ενέργεια εκ μέρους του θα προκαλούσε συνέπειες για τη δημόσια τάξη, στις οποίες δεν θα μπορούσε να ανταπεξέλθει με τα μέσα που διαθέτει. Το Δικαστήριο διευκρίνισε συναφώς ότι, μολονότι δεν μπορεί να αποκλεισθεί ότι η απειλή σοβαρών διαταραχών της δημόσιας τάξεως μπορεί, ενδεχομένως, να δικαιολογήσει τη μη επέμβαση των δυνάμεων ασφαλείας, το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να προβληθεί παρά μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και όχι γενικώς για το σύνολο των επεισοδίων αυτών.

Πέντε αποφάσεις της ίδιας ημέρας περιέχουν σημαντικά στοιχεία ως προς την έκταση εφαρμογής του άρθρου 37 της Συνθήκης, το

οποίο επιβάλλει, μεταξύ άλλων, στα κρατικά μονοπώλια εμπορικού χαρακτήρα την υποχρέωση αποκλεισμού κάθε διακρίσεως μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών όσον αφορά τους όρους εφοδιασμού και διαθέσεως.

Τέσσερις από τις αποφάσεις αυτές αφορούν προσφυγές λόγω παραβάσεως τις οποίες άσκησε η Επιτροπή κατά κρατών μελών στα οποία το εν λόγω όργανο προσήπτε, κατ' ουσίαν, ότι είχαν θεσπίσει και διατηρήσει, έναντι των άλλων κρατών μελών, στο πλαίσιο κρατικών μονοπωλίων εμπορικού χαρακτήρα, αποκλειστικών δικαιωμάτων εισαγωγής ή εξαγωγής φυσικού αερίου ή ηλεκτρικού ρεύματος. Το Δικαστήριο απέρριψε, καταρχάς, την προσφυγή που είχε ασκηθεί κατά του Βασιλείου της Ισπανίας, αφού διαπίστωσε ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι, στο κράτος αυτό, υπήρχαν νομοθετικές διατάξεις παρέχουσες τέτοια αποκλειστικά δικαιώματα σε επιχείρηση κατέχουσα μονοπωλιακή θέση (απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 1997, C-160/94, *Επιτροπή κατά Ισπανίας*, Συλλογή 1997, σ. I-5851). Όσον αφορά τις τρεις άλλες υποθέσεις, η ύπαρξη αποκλειστικών δικαιωμάτων εισαγωγής ή εξαγωγής αποδείχθηκε και το Δικαστήριο θεώρησε ότι τα δικαιώματα αυτά είναι, εκ φύσεως, αντίθετα προς το άρθρο 37 της Συνθήκης. Έκρινε, συγκεκριμένα, ότι αποκλειστικά δικαιώματα εισαγωγής ή εξαγωγής συνεπάγονται, έναντι αντιστοίχως των εξαγωγέων ή των εισαγωγέων που είναι εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη, απαγορευμένη δυσμενή διάκριση, στο μέτρο που είναι ικανά να επηρεάσουν τους όρους διαθέσεως ή εφοδιασμού. Το Δικαστήριο έκρινε, στη συνέχεια, ότι το άρθρο 90, παράγραφος 2, της Συνθήκης, το οποίο αφορά τις επιχειρήσεις που είναι επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ή έχουν χαρακτήρα φορολογικού μονοπωλίου, έχει εφαρμογή σε κρατικά μέτρα αντιβαίνοντα στους κανόνες της Συνθήκης περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και, συνεπώς, εξέτασε κατά πόσον τα επίμαχα αποκλειστικά δικαιώματα μπορούσαν να δικαιολογηθούν βάσει της διατάξεως αυτής. Στο πλαίσιο της αναλύσεως αυτής, το Δικαστήριο παρατήρησε ότι τα καθών κράτη είχαν εκθέσει εμπεριστατωμένα τους λόγους για τους οποίους, σε περίπτωση καταργήσεως των αμφισβητούμενων μέτρων, θα κινδύνευε η εκπλήρωση, υπό συνθήκες οικονομικά αποδεκτές,

των αποστολών γενικού οικονομικού συμφέροντος που είχαν αναθέσει στις επιχειρήσεις. Κατά το Δικαστήριο, για να εξαιρεθεί από την εφαρμογή των κανόνων της Συνθήκης μια επιχείρηση επιφορτισμένη με τη διαχείριση υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 2 της Συνθήκης, δεν είναι απαραίτητο, αντίθετα προς τα υποστηριζόμενα από την Επιτροπή, να απειλείται η ίδια η επιβίωση της επιχείρησης, αλλά αρκεί η εφαρμογή των κανόνων αυτών να εμποδίζει νομικά ή πραγματικά την εκπλήρωση των ιδιαίτερων υποχρεώσεων που βαρύνουν την επιχείρηση αυτή. Ενόψει του ερμηνευτικού σφάλματος που ενείχαν τα επιχειρήματα που προέβαλε η Επιτροπή απαντώντας στα υπομνήματα αντικρούσεως των ενδιαφερομένων κρατών, το Δικαστήριο θεώρησε ότι η Επιτροπή δεν προσκόμισε τα αναγκαία στοιχεία προς εξακρίβωση του υποστατού των προβαλλομένων παραβάσεων. Συνεπώς, απέρριψε τις προσφυγές στο σύνολό τους (αποφάσεις της 23ης Οκτωβρίου 1997, C-157/94, *Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών*, Συλλογή 1997, σ. I-5699· C-158/94, *Επιτροπή κατά Ιταλίας*, Συλλογή 1997, σ. I-5789· και C-159/94, *Επιτροπή κατά Γαλλίας*, Συλλογή 1997, σ. I-5815).

Το άρθρο 37 της Συνθήκης αποτέλεσε το επίκεντρο και της υποθέσεως C-189/95, *Franzen*, στην οποία η απόφαση εκδόθηκε επίσης στις 23 Οκτωβρίου 1997 (Συλλογή 1997, σ. I-5909). Για λόγους δημόσιας υγείας, ο σουηδικός νόμος περί οινοπνεύματος σκοπούσε στον περιορισμό της καταναλώσεως οινοπνευματωδών ποτών στη Σουηδία, εξαρτώντας την παραγωγή, το χονδρικό εμπόριο και την εισαγωγή οινοπνευματωδών ποτών από την κατοχή αδείας και επιτρέποντας τη λιανική πώληση των ιδίων αυτών ποτών μόνο από μια κρατική εταιρία ειδικώς συνεστημένη προς τον σκοπό αυτόν. Στην υπόθεση αυτή εξετάστηκε το συμβιβαστό του εν λόγω μονοπωλίου λιανικής πώλησεως με το άρθρο 37 της Συνθήκης. Κατά το Δικαστήριο, η διάταξη αυτή έχει ως αντικείμενο τον συγκερασμό της δυνατότητας των κρατών μελών να διατηρούν ορισμένα μονοπώλια εμπορικού χαρακτήρα, ως όργανα επιτεύξεως στόχων δημοσίου συμφέροντος, με τις απαιτήσεις της εγκαθιδρύσεως και της λειτουργίας της κοινής αγοράς. Το άρθρο αυτό στοχεύει στην κατάργηση των εμποδίων της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, με την εξαίρεση, πάντως, των περιοριστικών

αποτελεσμάτων επί του εμπορίου που είναι σύμφυτα με την ύπαρξη των εν λόγω μονοπωλίων. Βάσει λεπτομερούς εξετάσεως των κανόνων συστάσεως και λειτουργίας του μονοπωλίου αυτού, το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το επίμαχο μονοπώλιο επιδίωκε όντως σκοπό δημοσίου συμφέροντος και ότι οι εθνικές διατάξεις περί οργανώσεως και λειτουργίας του ήταν διαρρυθμισμένες κατά τρόπον ώστε να μη βλάπτεται ούτε νομικά ούτε πραγματικά το εμπόριο των προερχομένων από τα άλλα κράτη μέλη προϊόντων σε σχέση με το εμπόριο των εγχωρίων προϊόντων και να μη νοθεύεται ο ανταγωνισμός μεταξύ των οικονομιών των κρατών μελών. Αντιθέτως, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο κανόνας που επιτρέπει την εισαγωγή οινοπνευματωδών ποτών μόνον από τους κατόχους αδειών παραγωγής ή χονδρικού εμπορίου συνιστούσε εμπόδιο στις εισαγωγές αντιβαίνον στο άρθρο 30 της Συνθήκης και δεν μπορούσε να δικαιολογηθεί βάσει του άρθρου 36, καθόσον η Σουηδική Κυβέρνηση δεν απέδειξε ότι το εν λόγω μέτρο ήταν ανάλογο του επιδιωκόμενου σκοπού δημόσιας υγείας ούτε ότι ο σκοπός αυτός δεν μπορούσε να επιτευχθεί με μέτρο περιορίζοντα λιγότερο το ενδοκοινοτικό εμπόριο.

Δύο αποφάσεις της 11ης Νοεμβρίου 1997 αφορούν ζητήματα απόμεινα του δικαίου των σημάτων.

Στην υπόθεση C-251/95, *SABEL* (Συλλογή 1997, σ. I-6191), το Δικαστήριο κλήθηκε να αποφανθεί ως προς την ερμηνεία της πρώτης οδηγίας περί σημάτων (89/104/ΕΟΚ). Το εθνικό δικαστήριο ερώτησε, κατ' ουσίαν, αν η άρνηση της καταχωρίσεως σήματος, την οποία προβλέπει η οδηγία, επιτρέπεται όταν υπάρχει κίνδυνος συγχύσεως για το κοινό με προγενέστερο όμοιο ή παρεμφερές σήμα ή αν αρκεί απλώς κίνδυνος συσχετίσεως, ακόμα και όταν δεν υφίσταται άμεσος ή έμμεσος κίνδυνος συγχύσεως. Την τελευταία αυτή ερμηνεία υποστήριζαν τα κράτη Μπενελούξ, καθόσον συνέπιπτε με την ερμηνεία στην οποία είχε προβεί το Δικαστήριο Μπενελούξ στο πλαίσιο του ενιαίου νόμου Μπενελούξ περί σημάτων. Το Δικαστήριο δεν υιοθέτησε, ωστόσο, τη λύση αυτή και έκρινε ότι πρέπει να υπάρχει κίνδυνος συγχύσεως για το κοινό και ότι η απλή συσχέτιση μεταξύ του εννοιολογικού περιεχομένου δύο

σημάτων δεν αρκεί, αυτή και μόνον, για να συναχθεί η ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως. Κατά το Δικαστήριο, ο κίνδυνος συγχύσεως πρέπει να εκτιμάται συνολικά, λαμβανομένων υπόψη όλων των παραγόντων που ασκούν επιρροή στη συγκεκριμένη περίπτωση, σε περιπτώσεις δε όπου το προγενέστερο σήμα δεν είναι ιδιαίτερα γνωστό και συνίσταται σε εικόνα με λίγα φανταστικά στοιχεία, η απλή εννοιολογική ομοιότητα μεταξύ των σημάτων δεν αρκεί προς δημιουργία κινδύνου συγχύσεως.

Η δεύτερη υπόθεση (C-349/95, *Loendersloot*, Συλλογή 1997, σ. I-6227) αφορούσε περίπτωση παράλληλης εμπορίας οινοπνευματωδών ποτών μεταξύ κρατών μελών. Το υποβληθέν ερώτημα αφορούσε το αν ο δικαιούχος σήματος έχει το δικαίωμα, ενόψει του άρθρου 36 της Συνθήκης, να επικαλείται το δικαίωμά του επί του σήματος για να εμποδίζει τρίτον να αφαιρεί και στη συνέχεια να επανατοποθετεί ή να αντικαθιστά τις ετικέτες που φέρουν το εν λόγω σήμα και έχουν τεθεί από τον ίδιο τον δικαιούχο επί των προϊόντων τα οποία διέθεσε ο ίδιος στην κοινοτική αγορά. Καίτοι πρόκειται για εμπόδιο στις συναλλαγές, το Δικαστήριο δέχθηκε τη δυνατότητα αυτή, στο μέτρο που το δικαίωμα επί του σήματος αποτελεί ουσιώδες στοιχείο του συστήματος ανόθευτου ανταγωνισμού που σκοπεύει να εγκαθιδρύσει η Συνθήκη. Ωστόσο, εφαρμόζοντας κατ' αναλογία τη νομολογία του σχετικά με την ανασυσκευασία των φαρμακευτικών προϊόντων, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο δικαιούχος σήματος δεν πρέπει να προστατεύεται αν αποδεικνύεται ότι η άσκηση του δικαιώματος επί του σήματος συντείνει στην τεχνητή στεγανοποίηση των αγορών μεταξύ των κρατών μελών και ότι η επικόλληση νέων ετικετών δεν αλλοιώνει την αρχική κατάσταση του προϊόντος, αν η παρουσίαση του προϊόντος επί του οποίου έχει επικολληθεί νέα ετικέτα δεν μπορεί να βλάψει τη φήμη του σήματος και τη φήμη του δικαιούχου του και αν το πρόσωπο το οποίο προβαίνει στην επικόλληση νέων ετικετών έχει ειδοποιήσει εκ των προτέρων τον δικαιούχο του σήματος.

Στον τομέα της κοινής γεωργικής πολιτικής, δεδομένου ότι οι γενικές γραμμές της κοινής οργανώσεως των αγορών στον τομέα της μπανάνας είχαν ήδη εξεταστεί από το Δικαστήριο κατά τα

προηγούμενα έτη, το 1997 εξετάστηκαν μόνον ορισμένα ζητήματα που αφορούσαν ειδικές πτυχές της οργανώσεως αυτής. Έτσι, το Δικαστήριο απέρριψε προσφυγές ακυρώσεως που είχαν ασκηθεί από το Βέλγιο και τη Γερμανία κατά αποφάσεων της Επιτροπής για έκτακτη παραχώρηση συμπληρωματικών ποσοτήτων στη δασμολογική ποσόστωση εισαγωγής μπανανών για το 1994 και το 1995 λόγω θυελλών (απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 1997, C-9/95, C-23/95 και C-156/95, *Βέλγιο και Γερμανία κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. I-645). Το Δικαστήριο έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι η Επιτροπή, στο πλαίσιο της ασκήσεως της συναφούς αρμοδιότητας, μπορούσε να παρεκκλίνει, για το προσαρμοζόμενο τμήμα, από την κλείδα κατανομής της δασμολογικής ποσοστώσεως, όπως αυτή προβλέπεται από τον βασικό κανονισμό. Με δεύτερη απόφαση της ίδιας ημέρας, το Δικαστήριο απέρριψε άλλη προσφυγή του Βελγίου με αίτημα την ακύρωση τριών κανονισμών της Επιτροπής, οι οποίοι είχαν εκδοθεί βάσει της Πράξεως Προσχωρήσεως της Αυστρίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας και προέβλεπαν μεταβατικά μέτρα για την εισαγωγή μπανανών κατόπιν της προσχωρήσεως αυτής (απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 1997, C-71/95, C-155/95 και C-271/95, *Βέλγιο κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. I-687). Στα τέλη του 1997 εκκρεμούσαν και άλλες υποθέσεις αφορώσες τους ίδιους κανονισμούς.

Στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, το Δικαστήριο κλήθηκε να αποφανθεί ως προς την ερμηνεία της οδηγίας 64/221/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1964, περί του συντονισμού των ειδικών μέτρων για τη διακίνηση και τη διαμονή αλλοδαπών, τα οποία δικαιολογούνται από λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας ή δημοσίας υγείας (απόφαση της 17ης Ιουνίου 1997, C-65/95 και C-111/95, *Shingara και Radiom*, Συλλογή σ. I-3343). Οι προσφεύγοντες στις κύριες δίκες, στους οποίους είχε απαγορευθεί η είσοδος στο έδαφος του Ηνωμένου Βασιλείου για λόγους δημοσίας τάξεως και δημοσίας ασφαλείας, υποστήριζαν ότι είχαν δικαίωμα να προσφύγουν κατά των αποφάσεων που είχαν ληφθεί ως προς αυτούς ή να ζητήσουν την εξέταση της περιπτώσεώς τους από ανεξάρτητη αρχή. Το Δικαστήριο παρέσχε ορισμένες διευκρινίσεις όσον αφορά το

περιεχόμενο της ως άνω οδηγίας. Έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι ο υπήκοος κράτους μέλους εις βάρος του οποίου εκδόθηκε μια πρώτη απόφαση απαγορεύσεως εισόδου στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους για λόγους δημοσίας τάξεως ή δημοσίας ασφαλείας έχει δικαίωμα, μετά την παρέλευση ευλόγου χρόνου, να υποβάλει νέα αίτηση καθώς και, κατά της νέας αρνητικής αποφάσεως, δικαίωμα προσφυγής ή δικαίωμα να ζητήσει την έκδοση γνώμης από ανεξάρτητη αρμόδια αρχή.

Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, η κοινοτική νομοθεσία στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης αποτέλεσε αντικείμενο πολυαριθμών προδικαστικών αιτήσεων ερμηνείας εκ μέρους των εθνικών δικαστηρίων. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο είχε την ευκαιρία να υπενθυμίσει επανειλημμένως τα όρια που χαρακτηρίζουν τον κοινοτικό συντονισμό των εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης τον οποίο επιχειρεί ο κανονισμός 1408/71 του Συμβουλίου.

Έτσι, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι οι διατάξεις του τίτλου II του κανονισμού αυτού δεν έχουν ως σκοπό την παροχή στα διαλαμβανόμενα στον τίτλο αυτό άτομα ιδιαίτερων δικαιωμάτων, των οποίων τα άτομα αυτά μπορούν να στερούνται σε ορισμένες περιπτώσεις κατόπιν αποφάσεως των κρατών μελών, αλλά έχουν ως αποκλειστικό σκοπό τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας. Από τα ανωτέρω το Δικαστήριο συνήγαγε ότι οι όροι «μισθωτή δραστηριότητα» και «μη μισθωτή δραστηριότητα» που χρησιμοποιούνται στον τίτλο II του κανονισμού δεν έχουν αυτοτελή κοινοτική έννοια, αλλά υποδηλώνουν τις δραστηριότητες που θεωρούνται ως τέτοιες για την εφαρμογή της νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφάλισης του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ασκούνται οι δραστηριότητες αυτές (αποφάσεις της 30ής Ιανουαρίου 1997, C-340/94, *de Jaeck*, Συλλογή 1997, σ. I-461, και C-221/95, *Hervein και Hervillier*, Συλλογή 1997, σ. I-609). Το Δικαστήριο ερμήνευσε επίσης το άρθρο 14γ του κανονισμού, το οποίο θεσπίζει ειδικούς κανόνες για τα άτομα που ασκούν συγχρόνως μισθωτή και μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος διαφορετικών κρατών μελών. Κατά το Δικαστήριο, η διάταξη αυτή

δεν εμποδίζει το ενδεχόμενο η νομοθεσία ενός από τα δύο αυτά κράτη μέλη να προβλέπει ασφαλιστική κάλυψη του ενδιαφερομένου για μέρος μόνον των κινδύνων που ασφαλίζει το σύστημα κοινωνικής ασφάλισής του, εφόσον δεν γίνεται σχετική διάκριση μεταξύ ημεδαπών και υπηκόων των άλλων κρατών μελών. Εξάλλου, κάθε ένα από τα εμπλεκόμενα κράτη δεν μπορεί να εισπράττει εισφορές παρά μόνον όσον αφορά το μέρος των εισοδημάτων που πραγματοποιούνται στο έδαφός του· αν όμως ο ασφαλισμένος ασκεί δραστηριότητα στο έδαφός του μόνον ορισμένες εργάσιμες ημέρες εβδομαδιαίως, το κράτος αυτό μπορεί να καθορίσει το ποσό των καταβλητέων εισφορών χωρίς να λάβει υπόψη τις εισφορές τις οποίες ο ασφαλισμένος αυτός καταβάλλει ενδεχομένως εντός του άλλου κράτους μέλους στο πλαίσιο δραστηριότητας την οποία ασκεί εκεί τις υπόλοιπες ημέρες (προμνησθείσα απόφαση *de Jaeck*).

Ομοίως, το Δικαστήριο έκρινε ότι τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να καθορίζουν τις προϋποθέσεις χορηγήσεως δικαιωμάτων επί παροχών κοινωνικής ασφάλισης, δεδομένου ότι ο κανονισμός 1408/71 έχει αποκλειστικά συντονιστικό χαρακτήρα. Ωστόσο, πράττοντας αυτό, οφείλουν να τηρούν τις διατάξεις της Συνθήκης και, ιδίως, του άρθρου 52 που απαγορεύει τις δυσμενείς διαφορές μεταχειρίσεως. Συνεπώς, κατά τον υπολογισμό των οικογενειακών παροχών, η νομοθεσία κράτους μέλους δεν μπορεί να εξαρτά τη λήψη υπόψη των τέκνων μη μισθωτού εργαζομένου από την προϋπόθεση ότι τα τέκνα αυτά κατοικούν εντός του κράτους μέλους αυτού. Συγκεκριμένα, εφόσον κυρίως τα τέκνα των διακινουμένων εργαζομένων είναι εκείνα που δεν κατοικούν στο έδαφος του κράτους μέλους που χορηγεί τις παροχές, μια τέτοια προϋπόθεση εισάγει διαφορετική μεταχείριση, μη δικαιολογούμενη αντικειμενικώς, μεταξύ των υπηκόων που δεν έχουν κάνει χρήση του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και των διακινουμένων εργαζομένων σε βάρος των τελευταίων (απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 1997, C-4/95 και C-5/95, *Stöber και Piosa Pereira*, Συλλογή 1997, σ. I-511).

Τέλος, το Δικαστήριο εξέτασε τα δικαιώματα των δικαιούχων συντάξεως ή των ορφανών που απέκτησαν τα δικαιώματά τους επί των οικογενειακών παροχών όχι δυνάμει περιόδων ασφάλισης

διανυθεισών εντός ενός μόνον κράτους, αλλά βάσει συνυπολογισμού όλων των περιόδων ασφάλισεως που πραγματοποιήθηκαν σε διάφορα κράτη μέλη. Ετέθη το ζήτημα αν ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους υποχρεούται να χορηγεί στους δικαιούχους συντάξεως συμπλήρωμα οικογενειακών παροχών στην περίπτωση κατά την οποία το ποσό των οικογενειακών παροχών που χορηγεί το κράτος μέλος της κατοικίας υπολείπεται του ποσού των παροχών που προβλέπει η νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους. Το Δικαστήριο έδωσε αρνητική απάντηση. Βεβαίως, σύμφωνα με τη νομολογία του, ένας εργαζόμενος δεν μπορεί να απολέσει, συνεπεία της ασκήσεως του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας, πλεονεκτήματα κοινωνικής ασφάλισεως τα οποία του διασφαλίζει, εν πάση περιπτώσει, η νομοθεσία ενός μόνον κράτους μέλους, πράγμα το οποίο μπορεί να δικαιολογήσει εξαίρεση από την αρχή της υπάρξεως ενός μόνο κράτους-οφειλέτη και να υποχρεώσει το δεύτερο κράτος να χορηγήσει συμπλήρωμα. Ωστόσο, το πεδίο εφαρμογής της εξαιρέσεως αυτής δεν μπορεί να διευρυνθεί κατά τρόπον ώστε να χορηγείται συμπληρωματικό επίδομα και στην περίπτωση που το δικαίωμα του δικαιούχου συντάξεως ή του ορφανού έχει κτηθεί μόνον κατ' εφαρμογήν των κανόνων συνυπολογισμού που προβλέπει ο κανονισμός 1408/71 (απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 1997, C-59/95, *Bastos Moriana*, Συλλογή 1997, σ. I-1071).

Στον τομέα της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και του δικαιώματος εγκαταστάσεως, αξίζει να επισημανθούν δύο αποφάσεις.

Καταρχάς, το Δικαστήριο εξέτασε, από πλευράς του άρθρου 52 της Συνθήκης, ορισμένες διατάξεις εθνικής φορολογικής νομοθεσίας σχετικές με τη μεταφορά ζημιών των φορολογουμένων που έχουν σταθερή εγκατάσταση στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος χωρίς όμως να κατοικούν σ' αυτό. Οι διατάξεις αυτές εξαρτούσαν τη μεταφορά προηγούμενων ζημιών από τη διπλή προϋπόθεση, αφενός, ότι οι ζημιές βρίσκονται από οικονομικής απόψεως σε συνάρτηση με εισοδήματα που πραγματοποιήθηκαν από τον φορολογούμενο εντός αυτού του κράτους και, αφετέρου, ότι, κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους κατά το οποίο προέκυψαν οι ζημιές, ο

φορολογούμενος είχε τηρήσει και φυλάξει εντός του κράτους αυτού λογιστικά βιβλία αφορώντα τις δραστηριότητες που άσκησε εντός του κράτους αυτού και ανταποκρινόμενα στους σχετικούς εθνικούς κανόνες. Το Δικαστήριο έκρινε μεν παραδεκτή την πρώτη προϋπόθεση, αποφάνθηκε όμως ότι η απαίτηση τηρήσεως, επί τόπου και στη διάρκεια της συγκεκριμένης περιόδου, χωριστής λογιστικής ήταν υπερβολική. Το κράτος μέλος μπορεί το πολύ να ζητήσει από τον φορολογούμενο μη κάτοικο ημεδαπής να αποδείξει, με σαφήνεια και ακρίβεια, ότι το ύψος των ζημιών που ισχυρίζεται ότι υπέστη αντιστοιχεί, κατά τους εφαρμοστέους εθνικούς κανόνες, στο ποσό των ζημιών που πράγματι υπέστη ο φορολογούμενος εντός αυτού του κράτους (απόφαση της 15ης Μαΐου 1997, C-250/95, *Futura Participations*, Συλλογή 1997, σ. I-2471).

Η νομοθεσία κοινωνικής ασφάλισεως κράτους μέλους προέβλεπε ότι δεν μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις με δημόσιες αρχές και, ως εκ τούτου, να τυγχάνουν χρηματοδοτήσεως από το σύστημα κοινωνικής ασφάλισεως παρά μόνον οι οργανισμοί και, ειδικότερα, τα ιδρύματα για ηλικιωμένα άτομα που δεν επιδιώκουν κερδοσκοπικό σκοπό. Ένα από τα ερωτήματα που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο στην υπόθεση *Sodemare* αφορούσε το συμβιβαστό της προϋποθέσεως αυτής με τα άρθρα 52 και 58 της Συνθήκης. Το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι το κοινοτικό δίκαιο δεν θίγει την εξουσία των κρατών μελών να διαρρυθμίζουν τα συστήματά τους κοινωνικής ασφάλισεως και ότι τα κράτη μπορούν να διαρρυθμίζουν συστήματα κοινωνικής προνοίας στηριζόμενα στην αρχή της αλληλεγγύης, των οποίων την υλοποίηση να αναθέτουν, καταρχήν, στις δημόσιες αρχές. Στο πλαίσιο αυτό, επιτρέπεται η εξάρτηση τις εισδοχής ιδιωτών επιχειρηματιών σ' ένα τέτοιο σύστημα ως παρεχόντων υπηρεσίες κοινωνικής προνοίας από τον όρο ότι δεν επιδιώκουν κερδοσκοπικό σκοπό (απόφαση της 17ης Ιουνίου 1997, C-70/95, *Sodemare*, Συλλογή 1997, σ. I-3395).

Όσον αφορά την εναρμόνιση των εθνικών δικαίων, η οδηγία 89/552/ΕΟΚ «τηλεόραση χωρίς σύνορα» υπήρξε το επίκεντρο τριών συνεκδικασθεισών προδικαστικών υποθέσεων στις οποίες το Δικαστήριο εξέδωσε την απόφασή του στις 9 Ιουλίου 1997 (C-34/95

έως C-36/95, *De Agostini*, Συλλογή 1997, σ. I-3843). Τα υποβληθέντα από το εθνικό δικαστήριο ερωτήματα αφορούσαν κυρίως την έκταση των εξουσιών τις οποίες διαθέτει το κράτος μέλος λήψεως, στο πλαίσιο της κατανομής των αρμοδιοτήτων που θεσπίζει η οδηγία, όσον αφορά τηλεοπτικές εκπομπές μεταδιδόμενες επί του εδάφους του από το έδαφος άλλου κράτους μέλους. Το Δικαστήριο παρατήρησε ότι η οδηγία στηρίζεται στην αρχή του ελέγχου από το κράτος καταγωγής, αλλά ότι ο συντονισμός των διατάξεων περί τηλεοπτικής διαφημίσεως και χορηγίας είχε επιτευχθεί μόνο μερικώς. Από αυτό συνήγαγε το συμπέρασμα ότι η οδηγία δεν εμποδίζει ένα κράτος μέλος να λαμβάνει, κατ' εφαρμογήν γενικής ρυθμίσεως περί προστασίας των καταναλωτών κατά της παραπλανητικής διαφημίσεως, μέτρα κατά διαφημιστή λόγω τηλεοπτικής διαφημίσεως που μεταδίδεται από άλλο κράτος μέλος, εφόσον τα μέτρα αυτά δεν εμποδίζουν την αναμετάδοση, αυτή καθαυτή, στην επικράτειά του τηλεοπτικών εκπομπών προερχομένων από αυτό το άλλο κράτος μέλος. Το Δικαστήριο έκρινε, αντιθέτως, ότι στο κράτος μέλος λήψεως δεν επιτρέπεται πλέον να εφαρμόζει διατάξεις έχουσες ειδικά ως σκοπό τον έλεγχο του περιεχομένου τηλεοπτικής διαφημίσεως για ανηλίκους, εφόσον η οδηγία περιλαμβάνει ολοκληρωμένο σύνολο διατάξεων ειδικώς αφιερωμένων στην προστασία των ανηλίκων, των οποίων η τήρηση πρέπει να διασφαλίζεται από το κράτος μεταδόσεως.

Το Δικαστήριο επιλήφθηκε πολλών αιτήσεων αναιρέσεως κατά αποφάσεων του Πρωτοδικείου στον τομέα του ανταγωνισμού μεταξύ επιχειρήσεων. Το Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση αναιρέσεως που άσκησε η Επιτροπή κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 6ης Ιουνίου 1995, T-14/93, *Union internationale des chemins de fer κατά Επιτροπής* (Συλλογή 1995, σ. II-1503), καθώς και τις αιτήσεις αναιρέσεως κατά της αποφάσεως της 27ης Ιουνίου 1995, T-186/94, *Guérin automobiles κατά Επιτροπής* (Συλλογή 1995, σ. II-1753), ενώ αναίρεσε την απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1995, T-548/93, *Ladbroke Racing κατά Επιτροπής* (Συλλογή 1995, σ. II-2565).

Στην υπόθεση C-264/95 P, *Επιτροπή κατά Union internationale des chemins de fer* (στο εξής: UIC), αντικείμενο της διαφοράς αποτέλεσε η σύμπραξη μεταξύ σιδηροδρομικών επιχειρήσεων υπό μορφή «δελτίου 130» το οποίο συνέταξε η UIC. Θεωρώντας ότι επρόκειτο για παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, η Επιτροπή είχε εκδώσει απόφαση κατά της UIC. Η ένωση αυτή άσκησε προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου, το οποίο ακύρωσε τελικά την επίμαχη απόφαση, κρίνοντας ότι η απόφαση αυτή έπρεπε να έχει εκδοθεί όχι βάσει του κανονισμού 17 (γενικού κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης), αλλά βάσει του κανονισμού 1017/68 (που αφορά τους τομείς των σιδηροδρομικών, οδικών και εσωτερικών πλωτών μεταφορών). Απορρίπτοντας την αίτηση αναιρέσεως, το Δικαστήριο επικύρωσε απολύτως τη συλλογιστική του Πρωτοδικείου, ιδίως στο μέτρο που αυτό είχε κρίνει ότι το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1017/68 δεν μπορεί να περιοριστεί σε μόνες τις συμπράξεις που αφορούν «άμεσα» την παροχή μεταφορικών υπηρεσιών (απόφαση της 11ης Μαρτίου 1997, Συλλογή 1997, σ. I-1287).

Το κεντρικό ζήτημα στην υπόθεση C-282/95 P, *Guérin automobiles κατά Επιτροπής*, συνίστατο στη φύση της γνωστοποίησης την οποία η Επιτροπή απευθύνει σε καταγγέλλοντα δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63 όταν προτίθεται να μη δώσει ευνοϊκή συνέχεια στην καταγγελία. Ειδικότερα, έπρεπε να καθοριστεί αν η γνωστοποίηση αυτή συνιστούσε λήψη θέσεως τερματίζουσα την αδράνεια της Επιτροπής. Το Πρωτοδικείο είχε αποφανθεί ότι μια τέτοια γνωστοποίηση, μολονότι δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως διότι αποτελεί απλώς προπαρασκευαστική πράξη, συνιστά πάντως λήψη θέσεως κατά την έννοια του άρθρου 175 της Συνθήκης. Το Δικαστήριο έκρινε ότι το Πρωτοδικείο, καταλήγοντας στην απόφαση αυτή, δεν παραβίασε την αρχή του δικαιώματος δικαστικής προστασίας. Συγκεκριμένα, αποφάνθηκε ότι, εφόσον ο καταγγέλλων κάνει χρήση του δικαιώματος να υποβάλει εγγράφως τις παρατηρήσεις του επί της γνωστοποίησης της Επιτροπής, η Επιτροπή υποχρεούται, κατά το πέρας αυτής της φάσεως της διαδικασίας, είτε να κινηθεί διαδικασία κατά του προσώπου το οποίο αφορά η καταγγελία, είτε να λάβει οριστική απόφαση περί απορρίψεως της καταγγελίας,

δυνάμενη να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως. Εξάλλου – πρόσθεσε το Δικαστήριο – η οριστική απόφαση της Επιτροπής απαιτείται να ληφθεί, σύμφωνα με τις αρχές περί χρηστής διοικήσεως, εντός εύλογης προθεσμίας αρχομένης από τη λήψη των παρατηρήσεων του καταγγέλλοντος· στην αντίθετη περίπτωση, ο καταγγέλλων μπορεί να επικαλεστεί εκ νέου τις διατάξεις του άρθρου 175 της Συνθήκης ασκώντας προσφυγή κατά παραλείψεως (απόφαση της 18ης Μαρτίου 1997, Συλλογή 1997, σ. I-1503).

Το Δικαστήριο εξέτασε, τέλος, τη σχέση μεταξύ, αφενός, της δυνατότητας εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης σε συμπεριφορές επιχειρήσεων και, αφετέρου, του συμβιβαστού εθνικής νομοθεσίας διέπουσας τις συμπεριφορές αυτές με τους κανόνες ανταγωνισμού της Συνθήκης. Το Δικαστήριο έκρινε ότι το ζήτημα αν μια εθνική νομοθεσία συμβιβάζεται προς τους περί ανταγωνισμού κανόνες της Συνθήκης δεν μπορεί να θεωρηθεί καθοριστικό στο πλαίσιο της εξετάσεως του ζητήματος αν η συμπεριφορά των επιχειρήσεων που συμμορφώνονται προς τη νομοθεσία αυτή εμπίπτει στα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης και ότι, συνεπώς, η Επιτροπή δεν εδικαιούτο να καταλήξει ότι δεν έχουν εφαρμογή οι προαναφερθείσες διατάξεις της Συνθήκης στη συμπεριφορά των επιχειρήσεων προτού περατώσει την εξέτασή της όσον αφορά το συμβιβαστό της εθνικής νομοθεσίας με τις διατάξεις αυτές. Κατά το Δικαστήριο, η από πλευράς άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης εκτίμηση της συμπεριφοράς ορισμένων επιχειρήσεων προϋποθέτει μεν την εκτίμηση της νομοθεσίας που τις αφορά, πλην όμως η εκτίμηση αυτή έχει ως μόνο αντικείμενο το κατά πόσο η νομοθεσία αυτή είναι ικανή να επηρεάσει την εν λόγω συμπεριφορά. Τα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης αφορούν μόνον ενέργειες θίγουσες τον ανταγωνισμό στις οποίες προβαίνουν οι επιχειρήσεις εξ ιδίας πρωτοβουλίας. Αν η θίγουσα τον ανταγωνισμό συμπεριφορά επιβάλλεται στις επιχειρήσεις από την εθνική νομοθεσία ή αν η τελευταία διαμορφώνει ένα νομικό πλαίσιο το οποίο, από μόνο του, αποκλείει κάθε δυνατότητα ανταγωνιστικής συμπεριφοράς των επιχειρήσεων, τα άρθρα 85 και 86 δεν έχουν εφαρμογή (απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1997, C-359/95 P και

C-379/95 P, *Επιτροπή και Γαλλία κατά Ladbroke Racing*, Συλλογή 1997, σ. I-6265).

Στον τομέα του *ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων*, το Δικαστήριο ανακεφαλαίωσε και εμβάθυνε την προγενέστερη νομολογία του όσον αφορά την έκταση της υποχρέωσης των εθνικών αρχών να αναζητούν τις κρατικές ενισχύσεις που έχουν κριθεί ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, σε περίπτωση δυσχερειών απορροεουσών από την προστατεύουσα τον δικαιούχο της ενισχύσεως εθνική κανονιστική ρύθμιση (απόφαση της 20ής Μαρτίου 1997, C-24/95, *Alcan Deutschland*, Συλλογή 1997, σ. I-1591). Η αναζήτηση ενισχύσεως που καταβλήθηκε παράνομα και κρίθηκε ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά πρέπει να γίνεται, καταρχήν, κατά τις σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου, υπό την επιφύλαξη πάντως ότι οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται κατά τρόπον ώστε να μην καθίσταται ουσιαστικώς αδύνατη η αναζήτηση που επιτάσσει το κοινοτικό δίκαιο. Ειδικότερα, το συμφέρον της Κοινότητας πρέπει να λαμβάνεται πλήρως υπόψη κατά την εφαρμογή διατάξεως η οποία εξαρτά την ανάκληση πλημμελούς διοικητικής πράξεως από την εκτίμηση των διαφόρων σχετικών συμφερόντων. Εξάλλου, δεν δικαιολογείται εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων που έλαβαν ενίσχυση ως προς τη νομιμότητα της ενισχύσεως παρά μόνον αν η ενίσχυση χορηγήθηκε τηρουμένης της διαδικασίας του άρθρου 93 της Συνθήκης. Το Δικαστήριο εφάρμοσε τις αρχές αυτές προκειμένου να εξετάσει κατά πόσον η αναζήτηση μιας ενισχύσεως μπορεί να εμποδιστεί εν ονόματι της ασφάλειας δικαίου, της αναγνωρίσεως της καλής πίσεως ή λόγω της εκλείψεως του πλουτισμού. Έκρινε ότι η αρχή της ασφάλειας δικαίου δεν μπορεί να εμποδίσει την επιστροφή της ενισχύσεως για τον λόγο ότι οι εθνικές αρχές συμμορφώθηκαν με καθυστέρηση προς την απόφαση που απαιτεί την εν λόγω επιστροφή, εφόσον, ενόψει του ότι η εθνική αρχή δεν έχει διακριτική ευχέρεια, ο δικαιούχος ενισχύσεως που χορηγήθηκε παρ'ανόμως δεν τελεί πλέον σε αβεβαιότητα ως προς την υποχρέωση επιστροφής της αφ' ης η Επιτροπή εκδίδει απόφαση κηρύττουσα την εν λόγω ενίσχυση ασυμβίβαστη και απαιτούσα την αναζήτησή της. Η αρμόδια αρχή υποχρεούται επίσης, δυνάμει του κοινοτικού δικαίου, να ανακαλέσει την απόφαση περί χορηγήσεως της

παράνομως δοθείσας ενισχύσεως, σύμφωνα με οριστική απόφαση της Επιτροπής, ακόμα και αν η εν λόγω αρχή έχει τόσο μεγάλη ευθύνη για το παράνομο της αποφάσεως ώστε η ανάκλησή της είναι, έναντι του δικαιούχου της ενισχύσεως, αντίθετη προς την καλή πίστη και ακόμα και όταν η αναζήτηση αποκλείεται από το εθνικό δίκαιο λόγω του ότι δεν υφίσταται πλέον ο πλουτισμός. Πράγματι, η λήψη υπόψη, κατά το εσωτερικό δίκαιο, των δύο τελευταίων αρχών ανάγεται στην προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης προσώπου υπέρ του οποίου εκδόθηκε παράνομη διοικητική πράξη. Όμως, στην υπό κρίση περίπτωση, ο δικαιούχος της ενισχύσεως δεν μπορούσε να έχει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη όσον αφορά τη νομιμότητα της ενισχύσεως, λόγω της μη τηρήσεως της διαδικασίας του άρθρου 93 της Συνθήκης.

Επίσης, επικυρώνοντας προγενέστερη απόφαση του Πρωτοδικείου, το Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή ενέργησε εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων της εκδίδοντας απόφαση αναστέλλουσα την καταβολή ορισμένων κρατικών ενισχύσεων μέχρις ότου επιστραφούν από τον δικαιούχο προηγούμενες παράνομες ενισχύσεις. Κατά την ερμηνεία που έδωσε το Δικαστήριο, η Επιτροπή επιδίωξε να αντλήσει τις αναγκαίες συνέπειες που προκύπτουν από το διπλό αποτέλεσμα της νοθεύσεως του ανταγωνισμού το οποίο απορρέει, αφενός, από τις προηγούμενες παράνομες ενισχύσεις που δεν είχαν επιστραφεί και, αφετέρου, από τις νέες κοινοποιηθείσες ενισχύσεις (απόφαση της 15ης Μαΐου 1997, C-355/95 P, *Textilwerke Deggendorf κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. I-2549).

Στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής τα δικαιώματα των εργαζομένων εξασφαλίζονται στο κοινοτικό δίκαιο από διάφορες διατάξεις, ιδίως δε από δύο οδηγίες που αφορούν, αντιστοίχως, τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεως επιχειρήσεως (77/187/ΕΟΚ) και την προστασία των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη (80/987/ΕΟΚ).

Το Δικαστήριο εξέδωσε, στις 11 Μαρτίου 1997, μια σημαντική απόφαση σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τη

διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεως επιχειρήσεως (C-13/95, *Süzen*, Συλλογή 1997, σ. I-1259). Το εθνικό δικαστήριο ζήτησε να πληροφορηθεί αν η οδηγία έχει εφαρμογή σε περίπτωση που ο εργοδότης, ο οποίος έχει αναθέσει τον καθαρισμό των κτιρίων του σε επιχειρηματία, καταγγέλλει τη σύμβαση που τον συνδέει με τον επιχειρηματία αυτόν και συνάπτει, για την εκτέλεση παρόμοιων εργασιών, νέα σύμβαση με δεύτερο επιχειρηματία, χωρίς η πράξη αυτή να συνοδεύεται από εκχώρηση περιουσιακών στοιχείων, ενσωμάτων ή άυλων, μεταξύ του ενός και του ετέρου επιχειρηματία. Το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι το αποφασιστικό κριτήριο για την ύπαρξη μεταβιβάσεως είναι το αν η συγκεκριμένη μονάδα διατηρεί την ταυτότητά της και ότι, προκειμένου να καθοριστεί αν πληρούνται οι προϋποθέσεις της μεταβιβάσεως μονάδας, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των πραγματικών περιστατικών που χαρακτηρίζουν την επίμαχη πράξη. Οι πραγματικές αυτές περιστάσεις δεν μπορούν να κρίνονται μεμονωμένα και η σημασία που πρέπει να δίδεται αντιστοίχως στα διάφορα κριτήρια ποικίλλει κατ' ανάγκη ανάλογα με την ασκούμενη δραστηριότητα. Έτσι, το γεγονός και μόνον ότι η παρεχόμενη από τον πρώην και από τον νέο εργολήπτη υπηρεσία είναι ομοειδής δεν επιτρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι υπάρχει μεταβίβαση οικονομικής μονάδας. Εξάλλου, μολονότι η μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνεται μεταξύ των διαφόρων κριτηρίων που πρέπει να ληφθούν υπόψη, η έλλειψη παρόμοιων στοιχείων δεν αποκλείει κατ' ανάγκη την ύπαρξη τέτοιας μεταβιβάσεως. Όσον αφορά το κριτήριο της αναπροσλήψεως του μεγαλύτερου μέρους του προσωπικού από τον νέο επικεφαλής της επιχείρησης, το κριτήριο αυτό μπορεί να αποδειχθεί σημαντικότερο προς καθορισμό της υπάρξεως μεταβιβάσεως σε ορισμένους τομείς στους οποίους η δραστηριότητα στηρίζεται κυρίως στο εργατικό δυναμικό.

Η ερμηνεία της οδηγίας για την προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη επίσης αποτέλεσε αντικείμενο προδικαστικής παραπομπής στο Δικαστήριο. Ερωτήθηκε, κατ' ουσίαν, ποιος είναι ο αρμόδιος οργανισμός εγγυήσεως για την ικανοποίηση των χρηματικών απαιτήσεων του εργαζομένου σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη του, όταν

ο εργοδότης αυτός είναι εγκατεστημένος σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο στο έδαφος του οποίου ο εργαζόμενος κατοικεί ή διαμένει και ασκούμε τη μισθωτή δραστηριότητά του. Καίτοι η οδηγία δεν περιέχει διατάξεις αφορώσες ρητώς την περίπτωση αυτή, το Δικαστήριο θεώρησε ότι η πρακτική αποτελεσματικότητα του κοινοτικού δικαίου απαιτεί την εφαρμογή της οδηγίας σε τέτοιες διαμεθοριακές καταστάσεις, τη δημιουργία των οποίων εξάλλου ευνοεί το κοινοτικό δίκαιο. Βάσει της οικονομίας της οδηγίας, το Δικαστήριο έκρινε, επομένως, ότι αρμόδιος οργανισμός εγγυήσεως είναι ο οργανισμός του κράτους στο έδαφος του οποίου είτε αποφασίστηκε η κίνηση διαδικασίας συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών, είτε διαπιστώθηκε ότι η επιχείρηση ή η εγκατάσταση του εργοδότη έχει κλείσει (απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1997, C-117/96, *Mosbaek*, Συλλογή 1997, σ. I-5017).

Η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών εφαρμόστηκε σε διαφόρους τομείς του κοινοτικού δικαίου. Επισημαίνονται, ειδικότερα, πέραν του άρθρου 119 της Συνθήκης, το οποίο προβλέπει την αρχή της ισότητας των αμοιβών μεταξύ ανδρών και γυναικών εργαζομένων για όμοια εργασία, οι οδηγίες 76/207/ΕΟΚ και 79/7/ΕΟΚ, που αφορούν η μεν πρώτη την πρόσβαση στην απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση καθώς και τις συνθήκες εργασίας, η δε δεύτερη την κοινωνική ασφάλιση.

Στο πλαίσιο διαφοράς ενώπιον εθνικού δικαστηρίου, ο ενάγων, του οποίου η υποψηφιότητα για ορισμένη θέση απασχολήσεως είχε απορριφθεί, ισχυριζόταν ότι είχε υποστεί διάκριση λόγω φύλου κατά την πρόσληψη και ζητούσε την αποκατάσταση της προξενηθείσας ζημίας με την επιδίκαση αποζημιώσεως. Αντιμετωπίζοντας προβλήματα ερμηνείας της οδηγίας 76/207, το εθνικό δικαστήριο υπέβαλε στο Δικαστήριο διάφορα προδικαστικά ερωτήματα. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο διευκρίνισε, καταρχάς, ότι, οσάκις ένα κράτος μέλος επιλέγει να επιβάλει κύρωση για την παραβίαση της απαγορεύσεως των διακρίσεων στα πλαίσια συστήματος αστικής ευθύνης, δεν μπορεί να εξαρτά την επανόρθωση της ζημίας από την ύπαρξη πταίσματος. Το Δικαστήριο

ερωτήθηκε επίσης επί του συμβιβαστού, με την οδηγία, εθνικών διατάξεων που καθορίζουν εκ των προτέρων ανώτατα όρια στο ποσό της αποζημιώσεως που μπορούν να αξιώσουν οι υποψήφιοι που υπέστησαν δυσμενή διάκριση. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η οδηγία 76/207 δεν απαγορεύει τη θέσπιση ανωτάτου ορίου τριών μηνιαίων μισθών για κάθε ενάγοντα οσάκις ο εργοδότης μπορεί να αποδείξει ότι, λόγω των ανώτερων προσόντων του προσληφθέντος υποψηφίου, ο υποστάς τη διάκριση υποψήφιος δεν θα είχε καταλάβει την προς πλήρωση θέση, ακόμα και αν η επιλογή δεν ενείχε διακρίσεις. Αντιθέτως, το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν συμβιβάζονται με το κοινοτικό δίκαιο διατάξεις οι οποίες, αντίθετα προς τις άλλες εθνικές διατάξεις του αστικού και του εργατικού δικαίου, καθορίζουν εκ των προτέρων συνολικό ανώτατο όριο έξι μηνιαίων μισθών για το ποσό των σωρευτικώς καταβαλλομένων αποζημιώσεων τις οποίες μπορούν να αξιώσουν υποψήφιοι οι οποίοι υπέστησαν δυσμενή διάκριση λόγω φύλου κατά την πρόσληψη, στην περίπτωση κατά την οποία περισσότεροι υποψήφιοι αξιώνουν αποζημίωση (απόφαση της 22ας Απριλίου 1997, C-180/95, *Draehmpaehl*, Συλλογή 1997, σ. I-2195).

Πάντοτε σχετικά με την οδηγία 76/207, το Δικαστήριο διευκρίνισε το γενικό πλαίσιο της νομολογίας *Kalanke*, με την οποία το Δικαστήριο καταδίκασε μέτρο «θετικής διακρίσεως» υπέρ των γυναικών. Στην υπόθεση *Kalanke*, επρόκειτο για εθνικό κανόνα ο οποίος, επί προαγωγής, παρείχε αυτομάτως την προτεραιότητα στις γυναίκες που είχαν ίσα προσόντα με τους άνδρες συνυποψηφίους τους στους τομείς δραστηριότητας όπου οι γυναίκες ήταν λιγότερες από τους άνδρες στο οικείο επίπεδο θέσεως. Το Δικαστήριο έκρινε ότι παρόμοιος κανόνας μπορούσε να επιτραπεί εφόσον περιείχε παρέκκλιση (*Öffnungsklausel*) σύμφωνα με την οποία οι γυναίκες δεν πρέπει να προάγονται κατά προτεραιότητα αν προέχουν λόγοι αναγόμενοι στο πρόσωπο ενός άνδρα υποψηφίου. Πάντως, το Δικαστήριο απαίτησε, αφενός, να εγγυάται η εθνική ρύθμιση, σε κάθε ατομική περίπτωση, στους άνδρες υποψηφίους που έχουν ίσα προσόντα με τις γυναίκες υποψήφιες την αντικειμενική αξιολόγηση των υποψηφιοτήτων, λαμβανομένων υπόψη όλων των κριτηρίων που αφορούν το πρόσωπο των υποψηφίων, και να αποκλείει την προτεραιότητα των γυναικών υποψηφίων οσάκις ένα ή περισσότερα

από τα κριτήρια αυτά έχουν ως αποτέλεσμα να κλίνει ο ζυγός υπέρ του άνδρα υποψηφίου, και, αφετέρου, να μην επάγονται τα κριτήρια αυτά δυσμενείς διακρίσεις σε βάρος των γυναικών υποψηφίων (απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1997, C-409/95, *Marschall*, Συλλογή 1997, σ. I-6363).

Στην υπόθεση *Sutton*, το κύριο ζήτημα αφορούσε, κατ' ουσίαν, τη δυνατότητα κατ' αναλογία εφαρμογής, στο πλαίσιο της οδηγίας 79/7 και της καταβολής καθυστερουμένων παροχών κοινωνικής ασφάλισης, της νομολογίας *Marshall II*, η οποία, στο πλαίσιο της οδηγίας 76/207 και όσον αφορά την αποκατάσταση της ζημίας που έχει υποστεί πρόσωπο θιγόν από απόλυση συνιστώσα δυσμενή διάκριση, επιβάλλει την επιδίκαση τόκων αποσκοπούντων στην αντιστάθμιση της ζημίας που οφείλεται στην πάροδο του χρόνου μέχρι την πραγματική καταβολή της αποζημιώσεως. Το Δικαστήριο απάντησε αρνητικώς, δεδομένου ότι τα καταβαλλόμενα ως παροχές κοινωνικής ασφάλισης ποσά ουδόλως έχουν τη φύση αποζημιώσεως (απόφαση της 22ας Απριλίου 1997, C-66/95, *Sutton*, Συλλογή 1997, σ. I-2163).

Στο τομέα του δικαίου του δικαίου του περιβάλλοντος, το Δικαστήριο εξέτασε την έννοια του όρου «απόβλητο» που χρησιμοποιείται ιδίως στην οδηγία 75/442/ΕΟΚ περί των στερεών αποβλήτων (όπως αυτή τροποποιήθηκε, μεταξύ άλλων, από την οδηγία 91/156/ΕΟΚ). Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι η έννοια του αποβλήτου δεν πρέπει να νοείται ως αποκλείουσα τις ουσίες ή τα αντικείμενα που μπορούν, από οικονομική άποψη, να επαναχρησιμοποιηθούν, ακόμη και αν τα εν λόγω υλικά μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συναλλαγής ή αν η τιμή τους δημοσιεύεται σε χρηματιστήρια εμπορευμάτων ή σε επίσημα αγορανομικά δελτία τιμών. Το σύστημα παρακολουθήσεως και διαχειρίσεως που θεσπίζει η τροποποιηθείσα οδηγία 75/442 σκοπεύει να καλύψει όλα τα αντικείμενα και ουσίες που απορρίπτει ο ιδιοκτήτης, ακόμη και αν έχουν εμπορική αξία και συλλέγονται για εμπορικούς σκοπούς προς ανακύκλωση, ανάκτηση ή επαναχρησιμοποίηση (απόφαση της 25ης Ιουνίου 1997, C-304/94, C-330/94, C-342/94 και C-224/95, *Tombesi*, Συλλογή 1997, σ. I-3561). Εξάλλου, μια ουσία δεν

αποκλείεται από την έννοια του αποβλήτου απλώς και μόνο λόγω του ότι η ουσία αυτή εντάσσεται, άμεσα ή έμμεσα, σε διαδικασία βιομηχανικής παραγωγής (προμνησθείσα απόφαση *Inter-Environnement Wallonie*).

Στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, το Δικαστήριο ερωτήθηκε σχετικά με την κοινοτική πολιτική επιβολής κυρώσεων κατά κρατών που προήλθαν από τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας.

Η πρώτη υπόθεση αφορούσε το κύρος των περιορισμών που είχε θεσπίσει το Ηνωμένο Βασίλειο όσον αφορά την αποδέσμευση των κατατεθειμένων εντός της επικράτειάς του κεφαλαίων που ανήκαν σε κατοίκους Σερβίας ή Μαυροβουνίου. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έκρινε καταρχάς ότι, έστω και αν ορισμένα μέτρα κράτους μέλους έχουν θεσπιστεί κατά την άσκηση της εθνικής αρμοδιότητας στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφαλείας, πρέπει να συνάδουν προς τους κοινοτικούς κανόνες της κοινής εμπορικής πολιτικής. Το Δικαστήριο διαπίστωσε στη συνέχεια ότι οι περιορισμοί που είχε θεσπίσει το Ηνωμένο Βασίλειο ισοδυναμούσαν προς ποσοτικό περιορισμό, δεδομένου ότι η εφαρμογή τους εμποδίζει την καταβολή της αντιπαροχής για την αποστολή εμπορευμάτων από άλλα κράτη μέλη και, συνεπώς, απαγόρευε τις εξαγωγικές αυτές δραστηριότητες. Στην υπό κρίση περίπτωση, ενόψει της υπάρξεως κοινοτικού κανονισμού σκοπούντος στην ομοιόμορφη εφαρμογή, στο σύνολο της Κοινότητας, των κυρώσεων που επέβαλε το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, το Δικαστήριο θεώρησε ότι το Ηνωμένο Βασίλειο όφειλε να δεχθεί να βασιστεί στη διαδικασία χορηγήσεως αδείας εξαγωγής που ισχύει στο κράτος μέλος από το οποίο πραγματοποιούνται οι εξαγωγές αυτές, αντί να επιδιώκει να ελέγξει το ίδιο τη φύση των εξαγομένων εμπορευμάτων (απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 1997, C-124/95, *Centro-Com*, Συλλογή 1997, σ. I-81). Σε μια δεύτερη υπόθεση, το Δικαστήριο ερμήνευσε τις διατάξεις του κανονισμού 990/93 του Συμβουλίου, για τις συναλλαγές μεταξύ της ΕΟΚ και της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας (Σερβία και Μαυροβούνιο) (απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 1997, C-177/95, *Ebony Maritime*, Συλλογή 1997, σ. I-1111).

Τέλος, για την ολοκλήρωση αυτής της επισκοπήσεως των κυριότερων αποφάσεων που εξέδωσε το Δικαστήριο στη διάρκεια του 1997, επισημαίνεται η πληθώρα των αποφάσεων που αφορούν τη Συμφωνία Συνδέσεως μεταξύ της ΕΟΚ και της Τουρκίας. Συγκεκριμένα, μετά τις πολυάριθμες υποθέσεις των προηγούμενων ετών, εκδόθηκαν έξι αποφάσεις επί αιτήσεων για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως που αφορούσαν την ερμηνεία της αποφάσεως 1/80 για την προώθηση της συνδέσεως, την οποία εξέδωσε το Συμβούλιο Συνδέσεως που συνεστήθη δυνάμει της προμνησθείσας αποφάσεως, και ιδίως του άρθρου 6 της αποφάσεως.

Η διάταξη αυτή έχει ως εξής:

«1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7, περί ελεύθερης προσβάσεως στην απασχόληση των μελών της οικογενείας του, Τούρκος εργαζόμενος που απασχολείται νομίμως στην αγορά εργασίας κράτους μέλους:

- έχει, εντός του κράτους αυτού, μετά από ένα έτος νόμιμης εργασίας, δικαίωμα ανανεώσεως της αδειας εργασίας στον ίδιο εργοδότη, εφόσον ήδη εργάζεται·
- έχει, εντός του κράτους αυτού, μετά από τρία έτη νόμιμης απασχολήσεως και υπό την επιφύλαξη της προτεραιότητας που πρέπει να παρέχεται στους εργαζομένους των κρατών μελών της Κοινότητας, το δικαίωμα να ανταποκρίνεται σε πρόταση απασχολήσεως, στον ίδιο επαγγελματικό κλάδο και σε εργοδότη της επιλογής του, νομίμως διατυπούμενη και καταχωρούμενη στις υπηρεσίες απασχολήσεως του εν λόγω κράτους μέλους·
- έχει, εντός του κράτους αυτού, μετά από τέσσερα έτη νόμιμης απασχολήσεως, ελεύθερη πρόσβαση σε οποιαδήποτε μισθωτή δραστηριότητα της επιλογής του.

2. (...)

3. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής των παραγράφων 1 και 2 καθορίζονται από τις εθνικές ρυθμίσεις».

Από την προηγούμενη νομολογία προκύπτει ότι η απόφαση 1/80 δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να ρυθμίζουν τόσο την είσοδο Τούρκων υπηκόων στην επικράτειά τους όσο και τις προϋποθέσεις της πρώτης τους απασχολήσεως. Το άρθρο 6 ρυθμίζει απλώς την κατάσταση των Τούρκων εργαζομένων που έχουν ήδη ενταχθεί νομίμως στην αγορά εργασίας του κράτους μέλους υποδοχής, χορηγώντας τους ορισμένα δικαιώματα στο πλαίσιο της σταδιακής εντάξεώς τους στην αγορά εργασίας του κράτους υποδοχής. Τα δικαιώματα αυτά ποικίλλουν και εξαρτώνται από προϋποθέσεις που διαφέρουν αναλόγως της διάρκειας της ασκήσεως νόμιμης εργασίας στο συγκεκριμένο κράτος μέλος. Τέλος, τα δικαιώματα που απονέμονται στον Τούρκο εργαζόμενο όσον αφορά την απασχόληση συνεπάγονται κατ' ανάγκην την ύπαρξη δικαιώματος παραμονής του ενδιαφερομένου στην ημεδαπή, άλλως το δικαίωμα προσβάσεως στην αγορά εργασίας και ασκήσεως κάποιου επαγγέλματος θα εστερείτο κάθε αποτελέσματος.

Η έκταση εφαρμογής του άρθρου 6 εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ερμηνεία που δίνεται στην έννοια της εντάξεως στην νόμιμη αγορά εργασίας κράτους μέλους, καθώς και στην έννοια της νόμιμης απασχολήσεως.

Η ένταξη στη νόμιμη αγορά εργασίας κράτους μέλους προϋποθέτει ότι ο εργαζόμενος έχει συνάψει δεσμούς σχέσεως εργασίας που συνεπάγεται την άσκηση πραγματικής και ουσιαστικής οικονομικής δραστηριότητας, προς όφελος άλλου ατόμου και υπό την καθοδήγησή του, έναντι της οποίας λαμβάνει αμοιβή. Το Δικαστήριο έκρινε ότι ο Τούρκος εργαζόμενος που εισήλθε σε κράτος μέλος για να παρακολουθήσει επαγγελματική εκπαίδευση και ο οποίος, μετά το πέρας της εκπαιδεύσεως, εργάζεται ως μισθωτός με μοναδικό σκοπό την εξοικειώσή του και την προετοιμασία του για την ανάληψη διευθυντικών καθηκόντων σε θυγατρική της εταιρίας που τον απασχολεί πρέπει να θεωρείται ως έχων συνάψει συνήθεις δεσμούς εργασιακής σχέσεως όταν αυτός, ασκώντας πραγματικά και ουσιαστικά τις οικονομικές

δραστηριότητες προς όφελος και υπό την καθοδήγηση του εργοδότη του, διέπεται από τους ίδιους όρους εργασίας και αμοιβής όπως και οι εργαζόμενοι που ασκούν εντός της εν λόγω επιχειρήσεως τις ίδιες ή παρόμοιες οικονομικές δραστηριότητες και, επομένως, η κατάστασή του δεν διακρίνεται αντικειμενικά από εκείνη των τελευταίων αυτών εργαζομένων. Κατά το Δικαστήριο, το ανωτέρω συμπέρασμα δεν αναιρείται από το γεγονός ότι ο εργαζόμενος έλαβε εντός του κράτους μέλους υποδοχής μόνον άδειες παραμονής ή εργασίας περιοριζόμενες στην προσωρινή άσκηση μισθωτής δραστηριότητας σε συγκεκριμένο εργοδότη, με παράλληλη απαγόρευση αλλαγής εργοδότη εντός του ενδιαφερομένου κράτους μέλους (απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 1997, C-36/96, *Günaydin*, Συλλογή 1997, σ. I-5143).

Όσον αφορά την έννοια της νόμιμης απασχολήσεως κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι ο νόμιμος χαρακτήρας της απασχολήσεως προϋποθέτει μια σταθερή και όχι πρόσκαιρη κατάσταση στην αγορά εργασίας ενός κράτους μέλους και συνεπάγεται την ύπαρξη, προς τούτο, μη αμφισβητούμενου δικαιώματος παραμονής. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι περίοδοι απασχολήσεως τις οποίες ο Τούρκος υπήκοος συμπληρώνει υπό την κάλυψη αδείας παραμονής που του χορηγήθηκε λόγω δολίας συμπεριφοράς, για την οποία καταδικάστηκε, δεν στηρίζονται σε σταθερή κατάσταση και πρέπει να θεωρηθεί ότι εμφανίζουν το στοιχείο του προσκαίρου λόγω του ότι, κατά τις περιόδους αυτές, ο ενδιαφερόμενος δεν είχε νομίμως δικαίωμα παραμονής (απόφαση της 5ης Ιουνίου 1997, C-285/95, *Kol*, Συλλογή 1997, σ. I-3069). Ομοίως, στην περίπτωση που αποδεικνύεται ότι ο Τούρκος εργαζόμενος δήλωσε ότι επιθυμεί να εγκαταλείψει το κράτος μέλος υποδοχής μετά από μια συγκεκριμένη περίοδο με μοναδικό σκοπό να επιτύχει την εκ μέρους των αρμοδίων αρχών χορήγηση της απαιτούμενης άδειας παρά τις ισχύουσες διατάξεις, η αίτηση που υποβάλλεται δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, μπορεί να θεωρηθεί καταχρηστική (προμνησθείσα απόφαση *Günaydin*).

Αντιθέτως, το άρθρο 6, παράγραφος 1, δεν εξαρτά την αναγνώριση των δικαιωμάτων που χορηγεί στους Τούρκους εργαζομένους από

καμία προϋπόθεση αναγόμενη στους λόγους για τους οποίους είχε αρχικώς χορηγηθεί άδεια εισόδου, εργασίας και παραμονής. Συνεπώς, ένας Τούρκος υπήκοος ο οποίος άσκησε νομίμως, εντός κράτους μέλους κατά τη διάρκεια περιόδου άνω του έτους χωρίς διακοπή, το επάγγελμα του ειδικευμένου μαγείρου στην υπηρεσία ενός και αυτού εργοδότη ανήκει στη νόμιμη αγορά εργασίας του κράτους αυτού και εργάζεται εκεί νομίμως. Ο εν λόγω Τούρκος υπήκοος μπορεί έτσι να ζητήσει την ανανέωση της αδείας παραμονής του εντός του κράτους μέλους υποδοχής, έστω και αν είχε προειδοποιηθεί τη στιγμή της χορηγήσεως των αδειών εργασίας και παραμονής ότι αυτές του χορηγούνται για τρία μόνον έτη κατ' ανώτατο όριο και αποκλειστικά για την άσκηση συγκεκριμένης δραστηριότητας, όπως αυτή του ειδικευμένου μαγείρου, στην υπηρεσία κατονομαζόμενου εργοδότη (απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 1997, C-98/86, *Ertanir*, Συλλογή 1997, σ. I-5179). Επίσης νομίμως εργάζεται ο Τούρκος υπήκοος στον οποίο επιτράπη να ασκήσει χωρίς διακοπή πραγματική και ουσιαστική μισθωτή δραστηριότητα, έστω και αν οι άδειες εργασίας και παραμονής του χορηγήθηκαν μόνο για συγκεκριμένο σκοπό, ώστε να του παρασχεθεί η δυνατότητα να εμβαθύνει τις επαγγελματικές γνώσεις του σε επιχείρηση εγκατεστημένη εντός κράτους μέλους με σκοπό να αναλάβει αργότερα καθήκοντα σε θυγατρική της εταιρία στην Τουρκία (προμνησθείσα απόφαση *Günaydin*).

Πάντοτε όσον αφορά το άρθρο 6, παράγραφος 1, το οποίο παράγει άμεσο αποτέλεσμα εντός των κρατών μελών, το Δικαστήριο έκρινε ότι, για τον υπολογισμό των περιόδων νόμιμης απασχολήσεως, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι μικρής διάρκειας περίοδοι κατά τις οποίες ένας Τούρκος εργαζόμενος δεν διέθετε εντός του κράτους μέλους υποδοχής ισχύουσα άδεια παραμονής ή εργασίας, όταν οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους υποδοχής δεν αμφισβήτησαν για τον λόγο αυτόν τη νομιμότητα της παραμονής του εργαζομένου στην εθνική επικράτεια αλλά, αντιθέτως, του χορήγησαν νέα άδεια παραμονής ή εργασίας (προμνησθείσα απόφαση *Ertanir*).

Όσον αφορά την πρώτη περίπτωση του άρθρου 6, παράγραφος 1, το Δικαστήριο έκρινε ότι η διάταξη αυτή εξαρτά την παράταση της

ισχύος της άδειας παραμονής Τούρκου υπηκόου εντός του κράτους μέλους υποδοχής από την αδιάλειπτη επί ένα έτος άσκηση νόμιμης εργασίας στην υπηρεσία εντός και του αυτού εργοδότη. Πράγματι, η διάταξη αυτή βασίζεται στην αρχή ότι μόνο μια συμβατική σχέση που έχει διαρκέσει ένα έτος συνεπάγεται την παγίωση της εργασιακής σχέσεως ώστε να διασφαλίζεται στον Τούρκο εργαζόμενο το συνεχές της απασχολήσεώς του στην υπηρεσία του ίδιου εργοδότη (απόφαση της 29ης Μαΐου 1997, C-386/95, *Eker*, Συλλογή 1997, σ. I-2697).

Το Δικαστήριο κλήθηκε επίσης να ερμηνεύσει την *τρίτη περίπτωση* του άρθρου 6, παράγραφος 1, σχετικά με Τούρκο εργαζόμενο ο οποίος εργάστηκε νομίμως επί τέσσερα και πλέον έτη στο έδαφος κράτους μέλους, αποφασίζει ελεύθερα να εγκαταλείψει την εργασία του προς αναζήτηση νέας δραστηριότητας εντός του ιδίου κράτους μέλους και δεν επιτυγχάνει να βρει αμέσως νέα εργασία. Για να απαντήσει στο συναφές ερώτημα, το Δικαστήριο εμπνεύστηκε από τη νομολογία του όσον αφορά το άρθρο 48 της Συνθήκης, το οποίο αναγνωρίζει στον εργαζόμενο υπήκοο κράτους μέλους το δικαίωμα διαμονής εντός άλλου κράτους μέλους προς αναζήτηση εργασίας επί εύλογο χρονικό διάστημα που του παρέχει τη δυνατότητα να λάβει γνώση, στο έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο μετέβη, των προσφερομένων θέσεων εργασίας που αντιστοιχούν στα επαγγελματικά του προσόντα και να προβεί, ενδεχομένως, στις απαραίτητες ενέργειες με σκοπό την πρόσληψή του. Το Δικαστήριο έκρινε ότι ο Τούρκος εργαζόμενος που βρίσκεται στην ανωτέρω περιγραφείσα κατάσταση έχει, εντός του εν λόγω κράτους και επί εύλογο χρονικό διάστημα, δικαίωμα παραμονής για να αναζητήσει νέα έμμισθη εργασία, εφόσον εξακολουθεί να ανήκει στη νόμιμη αγορά εργασίας του κράτους αυτού και συμμορφώνεται, ενδεχομένως, προς τις απαιτήσεις της ισχύουσας σχετικής ρυθμίσεως, για παράδειγμα εγγραφόμενος ως άνεργος στους οικείους καταλόγους και παραμένοντας στη διάθεση των υπηρεσιών απασχολήσεως. Το εν λόγω εύλογο χρονικό διάστημα καθορίζεται από την εθνική νομοθεσία ή, ελλείψει σχετικής ρυθμίσεως, από το επιλαμβανόμενο εθνικό δικαστήριο. Το διάστημα αυτό πρέπει να είναι επαρκές ώστε να μην επηρεάζει δυσμενώς τις πραγματικές πιθανότητες του ενδιαφερομένου προς εύρεση νέας εργασίας

(απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 1997, C-171/95, *Tetik*, Συλλογή 1997, σ. I-329).

Το άρθρο 6, παράγραφος 3, αναγνωρίζει τέλος στους εθνικούς νομοθέτες το δικαίωμα θεσπίσεως ορισμένων κανόνων εφαρμογής. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η διάταξη αυτή δεν μπορεί να ερμηνεύεται κατά τρόπον ώστε να επιφυλάσσεται υπέρ των κρατών μελών η ευχέρεια να διαμορφώνουν κατά βούληση το καθεστώς των ήδη ενταγμένων στην αγορά εργασίας τους Τούρκων εργαζομένων, παρέχοντας στα κράτη αυτά τη δυνατότητα να λαμβάνουν μονομερώς μέτρα ικανά να στερούν ορισμένες κατηγορίες εργαζομένων, όταν αυτοί πληρούν τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1, από τα σταδιακά διευρυνόμενα δικαιώματα που προβλέπουν οι τρεις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής. Επομένως, το άρθρο 6, παράγραφος 3, δεν επιτρέπει σε κράτος μέλος να θεσπίζει εθνικές ρυθμίσεις που στερούν άνευ ετέρου ολόκληρες κατηγορίες Τούρκων διακινουμένων εργαζομένων, όπως οι ειδικευμένοι μάγειροι, από δικαιώματα που τους παρέχουν οι τρεις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού (προμνησθείσα απόφαση *Ertanir*).

Το Δικαστήριο ερμήνευσε, τέλος, το άρθρο 7 της αποφάσεως 1/80, που αφορά τα δικαιώματα των μελών της οικογενείας Τούρκου εργαζομένου ενταγμένου στη νόμιμη αγορά εργασίας κράτους μέλους, στα οποία έχει επιτραπεί να ζήσουν μαζί του. Όπως το άρθρο 6, και το άρθρο 7 τους αναγνωρίζει σταδιακά αυξανόμενα δικαιώματα μετά από τριετή και μετά από πενταετή νόμιμη παραμονή. Το ερώτημα που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο αφορούσε, κατ' ουσίαν, το αν οι αρμόδιες αρχές κράτους μέλους μπορούσαν να απαιτήσουν από τα μέλη της οικογενείας Τούρκου εργαζομένου που emπίπτουν στο άρθρο 7 να κατοικούν με τον εν λόγω εργαζόμενο καθ' όλη την τριετία που προβλέπει το άρθρο αυτό προκειμένου να δικαιούνται άδεια παραμονής εντός αυτού του κράτους μέλους. Το Δικαστήριο, αφού αναγνώρισε ότι το άρθρο 7, όπως το άρθρο 6, παράγει άμεσο αποτέλεσμα, θεώρησε ότι τα κράτη μέλη μπορούσαν να επιβάλλουν μια τέτοια προϋπόθεση πραγματικής συγκατοικήσεως, λαμβανομένων υπόψη του πνεύματος και του σκοπού της διατάξεως αυτής, που συνίστανται στην εξασφάλιση της

διατηρήσεως των οικογενειακών δεσμών των Τούρκων εργαζομένων που είναι ενταγμένοι στη νόμιμη αγορά εργασίας κράτους μέλους. Αυτό δεν ισχύει μόνον αν από αντικειμενικές περιστάσεις δικαιολογείται να μην κατοικούν ο διακινούμενος εργαζόμενος και το μέλος της οικογενείας του κάτω από την ίδια στέγη στο κράτος μέλος υποδοχής (απόφαση της 17ης Απριλίου 1997, C-351/95, *Kadiman*, Συλλογή 1997, σ. I-2133).

B – Σύνοψη του Δικαστηρίου

(κατά τη σειρά αναλήψεως καθήκοντων στο Δικαστήριο)

Πρώτη σειρά από τα αριστερά προς τα δεξιά

R. Schintgen, δικαστής H. Ragnemalm, δικαστής C. Gulmann, δικαστής G.C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρος Γ. Κοσμάς, πρώτος γενικός εισαγγελέας M. Wathelet, δικαστής G.F. Mancini, δικαστής

Δεύτερη σειρά από τα αριστερά προς τα δεξιά

J.-P. Puissechet, δικαστής D.A.O. Edward, δικαστής P.J.G. Kapteyn, δικαστής F.G. Jacobs, γενικός εισαγγελέας J.C. Moitinho de Almeida, δικαστής G. Tesauero, γενικός εισαγγελέας J.L. Murray, δικαστής A.M. La Pergola, γενικός εισαγγελέας

Τρίτη σειρά από τα αριστερά προς τα δεξιά

S. Alber, γενικός εισαγγελέας D. Ruiz-Jarabo Colomer, γενικός εισαγγελέας L. Sevón, δικαστής G. Hirsch, δικαστής P. Léger, γενικός εισαγγελέας P. Jann, δικαστής N. Fennelly, γενικός εισαγγελέας K. Ιωάννου, δικαστής J. Mischo, γενικός εισαγγελέας R. Grass, γραμματέας

1. Τα μέλη του Δικαστηρίου (κατά τη σειρά αναλήψεως καθηκόντων στο Δικαστήριο)

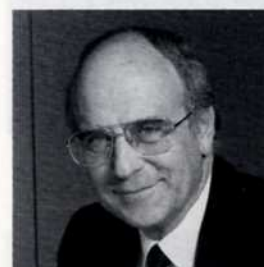
Giuseppe Federico Mancini

Γεννήθηκε το 1927· τακτικός καθηγητής του εργατικού δικαίου (Urbino, Μπολόνια, Ρώμη), του συγκριτικού ιδιωτικού δικαίου (Μπολόνια)· μέλος του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου (1976-1981)· γενικός εισαγγελέας στο Δικαστήριο από τις 7 Οκτωβρίου 1982 έως τις 6 Οκτωβρίου 1988· δικαστής από τις 7 Οκτωβρίου 1988.

Κωνσταντίνος Κακούρης

Γεννήθηκε το 1919· δικηγόρος Αθηνών· εισηγητής και στη συνέχεια πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας· Σύμβουλος Επικρατείας· πρόεδρος του Δικαστηρίου Αγωγών Κακοδικίας κατά δικαστικών λειτουργιών ανωτέρων και ανωτάτων δικαστηρίων· μέλος του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου· γενικός επιθεωρητής των διοικητικών δικαστηρίων· μέλος του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου· πρόεδρος του Ανωτάτου Υπηρεσιακού Συμβουλίου του Υπουργείου Εξωτερικών· δικαστής στο Δικαστήριο από τις 14 Μαρτίου 1983 έως τις 6 Οκτωβρίου 1997.

Carl Otto Lenz

Γεννήθηκε το 1930· δικηγόρος· συμβολαιογράφος· γενικός γραμματέας της Χριστιανοδημοκρατικής ομάδας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο· βουλευτής στο Bundestag· πρόεδρος της Νομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Υποθέσεων του Bundestag· επίτιμος καθηγητής του ευρωπαϊκού δικαίου στο Πανεπιστήμιο του Saar (1990)· γενικός εισαγγελέας στο Δικαστήριο από τις 11 Ιανουαρίου 1984 έως τις 6 Οκτωβρίου 1997.

José Carlos de Carvalho Moitinho de Almeida

Γεννήθηκε το 1936· εισαγγελέας εφετών Λισαβόνας· προϊστάμενος του γραφείου του Υπουργού Δικαιοσύνης· Γενικός Αντεισαγγελέας της Δημοκρατίας· διευθυντής του γραφείου ευρωπαϊκού δικαίου· καθηγητής του κοινοτικού δικαίου (Λισαβόνα)· δικαστής στο Δικαστήριο από τις 31 Ιανουαρίου 1986.

Gil Carlos Rodríguez Iglesias

Γεννήθηκε το 1946· βοηθός και στη συνέχεια καθηγητής (πανεπιστήμιο του Oviedo, του Freiburg της Γερμανίας, Αυτόνομο Πανεπιστήμιο της Μαδρίτης, Πανεπιστήμιο Complutense της Μαδρίτης και της Γρανάδας)· τακτικός καθηγητής του δημοσίου διεθνούς δικαίου (Γρανάδα)· μέλος του Curatorium του Ινστιτούτου Max-Planck δημοσίου διεθνούς δικαίου και συγκριτικού δικαίου της Χαϊδελβέργης· επίτιμος διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Τορίνου, του Πανεπιστημίου του Cluj-Napoca και του Πανεπιστημίου του Saar· honorary bencher του Gray's Inn (Λονδίνο) και του King's Inn (Δουβλίνο)· δικαστής στο Δικαστήριο από τις 31 Ιανουαρίου 1986· Πρόεδρος του Δικαστηρίου από τις 7 Οκτωβρίου 1994.

Francis Jacobs, QC

Γεννήθηκε το 1939· barrister υπάλληλος στη Γραμματεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων· εισαγγεστής στο γραφείο του γενικού εισαγγελέα J. P. Warner· καθηγητής του ευρωπαϊκού δικαίου (King's College, Λονδίνο)· συγγραφέας διαφόρων συγγραμμάτων για το ευρωπαϊκό δίκαιο· γενικός εισαγγελέας στο Δικαστήριο από τις 7 Οκτωβρίου 1988.

Giuseppe Tesaurò

Γεννήθηκε το 1942· τακτικός καθηγητής του διεθνούς και του κοινοτικού δικαίου στο Πανεπιστήμιο της Νεαπόλεως· δικηγόρος παρά τω Ακυρωτικώ· μέλος του Συμβουλίου Διπλωματικών Διαφορών του Υπουργείου Εξωτερικών· γενικός εισαγγελέας στο Δικαστήριο από τις 7 Οκτωβρίου 1988.

Paul Joan George Kapteyn

Γεννήθηκε το 1928· υπάλληλος στο Υπουργείο Εξωτερικών· καθηγητής του δικαίου των διεθνών οργανισμών (Ουτρέχτη, Leiden)· μέλος του Raad van State· πρόεδρος του δικαιοδοτικού τμήματος του Raad van State· μέλος της Βασιλικής Ακαδημίας Επιστημών· μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Ακαδημίας Διεθνούς Δικαίου της Χάγης· δικαστής στο Δικαστήριο από τις 29 Μαρτίου 1990.

Claus Christian Gulmann

Γεννήθηκε το 1942· υπάλληλος του Υπουργείου Δικαιοσύνης· εισαγγεστής στο γραφείο του δικαστή Max Sørensen· καθηγητής του δημοσίου διεθνούς δικαίου και κοσμήτορας της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Κοπεγχάγης· δικηγόρος· πρόεδρος και μέλος διατηρητικών δικαστηρίων· μέλος του διοικητικού εφετείου· γενικός εισαγγελέας στο Δικαστήριο από τις 7 Οκτωβρίου 1991 έως τις 6 Οκτωβρίου 1994· δικαστής στο Δικαστήριο από τις 7 Οκτωβρίου 1994.

John Loyola Murray

Γεννήθηκε το 1943· barrister (1967) και στη συνέχεια Senior Counsel (1981)· δικηγόρος στον Δικηγορικό Σύλλογο Ιρλανδίας· Attorney General (1987)· τέως μέλος του Council of State· τέως μέλος του Bar Council of Ireland· Bencher (κοσμήτορας) της Honourable Society of King's Inns· δικαστής στο Δικαστήριο από τις 7 Οκτωβρίου 1991.

David Alexander Ogilvy Edward

Γεννήθηκε το 1934· δικηγόρος (Σκωτία)· Queen's Counsel (Σκωτία)· γραμματέας και κατόπιν ταμίας της Faculty of Advocates· πρόεδρος του Συμβουλευτικού Συμβουλίου των δικηγορικών συλλόγων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας· καθηγητής Salvesen στον τομέα των Ευρωπαϊκών Οργάνων και διευθυντής του Europa Institute, Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου· ειδικός σύμβουλος της Επιτροπής της Βουλής των Λόρδων για τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες· Honorary Bencher του Gray's Inn, Λονδίνο· δικαστής στο Πρωτοδικείο από την 1η Σεπτεμβρίου 1989 έως τις 9 Μαρτίου 1992· δικαστής στο Δικαστήριο από τις 10 Μαρτίου 1992.

Antonio Mario La Pergola

Γεννήθηκε το 1931· καθηγητής του συνταγματικού και του γενικού και συγκριτικού δημοσίου δικαίου στα πανεπιστήμια της Πάδοβας, της Μπολόνιας και της Ρώμης· μέλος του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου (1976-1978)· μέλος του Συνταγματικού Δικαστηρίου και πρόεδρος του Συνταγματικού Δικαστηρίου (1986-1987)· Υπουργός Κοινοτικών Πολιτικών (1987-1989)· Ευρωβουλευτής (1989-1994)· δικαστής στο Δικαστήριο από τις 7 Οκτωβρίου έως τις 31 Δεκεμβρίου 1994· γενικός εισαγγελέας από την 1η Ιανουαρίου 1995.

Γεώργιος Κοσμάς

Γεννήθηκε το 1932· δικηγόρος Αθηνών· εισηγητής του Συμβουλίου της Επικρατείας το 1963· πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας το 1973 και Σύμβουλος Επικρατείας (1982-1994)· μέλος του Δικαστηρίου Αγωγών Κακοδικίας· μέλος του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου που είναι αρμόδιο, κατά το Σύνταγμα, για την εναρμόνιση της νομολογίας των τριών ανωτάτων δικαστηρίων της χώρας και για τον δικαστικό έλεγχο του κύρους των βουλευτικών εκλογών και των εκλογών για την ανάδειξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου· μέλος του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου· μέλος του Ανωτάτου Υπηρεσιακού Συμβουλίου του Υπουργείου Εξωτερικών· πρόεδρος του δευτεροβαθμίου δικαστηρίου σημάτων· πρόεδρος της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής στο Υπουργείο Δικαιοσύνης· γενικός εισαγγελέας στο Δικαστήριο από τις 7 Οκτωβρίου 1994.

Jean-Pierre Puissochet

Γεννήθηκε το 1936· Σύμβουλος Επικρατείας (Γαλλία)· διευθυντής και κατόπιν γενικός διευθυντής της Νομικής Υπηρεσίας του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1968-1973)· γενικός διευθυντής της Agence nationale pour l'emploi (1973-1975)· διευθυντής γενικών διοικητικών υπηρεσιών του Υπουργείου Βιομηχανίας (1977-1979)· διευθυντής νομικών υποθέσεων του ΟΟΣΑ (1979-1985)· διευθυντής του Διεθνούς Ινστιτούτου Δημοσίας Διοικήσεως (1985-1987)· jurisconsulte, διευθυντής νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών (1987-1994)· δικαστής στο Δικαστήριο από τις 7 Οκτωβρίου 1994.

Philippe Léger

Γεννήθηκε το 1938· δικαστικός του Υπουργείου Δικαιοσύνης (1966-1970)· διευθυντής του γραφείου και κατόπιν τεχνικός σύμβουλος στο γραφείο του Υπουργού Ποιότητας της Ζωής το 1976· τεχνικός σύμβουλος στο γραφείο του Υπουργού Δικαιοσύνης (1976-1978)· υποδιευθυντής Ποινικών Υποθέσεων και Χαρίτων (1978-1983)· εφέτης στο Εφετείο Παρισιού (1983-1986)· αναπληρωτής διευθυντής του γραφείου του Υπουργού Δικαιοσύνης (1986)· πρόεδρος του tribunal de grande instance του Bobigny (1986-1993)· διευθυντής του γραφείου του Υπουργού Δικαιοσύνης και γενικός εισαγγελέας στο Εφετείο Παρισιού (1993-1994)· επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο René Descartes (Paris V) από το 1988 έως το 1993· γενικός εισαγγελέας στο Δικαστήριο από τις 7 Οκτωβρίου 1994.

Günter Hirsch

Γεννήθηκε το 1943· διευθυντής του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Βαυαρίας· πρόεδρος του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Σαξωνίας και του Εφετείου της Δρέσδης (1992-1994)· επίτιμος καθηγητής του ευρωπαϊκού δικαίου και του ιατρικού δικαίου στο Πανεπιστήμιο του Saarbrücken· δικαστής στο Δικαστήριο από τις 7 Οκτωβρίου 1994.

Michael Bendik Elmer

Γεννήθηκε το 1949· υπάλληλος του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Δανίας από το 1973· προϊστάμενος υπηρεσίας στο Υπουργείο Δικαιοσύνης (1982-1987 και 1988-1991)· δικαστής στο Østre Landsret (Ανατολικό Εφετείο) (1987-1988)· αντιπρόεδρος του Søg og Handelsretten (δικαστηρίου ναυτικών και εμπορικών διαφορών) (1988)· υπεύθυνος του Υπουργείου Δικαιοσύνης για θέματα κοινωνικού δικαίου και δικαιωμάτων του ανθρώπου (1991-1994)· γενικός εισαγγελέας στο Δικαστήριο από τις 7 Οκτωβρίου 1994 έως τις 18 Δεκεμβρίου 1997.

Peter Jann

Γεννήθηκε το 1935· διδάκτωρ νομικής του Πανεπιστημίου της Βιέννης· δικαστής· σύμβουλος στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και στο Κοινοβούλιο· μέλος του Συνταγματικού Δικαστηρίου· δικαστής στο Δικαστήριο από τις 19 Ιανουαρίου 1995.

Hans Ragnemalm

Γεννήθηκε το 1940· διδάκτωρ νομικής και καθηγητής του δημοσίου δικαίου στο Πανεπιστήμιο του Lund· καθηγητής του δημοσίου δικαίου και κοσμήτορας της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Στοκχόλμης· Κοινοβουλευτικός Ombudsman· δικαστής στο Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Σουηδίας· δικαστής στο Δικαστήριο από τις 19 Ιανουαρίου 1995.

Leif Sevón

Γεννήθηκε το 1941· διδάκτωρ νομικής (OTL) του Πανεπιστημίου του Ελσίνκι· διευθυντής στο Υπουργείο Δικαιοσύνης· σύμβουλος στη Διεύθυνση Εμπορίου του Υπουργείου Εξωτερικών· δικαστής στο Ανώτατο Δικαστήριο· δικαστής στο Δικαστήριο ΕΖΕΣ· Πρόεδρος του Δικαστηρίου ΕΖΕΣ· δικαστής στο Δικαστήριο από τις 19 Ιανουαρίου 1995.

Nial Fennelly

Γεννήθηκε το 1942· Master of Arts οικονομικών επιστημών του University College, Δουβλίνο· barrister-at-law· Senior Counsel· Πρόεδρος του Legal Aid Board και του Bar Council· γενικός εισαγγελέας στο Δικαστήριο από τις 19 Ιανουαρίου 1995.

Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer

Γεννήθηκε το 1949· δικαστής· μέλος του Consejo General del Poder Judicial (ανώτατο δικαστικό συμβούλιο)· καθηγητής· διευθυντής του Γραφείου της Προεδρίας του Consejo General del Poder Judicial· δικαστής ad hoc στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων· γενικός εισαγγελέας στο Δικαστήριο από τις 19 Ιανουαρίου 1995.

Melchior Wathelet

Γεννήθηκε το 1949· Αντιπρόεδρος της Κυβερνήσεως, Υπουργός Εθνικής Άμυνας (1995)· δήμαρχος Verviers· Αντιπρόεδρος της Κυβερνήσεως, Υπουργός Δικαιοσύνης και Οικονομικών (1992-1995)· Αντιπρόεδρος της Κυβερνήσεως, Υπουργός Δικαιοσύνης και Μεσαίων Τάξεων (1988-1991)· βουλευτής (1977-1995)· πτυχιούχος νομικής και οικονομικών επιστημών (Πανεπιστήμιο της Λιέγης)· Master of Laws (Harvard University, ΗΠΑ)· καθηγητής στο Καθολικό Πανεπιστήμιο της Λουβαίν· δικαστής στο Δικαστήριο από τις 19 Σεπτεμβρίου 1995.

Romain Schintgen

Γεννήθηκε το 1939· δικηγόρος· γενικός διευθυντής του Υπουργείου Εργασίας· πρόεδρος του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου· μέλος των διοικητικών συμβουλίων της Société nationale de crédit et d'investissement και της Société européenne des satellites· εκπρόσωπος της Κυβερνήσεως στην επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, στη συμβουλευτική επιτροπή για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και στο διοικητικό συμβούλιο του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος για τη βελτίωση των όρων διαβίωσης και εργασίας· δικαστής στο Πρωτοδικείο από τις 25 Σεπτεμβρίου 1989 έως τις 11 Ιουλίου 1996· δικαστής στο Δικαστήριο από τις 12 Ιουλίου 1996.

Κρατερός Μ. Ιωάννου

Γεννήθηκε το 1935· το 1963 έγινε μέλος του δικηγορικού συλλόγου Θεσσαλονίκης· διδάκτωρ του διεθνούς δικαίου του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης το 1971· καθηγητής του δημοσίου διεθνούς και του κοινοτικού δικαίου στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Θράκης· επίτιμος νομικός σύμβουλος στο Υπουργείο Εξωτερικών· μέλος της ελληνικής αντιπροσωπείας στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ από το 1983· πρόεδρος της επιτροπής εμπειρογνομόνων για τη βελτίωση της διαδικασίας στο πλαίσιο της Συμβάσεως των δικαιωμάτων του ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης από το 1989 μέχρι το 1992· δικαστής στο Δικαστήριο από τις 7 Οκτωβρίου 1997.

Siegbert Alber

Γεννήθηκε το 1936· νομικές σπουδές στα πανεπιστήμια του Tübingen, του Βερολίνου, του Παρισιού, του Αμβούργου, της Βιέννης· συμπληρωματικές σπουδές στο Τορίνο και στο Cambridge· μέλος του Bundestag από το 1969 μέχρι το 1980· βουλευτής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 1977· μέλος και στη συνέχεια πρόεδρος (1993-1994) της επιτροπής νομικών υποθέσεων και δικαιωμάτων του πολίτη· πρόεδρος της αντιπροσωπείας για τις σχέσεις με τις χώρες της Βαλτικής καθώς και των υποεπιτροπών για την προστασία των δεδομένων και για τις τοξικές ή επικίνδυνες ουσίες· αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από το 1984 μέχρι το 1992· γενικός εισαγγελέας στο Δικαστήριο από τις 7 Οκτωβρίου 1997.

Jean Mischo

Γεννήθηκε το 1938· πτυχιούχος νομικής και πολιτικών επιστημών (πανεπιστήμια του Montpellier, του Παρισιού και του Cambridge)· μέλος της Νομικής Υπηρεσίας της Επιτροπής και στη συνέχεια κύριος υπάλληλος διοικήσεως στα γραφεία δύο μελών της Επιτροπής· secrétaire de légation στο Υπουργείο Εξωτερικών του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, υπηρεσία διαφορών και συνθηκών· βοηθός μόνιμος αντιπρόσωπος του Λουξεμβούργου στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες· διευθυντής πολιτικών υποθέσεων στο Υπουργείο Εξωτερικών· γενικός εισαγγελέας στο Δικαστήριο από τις 13 Ιανουαρίου 1986 μέχρι τις 6 Οκτωβρίου 1991· γενικός γραμματέας του Υπουργείου Εξωτερικών· γενικός εισαγγελέας στο Δικαστήριο από τις 19 Δεκεμβρίου 1997.

Roger Grass

Γεννήθηκε το 1948· πτυχιούχος του Ινστιτούτου Πολιτικών Επιστημών του Παρισιού και πτυχιούχος ανωτάτων σπουδών δημοσίου δικαίου· αντεισαγγελέας πλημμελειοδικών στο tribunal de grande instance των Βεροσάλων· κύριος υπάλληλος διοικήσεως στο Δικαστήριο· Γενικός Γραμματέας της Εισαγγελίας του Εφετείου Παρισιού· γραφείο του Υπουργού Δικαιοσύνης· εισηγητής στο γραφείο του Προέδρου του Δικαστηρίου· Γραμματέας του Δικαστηρίου από τις 10 Φεβρουαρίου 1994.

2. Οι μεταβολές της συνθέσεως του Δικαστηρίου κατά το 1997

Το 1997 σημειώθηκαν οι εξής μεταβολές στη σύνθεση του Δικαστηρίου:

Στις 6 Οκτωβρίου 1997, λόγω λήξεως της θητείας τους, αποχώρησαν από το Δικαστήριο ο δικαστής Κωνσταντίνος Κακούρης και ο γενικός εισαγγελέας Carl Otto Lenz. Αντικαταστάθηκαν από τον δικαστή Κρατερό Ιωάννου και τον γενικό εισαγγελέα Siegbert Alber.

Στις 18 Δεκεμβρίου 1997, λόγω λήξεως της θητείας του, αποχώρησε από το Δικαστήριο ο γενικός εισαγγελέας Michael Bendik Elmer. Αντικαταστάθηκε από τον γενικό εισαγγελέα Jean Mischo.

C. GULMANN, δικαστής
D. A. O. EDWARD, δικαστής
Γ. ΚΟΣΜΑΣ, γενικός εισαγγελέας
J.-P. PUISOCHET, δικαστής
P. LÉGER, γενικός εισαγγελέας
O. HIRSCH, δικαστής
M. B. ELMER, γενικός εισαγγελέας
P. JANN, δικαστής
H. RAGNEMALM, δικαστής
N. FENNELLY, γενικός εισαγγελέας
D. RUIZ-JARABO COLOMER, γενικός εισαγγελέας
M. WATHELET, δικαστής
R. SCHINTOEN, δικαστής

R. GRASS, γραμματέας

3. Σειρές πρωτοκόλλου

από την 1η Ιανουαρίου έως τις 6 Οκτωβρίου 1997

G. C. RODRÍGUEZ IGLESIAS, Πρόεδρος του Δικαστηρίου
G. F. MANCINI, πρόεδρος του δευτέρου και του έκτου τμήματος
J. C. MOITINHO DE ALMEIDA, πρόεδρος του τρίτου και του
πέμπτου τμήματος
J. L. MURRAY, πρόεδρος του τετάρτου τμήματος
A. M. LA PERGOLA, πρώτος γενικός εισαγγελέας
L. SEVÓN, πρόεδρος του πρώτου τμήματος
K. N. KAKOYPHΣ, δικαστής
C. O. LENZ, γενικός εισαγγελέας
F. G. JACOBS, γενικός εισαγγελέας
G. TESAURO, γενικός εισαγγελέας
P. J. G. KAPTEYN, δικαστής
C. GULMANN, δικαστής
D. A. O. EDWARD, δικαστής
Γ. ΚΟΣΜΑΣ, γενικός εισαγγελέας
J.-P. PUISSOCHET, δικαστής
P. LÉGER, γενικός εισαγγελέας
G. HIRSCH, δικαστής
M. B. ELMER, γενικός εισαγγελέας
P. JANN, δικαστής
H. RAGNEMALM, δικαστής
N. FENNELLY, γενικός εισαγγελέας
D. RUIZ-JARABO COLOMER, γενικός εισαγγελέας
M. WATHELET, δικαστής
R. SCHINTGEN, δικαστής

R. GRASS, γραμματέας

από τις 7 Οκτωβρίου έως τις 18 Δεκεμβρίου 1997

G. C. RODRÍGUEZ IGLESIAS, Πρόεδρος
C. GULMANN, πρόεδρος του τρίτου και του πέμπτου τμήματος
Γ. ΚΟΣΜΑΣ, πρώτος γενικός εισαγγελέας
H. RAGNEMALM, πρόεδρος του τετάρτου και του έκτου τμήματος
M. WATHELET, πρόεδρος του πρώτου τμήματος
R. SCHINTGEN, πρόεδρος του δευτέρου τμήματος
G. F. MANCINI, δικαστής
J. C. MOITINHO DE ALMEIDA, δικαστής
F. G. JACOBS, γενικός εισαγγελέας
G. TESAURO, γενικός εισαγγελέας
P. J. G. KAPTEYN, δικαστής
J. L. MURRAY, δικαστής
D. A. O. EDWARD, δικαστής
A. M. LA PERGOLA, γενικός εισαγγελέας
J.-P. PUISOCHET, δικαστής
P. LÉGER, γενικός εισαγγελέας
G. HIRSCH, δικαστής
M. B. ELMER, γενικός εισαγγελέας
P. JANN, δικαστής
L. SEVÓN, δικαστής
N. FENNELLY, γενικός εισαγγελέας
D. RUIZ-JARABO COLOMER, γενικός εισαγγελέας
K. M. ΙΩΑΝΝΟΥ, δικαστής
S. ALBER, γενικός εισαγγελέας

R. GRASS, γραμματέας

από τις 19 Δεκεμβρίου έως τις 31 Δεκεμβρίου 1997

G. C. RODRÍGUEZ IGLESIAS, Πρόεδρος
C. GULMANN, πρόεδρος του τρίτου και του πέμπτου τμήματος
Γ. ΚΟΣΜΑΣ, πρώτος γενικός εισαγγελέας
H. RAGNEMALM, πρόεδρος του τετάρτου και του έκτου τμήματος
M. WATHELET, πρόεδρος του πρώτου τμήματος
R. SCHINTGEN, πρόεδρος του δευτέρου τμήματος
G. F. MANCINI, δικαστής
J. C. MOITINHO DE ALMEIDA, δικαστής
F. G. JACOBS, γενικός εισαγγελέας
G. TESAURO, γενικός εισαγγελέας
P. J. G. KAPTEYN, δικαστής
J. L. MURRAY, δικαστής
D. A. O. EDWARD, δικαστής
A. M. LA PERGOLA, γενικός εισαγγελέας
J.-P. PUISOCHET, δικαστής
P. LÉGER, γενικός εισαγγελέας
G. HIRSCH, δικαστής
P. JANN, δικαστής
L. SEVÓN, δικαστής
N. FENNELLY, γενικός εισαγγελέας
D. RUIZ-JARABO COLOMER, γενικός εισαγγελέας
K. M. ΙΩΑΝΝΟΥ, δικαστής
S. ALBER, γενικός εισαγγελέας
J. MISCHO, γενικός εισαγγελέας

R. GRASS, γραμματέας

Κεφάλαιο II

Το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

A — Δραστηριότητα του Πρωτοδικείου κατά το 1997
από τον Πρόεδρο του Πρωτοδικείου Antonio Saggio

Δραστηριότητα του Πρωτοδικείου

1. Το 1997 εισήχθησαν στο Πρωτοδικείο 624¹ νέες υποθέσεις, σαφώς περισσότερες από αυτές των δύο προηγούμενων ετών (κατά τα οποία εισήχθησαν, αντιστοίχως, 244 και 220 νέες υποθέσεις). Η αύξηση αυτή οφείλεται, ουσιαστικά, στην ύπαρξη πολλών σειρών παρεμφερών υποθέσεων (χωρίς τις οποίες ο αριθμός των νέων υποθέσεων θα ήταν 227). Έτσι, σε 295 από αυτές τις 624 υποθέσεις, διάφοροι εκτελωνιστές ζητούν, κατ' ουσίαν, την αποκατάσταση της ζημίας την οποία ισχυρίζονται ότι υπέστησαν λόγω της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς που προβλεπόταν από την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη. 74 από τις νέες υποθέσεις αποτελούν συνέπεια μιας αποφάσεως του Πρωτοδικείου (της 5ης Οκτωβρίου 1995, T-17/95, Αλεξοπούλου κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1995, σ. II-683) σχετικά με την κατάταξη των υπαλλήλων σε βαθμό κατά τον χρόνο της προσλήψεώς τους (μόνον 7 υποθέσεις αυτής της φύσεως εισήχθησαν το 1996). Τέλος, η σειρά υποθέσεων που αφορά τις γαλακτοκομικές ποσοστώσεις πλουτίστηκε με 28 νέες υποθέσεις.

Η ποσοτική απόδοση του Πρωτοδικείου, από πλευράς περατωθεισών υποθέσεων, βρίσκεται ουσιαστικά στα ίδια επίπεδα με το προηγούμενο έτος, τόσο όσον αφορά το σύνολο των υποθέσεων αυτών (173 ή, σε καθαρούς αριθμούς, δηλαδή λαμβανομένης υπόψη της συνεκδικάσεως υποθέσεων, 166 υποθέσεις), όσο και όσον αφορά, ειδικότερα, τις υποθέσεις που περατώθηκαν με την έκδοση αποφάσεως (98 σε ακαθάριστους αριθμούς· 94 σε καθαρούς αριθμούς).

¹

Οι αριθμοί που παρατίθενται στη συνέχεια δεν περιλαμβάνουν τις ειδικές διαδικασίες, που αφορούν ιδίως την παροχή του ευεργετήματος πενίας, τη διόρθωση αποφάσεως και την εκκαθάριση των δικαστικών εξόδων.

Ο ιδιαίτερα υψηλός αριθμός των εκκρεμών υποθέσεων στο τέλος του έτους (1106 υποθέσεις σε ακαθάριστους αριθμούς, 630 σε καθαρούς αριθμούς) αντικατοπτρίζει, σε μεγάλο βαθμό, την αύξηση των νεοεισαχθεισών υποθέσεων, η οποία αναλύεται ανωτέρω. Στον αριθμό αυτόν περιέχονται, συγκεκριμένα, οι προμνησθείσες 295 αγωγές αποζημιώσεως που ασκήθηκαν από εκτελωνιστές (αγωγές οι οποίες, λόγω συνεκδικάσεως, αντιπροσώπευαν στις 31 Δεκεμβρίου 1997 20 υποθέσεις σε καθαρούς αριθμούς²) και 78 υποθέσεις (τόσο σε ακαθάριστους όσο και σε καθαρούς αριθμούς) που αποτελούν συνέπεια της αποφάσεως Αλεξοπούλου³. Τέλος, παρά τις αποφάσεις που περάτωσαν ορισμένες υποθέσεις γαλακτοκομικών ποσοστώσεων (βλ. κατωτέρω), 252 τέτοιες υποθέσεις εκκρεμούσαν ακόμα ενώπιον του Πρωτοδικείου (σε ακαθάριστους αριθμούς: 84 υποθέσεις σε καθαρούς αριθμούς).

Το 1997 ο αριθμός των διατάξεων ασφαλιστικών μέτρων (11) και των αιτήσεων αναιρέσεως (35, σε αριθμό 139 αποφάσεων δυναμένων να προσβληθούν για τις οποίες η προθεσμία ασκήσεως αναιρέσεως έληγε εντός του έτους) κινήθηκε σε φυσιολογικά επίπεδα, ανάλογα των προηγούμενων ετών.

2. Ορισμένες τροποποιήσεις που έγιναν στον κανονισμό διαδικασίας του Πρωτοδικείου (ιδίως για να ληφθεί υπόψη η προσχώρηση της Αυστρίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας στις Κοινότητες, για να δοθεί στο Πρωτοδικείο η δυνατότητα να απορρίπτει, με αιτιολογημένη διάταξη, προσφυγές προδήλως στερούμενες νομικής βάσεως καθώς και για την ανάθεση ορισμένων αρμοδιοτήτων στους προέδρους των δικαζόντων σχηματισμών όσον αφορά τη χρήση γλωσσών άλλων από τη γλώσσα διαδικασίας) τέθηκαν σε ισχύ την

² Επισημαίνεται, εξάλλου, μια απόφαση που εκδόθηκε στις 29 Ιανουαρίου 1998 σε παρόμοια υπόθεση: T-113/96, *Dubois κατά Συμβουλίου και Επιτροπής*, Συλλογή 1998, σ. II-125.

³ Τρεις από τις υποθέσεις αυτές περατώθηκαν ήδη στη διάρκεια του εξεταζομένου έτους: διάταξη της 11ης Ιουλίου 1997, T-16/97, *Chauvin κατά Επιτροπής*, η οποία δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στη Συλλογή Υπ.Υπ., σχετικά με απόφαση η οποία είχε καταστεί οριστική πριν από την έκδοση της αποφάσεως Αλεξοπούλου διάταξη περί διαγραφής της 3ης Νοεμβρίου 1997 στην υπόθεση T-87/97· απόφαση της 5ης Νοεμβρίου 1997, T-12/97, *Barnett κατά Επιτροπής* η οποία δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στη Συλλογή Υπ.Υπ.

1η Ιουνίου 1997 (βλ. *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, L 103 της 19.4.1997, σ. 6· διορθωτικό: EE L 351 της 23.12.1997, σ. 72).

Προσανατολισμός της νομολογίας

Πρέπει, καταρχάς, να επισημανθούν ορισμένες αποφάσεις που εκδόθηκαν στον τομέα του ανταγωνισμού.

Η απόφαση της 22ας Οκτωβρίου 1997, T-213/95 και T-18/96, *SCK και FNK κατά Επιτροπής* (Συλλογή 1997, σ. II-1739, υπόθεση «κινήτων γερανών»), αποτελεί την κατάληξη, αφενός, αγωγής αποζημιώσεως λόγω παράνομης συμπεριφοράς της Επιτροπής στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας και, αφετέρου, προσφυγής περί διαπιστώσεως του ανυποστάτου ή περί ακυρώσεως αποφάσεως που εκδόθηκε κατά το πέρας της ίδιας διαδικασίας. Η απόφαση του Πρωτοδικείου αφορά κυρίως τις προθεσμίες τις οποίες πρέπει να τηρεί η Επιτροπή κατά την εξέταση των υποθέσεων που της υποβάλλονται. Στην υπό κρίση περίπτωση, στην Επιτροπή υποβλήθηκε καταγγελία από τρίτον και, λίγο αργότερα, γνωστοποίηση των επιμάχων συμπράξεων εκ μέρους των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων (μαζί με αίτηση για την έκδοση αρνητικής πιστοποίησης κατά το άρθρο 2 του κανονισμού 17 ή τη χορήγηση απαλλαγής κατά το άρθρο 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ και το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 17). Το χρονικό διάστημα των σαράντα έξι μηνών που παρήλθε μεταξύ, αphenός, της καταθέσεως της καταγγελίας και των γνωστοποιήσεων και, αφετέρου, της εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως περιελάμβανε διάφορα στάδια: την ανακοίνωση των αιτιάσεων, η οποία έγινε (περίπου ένδεκα μήνες μετά την κατάθεση της γνωστοποίησης) με σκοπό την έκδοση αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 6, του κανονισμού 17· την ίδια την απόφαση (που εκδόθηκε δεκαέξι περίπου μήνες αργότερα)· νέα ανακοίνωση των αιτιάσεων (περίπου έξι μήνες μετά την τελευταία αυτή απόφαση), την οποία ακολούθησε, ένδεκα μήνες μετά την απάντηση στην ανακοίνωση αυτή, η έκδοση της επίδικης αποφάσεως. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι προσφεύγουσες προσήπταν

στην Επιτροπή ότι δεν τήρησε την αρχή της «εύλογης προθεσμίας», υπό την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών της 4ης Νοεμβρίου 1950 (ΕΣΑΔ)⁴. Υπενθυμίζοντας τη νομολογία του Δικαστηρίου όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα, καθώς και το άρθρο ΣΤ, παράγραφος 2, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και χωρίς να αποφανθεί ως προς αυτή καθαυτήν τη δυνατότητα εφαρμογής του προμνησθέντος άρθρου 6, παράγραφος 1, στις διοικητικές διαδικασίες στον τομέα του ανταγωνισμού, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η τήρηση, από την Επιτροπή, εύλογης προθεσμίας για την έκδοση αποφάσεων κατά το πέρας των διαδικασιών αυτών συνιστά γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου. Έτσι, όταν επιλαμβάνεται αιτήσεως για την έκδοση αρνητικής πιστοποίησης ή γνωστοποίησης για τη χορήγηση απαλλαγής, η Επιτροπή υποχρεούται, για τη διασφάλιση της ασφάλειας δικαίου και της πρόσφορης δικαστικής προστασίας, να ενεργεί εντός εύλογης προθεσμίας, λαμβάνοντας απόφαση ή απευθύνοντας διοικητικό έγγραφο, σε περίπτωση που ζητηθεί τέτοιο έγγραφο. Ανάλογη προθεσμία ισχύει και για τη λήψη οριστικής θέσεως σχετικά με καταγγελία παραβάσεων του άρθρου 85 και/ή του άρθρου 86 της Συνθήκης (βλ. το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17). Το εύλογον της διάρκειας της διοικητικής διαδικασίας εκτιμάται, κατά το Πρωτοδικείο, σε σχέση με τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε υποθέσεως και, ιδίως το πλαίσιο της υποθέσεως, τα διάφορα διαδικαστικά στάδια που ακολούθησε η Επιτροπή, τη συμπεριφορά των ενδιαφερομένων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, το περίπλοκον της υποθέσεως καθώς και τη σημασία της για τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη. Όσον αφορά, εν προκειμένω, το πλαίσιο της υποθέσεως, το Πρωτοδικείο παρατήρησε ότι, πριν από την ημερομηνία καταθέσεως της καταγγελίας από τρίτον, οι προσφεύγουσες δεν διέγνωσαν προφανώς καμία ανάγκη να ζητήσουν τη γνώμη της Επιτροπής σχετικά με τις επίμαχες συμπράξεις, οι οποίες είχαν τεθεί, εν πάση περιπτώσει, σε εφαρμογή περισσότερο από ένα έτος πριν από την

⁴ Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, «παν πρόσωπο έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθεί δίκαιως, δημοσία και εντός ευλόγου προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος (...)».

ημερομηνία αυτή. Το Πρωτοδικείο θεώρησε εξάλλου εύλογη τη διάρκεια καθενός από τα προμνησθέντα διαδικαστικά στάδια, ενόψει όλων των περιστάσεων της υποθέσεως. Όσον αφορά τα δύο πρώτα στάδια, το Πρωτοδικείο υπογράμμισε (εκτός από το γεγονός ότι οι προσφεύγουσες όφειλαν να αντιληφθούν ότι η παρέμβαση της ΓΔ IV που ζήτησαν από τη ΓΔ III, προκειμένου να κριθεί ευνοϊκώς η αίτηση εξαιρέσεως, θα επιβράδυνε την εξέλιξη της διαδικασίας) ότι, ελλείψει αντιθέτων υποδείξεων εκ μέρους των προσφευγουσών και μέχρι μια ορισμένη ημερομηνία, η Επιτροπή νομίμως θεώρησε ότι η υπόθεση δεν είχε προτεραιότητα. Γενικώς, το Πρωτοδικείο δεν υιοθέτησε την άποψη των προσφευγουσών, οι οποίες προσήπταν στην Επιτροπή ότι δεν εξέτασε την υπόθεση κατά προτεραιότητα, θεωρώντας ότι αρκούσε να επηρεάσει τον εθνικό δικαστή και να λάβει απόφαση βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 6, του κανονισμού 17. Κατά το Πρωτοδικείο, η Επιτροπή έχει την εξουσία να προσδίδει διαφορετική προτεραιότητα στις υποθέσεις των οποίων επιλαμβάνεται. Συναφώς, η Επιτροπή μπορεί, αν κρίνει ότι οι γνωστοποιηθείσες πρακτικές δεν μπορούν να τύχουν απαλλαγής (άρθρο 85, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ), να λάβει υπόψη το γεγονός ότι εθνικό δικαστήριο έχει ήδη διατάξει την παύση των εν λόγω παραβάσεων. Το Πρωτοδικείο απέρριψε επίσης το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι η αποστολή της δεύτερης ανακοινώσεως των αιτιάσεων ήταν άσκοπη, αποβλέπουσα μόνο στην παράταση της διαδικασίας. Κατά το Πρωτοδικείο, η ανακοίνωση αυτή, η οποία πραγματοποιήθηκε για να προετοιμάσει την απόφαση περί διαπιστώσεως παραβάσεων και περί επιβολής προστίμων, επιδίωκε διαφορετικό σκοπό από την πρώτη (η οποία αφορούσε την άρση, κατά το άρθρο 15, παράγραφος 6, του κανονισμού 17, της ασυλίας όσον αφορά την επιβολή προστίμου) και ήταν απαραίτητη ώστε να δοθεί στις προσφεύγουσες η δυνατότητα να αμυνθούν κατά συμπληρωματικής αιτιάσεως η οποία περιελήφθη στην επίμαχη απόφαση. Σχετικά με τα επιβληθέντα με την τελευταία αυτή απόφαση πρόστιμα, το Πρωτοδικείο παρατήρησε ότι η Επιτροπή δεν έπρεπε να λάβει υπόψη της, για προσφεύγουσα η οποία είχε την ιδιότητα επιχειρήσεως (και όχι ενώσεως επιχειρήσεων), τον κύκλο εργασιών άλλων επιχειρήσεων (συνδεομένων με μία από τις συμφωνίες τις οποίες η Επιτροπή χαρακτήρισε ως θίγουσες τον ανταγωνισμό). Λόγω τους σφάλματος αυτού, το επιβληθέν πρόστιμο

ήταν δυσανάλογο και το Πρωτοδικείο το μείωσε στο πλαίσιο της ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας του.

Στην απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 1997, T-77/95, *SFEI κ.λπ. κατά Επιτροπής* (Συλλογή 1997 σ. II-1), το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή επαγγελματικής ενώσεως επιχειρήσεων ταχείας επιδόσεως αλληλογραφίας, καθώς και τριών μελών της, που είχε ως αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως με την οποία η Επιτροπή είχε απορρίψει καταγγελία της ενώσεως υποβληθείσα δυνάμει του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΚ και αφορώσα πρακτικές μιας ταχυδρομικής επιχειρήσεως κράτους μέλους. Κατά την καταγγελία, η επιχείρηση αυτή είχε θέσει στη διάθεση θυγατρικής της εταιρίας, που ασκούσε δραστηριότητα στον τομέα της ταχείας επιδόσεως διεθνούς αλληλογραφίας, την υποδομή της με ασυνήθιστα ευνοϊκούς όρους, προκειμένου η επιχείρηση αυτή να επεκτείνει τη δεσπόζουσα θέση που ήδη κατείχε στην αγορά των βασικών υπηρεσιών ταχυδρομείου και στη (συναφή) αγορά στην οποία δρούσε η θυγατρική της. Σύμφωνα με την ερμηνεία του Πρωτοδικείου, η προσβληθείσα απόφαση δεν χαρακτήριζε τις καταγγελλόμενες πρακτικές από πλευράς του άρθρου 86 αλλά στηριζόταν αποκλειστικά και μόνο στην αιτιολογία ότι, δεδομένου ότι οι πρακτικές αυτές είχαν παύσει λόγω της εκδόσεως της προγενέστερης αποφάσεως της καθής βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) 4064/89 (για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων), η υπόθεση δεν παρουσίαζε, υπό τις συγκεκριμένες εκείνες περιστάσεις, επαρκές κοινοτικό ενδιαφέρον. Το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, ενόψει του γενικού σκοπού στον οποίο βασίζεται το άρθρο 86 (εγκαθίδρυση καθεστώτος που να εξασφαλίζει το ανόθευτο του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς, σύμφωνα με το άρθρο 3, στοιχείο ζ') και υπό την επιφύλαξη της αιτιολογήσεως της επιλογής της, η Επιτροπή μπορεί νομίμως να αποφασίσει ότι δεν είναι σκόπιμο να δώσει συνέχεια σε καταγγελία αφορώσα πρακτικές οι οποίες έπαυσαν αργότερα. Αυτό ισχύει κατά μείζονα λόγο όταν, όπως στην περίπτωση εκείνη, ο τερματισμός των πρακτικών είναι το αποτέλεσμα αποφάσεως της Επιτροπής, ανεξαρτήτως της νομικής βάσεως της αποφάσεως αυτής. Η συνέχιση της εξετάσεως της υποθέσεως και η τυχόν διαπίστωση παραβάσεων δεν ανταποκρινόταν πλέον στον ως άνω σκοπό, αλλά θα απέβλεπε στο

να διευκολυνθούν οι καταγγέλλοντες να αποδείξουν ένα πταίσμα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, προκειμένου να τύχουν αποζημιώσεως. Δυνάμει των αρχών αυτών, η Επιτροπή εδικαιούτο, στην υπόθεση εκείνη, να θεωρήσει ότι η συνέχιση της διαδικασίας με μοναδικό σκοπό τον χαρακτηρισμό παρωχημένων περιστατικών από πλευράς του άρθρου 86 της Συνθήκης δεν θα αποτελούσε προσήκουσα χρησιμοποίηση των περιορισμένων πόρων της. Εξάλλου, η Επιτροπή προσπαθούσε να θεσπίσει κανονιστικό πλαίσιο στον επίμαχο τομέα δραστηριότητας. Επιπλέον, ενόψει αποφάσεως όπως η προσβληθείσα, τα εθνικά δικαστήρια ήταν αρμόδια να αποφανθούν επί της παραβάσεως που προέβαλλαν οι προσφεύγουσες. Κατά το Πρωτοδικείο, το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από τη νομολογία του Δικαστηρίου η οποία αναγνωρίζει μεν ότι διατηρείται συμφέρον της Επιτροπής να συνεχίσει τη διαδικασία διαπιστώσεως παραβάσεως, ακόμα και όταν η παράβαση τερματίστηκε μετά το πέρας της ταχθείσας προθεσμίας, προκειμένου να θεμελιωθεί η ευθύνη του εμπλεκόμενου κράτους μέλους, δεν υποχρεώνει ωστόσο την Επιτροπή να ενεργήσει αναλόγως. Το Πρωτοδικείο επιβεβαίωσε, στη συνέχεια, τη διαπίστωση της Επιτροπής ότι οι καταγγελλόμενες πρακτικές τερματίστηκαν συνεπεία της ενέργειας στην οποία προέβη δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) 4064/89. Εξάλλου, το Πρωτοδικείο απέρριψε τους λόγους ακυρώσεως που συνίσταντο, αφενός, σε παράβαση τόσο του άρθρου 190 της Συνθήκης ΕΚ (που αφορά την αιτιολόγηση των πράξεων των οργάνων) όσο και των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου και, αφετέρου, σε κατάχρηση εξουσίας. Κατά της αποφάσεως αυτής ασκήθηκε αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου. (Επί του ζητήματος αν η θέση μιας καταγγελίας στο αρχείο δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης και όχι δυνάμει των κανόνων ανταγωνισμού συνιστούσε κατάχρηση διαδικασίας, βλ. τη διάταξη του Πρωτοδικείου της 29ης Σεπτεμβρίου 1997, T-83/97, *Sateba κατά Επιτροπής* Συλλογή 1997, σ. II-1523· κατά της διατάξεως αυτής έχει ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου.)

Στην υπόθεση T-504/93, *Tiercé Ladbroke κατά Επιτροπής* (απόφαση της 12ης Ιουνίου 1997, Συλλογή 1997, σ. II-923), το Πρωτοδικείο επιλήφθηκε προσφυγής κατά της απορρίψεως καταγγελίας η οποία είχε υποβληθεί, δυνάμει των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΚ,

από εταιρία διοργανώνουσα εντός ενός κράτους μέλους Α στοιχήματα επί ιπποδρομιών πραγματοποιούμενων στην αλλοδαπή, στην οποία εταιρία δεν είχε επιτραπεί να αναμεταδίδει την τηλεοπτική και ηχητική κάλυψη των ιπποδρομιών που πραγματοποιούνταν εντός κράτους μέλους Β. Η άρνηση αυτή προερχόταν, μεταξύ άλλων, εξ ονόματος και για λογαριασμό εταιριών ιπποδρομιών, από όμιλο οικονομικού σκοπού συνεστημένο από τις εταιρίες αυτές, στον οποίο οι τελευταίες είχαν παραχωρήσει το δικαίωμα της εμπορίας των τηλεοπτικών εικόνων και του ηχητικού σχολιασμού των ιπποδρομιών. Η Επιτροπή είχε αιτιολογήσει την απορριπτική απόφασή της αναφερόμενη – χωρίς να παραπέμπει ρητώς – στα επιχειρήματα που περιέχονταν σε επιστολή που απεστάλη δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63 και εξετάζοντας μόνο τα επιχειρήματα που έχρηζαν συμπληρωματικής απαντήσεως εκ μέρους της. Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε τη νομολογία σύμφωνα με την οποία, σε καταστάσεις όπως η επίδικη (διαδικασία εκδόσεως μιας από τις αποφάσεις που προβλέπει ο κανονισμός 17, όπου η συμμετοχή των ενδιαφερομένων παίζει καθοριστικό ρόλο), ο κοινοτικός δικαστής επιλαμβάνεται όλων των πραγματικών και νομικών στοιχείων τα οποία είτε περιλαμβάνονταν στην καταγγελία ή στις παρατηρήσεις του καταγγέλλοντος και τα οποία έλαβε υπόψη η Επιτροπή για να καταλήξει στην απόφαση θέσεως της καταγγελίας στο αρχείο, είτε γνωστοποίησε στον καταγγέλλοντα η Επιτροπή, απαντώντας στην καταγγελία του. Από τα ανωτέρω, το Πρωτοδικείο συνήγαγε ότι η Επιτροπή edικαιούτο να αιτιολογήσει την απόρριψη της καταγγελίας κατά τον προαναφερθέντα τρόπο, καθόσον μια τέτοια αιτιολογία επέτρεπε στη μεν προσφεύγουσα να ασκήσει τα δικαιώματά της ενώπιον του κοινοτικού δικαστή, στον δε κοινοτικό δικαστή να ασκήσει τον έλεγχο νομιμότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως. Επί της ουσίας, το Πρωτοδικείο ακύρωσε την απόφαση αυτή στο μέτρο που η Επιτροπή θεώρησε ότι η άρνηση χορηγήσεως αδείας μεταδόσεως των ιπποδρομιών δεν μπορούσε να συνιστά αντικείμενο συμφωνίας θίγουσας τον ανταγωνισμό, δεδομένου ότι αποτελούσε τη φυσική συνέπεια του ότι ούτε οι εταιρίες ιπποδρομιών ούτε ο όμιλος του οποίου ήταν μέλη δέχονταν στοιχήματα στην αγορά συννομολογήσεως στοιχημάτων του κράτους μέλους Α. Ασφαλώς, μια τέτοια άρνηση, ελλείψει υφισταμένου ανταγωνισμού στην οικεία

αγορά, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δημιουργεί διακρίσεις και, συνεπώς, ότι απαγορεύεται από το άρθρο 85, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της Συνθήκης. Ωστόσο, μια συμφωνία όπως η καταγγελλθείσα από την προσφεύγουσα μπορεί, κατά το Πρωτοδικείο, να περιορίζει τον εν δυνάμει ανταγωνισμό που θα μπορούσε να υπάρξει στην αγορά αυτή, σε βάρος των συμφερόντων των bookmakers και των τελικών καταναλωτών και κατά παράβαση των στοιχείων β' και γ' της ίδιας διατάξεως (που απαγορεύουν τον «περιορισμό ή [τον] έλεγχο (...) της διαθέσεως» και/ή την «κατανομή των αγορών»). Τέτοιες συμφωνίες στερούν από κάθε συμβαλλόμενο την ελευθερία να συνάπτει απευθείας σύμβαση με τρίτον, παραχωρώντας του άδεια εκμεταλλεύσεως των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας του, και να ανταγωνίζεται έτσι τους λοιπούς συμβαλλομένους στην οικεία αγορά. Η Επιτροπή δεν εξέτασε με την απαιτούμενη επιμέλεια την πτυχή αυτή της εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού ούτε τα αποδεικτικά στοιχεία που επικαλέστηκε συναφώς η προσφεύγουσα. Κατά της αποφάσεως αυτής έχει ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου.

Με δύο αποφάσεις της 14ης Μαΐου 1997 (T-70/92 και T-71/92, *Florimex και VGB κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. II-693· T-77/94, *VGB κλπ. κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. II-759), το Πρωτοδικείο ακύρωσε δύο αποφάσεις της Επιτροπής (που εκδόθηκαν τον Ιούλιο του 1992 και τον Δεκέμβριο του 1993) περί απορρίψεως των καταγγελιών των προσφευγουσών επιχειρήσεων, που ασκούν δραστηριότητα στον τομέα των ανθοκομικών προϊόντων, και της επαγγελματικής τους ενώσεως, σχετικά με ορισμένους κανόνες συνεταιριστικής ενώσεως για την οργάνωση δημοπρασιών (στο εξής: συνεταιρισμός), συγκεντρώνοντας τους καλλιεργητές του τομέα αυτού.

Η απόφαση του 1992 περιοριζόταν σε ένα από τα ζητήματα που είχαν υποβληθεί στην κρίση της Επιτροπής, ήτοι τους κανόνες που αφορούσαν τα «δικαιώματα χρήσεως» που όφειλαν να καταβάλλουν οι προμηθευτές σε περίπτωση απευθείας εφοδιασμού, χωρίς χρησιμοποίηση των υπηρεσιών του συνεταιρισμού, των διανομέων και χονδρεμπόρων. Όσον αφορά τη χωριστή αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι ο

τρόπος διεξαγωγής της διαδικασίας από την Επιτροπή (ενώ η ίδια είχε θεωρήσει ότι ήταν σε θέση να εξετάσει το σύνολο των διαφόρων ζητημάτων που περιέχονταν σε μια πρώτη λήψη θέσεως) είχε αναγκάσει τις προσφεύγουσες να ασκήσουν χωριστές προσφυγές και είχε προκαλέσει καθυστερήσεις και δυσχέρειες. Ωστόσο, οι περιστάσεις αυτές δεν δικαιολογούσαν, κατά το Πρωτοδικείο, την ακύρωση της αποφάσεως του 1992, δεδομένου ότι η Επιτροπή είχε λάβει υπόψη τις πτυχές των άλλων επιμάχων κανόνων του συνεταιρισμού που μπορούσαν να επηρεάσουν τη νομιμότητα των δικαιωμάτων χρήσεως. Επί της ουσίας, το Πρωτοδικείο δέχθηκε τον λόγο ακυρώσεως που αντλείτο από την ανεπαρκή αιτιολόγηση της εφαρμογής (ως νομικής βάσεως της αποφάσεως) του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ δεν εφαρμόζεται στις συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές που είναι απαραίτητες για την πραγματοποίηση των αναφερομένων στο άρθρο 39 της ίδιας Συνθήκης στόχων (κοινής γεωργικής πολιτικής). Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, πρώτον, ότι τα δικαιώματα χρήσεως υπερέβαιναν το πλαίσιο των εσωτερικών σχέσεων των μελών του συνεταιρισμού και συνιστούσαν, ως εκ της φύσεώς τους, τροχοπέδη στο εμπόριο (των εμπορευμάτων που παράγονταν εντός της Κοινότητας ή είχαν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία) μεταξύ ανεξαρτήτων χονδρεμπόρων που ήταν εγκατεστημένοι μέσα στις εγκαταστάσεις του συνεταιρισμού και των ανθοκόμων που δεν ήταν μέλη του. Το Πρωτοδικείο τόνισε, δεύτερον, ότι η Επιτροπή δεν είχε μέχρι τότε διαπιστώσει ότι μια τέτοια συμφωνία μεταξύ των μελών συνεταιρισμού ήταν αναγκαία προς επίτευξη των στόχων του προμνησθέντος άρθρου 39. Κατά την πρακτική της Επιτροπής, δεν ανταποκρίνονται σε μια τέτοια ανάγκη οι συμφωνίες οι οποίες, όπως οι επίδικες, δεν συγκαταλέγονταν μεταξύ των μέσων τα οποία προέβλεπε προς τον σκοπό αυτόν ο ιδρύων την κοινή οργάνωση της αγοράς κανονισμός. Εξ όσων γνώριζε η Επιτροπή, σε άλλους γεωργικούς τομείς της Κοινότητας δεν υπήρχαν δικαιώματα χρήσεως ανάλογα προς τα επίδικα. Το Πρωτοδικείο συνήγαγε το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή όφειλε να αναπτύξει το σκεπτικό της κατά τρόπο ιδιαίτερα σαφή, ιδίως δεδομένου ότι οι κανόνες που εισάγουν παρέκκλιση από το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, όπως η προαναφερθείσα διάταξη

του κανονισμού 26, πρέπει να ερμηνεύονται στενά. Εφόσον η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή μόνον αν η επίμαχη συμφωνία ευνοεί την επίτευξη όλων των στόχων του άρθρου 39, η αιτιολογία που προβάλλει η Επιτροπή πρέπει, σε περιπτώσεις όπως η επίδικη, να καθορίζει με ποιο τρόπο η συμφωνία αυτή ανταποκρίνεται σε κάθε έναν από τους εν λόγω — ενίοτε αποκλίνοντες — στόχους. Σε περίπτωση συγκρούσεως μεταξύ των στόχων αυτών, η αιτιολογία πρέπει, τουλάχιστον, να αναφέρει πώς οι στόχοι αυτοί μπόρεσαν να συγκερασθούν. Εν προκειμένω, η αιτιολογία που προέβαλε η Επιτροπή δεν ανταποκρινόταν στις επιταγές αυτές. Ακόμα και αν εθεωρείτο ακριβής (παρά την έλλειψη συγκεκριμένων στοιχείων ικανών να τον αποδείξουν) ο ισχυρισμός ότι, χωρίς τα δικαιώματα χρήσεως, θα απειλείτο η επιβίωση του συνεταιρισμού (που ήταν απαραίτητος για τη διανομή φθαρτών προϊόντων υπό αποτελεσματικές συνθήκες), η Επιτροπή παρέλειψε να σταθμίσει τα ευεργετικά, αφενός, αποτελέσματα των δικαιωμάτων χρήσεως και τα αρνητικά, αφετέρου, αποτελέσματά τους επί ορισμένων κατηγοριών ενδιαφερομένων παραγωγών, των οποίων τα συμφέροντα εξίσου αφορά το άρθρο 39, και επί της λειτουργίας του ελεύθερου ανταγωνισμού. Στη σύνθετη κατάσταση την οποία είχε να αντιμετωπίσει η Επιτροπή έφερε αντιμέτωπα, ειδικότερα, το συμφέρον των μικρών μελών του συνεταιρισμού να συμμετάσχουν στην οικονομική λειτουργία σε κλίμακα υπερβαίνουσα το περιφερειακό επίπεδο, το συμφέρον των σημαντικότερων μελών να πωλούν απευθείας στους αγοραστές που ήταν εγκατεστημένοι στις εγκαταστάσεις του συνεταιρισμού, το συμφέρον των παραγωγών μη μελών του συνεταιρισμού, των οποίων οι τιμές αύξαναν κανονικά λόγω των δικαιωμάτων χρήσεως, και το συμφέρον των εμπλεκόμενων μεσαζόντων. Εξάλλου, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένη όσον αφορά τον υπολογισμό του ύψους των δικαιωμάτων, ιδίως στο μέτρο που αφορούσε τα στοιχεία του κόστους που συναρτώνται προς την εκ μέρους διαφόρων προμηθευτών χρήση των ποικίλων υπηρεσιών και διευκολύνσεων που παρείχε ο συνεταιρισμός. Συνεπώς, το Πρωτοδικείο δεν ήταν σε θέση να ελέγξει κατά πόσον το ποσό αυτό εδικαιολογείτο, όπως υποστήριζε η Επιτροπή, ως πρόσφορη αντιπαροχή για τη χρήση αυτή (εντός του περιβάλλοντος του συνεταιρισμού όπου, χάρη στη συγκέντρωση της προσφοράς και της ζήτησης, μπορούσαν να

πραγματοποιηθούν σημαντικές οικονομίες) και, επομένως, κατά πόσον τα δικαιώματα χρήσεως ήταν αναγκαία για την επίτευξη των στόχων του προκησθέντος άρθρου 39. Η ανάγκη αυτή δεν αποδεικνυόταν επαρκώς ούτε από την εκτίμηση της Επιτροπής ότι τα δικαιώματα χρήσεως συνεπάγονταν αποτέλεσμα ανάλογο με την ελάχιστη τιμή δημοπρατήσεως. Κατά το Πρωτοδικείο, η Επιτροπή ούτε εξήγησε γιατί η προστασία των ελαχίστων τιμών του συνεταιρισμού έπρεπε να υπερισχύσει του συμφέροντος που είχαν οι παραγωγοί μη μέλη του να πωλούν ελεύθερα τα προϊόντα τους στους ανεξάρτητους διανομείς, ούτε κατέδειξε ότι είχαν επιτευχθεί όλοι οι στόχοι του άρθρου 39. Επιπλέον, εφόσον η κοινή οργάνωση της σχετικής αγοράς δεν περιείχε καμία ειδική διάταξη, έπρεπε, κατά το Πρωτοδικείο, να γίνει δεκτό το τεκμήριο ότι οι τιμές απέρρεαν από τη λειτουργία του μηχανισμού του ελεύθερου ανταγωνισμού και ότι ο μηχανισμός αυτός δεν επηρεαζόταν από ιδιωτικές συμφωνίες που επέβαλλαν δικαιώματα όπως τα επίδικα. Τέλος, το Πρωτοδικείο κατέληξε στο ότι υπήρχε άνιση μεταχείριση μεταξύ αυτών που έχουν συνάψει «εμπορικές συμβάσεις» (για προϊόντα τα οποία, κατά μεγάλο μέρος τους, δεν καλλιεργούνταν σε επαρκείς ποσότητες εντός του συγκεκριμένου κράτους μέλους) και των λοιπών τρίτων προμηθευτών, λόγω της διαφοράς των συντελεστών των δικαιωμάτων χρήσεως που τους επιβάλλονταν. Η Επιτροπή δεν απέδειξε, προς δικαιολόγηση αυτής της διαφοράς μεταχειρίσεως, την ύπαρξη ειδικών υποχρεώσεων βαρυνουσών όσους είχαν συνάψει τέτοιες συμβάσεις. Κατά της αποφάσεως αυτής έχει ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου.

Με την απόφαση *VGB κλπ. κατά Επιτροπής*, το Πρωτοδικείο ακύρωσε την απόφαση του 1993, καθόσον αφορούσε την εκτίμηση σχετικά με την (προκησθείσα) άνιση μεταχείριση μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών προμηθευτών, και απέρριψε την άποψη της Επιτροπής ότι ο φάκελος δεν περιείχε αποχρώσεις αποδείξεις περί το ότι οι εμπορικές συμβάσεις μπορούσαν να επηρεάσουν αισθητά το μεταξύ κρατών μελών εμπόριο. Κατά το Πρωτοδικείο, για να εκτιμηθεί η επίδραση του καθεστώτος των συμβάσεων αυτών, έπρεπε να ληφθεί υπόψη το καθεστώς των δικαιωμάτων χρήσεως, καθόσον το πρώτο συνιστούσε, όσον αφορά τον απευθείας εφοδιασμό των εγκατεστημένων μέσα στον περίβολο του

συνεταιρισμού διανομέων, παρέκκλιση από το δεύτερο καθεστώς. Αν δεν υπήρχε το καθεστώς των δικαιωμάτων χρήσεως, το καθεστώς των εμπορικών συμβάσεων δεν θα είχε λόγο υπάρξεως, καθόσον και τα δύο αποτελούσαν εκφράσεις της γενικής αρχής σύμφωνα με την οποία για κάθε παράδοση από τρίτον σε αγοραστές εγκατεστημένους μέσα στον περίβολο του συνεταιρισμού εισπράττονταν δικαιώματα. Όμως, με την απόφαση του 1992, η Επιτροπή έκρινε ότι τα δικαιώματα χρήσεως αποτελούσαν αναπόσπαστο τμήμα της διέπουσας τον συνεταιρισμό ρυθμίσεως. Ομοίως, η Επιτροπή δέχθηκε σιωπηρώς ότι οι εμπορικές συμβάσεις μπορούσαν να εκτιμηθούν μόνο στο πλαίσιο της όλης ρυθμίσεως και υπογράμμισε ότι η ρύθμιση αυτή ήταν ικανή να επηρεάσει το μεταξύ κρατών μελών εμπόριο. Υπό τις συνθήκες αυτές, κατά το Πρωτοδικείο, ήταν αδιάφορο αν, εξεταζόμενες μεμονωμένα, οι εμπορικές συμβάσεις είχαν σε επαρκή βαθμό τέτοια αποτελέσματα. Το Πρωτοδικείο απέρριψε, ωστόσο, την προσφυγή στο μέτρο που αυτή αφορούσε την εκτίμηση, με την απόφαση του 1993, των συμφωνιών που υποχρέωναν ορισμένους χονδρεμπόρους, οι οποίοι καλούνταν να εφοδιάζουν τους μικρούς διανομείς (οι οποίοι αποκλείονταν στην πράξη από τις δημοπρασίες) και είχαν εγκαταστήσει καταστήματα «cash and carry» στον περίβολο του συνεταιρισμού, να προμηθεύονται τα εμπορεύματά τους μέσω του συνεταιρισμού. Κατά το Πρωτοδικείο, οι συμφωνίες αυτές δεν συνδέονταν ευθέως με τις άλλες πτυχές της διέπουσας τον συνεταιρισμό ρυθμίσεως που μπορούσαν, στο σύνολό τους, να επηρεάσουν το μεταξύ των κρατών μελών εμπόριο. Αυτές καθ'αυτές, οι εν λόγω συμφωνίες δεν μπορούσαν να έχουν τέτοιο αποτέλεσμα καθόσον δεν καθιστούσαν αισθητά δυσχερέστερη τη διείσδυση ανταγωνιστών από άλλα κράτη μέλη στην εγχώρια αγορά. Κατά της αποφάσεως αυτής έχει ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου.

Η απόφαση της 10ης Ιουλίου 1997, T-227/95, *AssiDomän Kraft Products κλπ. κατά Επιτροπής* (Συλλογή 1997, σ. II-1185), αφορά την απόρριψη, εκ μέρους της Επιτροπής, αιτήσεως ορισμένων αποδεκτών αποφάσεως εκδοθείσας δυνάμει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (στο εξής: απόφαση για τον χαρτοπολτό), κατά της οποίας αυτοί δεν είχαν ασκήσει προσφυγή, για την επιστροφή μέρους του καταβληθέντος προστίμου. Οι προσφεύγουσες είχαν

ζητήσει, συγκεκριμένα, επανεξέταση της αποφάσεως αυτής υπό το φως της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1993, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 και C-125/85 έως C-129/85, *Ahlström Osakeyhtiö κλπ κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1993, σ. I-1307· στο εξής: απόφαση του Δικαστηρίου), με την οποία η ως άνω απόφαση ακυρώθηκε μερικώς κατόπιν προσφυγής άλλων αποδεκτών της (στο εξής: προσφεύγουσες στην υπόθεση χαρτοπολτού). Επιστρέφοντας τα πρόστιμα που είχαν καταβάλει οι προσφεύγουσες στην υπόθεση χαρτοπολτού, η Επιτροπή είχε, κατά τη γνώμη της, συμμορφωθεί πλήρως προς την απόφαση του Δικαστηρίου. Κατά την Επιτροπή, η απόφαση αυτή του Δικαστηρίου δεν επηρέαζε την απόφαση για τον χαρτοπολτό στο μέτρο που αυτή αφορούσε τις προσφεύγουσες. Συνεπώς, η Επιτροπή θεωρούσε ότι δεν είχε ούτε την υποχρέωση ούτε το δικαίωμα να επιστρέψει τα καταβληθέντα πρόστιμα. Το Πρωτοδικείο ακύρωσε αυτήν την απορριπτική απόφαση. Απέρριψε μεν το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι η εν λόγω απόφαση παρήγε αποτέλεσμα *erga omnes*, ούτως ώστε να συνεπάγεται και ως προς αυτές ακύρωση των σχετικών με την παράβαση διαπιστώσεων, εξέτασε, ωστόσο, μήπως η προσβαλλόμενη άρνηση επανεξετάσεως αντέβαινε στο άρθρο 176 της Συνθήκης. Κατά το Πρωτοδικείο, από το γράμμα της διατάξεως αυτής δεν προκύπτει ότι η υποχρέωση λήψεως των «μέτρων που συνεπάγεται η εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου», στην οποία αναφέρεται, περιορίζεται μόνο στις νομικές καταστάσεις των διαδίκων της υποθέσεως. Για να καθορίσει την έκταση εφαρμογής του στην συγκεκριμένη περίπτωση, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε, καταρχάς, ότι το Δικαστήριο είχε ακυρώσει μέρος μιας πράξεως συνισταμένης από πολλές ατομικές αποφάσεις ληφθείσες στο πλαίσιο της ίδιας διοικητικής διαδικασίας, ότι οι προσφεύγουσες δεν ήταν μόνον αποδέκτες της ίδιας αυτής πράξεως, αλλά τιμωρήθηκαν με πρόστιμα για παραβάσεις των οποίων η διαπίστωση ακυρώθηκε από το Δικαστήριο όσον αφορά τις προσφεύγουσες στην υπόθεση χαρτοπολτού, και ότι οι ατομικές αποφάσεις που είχαν ληφθεί έναντι των προσφευγουσών στηρίζονταν, κατά την άποψη των προσφευγουσών, στις ίδιες διαπιστώσεις περί των πραγματικών περιστατικών και στις ίδιες οικονομικές και νομικές αναλύσεις. Όμως, όταν μια απόφαση του Δικαστηρίου έχει ως συνέπεια την εξαφάνιση της διαπιστώσεως

μιας παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, διότι δεν αποδείχθηκε η καταγγελλθείσα εναρμονισμένη πρακτική, δεν θα ήταν σύμφωνο, κατά το Πρωτοδικείο, προς την αρχή της νομιμότητας να μην έχει η Επιτροπή την υποχρέωση να επανεξετάσει την αρχική απόφασή της έναντι ενός άλλου συμμετασχόντος στην ίδια εναρμονισμένη πρακτική που στηρίζεται σε πανομοιότυπα πραγματικά περιστατικά. Σύμφωνα με το διατακτικό και το σκεπτικό της αποφάσεως του Δικαστηρίου — έκρινε το Πρωτοδικείο —, η ακύρωση της σχετικής διατάξεως της αποφάσεως για τον χαρτοπολτό στηριζόταν σε σκέψεις που ισχύουν γενικώς για την ανάλυση της αγοράς, στην οποία προέβη η Επιτροπή, και όχι στην εξέταση μιας ατομικής συμπεριφοράς ή πρακτικής των αποδεκτών της αποφάσεως αυτής. Συνεπώς, οι σκέψεις αυτές δικαιολογούσαν σοβαρές αμφιβολίες ως προς τη νομιμότητα της εν λόγω αποφάσεως στο μέτρο που με αυτή διαπιστώθηκε η διάπραξη παραβάσεως από τις προσφεύγουσες. Επομένως, η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη, δυνάμει του άρθρου 176 της Συνθήκης και της αρχής της χρηστής διοικήσεως, να επανεξετάσει υπό το φως της αποφάσεως του Δικαστηρίου τις διαπιστώσεις της και να εκτιμήσει αν, κατόπιν της εξετάσεως αυτής, επιβαλλόταν η απόδοση των καταβληθέντων προστίμων. Καθόσον η Επιτροπή όφειλε να καταλήξει στο ότι ορισμένες από τις διαπιστώσεις αυτές ήταν παράνομες, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι έπασχε και η κρίση της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία δεν είχε ούτε υποχρέωση ούτε δικαίωμα να προβεί στην απόδοση των προστίμων που είχαν καταβάλει οι προσφεύγουσες. Πράγματι, αφενός, οι διατάξεις του κανονισμού 17 δεν αποκλείουν την επανεξέταση μιας παράνομης αποφάσεως προς το συμφέρον του πολίτη. Αφετέρου, υπό την επιφύλαξη των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφαλείας δικαίου, η νομολογία επιτρέπει την ανάκληση, λόγω παράνομου χαρακτήρα, διοικητικών πράξεων που παρέχουν δικαιώματα ή παρόμοια πλεονεκτήματα στους αποδέκτες τους. Κατά το Πρωτοδικείο, η νομολογία αυτή έχει εφαρμογή κατά μείζονα λόγο όταν μια τέτοια πράξη επιβάλλει επιβαρύνσεις ή κυρώσεις. Έτσι, στο μέτρο που από την ως άνω επανεξέταση προέκυπτε ότι ορισμένες διαπιστώσεις παραβάσεων των προσφευγουσών ήταν παράνομες, η Επιτροπή είχε το δικαίωμα να προβεί στην απόδοση των προστίμων που είχαν

καταβληθεί βάσει των διαπιστώσεων αυτών. Επίσης, καθόσον η επιβολή των προστίμων αυτών εσπερείτο νομικής βάσεως, η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη, δυνάμει των αρχών της νομιμότητας και της χρηστής διοικήσεως, να τα αποδώσει, διότι άλλως το άρθρο 176 δεν θα είχε καμία πρακτική αποτελεσματικότητα. Κατά της αποφάσεως αυτής έχει ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου.

Στον τομέα του ελέγχου των πράξεων συγκεντρώσεως, επισημαίνεται η απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 1997, T-290/94, *Kayserberg κατά Επιτροπής* (Σύλλογή 1997, σ. II-2137), με την οποία το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, αν δεν υφίστανται εξαιρετικές περιστάσεις σχετικές με κίνδυνο επελεύσεως σοβαρής ζημίας, η μη τήρηση της προθεσμίας (των δεκατεσσάρων ημερών) που προβλέπει το άρθρο 19, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΟΚ) 4064/89 για τη σύγκληση της συμβουλευτικής επιτροπής δεν αρκεί, από μόνη της, για να καταστήσει παράνομη την τελική απόφαση της Επιτροπής. Σύμφωνα με τη σχετική με τον κανονισμό 17 νομολογία του Δικαστηρίου, η απόφαση αυτή είναι παράνομη μόνον εάν επηρεάζει δυσμενώς τη νομική και πραγματική κατάσταση του διαδίκου που επικαλείται το διαδικαστικό ελάττωμα. Τούτο δεν συμβαίνει, κατά το Πρωτοδικείο, στην περίπτωση που η συμβουλευτική επιτροπή πράγματι διέθετε προθεσμία που να της επέτρεπε να λάβει γνώση των σημαντικών στοιχείων της υποθέσεως και να διατυπώσει τη γνώμη της έχοντας πλήρη γνώση της καταστάσεως, δηλαδή χωρίς να υποπέσει σε πλάνη επί ουσιώδους σημείου λόγω ανακριβειών ή παραλείψεων. Κατά το Πρωτοδικείο, οι προϋποθέσεις αυτές δεν πληρούνταν στην υπόθεση αυτή. Ειδικότερα, καίτοι η αγοράστρια επιχείρηση μόνο μετά τη σύγκληση της συμβουλευτικής επιτροπής δήλωσε την πρόθεσή της να διατηρήσει (αντίθετα προς τις αρχικές δηλώσεις της) ορισμένες δραστηριότητες της άλλης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως, η επιτροπή αυτή είχε ενημερωθεί σχετικά ήδη κατά την έναρξη της συνεδριάσεώς της και διέθετε, εξάλλου, όλα τα στοιχεία εκτιμήσεως που ήταν αναγκαία για την αξιολόγηση της σπουδαιότητας της δραστηριότητας αυτής. Όσον αφορά τα διαδικαστικά δικαιώματα των τρίτων στη διαδικασία, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε ότι τα δικαιώματα αυτά δεν είναι τα ίδια με αυτά που παρέχονται στους ενδιαφερομένους, ειδικότερα από το άρθρο 18, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 4064/89. Το

Πρωτοδικείο συνήγαγε από το άρθρο 18, παράγραφος 4, του κανονισμού αυτού και από το άρθρο 15, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2367/90 ότι το δικαίωμα των επιχειρήσεων που ανταγωνίζονται τις εμπλεκόμενες στην πράξη συγκεντρώσεως επιχειρήσεις να ακουστούν από την Επιτροπή εφόσον υποβάλουν σχετική αίτηση, προκειμένου να γνωστοποιήσουν την άποψή τους επί των επιζημιών γι' αυτές συνεπειών της σχεδιαζομένης συγκεντρώσεως, πρέπει να εναρμονίζεται με τον σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας καθώς και με τον κύριο σκοπό του κανονισμού που είναι η διασφάλιση της αποτελεσματικότητας του ελέγχου και η παροχή νομικής ασφάλειας στις υποκείμενες στην εφαρμογή του επιχειρήσεις. Έτσι, αν συνάγεται ότι μια τρίτη επιχείρηση, ανταγωνίστρια των τελευταίων, μπόρεσε λυσιτελώς να υποβάλει τις παρατηρήσεις της όσον αφορά τη σπουδαιότητα των τροποποιήσεων που επενέχθηκαν στο σχέδιο συγκεντρώσεως, το γεγονός και μόνον ότι διέθετε προς τούτο προθεσμία μόνο δύο εργασίμων ημερών δεν συνιστά [λαμβάνομένου επίσης υπόψη του ότι το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2367/90 δεν καθορίζει την προθεσμία που πρέπει να τάσσει η Επιτροπή] προσβολή του δικαιώματος της επιχειρήσεως αυτής να ακουστεί. Η επιταγή χορηγήσεως επαρκούς προθεσμίας, η οποία απορρέει από το θεμιτό συμφέρον μιας τέτοιας επιχειρήσεως, πρέπει να εναρμονίζεται με την επιτακτική ανάγκη ταχύτητας που χαρακτηρίζει τη γενική οικονομία του κανονισμού (ΕΟΚ) 4064/89 και επιβάλλει στην Επιτροπή την τήρηση για την έκδοση της αποφάσεως αυστηρών προθεσμιών (άλλως η σχετική πράξη λογίζεται συμβατή με την κοινή αγορά). Ομοίως, στην περίπτωση που η τρίτη επιχείρηση μπόρεσε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της, η Επιτροπή δεν υποχρεούται [δυνάμει του άρθρου 18, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΟΚ) 4046/89] να της γνωστοποιήσει, προκειμένου να ζητήσει την προηγούμενη γνώμη της, το οριστικό κείμενο των δεσμεύσεων που αναλαμβάνουν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις βάσει των αντιρρήσεων που διατυπώθηκαν από την Επιτροπή κατόπιν, ιδίως, των παρατηρήσεων αυτών. Μόνο στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις και τους λοιπούς ενδιαφερομένους πρέπει (καθόσον αυτοί αποτελούν τους μόνους αποδέκτες των επιβαλλομένων από την Επιτροπή όρων) να παρέχεται η δυνατότητα να προβάλλουν την άποψή τους επί των αντιρρήσεων αυτών, ώστε να τους επιτρέπεται,

ενδεχομένως, να επιφέρουν τις αναγκαίες τροποποιήσεις. Στο μέτρο που η προσφεύγουσα προσήπτε την Επιτροπή ότι δεν την ενημέρωσε για το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων που διεξάγονταν με τις εμπλεκόμενες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις κατά τρόπο ανάλογο με εκείνον κατά τον οποίο ενημερώνονται οι καταγγέλλοντες στο πλαίσιο του κανονισμού 17 (βλ. το άρθρο 6 του κανονισμού 99/63/ΕΟΚ), το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η προσφεύγουσα είχε τύχει της μεταχειρίσεως που απαιτεί το Δικαστήριο στην περίπτωση των καταγγελλόντων αυτών. Εν πάση περιπτώσει – τόνισε το Πρωτοδικείο –, στο μέτρο που ο κανονισμός (ΕΟΚ) 4064/89 δεν θεσπίζει καμία διαδικασία καταγγελίας για τη διαπίστωση παραβάσεως των κανόνων της Συνθήκης, δεν είναι δυνατή εν προκειμένω καμία σύγκριση μεταξύ των δικαιωμάτων των τρίτων και αυτών των καταγγελλόντων ούτε, κατά μείζονα λόγο, μεταξύ των διατάξεων του άρθρου 15 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2367/90 και του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63/ΕΟΚ. Τέλος, κατά το Πρωτοδικείο, το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΟΚ) 4064/89 (σχετικά με την εξέταση των κοινοποιήσεων) δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως υποχρεώνουσα την Επιτροπή να απορρίπτει τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις του κοινοποιηθέντος σχεδίου και να ζητεί νέα κοινοποίηση. Πράγματι, το άρθρο 8, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού προβλέπει ρητώς τη δυνατότητα των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων να επιφέρουν τέτοιες τροποποιήσεις, προκειμένου να διαλύσουν τις σοβαρές αμφιβολίες, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 6, τις οποίες μπορεί να έχει η Επιτροπή ως προς το συμβατό της πράξεως με την κοινή αγορά. Το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι επρόκειτο για «ουσιώδη τροποποίηση» δεν αναιρεί την ερμηνεία αυτή. Συναφώς, το Πρωτοδικείο παρέπεμψε στο άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2367/90, το οποίο προβλέπει ρητώς αυτό το ενδεχόμενο. Το Πρωτοδικείο τόνισε, εξάλλου, ότι η δέυσμευση την οποία αφορούσε η επίδικη τροποποίηση, σχετικά με την εκχώρηση ορισμένων δραστηριοτήτων, δεν αποτελούσε συμφυή προς το κοινοποιηθέν σχέδιο συγκεντρώσεως λεπτομέρεια, ότι η Επιτροπή, βάσει του εν λόγω σχεδίου, μπόρεσε να εκτιμήσει τη σπουδαιότητα των δραστηριοτήτων αυτών και ότι τα αντικείμενα στοιχεία αυτής της εκτιμήσεως δεν είχαν αλλοιωθεί από την επίδικη τροποποίηση. Στο μέτρο που η προσφεύγουσα υποστήριζε ότι υπήρχε ουσιώδης

τροποποίηση από βιομηχανική άποψη, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε ότι κάθε τροποποίηση που επιφέρεται στο πλαίσιο του προκησθέντος άρθρου 8, παράγραφος 2, έχει ως σκοπό να επηρεάσει τις οικονομικές επιπτώσεις της πράξεως, ώστε να καταστεί αυτή συμβατή με την κοινή αγορά. Το Πρωτοδικείο δεν δέχθηκε επίσης τις λοιπές αιτιάσεις της προσφεύγουσας (που συνίσταντο στη μη τήρηση επαρκών και ευλόγων προθεσμιών, στην έλλειψη αιτιολογίας και στην πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως) και απέρριψε την προσφυγή.

Στον τομέα των *κρατικών ενισχύσεων* που εμπίπτουν στη Συνθήκη ΕΚ, το Πρωτοδικείο, με την απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 1997, T-178/94, *ΑΤΜ κατά Επιτροπής* (Συλλογή 1997, σ. II-2529), το Πρωτοδικείο είχε την ευκαιρία να παράσχει ορισμένες διευκρινίσεις ως προς το παραδεκτό των προσφυγών ιδιωτών, μη ανταγωνιστών του δικαιούχου της ενισχύσεως, κατά των αποφάσεων της Επιτροπής. Με την καταγγελία της, η προσφεύγουσα είχε καταγγείλει το γεγονός ότι σε εταιρία στην οποία μετείχε το Δημόσιο είχε παραχωρηθεί, στο πλαίσιο της διαχειρίσεως επικουρικού συστήματος πρόνοιας το οποίο είχε η ίδια ιδρύσει και πριν από την ένταξη των μελών του συστήματος αυτού στο γενικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης του εν λόγω κράτους μέλους, διπλό πλεονέκτημα. Επρόκειτο, αφενός, για τη διαφορά μεταξύ του ποσού που η εταιρία είχε όντως καταβάλει στο επικουρικό σύστημα ως εισφορές και του ποσού των εισφορών τις οποίες δεν είχε υποχρεωθεί να καταβάλει στο εν λόγω γενικό σύστημα και, αφετέρου, για την άδεια ανακλήσεως μιας εγγυήσεως προκειμένου να μπορέσει ο εν λόγω φορέας να υπολογίζει σε επαρκή κάλυψη των παροχών. Κατά την προσφεύγουσα ένωση, ιδρυθείσα για την προστασία των δικαιωμάτων των μελών του φορέα κοινωνικής πρόνοιας, ο φορέας αυτός τέθηκε υπό εκκαθάριση συνεπεία των ελλειμμάτων που είχαν δημιουργήσει τα αμφισβητούμενα κρατικά μέτρα. Κατά του εγγράφου με το οποίο η Επιτροπή γνωστοποιούσε ότι είχε θέσει την καταγγελία αυτή στο αρχείο, η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ακυρώσεως. Το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή αυτή ως απαράδεκτη. Κατά το Πρωτοδικείο, η προσφυγή αυτή αφορούσε απόφαση η οποία, καίτοι περιεχόταν στο εν λόγω έγγραφο, είχε ως αποδέκτη το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, όπως

και κάθε απόφαση που τερματίζει τον έλεγχο του συμβατού ενός μέτρου ενισχύσεως προς τη Συνθήκη ΕΚ. Για να κρίνει κατά πόσον η προσφεύγουσα είχε, από πλευράς του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της εν λόγω Συνθήκης, συμφέρον στην ακύρωση της πράξεως αυτής, το Πρωτοδικείο εξέτασε το κατά πόσον η πράξη αυτή έθιγε τα συμφέροντά της μεταβάλλοντας ιδιαιτέρως τη νομική της κατάσταση. Κατά το Πρωτοδικείο, αυτό δεν συνέβαινε όσον αφορά τη διαφορά μεταξύ του ποσού το οποίο η επιχείρηση είχε όντως καταβάλει στον φορέα κοινωνικής πρόνοιας και του ποσού το οποίο δεν είχε υποχρεωθεί να καταβάλει στο γενικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Συναφώς, το Πρωτοδικείο αναφέρθηκε στην εθνική νομοθεσία η οποία δεν προέβλεπε, σε βάρος της επιχείρησης αυτής, καταβολές υψηλότερες από αυτές που είχε πραγματοποιήσει και στην απουσία στοιχείων που να υποδηλώνουν ότι τα μέτρα εκτελέσεως τυχόν ακυρωτικής απόφασής του Πρωτοδικείου θα συνεπάγονταν την καταβολή της εν λόγω διαφοράς στον ίδιο τον φορέα κοινωνικής πρόνοιας ή θα οδηγούσαν στην αναβίωσή του. Η προσβαλλόμενη απόφαση δεν έθιγε ούτε τη νομική κατάσταση της προσφεύγουσας, στο μέτρο που αφορούσε την ανάκληση της εγγυήσεως προς κάλυψη των παροχών του φορέα κοινωνικής πρόνοιας, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η ανάκληση αυτή είχε προκαλέσει συγκεκριμένες απώλειες για τα μέλη της, ότι τυχόν επιστροφή θα είχε δημιουργήσει οφέλη τα οποία τα μέλη της θα μπορούσαν να αξιώσουν, ή ότι ο φορέας κοινωνικής πρόνοιας δεν θα είχε ενταχθεί στο γενικό σύστημα αν η εγγύηση είχε διατηρηθεί σε ισχύ. Το Πρωτοδικείο προσέθεσε ότι τα τυχόν βλαπτικά για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα της ενισχύσεως δεν δικαιολογούσαν έννομο συμφέρον της προσφεύγουσας, ενόψει του ως άνω περιεχομένου της αποστολής της (βλ. επίσης την απόφαση της 5ης Νοεμβρίου 1997, T-149/95, *Ducros κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. II-2031, όσον αφορά τη δυνατότητα να αφορά απόφαση στον τομέα των ενισχύσεων ατομικά, υπό την έννοια του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ, μια επιχείρηση όταν η ανταγωνιστική της σχέση με τον δικαιούχο της ενισχύσεως πρέπει να εκτιμηθεί σε έναν τομέα χαρακτηριζόμενο από την προκήρυξη διαγωνισμών σε ευρωπαϊκή κλίμακα και στον οποίο τα μερίδια της αγοράς που κατέχουν οι οικείες επιχειρήσεις δύσκολα υπολογίζονται ποσοτικώς).

Με την απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 1997, T-106/95, *FFSA κλπ κατά Επιτροπής* (Συλλογή 1997, σ. II-229), το Πρωτοδικείο εξέτασε προσφυγή διαφόρων ενώσεων εκπροσωπούσων ασφαλιστικές επιχειρήσεις ή άλλες επιχειρήσεις του τομέα αυτού, ασκηθείσα κατά αποφάσεως της Επιτροπής σχετικής με τη χορήγηση φορολογικού πλεονεκτήματος σε επιχείρηση αποτελούσα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου υπό την εποπτεία του αρμόδιου υπουργού του οικείου κράτους μέλους και δυνάμενη να παράσχει, πέραν των ταχυδρομικών υπηρεσιών, και υπηρεσίες σχετικές με «κάθε προϊόν ασφάλισης». Το επίδικο πλεονέκτημα, μια φορολογική ελάφρυνση όσον αφορά την τοπική φορολογία είχε χορηγηθεί λόγω των υποχρεώσεων οι οποίες, κατά την ισχύουσα νομοθεσία, εβάρυναν τη δικαιούχο επιχείρηση και αφορούσαν την εξυπηρέτηση του συνόλου του εθνικού εδάφους και τη συμμετοχή στη χωροταξία. Κατά την Επιτροπή, το πλεονέκτημα αυτό δεν συνιστούσε, από πλευράς του άρθρου 90, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ, κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της εν λόγω Συνθήκης. Το πλεονέκτημα αυτό δεν υπερέβαινε ό,τι edικαιοδογείτο για τη διασφάλιση της εκπληρώσεως της αποστολής δημοσίου συμφέροντος την οποία είχε αναλάβει η ταχυδρομική υπηρεσία ως δημόσιος φορέας εκμεταλλεύσεως, ούτε συνεπαγόταν, επομένως, μεταφορά κρατικών πόρων στις ανταγωνιστικές δραστηριότητες της επιχείρησης αυτής. Συναφώς, η Επιτροπή είχε στηριχθεί σε μελέτες συγκρίσεως, με ειδικές μεθόδους και ειδική δειγματοληψία, των λογιστικών στοιχείων που αφορούσαν τα αγροτικά ταχυδρομικά γραφεία με τιμές αναφοράς, προκειμένου να υπολογιστεί, για το σύνολο της επικράτειας, το επιπλέον κόστος της παρουσίας της ταχυδρομικής υπηρεσίας στις αγροτικές περιοχές. Οι υπολογισθέντες κατά τον τρόπο αυτόν αριθμοί μειώθηκαν, με την προσβαλλόμενη απόφαση, κατά το τμήμα του κύκλου εργασιών που αντιπροσώπευαν οι ανταγωνιστικές δραστηριότητες της ταχυδρομικής επιχείρησης κατά το συγκεκριμένο οικονομικό έτος. Σύμφωνα με την προσβαλλόμενη απόφαση, αυτή η μείωση καθιστούσε δυνατό, ελλείψει αναλυτικών λογιστικών στοιχείων επιτρεπόντων τον διαχωρισμό μεταξύ των επιβαρύνσεων και δαπανών που αφορούσαν, αφενός, τις δραστηριότητες αυτές και, αφετέρου, τις δραστηριότητες δημόσιας υπηρεσίας, να ληφθούν υπόψη τα πλεονεκτήματα που συνεπαγόταν για τις τελευταίες αυτές

δραστηριότητες η ύπαρξη ταχυδρομικού δικτύου σε αγροτικό περιβάλλον. Κατά την Επιτροπή, το πρόσθετο κόστος ήταν κατώτερο του φορολογικού πλεονεκτήματος που είχε παρασχεθεί στην υπηρεσία αυτή και, συνεπώς, το πλεονέκτημα αυτό δεν συνιστούσε κρατική ενίσχυση. Οι προσφεύγουσες προσήπταν στην Επιτροπή ότι είχε υπερεκτιμήσει το ποσό αυτό, χρησιμοποιώντας εσφαλμένες μεθόδους υπολογισμού και, συγκεκριμένα, παραβλέποντας το γεγονός ότι, σε περίπτωση αποκλίσεως μεταξύ ορισμένων τιμών αναφοράς (εκφραζομένων σε «κόστος σκοπιμότητας», «ελάχιστο κόστος» ή «περιθώριο αναφοράς»), φαίνεται προτιμότερο το κλείσιμο ενός ταχυδρομικού γραφείου. Το Πρωτοδικείο απέρριψε την επιχειρηματολογία αυτή. Ελλείπει σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας, η Επιτροπή δεν μπορεί να αποφαίνεται ούτε επί της εκτάσεως της αποστολής δημόσιας υπηρεσίας που έχει μια δημόσια επιχείρηση εκμεταλλεύσεως, συγκεκριμένα το ύψος των εξόδων που συνδέονται με την υπηρεσία αυτή, ούτε σχετικά με τη σκοπιμότητα των σχετικών πολιτικών επιλογών των εθνικών αρχών ούτε σχετικά με την οικονομική αποτελεσματικότητα της εν λόγω επιχειρήσεως εκμεταλλεύσεως στον επιφυλασσόμενο σ' αυτήν τομέα. Το Πρωτοδικείο απέρριψε επίσης τις λοιπές αιτιάσεις σχετικά με τις χρησιμοποιηθείσες μεθόδους υπολογισμού. Σε τελική ανάλυση — κατά το Πρωτοδικείο —, οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι η Επιτροπή, εκτιμώντας το πρόσθετο κόστος της δημόσιας υπηρεσίας, στηρίχθηκε επί ουσιαστικώς ανακριβών στοιχείων ή υπερέβη τη σχετική της εξουσία εκτιμήσεως. Σύμφωνα με άλλο επιχείρημα των προσφευγουσών, το άρθρο 90, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ δεν επέτρεπε την εξαίρεση του επίδικου πλεονεκτήματος από την απαγόρευση του άρθρου 92 της εν λόγω Συνθήκης. Κατ' αυτές, η Επιτροπή παρέλειψε να εκτιμήσει τις επιπτώσεις του επί του ανταγωνισμού και, συνεπώς, παρέβη την απαγόρευση αυτή. Κατά το Πρωτοδικείο, το εν λόγω πλεονέκτημα συνιστούσε καταρχήν κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου αυτού, καθόσον έθετε την ταχυδρομική επιχείρηση σε οικονομική κατάσταση ευνοϊκότερη από αυτή των λοιπών φορολογουμένων, μεταξύ των οποίων και οι εκπροσωπούμενες από τις προσφεύγουσες εταιρίες. Το πλεονέκτημα αυτό, στο μέτρο που ήταν ικανό να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και να νοθεύσει τον ανταγωνισμό, ήταν, εφόσον η Συνθήκη δεν όρισε άλλως, ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά. Το

άρθρο 90, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ προβλέπει μια τέτοια παρέκκλιση για τις ενισχύσεις που καταβάλλονται υπέρ επιχειρήσεως επιφορτισμένης με τη διαχείριση υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος (ιδιότητας η οποία δεν αμφισβητήθηκε στην επίμαχη επιχείρηση). Τέτοιες ενισχύσεις μπορούν να θεωρηθούν σύμφωνες με την κοινή αγορά υπό τις προϋποθέσεις οι οποίες, κατά το Πρωτοδικείο, απορρέουν από την κατ' αναλογία εφαρμογή της νομολογίας του Δικαστηρίου σχετικά με τις διατάξεις των άρθρων 85 και 86 σε συνδυασμό με το άρθρο 90, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Κατά συνέπεια, η καταβολή μιας κρατικής ενισχύσεως είναι δυνατό, δυνάμει της τελευταίας αυτής διατάξεως (η οποία ερμηνεύεται στενά), να μην εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 90, αν η ενίσχυση αυτή σκοπεύει απλώς στο να αντισταθμίσει το κόστος που προκαλείται από την εκπλήρωση της ιδιαίτερης αποστολής που έχει η (επιφορτισμένη με τη διαχείριση υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος) επιχείρηση και αν η χορήγησή της αποδεικνύεται αναγκαία για να μπορεί η εν λόγω επιχείρηση να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας που υπέχει υπό συνθήκες οικονομικής ισορροπίας. Η ισορροπία αυτή (η ύπαρξη της οποίας πρέπει να κρίνεται με συνολική εκτίμηση των οικονομικών συνθηκών υπό τις οποίες η εν λόγω επιχείρηση ασκεί τις εμπιπτουσες στον επιφυλασσόμενο σ' αυτήν τομέα δραστηριότητες, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη ενδεχόμενα οφέλη που η εν λόγω επιχείρηση μπορεί να αντλεί από ανοικτούς στον ανταγωνισμό τομείς) δεν είχε επιτευχθεί, κατά μέσον όρο όσον αφορά τα τρία πρώτα έτη μετά τη θέσπιση του νόμου που προέβλεπε, στην συγκεκριμένη περίπτωση, το επίδικο φορολογικό πλεονέκτημα, παρά μόνο χάρη στο πλεονέκτημα αυτό. Έτσι, έστω και αν τα αποτελέσματα αυτά (ελλείπει αναλυτικών λογιστικών στοιχείων) περιελάμβαναν το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχειρήσεως, η Επιτροπή ορθώς έκρινε, χωρίς να υπερβεί τα όρια της εξουσίας εκτιμήσεως που διέθετε, ότι το εν λόγω πλεονέκτημα δεν υπερέβαινε το μέτρο που ήταν αναγκαίο για τη διασφάλιση της εκπληρώσεως της ως άνω αποστολής δημοσίου συμφέροντος. Το Πρωτοδικείο δεν δέχθηκε την επιχειρηματολογία των προσφευγουσών σύμφωνα με την οποία η έλλειψη αναλυτικών λογιστικών στοιχείων εμπόδιζε την Επιτροπή να θεωρήσει ότι το επίδικο πλεονέκτημα δεν απέβαινε προς όφελος των

ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων της επιχειρήσεως, κατά παράβαση του κοινοτικού δικαίου. Καίτοι τέτοια αναλυτικά λογιστικά στοιχεία θα είχαν επιτρέψει στην Επιτροπή να διαπιστώσει ένα τέτοιο αποτέλεσμα (σταυροειδούς επιδοτήσεως), στηριζόμενη επί περισσότερο ασφαλούς βάσεως, η χρησιμοποιηθείσα μέθοδος συγκρίσεως ήταν, κατά το Πρωτοδικείο, κατάλληλη προκειμένου η Επιτροπή να βεβαιωθεί επαρκώς κατά νόμον. Το Πρωτοδικείο τόνισε την έλλειψη κοινοτικής νομοθεσίας προβλέπουσας την τήρηση τέτοιων λογιστικών στοιχείων και έκρινε ότι, για περίπλοκες εκτιμήσεις οικονομικής και νομικής φύσεως που αφορούν κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, έπρεπε να αναγνωριστεί στην Επιτροπή ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά την επιλογή της πλέον κατάλληλης μεθόδου για την εξακρίβωση της υπάρξεως σταυροειδούς επιδοτήσεως. Κατά το Πρωτοδικείο, η περίπτωση αυτή αποκλειόταν στο μέτρο που το ύψος της επίδικης ενισχύσεως παρέμενε χαμηλότερο από το πρόσθετο κόστος που προέκυπτε από την εκπλήρωση της ιδιαίτερης κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 2, της Συνθήκης αποστολής. Εξάλλου, οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν την ύπαρξη εναλλακτικής μεθόδου πλέον κατάλληλης για την ανωτέρω εξακρίβωση, ενόψει των διαθέσιμων στην υπόθεση αυτή στοιχείων. Δεδομένου ότι ούτε οι λοιπές συναφείς αιτιάσεις ήταν βάσιμες, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το σφάλμα της Επιτροπής που συνίστατο στον μη χαρακτηρισμό του επιδίκου κρατικού μέτρου ως ενισχύσεως δεν άσκησε καμία επιρροή όσον αφορά το αποτέλεσμα της εξετάσεώς της και δεν θα έπρεπε να συνεπαχθεί την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή. Κατά της αποφάσεως αυτής έχει ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου.

Πάντοτε όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις, πρέπει να επισημανθούν ορισμένες αποφάσεις που αφορούν τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα και, επομένως, τους συναφείς κανόνες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ).

Με τις διατάξεις της 29ης Σεπτεμβρίου 1997 (Τ-4/97, *D'Orazio και Hublau κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. ΙΙ-1505, και Τ-70/97, *Περιφέρεια Βαλονίας κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. ΙΙ-1513),

το Πρωτοδικείο υπενθύμισε ότι το άρθρο 33, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚΑΧ αναγνωρίζει δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής μόνο στις επιχειρήσεις και στις ενώσεις επιχειρήσεων, αποκλεισμένων των συνδικαλιστικών εκπροσώπων καθώς και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως.

Με την απόφαση της 25ης Σεπτεμβρίου 1997, Τ-150/95, *BISPA κατά Επιτροπής* (Συλλογή 1997, σ. ΙΙ-1433), ακυρώθηκε απόφαση με την οποία η Επιτροπή είχε τερματίσει, χωρίς να προβάλει αντιρρήσεις, διαδικασία σχετική με σχέδιο κράτους μέλους για συμμετοχή στην επένδυση επιχειρήσεως παραγωγής σιδήρου και χάλυβα αποσκοπούσα στην προστασία του περιβάλλοντος. Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η επένδυση αυτή δεν συνίστατο στην προσαρμογή παλαιών εγκαταστάσεων (σε νέα πρότυπα) αλλά στην αντικατάστασή τους. Όμως, το κείμενο κατ'εφαρμογήν του οποίου εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, ήτοι η απόφαση της Επιτροπής περί θεσπίσεως κοινοτικών κανόνων για τις ενισχύσεις στη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα (κοινώς αποκαλούμενη «πέμπτος κώδικας»), δεν επέτρεπε τη χορήγηση αδείας για τέτοια σχέδια, αλλά μόνο για σχέδια προσαρμογής εγκαταστάσεων που βρίσκονται ήδη σε λειτουργία. Κατά το Πρωτοδικείο, οι διατάξεις που επέτρεπουν τη χορήγηση αδειών για ενισχύσεις αντικαταστάσεως, οι οποίες περιέχονται σε κοινοτικό πλαίσιο (κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος) σχετικό με τη Συνθήκη ΕΚ και μεταγενέστερο του πέμπτου κώδικα, δεν μπορούσαν, ενόψει της σαφούς διατυπώσεώς του, να επεκταθούν στην υπό κρίση περίπτωση. Συναφώς, το Πρωτοδικείο αναφέρθηκε στον περιοριστικό χαρακτήρα της απαριθμήσεως των περιπτώσεων που προβλέπονται από τον εν λόγω κώδικα, στην ανάγκη, σύμφωνα με το προοίμιό του, υποβολής προτάσεως προσαρμογής αν το παλαιό πλαίσιο ΕΚ (που ίσχυε κατά τον χρόνο θεσπίσεως του κώδικα και είχε ταυτόσημο περιεχόμενο) ετροποποιείτο ουσιωδώς, καθώς και στο γεγονός ότι, κατόπιν της θεσπίσεως του νέου πλαισίου ΕΚ, η Επιτροπή είχε όντως προτείνει να περιληφθεί στον πέμπτο κώδικα και η περίπτωση της αντικαταστάσεως των εγκαταστάσεων. Επιπλέον, το κείμενο το οποίο είχε εν τω μεταξύ αντικαταστήσει τον κώδικα αυτόν (δηλαδή ο «έκτος κώδικας») θέσπιζε ορισμένα κριτήρια για την εφαρμογή του νέου πλαισίου ΕΚ

στον τομέα ΕΚΑΧ, η οποία, ως εκ τούτου, δεν μπορούσε να είναι αυτόματη. Η ερμηνεία στην οποία κατέληξε το Πρωτοδικείο ίσχυε, κατά τη γνώμη του, και για το προμνησθέν παλαιό πλαίσιο ΕΚ, στο οποίο αναφερόταν ο πέμπτος κώδικας, και ανταποκρινόταν στην ανάγκη συσταλτικής ερμηνείας του κώδικα, δεδομένου ότι αυτός αποτελούσε παρέκκλιση από την περιεχόμενη στο άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης ΕΚΑΧ απαγόρευση χορηγήσεως οποιασδήποτε κρατικής ενισχύσεως.

Τρεις αποφάσεις της 24ης Οκτωβρίου 1997 (Τ-239/94, *EISA κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. ΙΙ-1839, Τ-243/94, *British Steel κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. ΙΙ-1887, και Τ-244/94, *Wirtschaftsvereinigung Stahl κ.λπ. κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. ΙΙ-1963) αφορούν αποφάσεις της Επιτροπής με τις οποίες επιτράπηκε, βάσει του άρθρου 95 (πρώτο και δεύτερο εδάφιο) της Συνθήκης ΕΚΑΧ, η χορήγηση ενισχύσεων οι οποίες δεν πληρούσαν τα κριτήρια του προμνησθέντος πέμπτου κώδικα. Το Πρωτοδικείο έκρινε έγκυρες τις αποφάσεις αυτές. Ειδικότερα, απέρριψε την επιχειρηματολογία των προσφευγουσών σύμφωνα με την οποία, ενόψει της απαγορεύσεως των κρατικών ενισχύσεων που προβλέπεται από τη Συνθήκη (προμνησθέν άρθρο 4, στοιχείο γ') και από τον εν λόγω κώδικα, καθώς και από τους όρους εφαρμογής του κώδικα, η Επιτροπή δεν μπορούσε να στηριχθεί στο άρθρο 95. Κατά το Πρωτοδικείο, το προμνησθέν άρθρο 4, στοιχείο γ', δεν ορίζει ότι κάθε κρατική ενίσχυση εμπίπτουσα στους τομείς της Συνθήκης πρέπει να θεωρείται ασύμβατη προς τους στόχους της, αλλά παρέχει, στο ζήτημα αυτό, αποκλειστική αρμοδιότητα στα κοινοτικά όργανα. Συνεπώς, δεν εμποδίζει την Επιτροπή, κατά παρέκκλιση και δυνάμει των ως άνω διατάξεων του άρθρου 95, να επιτρέπει ενισχύσεις συμβιβασόμενες με τους στόχους αυτούς για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων καταστάσεων. Οι ίδιες αυτές διατάξεις παρέχουν στην Επιτροπή την εξουσία να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα προς επίτευξη των στόχων της Συνθήκης και, ως εκ τούτου, να επιτρέπει, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει η Συνθήκη, τις ενισχύσεις που κρίνει απαραίτητες προς τον σκοπό αυτόν. Οι διατάξεις αυτές δεν περιέχουν καμία διευκρίνιση σχετικά με το περιεχόμενο των μέτρων που επιτρέπεται να ληφθούν και, επομένως, εναπόκειται στην Επιτροπή να εκτιμά, σε κάθε

περίπτωση, ποιο από τα δύο είδη αποφάσεως, γενική ή ατομική, είναι το πλέον ενδεικνυόμενο για την επίτευξη των στόχων αυτών. Εν προκειμένω, ο κώδικας αναφερόταν γενικώς σε ορισμένες κατηγορίες ενισχύσεων τις οποίες θεωρούσε συμβατές προς τη Συνθήκη, ενώ οι προσβαλλόμενες αποφάσεις επέτρεπαν, για την αντιμετώπιση έκτακτης καταστάσεως (οφειλόμενης σε ιδιαίτερα απρόβλεπτους οικονομικούς παράγοντες) και μόνον άπαξ, ενισχύσεις οι οποίες, καταρχήν, δεν μπορούσαν να θεωρηθούν συμβατές προς τη Συνθήκη. Κατά το Πρωτοδικείο, ο εν λόγω κώδικας δεν καθόριζε εξαντλητικώς και οριστικώς τις κατηγορίες κρατικών ενισχύσεων που μπορούσαν να επιτραπούν. Ο κώδικας αυτός αποτελούσε δεσμευτικό νομικό πλαίσιο μόνο για τις ενισχύσεις που υπάγονταν στις κατηγορίες ενισχύσεων που θεωρούσε συμβατές προς τη Συνθήκη. Οι λοιπές ενισχύσεις, όπως οι επίδικες, στις οποίες το άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης εξακολουθούσε λογικά να εφαρμόζεται, μπορούσαν να τύχουν ατομικής παρεκκλίσεως αν η Επιτροπή έκρινε, στο πλαίσιο της ασκήσεως της διακριτικής εξουσίας της βάσει του άρθρου 95 της Συνθήκης, ότι ήταν αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων της Συνθήκης. Συνεπώς, οι επίδικες ενισχύσεις δεν υπάγονταν στους όρους του εν λόγω κώδικα, αλλά απέρρεαν από τις ως άνω διατάξεις του άρθρου 95. Η Επιτροπή δεν μπορούσε να παραιτηθεί, με τη θέσπιση του εν λόγω κώδικα, από την εξουσία που της παρέχουν οι διατάξεις αυτές. Για τους ίδιους λόγους, ο κώδικας δεν μπορούσε να δημιουργήσει στις τρίτες επιχειρήσεις θεμιτές προσδοκίες όσον αφορά τη δυνατότητα χορηγήσεως μιας τέτοιας ατομικής παρεκκλίσεως σε μια απρόβλεπτη κατάσταση όπως η προμνησθείσα. Ενώπιον μιας τέτοιας καταστάσεως, οι επίδικες αποφάσεις αποσκοπούσαν στην εξυγίανση του χαλυβουργικού τομέα εντός του οικείου κράτους μέλους και, ως εκ τούτου, απέβλεπαν στη διασφάλιση του κοινού συμφέροντος, σύμφωνα με τους στόχους της Συνθήκης, δηλαδή συμβιβάζοντας διαφόρους από τους στόχους αυτούς. Κανένα στοιχείο, εξάλλου, δεν επέτρεπε την υπόθεση, ενόψει των όρων από τους οποίους οι προσβαλλόμενες αποφάσεις εξαρτούσαν τις ενισχύσεις, ότι η Επιτροπή είχε υποπέσει σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως ως προς την αναγκαιότητά τους σε σχέση προς τους ως άνω σκοπούς. Εξετάζοντας το ζήτημα αυτό, το Πρωτοδικείο παρέπεμψε στο άρθρο 33, πρώτο εδάφιο, της

Συνθήκης ΕΚΑΧ και στη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τη διακριτική εξουσία που διαθέτει η Επιτροπή στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων. Απαντώντας στο επιχείρημα μιας από τις προσφεύγουσες, το οποίο αντλείτο από τη (μη αποδειχθείσα κατά τη γνώμη του Πρωτοδικείου) ύπαρξη άλλων μέσων συνεπαγομένων μικρότερες στρεβλώσεις απ' ό,τι οι επίδικες αποφάσεις, το Πρωτοδικείο υπογράμμισε ότι δεν ήταν αρμόδιο να αποφανθεί επί της σκοπιμότητας της επιλογής στην οποία προέβη η Επιτροπή, διότι άλλων θα υποκαθιστούσε τη δική του εκτίμηση σε εκείνη του οργάνου αυτού. Τέλος, το Πρωτοδικείο απέρριψε τα επιχειρήματα που αντλούντο από την παραβίαση διαφόρων γενικών αρχών. Σχετικά με την αρχή της αναλογικότητας, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η Επιτροπή είχε επιβάλει στις δικαιούχους επιχειρήσεις τους προσήκοντες όρους ως αντιστάθμισμα για τις επίμαχες ενισχύσεις, προκειμένου να συμβάλει στην αναδιάρθρωση του συνόλου του οικείου τομέα και στη μείωση των παραγωγικών ικανοτήτων, λαμβάνοντας συγχρόνως υπόψη τους οικονομικούς και κοινωνικούς στόχους που επιδιώκονται με την έγκριση των εν λόγω ενισχύσεων. Κατά των αποφάσεων στις υποθέσεις T-243/94 και T-244/94 έχει ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου.

Στον τομέα της άμυνας κατά του ντάμπινγκ, η απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 1997, T-159/94 και T-160/94, *Ajinomoto και Nutrasweet κατά Συμβουλίου* (Σύλλογή 1997, σ. II-2461), η οποία εκδόθηκε επί προσφυγής ασκηθείσας κατά κανονισμού ο οποίος επέβαλλε δασμούς επί των εισαγωγών ασπαρτάμης (υποκατάστατου της ζάχαρης) από την Ιαπωνία και τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, έδωσε στο Πρωτοδικείο την ευκαιρία να ασχοληθεί με διάφορα ζητήματα σχετικά με τα δικαιώματα άμυνας των εξαγωγέων. Το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως στρεφόμενης κατά κανονισμού του Συμβουλίου περί επιβολής οριστικών δασμών αντίντάμπινγκ, ο δικαστικός έλεγχος μπορεί να επεκταθεί στα στοιχεία του κανονισμού της Επιτροπής με τον οποίο επιβλήθηκαν προσωρινοί δασμοί, καθώς και στη σχετική διαδικασία, στο μέτρο που το Συμβούλιο αναφέρεται σ' αυτά. Ωστόσο, ο μη σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας κατά τη διαδικασία αυτή δεν επηρεάζει, αυτός καθεαυτόν, τον κανονισμό του Συμβουλίου. Αυτό συμβαίνει μόνο στην περίπτωση και στο

μέτρο που δεν διορθώθηκε το ελάττωμα αυτό στη διάρκεια της διαδικασίας εκδόσεως του τελευταίου αυτού κανονισμού και όταν ο κανονισμός αυτός παραπέμπει στον κανονισμό της Επιτροπής. Όσον αφορά τις μη εμπιστευτικές περιλήψεις που συνοδεύουν την αίτηση περί εμπιστευτικής μεταχειρίσεως των πληροφοριών που παρέχονται από ένα πρόσωπο, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, ακόμα και αν το περιεχόμενο των περιλήψεων αυτών είναι ανεπαρκές, τα κοινοτικά όργανα δεν έχουν υποχρέωση, αλλ' απλώς το δικαίωμα να μην το λάβουν υπόψη (βλ. τις διατάξεις του άρθρου 8, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, του εφαρμοστέου βασικού κανονισμού [του κανονισμού (ΕΟΚ) 2423/88], που αφορούν την περίπτωση κατά την οποία οι πληροφορίες μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εμπιστευτικής περιλήψεως, περίπτωση η οποία, ωστόσο, δεν συνέτρεχε εν προκειμένω). Πάντως, τα όργανα αυτά οφείλουν να παρέχουν στους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα, κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, να γνωστοποιήσουν επωφελώς την άποψή τους όσον αφορά το υποστατό και τη λυσιτέλεια των προβαλλομένων γεγονότων και περιστάσεων και τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίστηκαν προς στήριξη του ισχυρισμού τους περί υπάρξεως πρακτικής ντάμπινγκ και ζημίας. Το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε, εξάλλου, ως προς τα δικαιώματα στην πληροφόρηση που καθιέρωνε το άρθρο 7, παράγραφος 4, του βασικού κανονισμού, προκειμένου να καθορίσει τα δικαιώματα άμυνας των ενδιαφερομένων. Έτσι, το αν οι πληροφορίες που παρέχονται από τα όργανα σε απάντηση των αιτήσεων που προβλέπονται στο στοιχείο β' της διατάξεως αυτής πρέπει να εκτιμάται βάσει του βαθμού ειδικεύσεως των ζητούμενων πληροφοριών. Το Πρωτοδικείο υπενθύμισε επίσης ότι τα δικαιώματα στην πληροφόρηση πρέπει να συμβιβάζονται με την υποχρέωση των κοινοτικών οργάνων να τηρούν το επιχειρηματικό απόρρητο (παρέχοντας συγχρόνως στους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να γνωστοποιούν επωφελώς την άποψή τους κατά τα ανωτέρω). Όμως, επειδή οι προσφεύγουσες, επιχειρήσεις παραγωγής ασπαρτάμης εγκατεστημένες, αντιστοίχως, στην Ιαπωνία και στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, δεν μπορούσαν παρά να έχουν άριστη γνώση της αγοράς, λόγω των ιδιομορφιών της, τα κοινοτικά όργανα όφειλαν να είναι ιδιαίτερα προσεκτικά ώστε να μην κοινολογήσουν πληροφορίες που θα παρείχαν τη δυνατότητα

στις προσφεύγουσες να συναγάγουν ευαίσθητα από εμπορικής απόψεως στοιχεία, δυνάμενα να θέσουν σε κίνδυνο τον κοινοτικό παραγωγό. Οι αρχές αυτές ίσχυαν, ειδικότερα, όσον αφορά αίτηση υποβληθείσα κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, με την οποία οι προσφεύγουσες διαμαρτυρήθηκαν για την έλλειψη σημαντικών αριθμητικών και πραγματικών στοιχείων όσον αφορά το περιθώριο ζημίας, καθώς και επαρκών πληροφοριών όσον αφορά τα στοιχεία της τιμής αναφοράς, δηλαδή της κατώτατης τιμής που ήταν αναγκαία για να μπορεί η κοινοτική βιομηχανία να καλύπτει το κόστος και να πραγματοποιεί εύλογο περιθώριο κέρδους. Εν προκειμένω, η τιμή αυτή είχε χρησιμεύσει για τον καθορισμό του ύψους του δασμού και είχε υπολογιστεί σε μεγάλο βαθμό βάσει του κόστους παραγωγής του κοινοτικού παραγωγού. Ενόψει των προμνησθεισών ιδιομορφιών της αγοράς, του ότι οι προσφεύγουσες γνώριζαν την αγορά αυτή και τον Ευρωπαϊό ανταγωνιστή τους, καθώς και του εξαιρετικά ευαίσθητου χαρακτήρα των στοιχείων της τιμής αναφοράς όσον αφορά την εμπιστευτικότητα, τα κοινοτικά όργανα όφειλαν, κατά το Πρωτοδικείο, να απόσχουν από την κοινολόγηση πληροφοριακών στοιχείων τα οποία θα είχαν επιτρέψει στις προσφεύγουσες να υπολογίσουν με σχετικά μεγάλη ακρίβεια τα στοιχεία, τη διάρθρωση και, τελικώς, το ύψος του κόστους του κοινοτικού παραγωγού, δεδομένου ότι τα στοιχεία αυτά ήταν εμπιστευτικά. Όμως, η αίτηση δεν καθόριζε επακριβώς τα στοιχεία επί των οποίων οι προσφεύγουσες επιθυμούσαν να ενημερωθούν διεξοδικότερα ή, τουλάχιστον, το πλαίσιο εντός του οποίου οι προσφεύγουσες επιθυμούσαν να λάβουν και να αξιοποιήσουν αυτές τις πρόσθετες πληροφορίες. Συνεπώς, τα κοινοτικά όργανα δεν μπορούσαν να εκτιμήσουν τη δυνατότητα κοινολόγησής περισσότερων πληροφοριών σχετικά με την τιμή αναφοράς, τηρώντας ταυτοχρόνως τις προϋποθέσεις εμπιστευτικότητας που επιβάλλονταν εν προκειμένω. Επομένως, οι προσφεύγουσες δεν μπορούσαν να τους προσάψουν ότι δεν τους ανακοίνωσαν λεπτομερέστερα στοιχεία. Όσον αφορά, εξάλλου, την «κανονική αξία» (η οποία χρησιμεύει ως όρος συγκρίσεως για να εξακριβωθεί αν η τιμή εξαγωγής συνιστά τιμή ντάμπινγκ), οι προσφεύγουσες επέκριναν την αναφορά, εκ μέρους του Συμβουλίου, στην αγορά των Ηνωμένων Πολιτειών, παρά τον μονοπωλιακό χαρακτήρα που εμφάνιζε, κατά τη γνώμη τους, η αγορά αυτή, λόγω

του διπλώματος ευρεσιτεχνίας που προστάτευε την ασπαρτάμη. Κατά τις προσφεύγουσες, η μέθοδος αυτή πλήττει τον εφευρέτη που ασκεί το δικαίωμά του επί του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, μολονότι ούτε το κοινοτικό δίκαιο ούτε η GATT επιβάλλουν στον κάτοχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας να παραιτείται από το δικαίωμα αυτό για να εξαγάγει. Συνεπώς, το ντάμπινγκ έπρεπε να υπολογιστεί βάσει της κατασκευασμένης αξίας. Το Πρωτοδικείο απέρριψε την επιχειρηματολογία αυτή, υπογραμμίζοντας ότι το κείμενο του βασικού κανονισμού δεν εξαρτά την επιβολή δασμών αντιντάμπινγκ από κανέναν άλλο λόγο πέραν της ζημιολογίας διαφοροποίησης των τιμών που ισχύουν στην εσωτερική αγορά, αφενός, και στην αγορά εξαγωγής, αφετέρου. Το Πρωτοδικείο επικύρωσε τη συλλογιστική της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία οι διαφορές στην ελαστικότητα των τιμών μεταξύ της αμερικανικής και της κοινοτικής αγοράς αποτελούσαν προϋπόθεση για τη διαφοροποίηση των τιμών και, αν έπρεπε να ληφθούν υπόψη, δεν θα ήταν δυνατό να επιβληθεί δασμός για την άσκηση πρακτικών ντάμπινγκ. Κατά το Πρωτοδικείο, ο βαλλόμενος κανονισμός ουδόλως στέρησε την προσφεύγουσα αμερικανική επιχείρηση από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας της, δεδομένου ότι δεν προσέβαλε το δικαίωμά της να αποκλείει κάθε τρίτο πρόσωπο από την παραγωγή και την εμπορία της ασπαρτάμης στις Ηνωμένες Πολιτείες, ούτε το δικαίωμά της να μεγιστοποιεί τις τιμές της στην αγορά αυτή. Η λύση που επέλεξε το Συμβούλιο ενισχυόταν, κατά το Πρωτοδικείο, και από το γεγονός ότι το μονοπώλιο παραγωγής και εμπορίας που παρέχει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας επιτρέπει στον κάτοχό του να ανακτά τα έξοδα έρευνας και αναπτύξεως που κατέβαλε όχι μόνο για σχέδια που στέφθηκαν με επιτυχία, αλλά και για σχέδια που απέτυχαν. Τέλος, για τους ίδιους λόγους, το Πρωτοδικείο απέρριψε το επιχείρημα της προσφεύγουσας ιαπωνικής επιχείρησής σύμφωνα με το οποίο, λόγω της υπάρξεως του εν λόγω διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τα κοινοτικά όργανα δεν έπρεπε να καθορίσουν, στην περίπτωση της, την κανονική αξία βάσει της τιμής στην εσωτερική αγορά των Ηνωμένων Πολιτειών, χώρας εξαγωγής της ασπαρτάμης (βλ. άρθρο 2, παράγραφος 6, του βασικού κανονισμού), αλλά βάσει της τιμής στη χώρα καταγωγής (δηλαδή την Ιαπωνία).

Η απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 1997, T-115/94, *Opel Austria κατά Συμβουλίου* (Συλλογή 1997, σ. II-39), επέτρεψε στο Πρωτοδικείο να διευκρινίσει ορισμένες γενικές αρχές που ισχύουν όσον αφορά τη δράση των οργάνων σε περίπτωση συμμετοχής της Κοινότητας σε διεθνή συμφωνία. Ακύρωσε κανονισμό λόγω παραβάσεως των υποχρεώσεων τις οποίες υπείχε το όργανο το οποίο τον εξέδωσε, δηλαδή το Συμβούλιο, τις παραμονές της ενάρξεως της ισχύος της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (Συμφωνία ΕΟΧ), προς όφελος επιχειρηματία δυναμένου να επωφεληθεί από τις διατάξεις της Συμφωνίας σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Μερικές ημέρες μετά την έγκριση της Συμφωνίας ΕΟΧ εξ ονόματος της Κοινότητας και την κατάθεση του τελευταίου εγγράφου επικυρώσεως, το Συμβούλιο εξέδωσε, στο πλαίσιο της συμφωνίας ελευθέρων συναλλαγών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Αυστρίας, κανονισμό για την «ανάκληση των δασμολογικών παραχωρήσεων», ήτοι για την εκ νέου επιβολή τελωνειακού δασμού επί των εισαγωγών προϊόντων τα οποία μόνη η προσφεύγουσα κατασκευάζει εντός της χώρας αυτής. Το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, σε μια περίπτωση κατά την οποία οι Κοινότητες έχουν καταθέσει τα έγγραφα επικυρώσεως μιας διεθνούς συμφωνίας, της οποίας είναι γνωστή η ημερομηνία ενάρξεως ισχύος, οι επιχειρηματίες μπορούν να επικαλεστούν την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, που απορρέει από την αρχή της καλής πίστεως η οποία αναγνωρίζεται στο δημόσιο διεθνές δίκαιο (και κωδικοποιήθηκε με το άρθρο 18 της Συμβάσεως της Βιέννης I), για να αντιταχθούν στην, εκ μέρους των οργάνων και εντός της περιόδου που προηγείται της ενάρξεως ισχύος αυτής της διεθνούς συμφωνίας, έκδοση κάθε πράξεως αντίθετης προς τις διατάξεις της συμφωνίας, η οποία, μετά την έναρξη ισχύος της, παράγει έναντι αυτών άμεσα αποτελέσματα. Συνεπώς, η προσφεύγουσα ενομιμοποιείτο να ζητήσει τον έλεγχο της νομιμότητας του προσβαλλομένου κανονισμού από πλευράς του άρθρου 10 (απαγόρευση των τελωνειακών δασμών) της Συμφωνίας ΕΟΧ, το οποίο, ανεπιφύλακτο και αρκούντως σαφές, παρήγε άμεσα αποτελέσματα. Βάσει του άρθρου 6 της Συμφωνίας ΕΟΧ, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το άρθρο αυτό, δεδομένου ότι είναι ταυτόσημο κατ' ουσίαν με τα άρθρα 12, 13, 16 και 17 της Συνθήκης ΕΚ (ενόψει της νομολογίας όσον αφορά τις συμφωνίες ελευθέρων

συναλλαγών με τις χώρες ΕΖΕΣ και αντίθετα προς τα διάφορα επιχειρήματα που το καθού αντλούσε από το κείμενο της Συμφωνίας ΕΟΧ), έπρεπε να ερμηνευθεί σύμφωνα με την προ της υπογραφής της Συμφωνίας ΕΟΧ συναφή νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου. Υπό τις συνθήκες αυτές, το επίδικο μέτρο αντέβαινε στο εν λόγω άρθρο 10 καθόσον συνιστούσε, εν πάση περιπτώσει, φορολογική επιβάρυνση αποτελέσματος ισοδυνάμου προς δασμό. Θεσπίζοντάς το υπό τις ανωτέρω συνθήκες, το Συμβούλιο προσέβαλε τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη της προσφεύγουσας. Ομοίως, το Συμβούλιο παραβίασε διτώς την αρχή της ασφάλειας δικαίου. Αφενός, υπό τις ανωτέρω περιστάσεις, το Συμβούλιο δημιούργησε εν γνώσει του κατάσταση στην οποία συνυπήρχαν, από τον Ιανουάριο του 1994, δύο αντιφατικοί κανόνες δικαίου. Αφετέρου, προχρονολογώντας εκ προθέσεως το τεύχος της Επίσημης Εφημερίδας στο οποίο δημοσιεύθηκε ο κανονισμός αυτός (και τούτο κατά παράβαση των ρητών οδηγιών που είχε το ίδιο δώσει στην Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων), παρέβη την υποχρέωση που του επέβαλλε να καθιστά κάθε πράξη παράγουσα έννομα αποτελέσματα γνωστή στους ενδιαφερομένους, κατά τρόπον ώστε αυτοί να μπορούν να γνωρίζουν με βεβαιότητα το χρονικό σημείο από το οποίο η εν λόγω πράξη υφίσταται και αρχίζει να παράγει τα εν λόγω αποτελέσματα.

Όσον αφορά τις αρχές που διέπουν την πρόσβαση στις θέσεις της *ευρωπαϊκής δημοσίας διοικήσεως*, επισημαίνεται καταρχάς η απόφαση της 6ης Μαρτίου 1997 (T-40/96 και T-55/96, *de Kerros και Kohn Bergé κατά Επιτροπής*, Συλλογή Υπ.Υπ. 1997, σ. II-135). Οι προσφεύγοντες προσέβαλαν την απόρριψη της υποψηφιότητάς τους για συμμετοχή σε εσωτερικούς διαγωνισμούς διοργανούμενους για την κατάρτιση πίνακα επιτυχόντων για μελλοντικές προσλήψεις υπαλλήλων των κατηγοριών Β και C. Και στις δύο περιπτώσεις, ο αποκλεισμός των προσφευγόντων είχε αιτιολογηθεί βάσει του γεγονότος ότι οι ενδιαφερόμενοι δεν πληρούσαν την προϋπόθεση που περιεχόταν στις προκηρύξεις των διαγωνισμών σχετικά με τη συμπλήρωση τουλάχιστον τριετούς αδιάλειπτης προϋπηρεσίας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες υπό την ιδιότητα του υπαλλήλου εμπύπτοντος στο Καθεστώς που εφαρμόζεται επί του Λοιπού Προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΚΛΠ). Και οι δύο

προσφεύγοντες είχαν, επί χρονικό διάστημα δύο εβδομάδων στη διάρκεια της εν λόγω τριετίας, εργαστεί με το καθεστώς του προσωρινού υπαλλήλου. Το Πρωτοδικείο έκρινε παράνομη την ως άνω προϋπόθεση συμμετοχής στον διαγωνισμό και, ως εκ τούτου, την απόφαση που είχε λάβει η εξεταστική επιτροπή βάσει της προϋποθέσεως αυτής. Συναφώς, το Πρωτοδικείο παρέπεμψε στο άρθρο 27, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (σύμφωνα με το οποίο κάθε πρόσληψη έχει σκοπό να εξασφαλίσει στο όργανο τη συνεργασία υπαλλήλων που κατέχουν τα πιο υψηλά προσόντα ικανότητας, αποδόσεως και ακεραιότητας) και στο άρθρο 29, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού (διάταξη που απαριθμεί τους δυνατούς τρόπους πληρώσεως των κενών θέσεων και προβλέπει, ειδικότερα, τη δυνατότητα διοργανώσεως εσωτερικών διαγωνισμών). Κατά το Πρωτοδικείο, τα κοινοτικά όργανα μπορούν να καθορίζουν για κάθε ένα διαγωνισμό τις προϋποθέσεις συμμετοχής που κρίνουν ότι ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των προς κατάληψη θέσεων, οι δε έκτακτοι υπάλληλοι δεν έχουν απόλυτο δικαίωμα συμμετοχής σε κάθε εσωτερικό διαγωνισμό που διοργανώνει το όργανό τους. Το Πρωτοδικείο αναγνώρισε, επίσης, καταρχήν το θεμιτό συμφέρον των οργάνων προς τακτοποίηση της καταστάσεως του εκτάκτου προσωπικού, με τη μονιμοποίηση των υπαλλήλων αυτών μέσω τέτοιων διαγωνισμών. Στο μέτρο που η επίδικη προϋπόθεση αφορούσε ελάχιστη προϋπηρεσία, συνιστούσε κατάλληλο μέσο προς τον σκοπό αυτόν. Ένα τέτοιο κριτήριο προσφέρει δυνατότητα μονιμοποίησης στους υπαλλήλους που έχουν αποδείξει ότι την αξίζουν με τις υπηρεσίες που έχουν παράσχει ως έκτακτοι υπάλληλοι, η δε επιλογή ελάχιστης περιόδου τριών ετών ανταποκρίνεται στην εύλογη άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως εκ μέρους του οργάνου. Ωστόσο, οι πρόσθετες απαιτήσεις σύμφωνα με τις οποίες η ελάχιστη περίοδος υπηρεσίας στο όργανο έπρεπε να έχει συμπληρωθεί αδιαλείπτως υπό την ιδιότητα υπαλλήλου εμπύκτοντος στο ΚΛΠ ισοδυναμούσε προς αποκλεισμό των υπαλλήλων που διέθεταν προϋπηρεσία ίσης – ή και μεγαλύτερης – διάρκειας προς την περίοδο αυτή, αλλά οι οποίοι την είχαν συμπληρώσει, εν μέρει (όσον αφορά σύντομο σχετικώς διάστημα και, εν προκειμένω, κατόπιν προτάσεως της ίδιας της Επιτροπής), υπό την κάλυψη συμβάσεως μη προβλεπόμενης από τον

ΚΛΠ. Οι απαιτήσεις αυτές δεν δικαιολογούνταν από την ανάγκη τηρήσεως χρονολογικής σειράς. Ασφαλώς, η κατά χρονολογική σειρά αντιμετώπιση των καταστάσεων των εκτάκτων υπαλλήλων επιτρέπει στο όργανο να διαχειρίζεται ευκολότερα τις διαδικασίες διαγωνισμών και διορισμού των επιτυχόντων στις κενές θέσεις, πράγμα το οποίο ανταποκρίνεται στην επιταγή της χρηστής διοικήσεως. Ωστόσο, το προμνησθέν άρθρο 27, πρώτο εδάφιο, δέχεται μόνο προϋποθέσεις προσλήψεως δικαιολογούμενες από απαιτήσεις αφορώσες τις προς κατάληψη θέσεις ή απτόμενες του συμφέροντος της υπηρεσίας. Σύμφωνα με το ίδιο το κείμενό του, η μείωση απλώς του αριθμού των προσώπων που μπορούν να συμμετάσχουν σε κάθε διαγωνισμό δεν μπορεί να συνιστά καθεαυτό θεμιτό συμφέρον του οργάνου. Εξάλλου, εφόσον οι επίδικες πρόσθετες προϋποθέσεις μπορούσαν να αποκλείσουν ορισμένους υπαλλήλους που είχαν προϋπηρεσία μεγαλύτερη από την προϋπηρεσία άλλων υπαλλήλων που έγιναν δεκτοί να συμμετάσχουν στον διαγωνισμό (βλ. ανωτέρω), η Επιτροπή δεν μπορούσε επίσης να επικαλεστεί το συμφέρον της να καταστήσει δυνατή τη μετάβαση σε μόνιμη θέση υπαλλήλων που έχουν αποδείξει ότι διαθέτουν τις απαιτούμενες ικανότητες, ενόψει της διάρκειας κατά την οποία υπηρέτησαν στο πλαίσιο προσωρινού καθεστώτος. Τέλος, το γεγονός ότι ορισμένοι από τους αποκλεισθέντες υπαλλήλους μπορούσαν να συμμετάσχουν σε μελλοντικούς διαγωνισμούς δεν καθιστούσε σύμφωνη με τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως μια προϋπόθεση η οποία, μη υπαγορευόμενη από το συμφέρον της υπηρεσίας, περιόριζε το δικαίωμά τους να συμμετέχουν στους εσωτερικούς διαγωνισμούς.

Με την απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, T-220/95, *Gimenez κατά Επιτροπής των Περιφερειών* (Συλλογή Υπ.Υπ. 1997, σ. II-775), το Πρωτοδικείο ακύρωσε απόφαση με την οποία δεν είχε γίνει δεκτή η συμμετοχή του προσφεύγοντος σε διαγωνισμό στον οποίο, καίτοι αυτός χαρακτηριζόταν ως «εσωτερικός» στην αντίστοιχη προκήρυξη, επιτράπηκε να συμμετάσχουν, με προγενέστερη απόφαση του προέδρου του καθού οργάνου, όχι μόνον οι μόνιμοι και έκτακτοι υπάλληλοι του οργάνου αυτού, αλλά και το τμήμα του προσωπικού της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΟΚΕ) που ανήκε στην «κοινή οργανωτική δομή» των δύο οργάνων (βλ.

πρωτόκολλο 16 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση⁵). Σύμφωνα με την προσβαλλόμενη απόφαση, ο προσφεύγων (έκτακτος υπάλληλος του οποίου τα έγγραφα προσλήψεως είχαν υπογραφεί από την ΑΔΑ της ΟΚΕ) δεν ανήκε στην εν λόγω δομή. Όμως, όπως διαπίστωσε το Πρωτοδικείο, η εν λόγω δομή έπρεπε να θεωρηθεί ότι περιλαμβάνει το σύνολο του προσωπικού των δύο οργάνων, είτε από πλευράς εφαρμογής του ίδιου του προμνησθέντος πρωτοκόλλου 16, είτε, εν πάση περιπτώσει, για την εξασφάλιση της τηρήσεως της αρχής της ασφάλειας δικαίου στο πλαίσιο του επιδικίου διαγωνισμού. Ως προς το τελευταίο αυτό σημείο, το Πρωτοδικείο υπογράμμισε, αφενός, ότι, όταν ο τρόπος συνεργασίας μεταξύ των κοινοτικών οργάνων δεν διευκρινίζεται από τις Συνθήκες, εναπόκειται στα εμπλεκόμενα όργανα να οργανώσουν από κοινού τη συνεργασία αυτή. Αφετέρου, το Πρωτοδικείο παρατήρησε ότι μεταξύ των δύο οργάνων δεν υπήρχε τέτοια συμφωνία όσον αφορά το ακριβές περιεχόμενο της κοινής δομής, την οργάνωση και τη διαχείρισή της. Συνεπώς, κατά το Πρωτοδικείο, δεν ήταν δυνατό να καθοριστεί με βεβαιότητα η διοικητική θέση όλων των μελών του προσωπικού των δύο οργάνων και της εν λόγω δομής και, συνεπώς, και η θέση του προσφεύγοντος. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο έκρινε παράνομη την προκήρυξη του διαγωνισμού και θεώρησε ότι υφίστατο παράβαση του πρωτοκόλλου 16. Επιπλέον, το κριτήριο αποκλεισμού που εφαρμόστηκε από το καθού όργανο αντέβαινε στο προμνησθέν άρθρο 27, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ και στην αρχή της ίσης μεταχειρίσεως. Το κριτήριο αυτό, αφενός, αναφερόταν απλώς σε μια πραγματική κατάσταση στερούμενη οποιασδήποτε νομικής σημασίας από πλευράς του ΚΥΚ και της Συνθήκης, καθώς και οποιασδήποτε σχέσεως με την κατοχή κάποιου προσόντος ή την ύπαρξη σχετικής πείρας, δεν ανταποκρινόταν δε στον σκοπό του διαγωνισμού· αφετέρου, δημιουργούσε, στο εσωτερικό μιας και της αυτής κατηγορίας του προσωπικού, διαφορά μεταχειρίσεως μη δικαιολογούμενη αντικειμενικώς. Εξάλλου, το Πρωτοδικείο θεώρησε ότι η εν λόγω προκήρυξη διαγωνισμού συνιστούσε

⁵ Η Συνθήκη του Άμστερνταμ, η οποία υπεγράφη στις 2 Οκτωβρίου 1997 και τροποποιεί, μεταξύ άλλων, τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, προβλέπει την κατάργηση του πρωτοκόλλου αυτού.

παράβαση του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο α', του παραρτήματος ΙΙΙ του ΚΥΚ, καθόσον ο διαγωνισμός τον οποίο αφορούσε και στον οποίο μπορούσε να συμμετάσχει το προσωπικό του καθού οργάνου και ένα μέρος του προσωπικού του ετέρου οργάνου δεν αντιστοιχούσε σε καμία από τις περιοριστικώς απαριθμούμενες περιπτώσεις της διατάξεως αυτής. Τέλος, θεωρώντας ότι ο προσφεύγων δεν ανήκε στην κοινή δομή, το καθού υπέπεσε, ενόψει της καταστάσεως του προσφεύγοντος, σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως και παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.

Όσον αφορά τις υποχρεώσεις της εξεταστικής επιτροπής ενώπιον υποψηφιότητας στην οποία γίνεται χρήση όρου ο οποίος, σε επίσημη γλώσσα των Κοινοτήτων άλλη από εκείνη της προκηρύξεως του διαγωνισμού και της επίσημης αιτήσεως συμμετοχής, ορίζει τον τίτλο των επαγγελματικών καθηκόντων του ενδιαφερομένου, βλ. την απόφαση της 16ης Απριλίου 1997, T-80/96, *Leite Mateus κατά Συμβουλίου* (Συλλογή Υπ.Υπ. 1997, σ. ΙΙ-259· κατά της αποφάσεως αυτής έχει ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου).

Όσον αφορά τις φάσεις της διαδικασίας προσλήψεως που έπονται του διαγωνισμού, πρέπει, αφενός, να επισημανθεί η απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1997, T-110/96, *Bareth κατά Επιτροπής των Περιφερειών* (η οποία δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στη Συλλογή Υπ.Υπ.), που αφορούσε τις απαιτήσεις αιτιολογήσεως των αποφάσεων περί διορισμού οι οποίες αφίστανται από τη σειρά επιτυχίας του πίνακα επιτυχόντων, όταν ένα φάσμα ενδείξεων υποδηλώνει την ύπαρξη καταχρήσεως εξουσίας ή την εφαρμογή άνισης μεταχειρίσεως μεταξύ των επιτυχόντων του διαγωνισμού. Αφετέρου, πρέπει να επισημανθούν η προμνησθείσα απόφαση *Barnett κατά Επιτροπής* καθώς και η απόφαση της 9ης Ιουλίου 1997, T-92/96, *Monaco κατά Κοινοβουλίου* (Συλλογή Υπ.Υπ. 1997, σ. ΙΙ-573), όσον αφορά την κατάταξη σε βαθμό των διοριζομένων υπαλλήλων.

Με την απόφαση της 29ης Ιανουαρίου 1997, T-297/94, *Vanderhaeghen κατά Επιτροπής* (Συλλογή Υπ.Υπ. 1997, σ. ΙΙ-13), το Πρωτοδικείο έκρινε επί προσφυγής με την οποία ζητήθηκε η

ακύρωση αποφάσεως, περιεχομένης στο εκκαθαριστικό σημείωμα των αποδοχών της προσφεύγουσας, με την οποία παρακρατήθηκε από τις αποδοχές της γονική εισφορά υπέρ βρεφονηπιακού σταθμού καθορισθείσα από διοργανικό όργανο ίσης εκπροσωπήσεως στο οποίο μετείχαν οι εκπρόσωποι των οργάνων που είναι εγκατεστημένα στον συγκεκριμένο τόπο υπηρεσίας της προσφεύγουσας. Η εισφορά αυτή ήταν υψηλότερη από εκείνη που θα είχε καταβάλει η προσφεύγουσα αν εργαζόταν σε άλλον τόπο υπηρεσίας. Η Επιτροπή αμφισβήτησε ότι η επίδικη παρακράτηση αποδοχών, η οποία, κατ' αυτήν, αποτελούσε απλώς εκχώρηση μισθού, συνιστούσε βλαπτική πράξη. Συνεπώς, το Πρωτοδικείο ερμήνευσε την έννοια των αποδοχών κατά το άρθρο 62 του ΚΥΚ. Συναφώς, αναφέρθηκε σε ανάλογη έννοια του άρθρου 119 της Συνθήκης ΕΚ, καθώς και στον ορισμό που έδωσε στην έννοια αυτή το Δικαστήριο και ο οποίος, κατά το Πρωτοδικείο, εκφράζει μια γενική αρχή. Το Πρωτοδικείο συνήγαγε ότι, καίτοι η δημιουργία της κοινωνικής φύσεως υπηρεσίας δεν επιβλήθηκε στα όργανα από τον ΚΥΚ, η υπηρεσία αυτή εξομοιώνεται προς παροχή σε είδος που περιλαμβάνεται στην έννοια «αποδοχές» κατά το άρθρο αυτό, καθόσον συνδέεται άμεσα με την άσκηση των καθηκόντων του προσωπικού των κοινοτικών οργάνων και η ύπαρξή της ανταποκρίνεται σε επιταγή της αρχής ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών εργαζομένων. Συνεπώς, το προσβαλλόμενο εκκαθαριστικό σημείωμα έπρεπε να θεωρηθεί βλαπτική πράξη, καθόσον σ' αυτό εφαρμόστηκαν για πρώτη φορά οι επίμαχες κλίμακες των γονικών εισφορών, οι οποίες, αφενός, είχαν καθοριστεί από το εν λόγω διοργανικό όργανο (κατά του οποίου δεν μπορούσε να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του κοινοτικού δικαστή) και, αφετέρου, είχαν κυρωθεί από την Επιτροπή. Επί της ουσίας, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η πράξη γενικού χαρακτήρα που συνίστατο στην κύρωση των εν λόγω κλιμάκων (και η οποία εφαρμόστηκε με την παρακράτηση που περιεχόταν στο εν λόγω εκκαθαριστικό σημείωμα) αντέβαινε στην αρχή της ίσης μεταχειρίσεως. Η Επιτροπή δεν κατόρθωσε να δικαιολογήσει τη διαπιστωθείσα διαφορά (όσον αφορά το απόλυτο ποσό και το ποσοστό των λειτουργικών δαπανών των βρεφονηπιακών σταθμών το οποίο βαρύνει τους γονείς) με αντικειμενικούς λόγους (όπως η διαφορά των δαπανών λειτουργίας μεταξύ των βρεφονηπιακών

σταθμών, η διαφορά μεταξύ των εφαρμοζομένων τιμών αγοράς, οι αντίστοιχες υπηρεσίες βρεφονηπιακής αγωγής, ή η απαίτηση που έχει διατυπωθεί από τη δημοσιονομική αρχή όσον αφορά την ανάληψη ορισμένου ποσοστού των δαπανών από τους γονείς). Το Πρωτοδικείο τόνισε, εξάλλου, ότι, ανεξαρτήτως της ακρίβειας των οικονομικών στοιχείων που προέβαλε η Επιτροπή, το όργανο αυτό ουδόλως είχε λάβει υπόψη του τις επιταγές της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως. Όμως, ενόψει της φύσεως της επίμαχης κοινωνικής υπηρεσίας και της σημασίας της στο πλαίσιο μιας πολιτικής αποσκοπούσας στην εξασφάλιση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών εργαζομένων, η αρχή αυτή έπρεπε υποχρεωτικά να τηρείται κατά τον καθορισμό των κλιμάκων των γονικών εισφορών, έστω και αν δεν επιβάλλεται η αυτόματη ευθυγράμμιση των κλιμάκων αυτών σε όλους τους τόπους υπηρεσίας.

Στον τομέα της ασφάλισης υγείας των μονίμων και λοιπών υπαλλήλων, η απόφαση της 15ης Ιουλίου 1997, T-187/95, *R κατά Επιτροπής* (Συλλογή Υπ.Υπ. 1997, σ. II-729), αφορά την ανάγκη να μπορεί η υγειονομική επιτροπή, προκειμένου να εκδώσει νομίμως την γνωμοδότησή της, να λάβει γνώση του συνόλου των εγγράφων που μπορεί να είναι χρήσιμα για τις εκτιμήσεις της. Στην υπόθεση T-66/95, *Kuchlenz-Winter κατά Επιτροπής* (απόφαση της 16ης Απριλίου 1997, Συλλογή 1997, σ. II-637· επίσης, Συλλογή Υπ.Υπ. 1997, σ. II-235), το Πρωτοδικείο επιλήφθηκε αποφάσεως με την οποία δεν είχε επιτραπεί σε διαζευγμένη σύζυγο πρώην υπαλλήλου να διατηρήσει την κάλυψη από το κοινό σύστημα υγειονομικής ασφάλισης πέραν του ορίου του ενός έτους, το οποίο προβλέπεται από το άρθρο 72 του ΚΥΚ. Η προσφεύγουσα υποστήριξε, ειδικότερα, ότι το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της Κοινότητας περιοριζόταν σημαντικά από το γεγονός ότι, αν επέστρεφε για να εγκατασταθεί στη χώρα καταγωγής της, έχανε τη μόνη υγειονομική κάλυψη που είχε, ήτοι αυτή του κράτους κατοικίας της. Το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, για τα πρόσωπα που δεν ασκούν ενεργό επαγγελματική δραστηριότητα, η άσκηση του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας το οποίο καθιερώνει η Συνθήκη εξαρτάται, δυνάμει του παραγώγου κοινοτικού δικαίου, από την ύπαρξη υγειονομικής ασφάλισης. Ελλείψει εναρμονίσεως των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης εντός της Κοινότητας, το

ζήτημα της καλύψεως της προσφεύγουσας από σύστημα υγειονομικής ασφάλισεως (ενόψει της εγκαταστάσεώς της στη χώρα της επιλογής της) εμπίπτει αποκλειστικά στο πεδίο εφαρμογής, αφενός, των σχετικών διατάξεων του ΚΥΚ και, αφετέρου, των διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας. Κατά της αποφάσεως αυτής έχει ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου.

Με την απόφαση της 15ης Μαΐου 1997 στην υπόθεση T-273/94, *N κατά Επιτροπής* (Συλλογή Υπ.Υπ. 1997, σ. II-289), αναπτύχθηκαν ορισμένες αρχές όσον αφορά την πειθαρχική διαδικασία. Ο προσφεύγων διαμαρτυρήθηκε ιδίως για τις συνθήκες συλλογής των πληροφοριών που αποτέλεσαν την αφορμή της πειθαρχικής διαδικασίας. Το Πρωτοδικείο, αφού διαπίστωσε ότι οι πληροφορίες προέρχονταν από πηγή η οποία είχε ενεργήσει εξ ιδίας πρωτοβουλίας, έκρινε ότι το γεγονός απλώς και μόνον ότι οι πληροφορίες αυτές είχαν δοθεί από τράπεζα κατά παράβαση της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με την προστασία του τραπεζικού απορρήτου δεν μπορούσε να εμποδίσει το καθού όργανο να κινήσει την πειθαρχική διαδικασία. Η κίνηση της διαδικασίας αυτής δεν συνιστούσε, εξάλλου, προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής (το οποίο επίσης αναφέρεται στο άρθρο 8 της ΕΣΑΔ και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου). Η διαδικασία αυτή δεν συνιστούσε, κατά το Πρωτοδικείο, υπέρμετρη και επαχθή παρέμβαση θίγουσα την ίδια την ουσία του δικαιώματος αυτού, δεδομένου ότι οι επίμαχες πληροφορίες ήταν δυνατόν να αφορούν σοβαρές παραβάσεις, εκ μέρους του προσφεύγοντος, των υποχρεώσεων που αυτός υπείχε από τον ΚΥΚ. Το Πρωτοδικείο απέρριψε, εξάλλου, το επιχείρημα του προσφεύγοντος ότι, μη ενημερώνοντάς τον από την αρχή των συνομιλιών για τις κατηγορίες που τον εβάρυναν, το καθού όργανο προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας του προσφεύγοντος. Κατά το Πρωτοδικείο, δεν υφίσταται, στο στάδιο των συνομιλιών αυτών, καμία εκ του ΚΥΚ υποχρέωση προς τούτο, δεδομένου ότι το καθού όργανο δεν είναι ακόμα σε θέση να απαγγείλει κατηγορίες κατά του υπαλλήλου. Το καθού όργανο δεν παραβίασε επίσης τη γενική αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως και της ισότητας των όπλων μη αποκαλύπτοντας, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, την ταυτότητα της πηγής των πληροφοριών. Αφενός,

εφόσον το εν λόγω πρόσωπο παρέσχε τις πληροφορίες (τις οποίες δέχθηκε η Επιτροπή) απολύτως αυτοβούλως και ζήτησε την προστασία της ανωνυμίας του, η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να εξασφαλίσει αυτήν την προστασία. Αφετέρου, στον προσφεύγοντα δόθηκε η δυνατότητα να εκφράσει λυσιτελώς την άποψή του επί των πληροφοριών αυτών. Επιπλέον, ζητώντας από τον προσφεύγοντα να διευκρινίσει ορισμένα πραγματικά περιστατικά που αποτελούσαν ένδειξη περί του ότι οι δραστηριότητές του μπορούσαν να συνδέονται με συμπεριφορά αντιβαίνουσα στον ΚΥΚ, η Επιτροπή δεν τον υποχρέωσε να απαντήσει κατά τρόπον ώστε να δεχθεί την ύπαρξη μιας τέτοιας συμπεριφοράς και, συνεπώς, δεν προσέβαλε το δικαίωμά του να μη καταθέσει επιβαρυντικά γι' αυτόν στοιχεία. Το Πρωτοδικείο απέρριψε επίσης το επιχείρημα του προσφεύγοντος ότι η απόρριψη της διοικητικής ενστάσεως από το ίδιο πρόσωπο το οποίο είχε λάβει την αρχική απόφαση συνιστούσε προσβολή του δικαιώματος να δικαστεί από «ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο», το οποίο καθιερώνει το άρθρο 6 της ΕΣΑΔ. Στο πλαίσιο αυτό, η καθής δεν αποτελούσε «δικαστήριο» κατά την έννοια της διατάξεως αυτής και, εν πάση περιπτώσει, η ένσταση είχε εξεταστεί από το σώμα των επιτρόπων και όχι από την ΑΔΑ η οποία έλαβε την αρχική απόφαση. Επί της ουσίας, το Πρωτοδικείο απέρριψε τον λόγο ακυρώσεως που αντλείτο από την προδήλη πλάνη εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών, κρίνοντας ότι η Επιτροπή ορθώς προσήψε στον προσφεύγοντα ότι διατηρούσε σχέσεις, χωρίς να έχει ενημερώσει τους ιεραρχικώς ανωτέρους του, σε έναν τομέα στον οποίο ο προσφεύγων, υπό την ιδιότητα του υπαλλήλου, διέθετε ευαίσθητες πληροφορίες. Τέλος, κατά το Πρωτοδικείο, η επιβληθείσα ποινή (οριστική παύση) δεν ήταν προδήλως δυσανάλογη σε σχέση με τα παραπτώματα αυτά. Κατά της αποφάσεως αυτής έχει ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου.

Επί των συνεπειών της μη τηρήσεως εσωτερικής κανονιστικής ρυθμίσεως οργάνου προβλέπουσας την προηγούμενη ενημέρωση της επιτροπής προσωπικού σε περίπτωση, μεταξύ άλλων, απολύσεως εκτάκτου υπαλλήλου, βλ. την απόφαση της 14ης Ιουλίου 1997, T-123/95, *B κατά Κοινοβουλίου* (Συλλογή Υπ.Υπ. 1997, σ. II-697).

Μεταξύ των αποφάσεων που εκδόθηκαν επί προσφυγών ιδιωτών κατά πράξεων γενικής ισχύος, επισημαίνεται η διάταξη της 3ης Ιουνίου 1997, T-60/96, *Merck κ.λπ. κατά Επιτροπής* (Συλλογή 1997, σ. II-849). Οι προσφεύγουσες, εταιρίες παραγωγής φαρμακευτικών προϊόντων, προσέβαλαν απόφαση της Επιτροπής με την οποία δεν είχε επιτραπεί σε ορισμένα κράτη μέλη να λάβουν, δυνάμει του άρθρου 379 της Πράξεως για τους όρους προσχωρήσεως του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας στην Κοινότητα (Πράξη Προσχωρήσεως), μέτρα διασφάλισης όσον αφορά φαρμακευτικά προϊόντα προελεύσεως Ισπανίας. Οι σχετικές αιτήσεις είχαν υποβληθεί μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου που προβλέπεται στο άρθρο 47 της εν λόγω Πράξεως και κατά τη διάρκεια της οποίας ίσχυε παρέκκλιση από την αρχή της αναλώσεως του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας, που καθιερώθηκε με την απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1981 στην υπόθεση 187/80, *Merck* (Συλλογή 1981, σ. 2063)⁶. Κατά το Πρωτοδικείο, οι προσβαλλόμενες αποφάσεις δεν αφορούσαν ατομικά τις προσφεύγουσες, πράγμα το οποίο συνεπαγόταν την απόρριψη της προσφυγής τους ως απαράδεκτης. Ειδικότερα, το Πρωτοδικείο δεν συμερίστηκε την άποψη των προσφευγουσών ότι πληρούσαν την αντίστοιχη προϋπόθεση του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ διότι οι εν λόγω αποφάσεις μείωναν την πραγματική διάρκεια της ισχύος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας τους. Το Πρωτοδικείο διευκρίνισε ότι οι αποφάσεις αυτές δεν συνεπάγονταν, καθεαυτές, την τροποποίηση κάποιου προϋφισταμένου δικαιώματος, αλλά τη διατήρηση της υφισταμένης καταστάσεως. Η κατάσταση αυτή ήταν εκείνη που απέρρεε από την απόφαση *Merck*, μετά τη λήξη της ισχύος των παρεκκλινόντων κανόνων του άρθρου 47 της Πράξεως Προσχωρήσεως (την οποία μπορούσαν να προβλέψουν οι

⁶ Σύμφωνα με την αρχή αυτή, οι κανόνες της Συνθήκης Ε[Ο]Κ περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων «εμποδίζουν τον κάτοχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας για ένα φάρμακο, ο οποίος πωλεί το φάρμακο αυτό σε ένα κράτος μέλος όπου υφίσταται προστασία με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, ακολουθώντας δε το εμπορεύεται ο ίδιος σε άλλο κράτος μέλος, όπου η προστασία αυτή δεν υφίσταται, να ασκεί το δικαίωμα, που του παρέχει η νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους, της απαγορεύσεως διαθέσεως στο εμπόριο εντός του κράτους αυτού του ανωτέρω προϊόντων, το οποίο εισήχθη από το άλλο κράτος μέλος». Η αρχή αυτή επιβεβαιώθηκε πρόσφατα από το Δικαστήριο με την απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 1996, C-267/95 και C-268/95, *Merck και Beecham* (Συλλογή 1996, σ. I-6285· βλ. Έκθεση Πεπραγμένων 1996, σ. 18).

επιχειρηματίες). Ελλείπει δικαιώματος για παράταση μιας πραγματικής καταστάσεως η οποία ήταν διαχρονικά περιορισμένη και στηριζόταν σε μεταβατική παρέκκλιση από μια θεμελιώδη αρχή της εσωτερικής αγοράς, οι προσφεύγουσες δεν μπορούσαν να ζητήσουν την εφαρμογή λύσεως ανάλογης με εκείνη που εφαρμόστηκε με την απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Μαΐου 1994, C-309/89, *Codorniu κατά Συμβουλίου* (Συλλογή 1994, σ. I-1853, σκέψη 19). Το Πρωτοδικείο δεν δέχθηκε επίσης ότι υφίσταται αναλογία μεταξύ της υπό κρίση καταστάσεως και της καταστάσεως που κρίθηκε με την απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Μαΐου 1991, C-358/89, *Extramet κατά Συμβουλίου* (Συλλογή 1991, σ. I-2501). Σχετικά με εθνική δίκη κατά τη διάρκεια της οποίας είχαν ανακύψει ζητήματα όσον αφορά την ανάλωση του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας⁷ και στην οποία είχε συμμετάσχει μία των προσφευγουσών, γεγονός το οποίο επικαλέστηκε ενώπιον του Πρωτοδικείου, το Πρωτοδικείο υπογράμμισε ότι, πέραν των διαφορών μεταξύ του αντικειμένου και του σκοπού των προσβαλλομένων αποφάσεων και της δίκης εκείνης, η ιδιότητα του διαδίκου στη δίκη εκείνη δεν μπορούσε από μόνη της να εξατομικεύσει την προσφεύγουσα όσον αφορά τις αποφάσεις αυτές. Κατά το Πρωτοδικείο, κάθε επιχειρηματίας που ανήκει στην ίδια κατηγορία με τον προσφεύγοντα είναι σε θέση να ασκήσει προσφυγή στο πλαίσιο ανάλογης εθνικής δίκης. Παραπέμποντας στη νομολογία του Δικαστηρίου, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι οι προσφεύγουσες δεν ανήκαν σε περιορισμένο κύκλο επιχειρηματιών τους οποίους αφορούσαν ατομικά οι αποφάσεις αυτές. Το γεγονός ότι οι προσφεύγουσες είχαν παρέμβει στη διαδικασία εκδόσεως των αποφάσεων αυτών δεν μπορούσε να τις εξατομικεύσει όσον αφορά τις εν λόγω αποφάσεις, δεδομένου ότι η ισχύουσα κοινοτική ρύθμιση δεν προβλέπει υπέρ αυτών διαδικαστικές εγγυήσεις.

Στις 16 Απριλίου 1997, το Πρωτοδικείο εξέδωσε τις τρεις πρώτες αποφάσεις επί διαφορών σχετικών με γαλακτοκομικές ποσοστώσεις (T-541/93, *Connaughton κ.λπ. κατά Συμβουλίου*, Συλλογή 1997, σ. II-549· T-554/93, *Saint και Murpay κατά Συμβουλίου και*

⁷ Πρόκειται για τη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της προμνησθείσας αποφάσεως της 5ης Δεκεμβρίου 1996, *Merck και Beecham*.

Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-563· T-20/94, *Hartmann κατά Συμβουλίου και Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. II-595), οι οποίες, ως γνωστόν, αφορούν την αποζημίωση των παραγωγών γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων οι οποίοι εμποδίστηκαν προσκαίρως να ασκήσουν τη δραστηριότητά τους. Οι αποφάσεις αυτές αποτελούν τη συνέχεια της αποφάσεως της 19ης Μαΐου 1992, C-104/89 και C-37/90, *Mulder κλπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής* (Συλλογή 1992, σ. I-3061), με την οποία το Δικαστήριο δέχθηκε, για ορισμένες κατηγορίες παραγωγών, ότι για την κατάσταση αυτή υπείχε ευθύνη η Κοινότητα. Το Πρωτοδικείο, αφενός, έκρινε απαράδεκτες τις προσφυγές κατά του κανονισμού (ΕΟΚ) 2187/93 του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 1993, που προέβλεπε μια προσφορά αποζημιώσεως προς ορισμένους από τους παραγωγούς αυτούς. Κατά το Πρωτοδικείο, ο κανονισμός αυτός δεν αποτελούσε πράξη δυνάμενη να προσβληθεί από τους παραγωγούς στους οποίους απευθυνόταν η προσφορά. Η αποδοχή της προσφοράς ήταν προαιρετική και τους παρείχε τη δυνατότητα να λάβουν την αποζημίωση την οποία εδικαιούντο χωρίς άσκηση αγωγής αποζημιώσεως. Συνεπώς, τους παρείχε μια επιπλέον δυνατότητα αποζημιώσεως σε σχέση με τη δυνατότητα ασκήσεως αγωγής που προβλέπουν τα άρθρα 178 και 215 της Συνθήκης ΕΚ και την οποία ήδη διέθεταν· επομένως, δεν επηρέαζε αρνητικά τη νομική κατάστασή τους και, ειδικότερα, δεν περιόριζε τα δικαιώματά τους (αποφάσεις *Connaughton κλπ. κατά Συμβουλίου και Saint και Murray κατά Συμβουλίου και Επιτροπής*). Αφετέρου, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε επί διαφόρων ζητημάτων σχετικών με τις αγωγές αποζημιώσεως (βάσει του προμνησθέντος κανονισμού ή βάσει των άρθρων 178 και 215) τα οποία δεν καλύπτονταν από την ως άνω αιτιολογία περί απαραδέκτου (βλ. τις αποφάσεις *Saint και Murray κατά Συμβουλίου και Επιτροπής* και *Hartmann κατά Συμβουλίου και Επιτροπής*). Όσον αφορά, πρώτον, τις επιταγές του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου ως προς τον προσδιορισμό του αντικειμένου της διαφοράς και τη (συνοπτική) έκθεση των προβαλλομένων λόγων (άρθρο 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ'), το Πρωτοδικείο έκρινε ότι ο προβαλλόμενος με το δικόγραφο αγωγής ασκηθείσας στο πλαίσιο των διαφορών γαλακτοκομικών ποσοτώσεων ισχυρισμός ότι η πράξη των κοινοτικών οργάνων προξένησε ζημία αρκεί στο μέτρο που αποτελεί

συνέχεια μιας προσφοράς αποζημιώσεως με την οποία τα όργανα αναγνωρίζουν ότι ο ενάγων πληροί, κατά τη γνώμη τους, τις προϋποθέσεις του προμνησθέντος κανονισμού (ΕΟΚ) 2187/93. Έτσι, η ρητή αναφορά, στο στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως, στο άρθρο 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης και η προσκόμιση, κατά το ίδιο στάδιο, στοιχείων προς δικαιολόγηση της ζημίας δεν αποτελούσαν νέους ισχυρισμούς κατά την έννοια του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας. Όσον αφορά, δεύτερον, το βάσιμο των αξιώσεων που προβλήθηκαν δυνάμει του κανονισμού αυτού, το Πρωτοδικείο απέρριψε το επιχείρημα του ενάγοντος ότι είχε αποδεχθεί την περιεχόμενη στο κείμενο αυτό προσφορά με την άσκηση της υπό κρίση αγωγής. Κατά το Πρωτοδικείο, δεν είναι ισχυρή η αποδοχή η οποία εκφράζεται με τρόπο μη προβλεπόμενο από τον κανονισμό (ο οποίος απαιτούσε την επιστροφή στην αρμόδια αρχή, εντός διμήνου από της παραλαβής της προσφοράς, του εγγράφου που τη συνόδευε) και, αντίθετα προς τα οριζόμενα από τον κανονισμό, γίνεται με επιφυλάξεις. Τρίτον, το Πρωτοδικείο, αφού αναγνώρισε, υπό το φως της προμνησθείσας αποφάσεως *Mulder κλπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής*, την ύπαρξη δικαιώματος των εναγόντων προς αποκατάσταση της ζημίας σύμφωνα με το άρθρο 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, παρέσχε διευκρινίσεις όσον αφορά την παραγραφή του δικαιώματος αυτού. Κατά το Πρωτοδικείο, η προθεσμία της παραγραφής είχε αρχίσει, στην υπό κρίση περίπτωση, την ημέρα που οι ενάγοντες, μετά τη λήξη των υποχρεώσεων μη εμπορίας, είχαν εμποδιστεί να επαναλάβουν τις παραδόσεις γάλακτος λόγω της μη χορηγήσεως ποσότητας αναφοράς. Για να προσδιορίσει την περίοδο που κάλυπτε η παραγραφή, το Πρωτοδικείο παρατήρησε ότι οι ζημίες αυτές ήταν διαρκείς και επαναλαμβάνονταν καθημερινώς. Έτσι, το δικαίωμα αποζημιώσεως αφορούσε διαδοχικές περιόδους με χρόνο ενάρξεως την κάθε ημέρα κατά την οποία ήταν αδύνατη η διάθεση γάλακτος στο εμπόριο. Συνεπώς, κατά το Πρωτοδικείο, η βάσει του άρθρου 43 του Οργανισμού του Δικαστηρίου παραγραφή εφαρμοζόταν για την περίοδο που προηγείτο πλέον των πέντε ετών από την ημερομηνία της πράξεως με την οποία διεκόπη η παραγραφή (ήτοι της ασκήσεως της αγωγής στην υπόθεση T-554/93 ή της αιτήσεως αποζημιώσεως στην υπόθεση T-20/94), χωρίς να επηρεάζει τα

δικαιώματα που γεννήθηκαν κατά τη διάρκεια μεταγενεστέρων περιόδων. Και στις δύο αυτές υποθέσεις (T-554/93 και T-20/94), και λαμβάνοντας υπόψη τη δέσμευση του Συμβουλίου και της Επιτροπής να μην επικαλεστούν, επί ορισμένη περίοδο, την παραγραφή του εν λόγω άρθρου 43, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι τα δικαιώματα των ενδιαφερομένων είχαν παραγραφεί για μέρος της περιόδου για την οποία ζητήθηκε αποζημίωση, ενώ δεν είχαν παραγραφεί για το υπόλοιπο της περιόδου αυτής (η οποία έληξε κατά τον χρόνο κατά τον οποίο η κοινοτική ρύθμιση επέτρεψε τη χορήγηση ποσοτήτων αναφοράς στους εν λόγω παραγωγούς). Όσον αφορά, τέλος, το ύψος της αποζημιώσεως, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι οι διάδικοι δεν είχαν ακόμα την ευκαιρία να αναφερθούν ειδικώς στο ύψος της αποζημιώσεως για την περίοδο που έκανε δεκτή το Πρωτοδικείο και ότι δεν αποκλειόταν η δυνατότητα εξωδικαστικής διευθετήσεως της διαφοράς. Κάλεσε, συνεπώς, τους διαδίκους να αναζητήσουν μια συμφωνία, ενόψει των ως άνω αποφάσεων, εντός δώδεκα μηνών ή, αν δεν κατέληγαν σε συμφωνία, να του υποβάλουν τα ακριβή αιτήματά τους εντός της ίδιας προθεσμίας.

Η κατάσταση μιας άλλης κατηγορίας γαλακτοπαραγωγών (SLOM III), η οποία δεν καλυπτόταν από την προμνησθείσα απόφαση *Mulder κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής*, εξετάστηκε με την απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 1997, T-195/94 και T-202/94, *Quiller και Heusmann κατά Συμβουλίου και Επιτροπής* (Σύλλογή 1997, σ. II-2247). Οι ενάγοντες, προς τους οποίους είχε μεταβιβαστεί πριμοδότηση μη εμπορίας καθόσον είχαν αποκτήσει εκμετάλλευση βαρυνόμενη με την αντίστοιχη δέσμευση, είχαν εμποδιστεί να διαθέσουν γάλα στο εμπόριο με την αιτιολογία ότι τους είχε χορηγηθεί ποσότητα αναφοράς για άλλη έκταση (μη υποκείμενη σε τέτοια δέσμευση). Η κατάσταση αυτή είχε διαρκέσει από το 1984 ή το 1985 έως το 1993, οπότε, συνεπεία της αποφάσεως *Wehrs της 3ης Δεκεμβρίου 1992* (υπόθεση C-264/90, Σύλλογή 1992, σ. I-6285), με την οποία κρίθηκε ανίσχυρος ο εν λόγω κανόνας περί απαγορεύσεως της σωρεύσεως, το Συμβούλιο τακτοποίησε την ειδική τους κατάσταση. Το Πρωτοδικείο κατέληξε ότι υπήρχε εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας. Αφενός, έκρινε ότι, παραλείποντας να λάβει υπόψη τη σχέση μεταξύ των ποσοτήτων αναφοράς που αφορούσαν, αντιστοίχως, την αρχική εκμετάλλευση

και την εκμετάλλευση που βαρυνόταν με τη δέσμευση SLOM, τα κοινοτικά όργανα είχαν μετακυλίσει αυθαίρετα, σε κάθε έναν από τους ενδιαφερόμενους παραγωγούς, τις υποχρεώσεις που απέρρεαν από τον επιδιωκόμενο σκοπό «να μη θιγεί η εύθραυστη σταθερότητα» της αγοράς. Αφετέρου, το Πρωτοδικείο τόνισε ότι εν λόγω θυσία δεν ήταν ούτε προβλέψιμη ούτε περιλαμβανόταν στους συνήθεις κινδύνους που είναι συμφυείς με την εν λόγω οικονομική δραστηριότητα.

Όσον αφορά τους κανόνες που εφαρμόζονται στην ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία, πρέπει να επισημανθούν ορισμένες διατάξεις που αφορούν τη σημασία της παρεκτάσεως των προθεσμιών λόγω αποστάσεως για τον υπολογισμό της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής (διάταξη της 20ής Νοεμβρίου 1997, T-85/97, *Horeca-Wallonie κατά Επιτροπής*, Σύλλογή 1997, σ. II-2113)· το παραδεκτό των αιτήσεων παρεμβάσεως κατόπιν της ασκήσεως αγωγής για την αποκατάσταση ζημίας προκληθείσας από κανόνες του κοινοτικού δικαίου (διάταξη της 7ης Μαρτίου 1997, T-184/95, *Dorsch Consult κατά Συμβουλίου και Επιτροπής*, Σύλλογή 1997, σ. II-351) ή προσφυγής με αίτημα την ακύρωση της σιωπηρής αρνήσεως απορρίψεως μιας καταγγελίας, όταν η άρνηση αυτή αφορά πρακτικές διαφορετικές από εκείνες που προσάπτονται στον αιτούμενο την παρέμβαση, τον οποίο επίσης αφορά η καταγγελία (διάταξη της 24ης Μαρτίου 1997, T-367/94, *British Coal κατά Επιτροπής*, Σύλλογή 1997, σ. II-469· κατά της διατάξεως αυτής έχει ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου)· ορισμένες ιδιαιτερότητες όσον αφορά τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των εγγράφων έναντι των παρεμβαινόντων (διατάξεις της 29ης Μαΐου 1997, T-89/96, *British Steel κατά Επιτροπής*, Σύλλογή 1997, σ. II-835, και της 3ης Ιουνίου 1997, T-102/96, *Gencor κατά Επιτροπής*, Σύλλογή 1997, σ. II-879).

Εξάλλου, με την απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 1997, T-71/96, *Berlingieri Vinzek κατά Επιτροπής* (η οποία δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στη Σύλλογή Υπ.Υπ.), το Πρωτοδικείο τόνισε ότι καμία διάταξη του Κανονισμού Διαδικασίας δεν προβλέπει μεν ρητά τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να κατατεθούν νέα έγγραφα κατά τη συνεδρίαση, η πάγια όμως πρακτική του Πρωτοδικείου που

εμπνέεται από την αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως και του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας είναι να μη δέχεται την κατάθεση τέτοιων εγγράφων στη δικογραφία παρά μόνο υπό εξαιρετικές περιστάσεις, οσάκις, για βάσιμους λόγους, δεν κατέστη δυνατή η προσκόμιση των εγγράφων αυτών κατά τη διάρκεια της έγγραφης διαδικασίας.

Τέλος, η διάταξη της 19ης Φεβρουαρίου 1997 (T-157/96 AJ, *Affatato κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. Π-155), σχετικά με τη χορήγηση του ευεργετήματος πενίας, παρέσχε μια διευκρίνιση όσον αφορά την ερμηνεία του άρθρου 94, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο ορίζει ότι για την υποβολή αιτήσεως για την παροχή του ευεργετήματος πενίας δεν απαιτείται η σύμπραξη δικηγόρου. Κατά το Πρωτοδικείο, η απαλλαγή αυτή ισχύει όχι μόνο στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου της διατάξεως αυτής, οσάκις δηλαδή η αίτηση υποβάλλεται πριν από την προσφυγή που προτίθεται να ασκήσει ο αιτών, αλλά και στην περίπτωση που η αίτηση αυτή υποβάλλεται μετά τη διά δικηγόρου άσκηση της προσφυγής.

B — Σύνθεση του Πρωτοδικείου

Πρώτη σειρά από τα αριστερά προς τα δεξιά

C.P. Briët, δικαστής, P. Lindh, δικαστής, A. Καλογερόπουλος, δικαστής, A. Saggio, Πρόεδρος, V. Tiili, δικαστής, J. Azizi, δικαστής, B. Vesterdorf, δικαστής.

Δεύτερη σειρά από τα αριστερά προς τα δεξιά

K.J. Pirrung, δικαστής, J.D. Cooke, δικαστής, A. Potocki, δικαστής, K. Lenaerts, δικαστής, R. García-Valdecasas y Fernández, δικαστής, C.W. Bellamy, δικαστής, R. Moura Ramos, δικαστής, M. Jaeger, δικαστής, H. Jung, γραμματέας.

1. Τα μέλη του Πρωτοδικείου (κατά τη σειρά αναλήψεως καθηκόντων στο Πρωτοδικείο)

Antonio Saggio

Γεννήθηκε το 1934· δικαστής στο Tribunale Νεαπόλεως· εφέτης στο Εφετείο Ρώμης, έπειτα δικαστής του Ακυρωτικού· ακόλουθος στο Ufficio legislativo del ministero di Grazia e Giustizia· πρόεδρος της γενικής επιτροπής για τη διπλωματική συνδιάσκεψη που εξεπόνησε τη Σύμβαση του Λονγκάνο· εισηγητής στο γραφείο του Ιταλού γενικού εισαγγελέα στο Δικαστήριο· καθηγητής στη Scuola superiore della pubblica amministrazione di Roma· δικαστής στο Πρωτοδικείο από τις 25 Σεπτεμβρίου 1989· Πρόεδρος του Πρωτοδικείου από τις 18 Σεπτεμβρίου 1995.

Heinrich Kirschner

Γεννήθηκε το 1938· δικαστικός στο Land της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας, υπάλληλος στο Υπουργείο Δικαιοσύνης (τμήμα κοινοτικού δικαίου και ανθρωπίνων δικαιωμάτων)· συνεργάτης στο γραφείο του Δανού μέλους της Επιτροπής, έπειτα στη ΓΔ III (εσωτερική αγορά)· προϊστάμενος τμήματος ποινικών θεμάτων στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης· προϊστάμενος του γραφείου του Υπουργού· τελευταία θέση: διευθυντής (Ministerialdirigent) σε υποδιεύθυνση ποινικών θεμάτων· εντεταλμένος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Saarbrücken· δικαστής στο Πρωτοδικείο από τις 25 Σεπτεμβρίου 1989 έως τις 6 Φεβρουαρίου 1997.

Cornelis Paulus Briët

Γεννήθηκε το 1944· διευθύνων γραμματέας των ασφαλειομεσιτών D. Hudig & Co. και στη συνέχεια της επιχείρησης Granaria BV· δικαστής στο Arrondissementsrechtbank του Ρότερνταμ· μέλος του Gerechtshof των Ολλανδικών Αντιλλών· δικαστής στο Kantongerecht του Ρότερνταμ· αντιπρόεδρος του Arrondissementsrechtbank του Ρότερνταμ· δικαστής στο Πρωτοδικείο από τις 25 Σεπτεμβρίου 1989.

Bo Vesterdorf

Γεννήθηκε το 1945· νομικός μεταφραστής στο Δικαστήριο· υπάλληλος διοικήσεως στο Υπουργείο Δικαιοσύνης· πάρεδρος δικαστής· νομικός ακόλουθος στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Δανίας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα· άσκησε δικαστικά καθήκοντα στο Østre Landsret· προϊστάμενος του γραφείου συνταγματικού και διοικητικού δικαίου στο Υπουργείο Δικαιοσύνης· διευθυντής στο Υπουργείο Δικαιοσύνης· λέκτορας· μέλος της Διευθύνουσας Επιτροπής των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (CDDH) του Συμβουλίου της Ευρώπης και στη συνέχεια μέλος του προεδρείου του ίδιου οργάνου· δικαστής στο Πρωτοδικείο από τις 25 Σεπτεμβρίου 1989.

Rafael García-Valdecasas y Fernández

Γεννήθηκε το 1946· Abogado del Estado (στη Jaén και στη Γρανάδα)· γραμματέας στο Tribunal Económico-Administrativo της Jaén και στη συνέχεια της Κόρδοβας· μέλος των Δικηγορικών Συλλόγων Jaén και Γρανάδας· προϊστάμενος της υπηρεσίας κοινοτικών διαφορών στο Υπουργείο Εξωτερικών· επικεφαλής της ισπανικής αντιπροσωπείας στην ομάδα εργασίας που συνέστησε το Συμβούλιο για την ίδρυση του Πρωτοδικείου· δικαστής στο Πρωτοδικείο από τις 25 Σεπτεμβρίου 1989.

Koenraad Lenaerts

Γεννήθηκε το 1954· καθηγητής στο Katholieke Universiteit Leuven (KUL)· επισκέπτης καθηγητής στα πανεπιστήμια του Burundi, του Στρασβούργου και του Harvard· καθηγητής στο Collège d'Europe της Bruges· εισηγητής σε γραφείο δικαστή στο Δικαστήριο· δικηγόρος Βρυξελλών· μέλος του συμβουλίου διεθνών σχέσεων του KUL· δικαστής στο Πρωτοδικείο από τις 25 Σεπτεμβρίου 1989.

Christopher William Bellamy

Γεννήθηκε το 1946· barrister, Middle Temple· Queen's Counsel, ειδικευμένος σε θέματα εμπορικού, ευρωπαϊκού και δημοσίου δικαίου· συνεργάστηκε στις τρεις πρώτες εκδόσεις του «Bellamy & Child, Common Market Law of Competition»· δικαστής στο Πρωτοδικείο από τις 10 Μαρτίου 1992.

Ανδρέας Καλογερόπουλος

Γεννήθηκε το 1944· δικηγόρος Αθηνών· εισηγητής στα γραφεία των δικαστών του Δικαστηρίου Α. Χλωρού και Κ. Κακούρη· καθηγητής δημοσίου και κοινοτικού δικαίου (Αθήνα)· νομικός σύμβουλος· προϊστάμενος γραφείου μέλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου· δικαστής στο Πρωτοδικείο από τις 18 Σεπτεμβρίου 1992.

Virpi Tiili

Γεννήθηκε το 1942· δίδακτωρ Νομικής του Πανεπιστημίου του Ελσίνκι· επιμελήτρια αστικού δικαίου και εμπορικού δικαίου στο Πανεπιστήμιο του Ελσίνκι· διευθύντρια νομικών υποθέσεων και εμπορικής πολιτικής του Κεντρικού Εμπορικού Επιμελητηρίου της Φινλανδίας· γενική διευθύντρια του Γραφείου Προστασίας των Καταναλωτών της Φινλανδίας· δικαστής στο Πρωτοδικείο από τις 18 Ιανουαρίου 1995.

Pernilla Lindh

Γεννήθηκε το 1945· πτυχιούχος Νομικής του Πανεπιστημίου Lund· πάρεδρος δικαστής στο Εφετείο Στοκχόλμης· νομική σύμβουλος και γενική διευθύντρια της Νομικής Υπηρεσίας του Τμήματος Εμπορίου του Υπουργείου Εξωτερικών· δικαστής στο Πρωτοδικείο από τις 18 Ιανουαρίου 1995.

Josef Azizi

Γεννήθηκε το 1948· δίδακτωρ Νομικής και πτυχιούχος κοινωνικών και οικονομικών επιστημών του Πανεπιστημίου της Βιέννης· εντεταλμένος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Οικονομικών Επιστημών της Βιέννης και στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Βιέννης· Ministerialrat και προϊστάμενος τμήματος στην Ομοσπονδιακή Καγκελαρία· δικαστής στο Πρωτοδικείο από τις 18 Ιανουαρίου 1995.

André Potocki

Γεννήθηκε το 1950· εφέτης στο Cour d'appel de Paris και επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Paris X-Nanterre (1994)· προϊστάμενος της Υπηρεσίας Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων του Υπουργείου Δικαιοσύνης (1991)· αντιπρόεδρος στο Tribunal de grande instance de Paris (1990)· γενικός γραμματέας της première présidence de la Cour de Cassation (1988)· δικαστής στο Πρωτοδικείο από τις 18 Σεπτεμβρίου 1995.

Rui Manuel Gens de Moura Ramos

Γεννήθηκε το 1950· καθηγητής στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Coimbra και στη Νομική Σχολή του Καθολικού Πανεπιστημίου του Porto· τακτικός καθηγητής στην έδρα Jean Monnet· διευθυντής σπουδών στην Ακαδημία Διεθνούς Δικαίου της Χάγης (1984) και επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Νομικών Σπουδών Paris I (1995)· αντιπρόσωπος της Πορτογαλικής Κυβερνήσεως στην Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο του διεθνούς εμπορίου (Cnudci)· δικαστής στο Πρωτοδικείο από τις 18 Σεπτεμβρίου 1995.

John D. Cooke, SC

Γεννήθηκε το 1944· δικηγόρος Ιρλανδίας· μετέσχε σε πολυάριθμες υποθέσεις ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων· ειδικεύθηκε στους τομείς του κοινοτικού δικαίου, του διεθνούς δικαίου, του εμπορικού δικαίου και του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας· πρόεδρος του Συμβουλίου των Δικηγορικών Συλλόγων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (CCBE) κατά τα έτη 1985-1986· δικαστής στο Πρωτοδικείο από τις 10 Ιανουαρίου 1996.

Marc Jaeger

Γεννήθηκε το 1954· δικηγόρος· δικαστικός ακόλουθος τοποθετημένος στον Γενικό Εισαγγελέα· δικαστής· αντιπρόεδρος του Tribunal d'arrondissement του Λουξεμβούργου· δίδαξε στο Centre Universitaire του Λουξεμβούργου· αποσπασμένος δικαστικός, εισηγητής σε γραφείο δικαστή στο Δικαστήριο από το 1986· δικαστής στο Πρωτοδικείο από τις 11 Ιουλίου 1996.

Jörg Pirrung

Γεννήθηκε το 1940· βοηθός καθηγητή στο Πανεπιστήμιο του Marburg· Referent (στα τμήματα διεθνούς δικονομικού δικαίου και δικαίου για την προστασία του παιδιού), προϊστάμενος της υπηρεσίας ιδιωτικού διεθνούς δικαίου και, στη συνέχεια, προϊστάμενος υποδιευθύνσεως του τμήματος αστικού δικαίου στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης· δικαστής στο Πρωτοδικείο από τις 11 Ιουνίου 1997.

Hans Jung

Γεννήθηκε το 1944· επιμελητής και στη συνέχεια επίκουρος καθηγητής στη Νομική Σχολή του Βερολίνου· δικηγόρος Φρανκφούρτης· νομικός μεταφραστής στο Δικαστήριο· εισηγητής στο γραφείο του Προέδρου του Δικαστηρίου H. Kutscher και στη συνέχεια του Γερμανού δικαστή του Δικαστηρίου· βοηθός γραμματέας του Δικαστηρίου· γραμματέας του Πρωτοδικείου από τις 10 Οκτωβρίου 1989.

John D. Cooke, SC

Γεννήθηκε το 1950 στην
Αυστρία. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο
της Βιέννης και έγινε Δικαστής (1978).
Εργάστηκε στο Γραφείο του
Πρόεδρου της Ομοσπονδίας
της Αυστρίας (1980-1985) και
στη συνέχεια στο Γραφείο
του Προέδρου της Ομοσπονδίας
της Γερμανίας (1985-1991).
Το 1991 ανέλαβε την
Πρωτοδικαία από τις 10 Ιουνίου 1997.

Jörg Pirrung, Cella de Mestre, Buenos Aires

Γεννήθηκε το 1950 στην
Αργεντινή. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο
της Βιέννης και έγινε Δικαστής (1978).
Εργάστηκε στο Γραφείο του
Πρόεδρου της Ομοσπονδίας
της Αυστρίας (1980-1985) και
στη συνέχεια στο Γραφείο
του Προέδρου της Ομοσπονδίας
της Γερμανίας (1985-1991).
Το 1991 ανέλαβε την
Πρωτοδικαία από τις 10 Ιουνίου 1997.

John D. Cooke, SC

Γεννήθηκε το 1944 στην Αγγλία. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο
της Οξφόρδης και έγινε Δικαστής (1978). Εργάστηκε στο
Γραφείο του Προέδρου της Ομοσπονδίας της Αγγλίας και
στη συνέχεια στο Γραφείο του Προέδρου της Ομοσπονδίας
της Γερμανίας (1985-1991). Το 1991 ανέλαβε την
Πρωτοδικαία από τις 10 Ιουνίου 1997.

Jörg Pirrung

Γεννήθηκε το 1950 στην Αργεντινή. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο
της Βιέννης και έγινε Δικαστής (1978). Εργάστηκε στο
Γραφείο του Προέδρου της Ομοσπονδίας της Αργεντινής και
στη συνέχεια στο Γραφείο του Προέδρου της Ομοσπονδίας
της Γερμανίας (1985-1991). Το 1991 ανέλαβε την
Πρωτοδικαία από τις 10 Ιουνίου 1997.

2. Οι μεταβολές της συνθέσεως του Πρωτοδικείου κατά το 1997

από την 1η Ιανουαρίου έως τις 10 Ιουνίου 1997

Το 1997 σημειώθηκε η εξής μεταβολή στη σύνθεση του Πρωτοδικείου:

Κατόπιν του θανάτου, στις 6 Φεβρουαρίου 1997, του δικαστή Heinrich Kirschner, ο Jörg Pirrung ανέλαβε καθήκοντα δικαστή στο Πρωτοδικείο στις 11 Ιουνίου 1997.

M. TILLI, δικαστής

P. LINDH, δικαστής

J. AZIZI, δικαστής

A. POTOCKI, δικαστής

R. MOURA RAMOS, δικαστής

J. D. COOKE, δικαστής

M. JAEGER, δικαστής

H. JUNG, γραμματέας

3. Σειρές πρωτοκόλλου

από την 1η Ιανουαρίου έως τις 10 Ιουνίου 1997

A. SAGGIO, Πρόεδρος
B. VESTERDORF, πρόεδρος τμήματος
R. GARCÍA-VALDECASAS Y FERNÁNDEZ, πρόεδρος τμήματος
K. LENAERTS, πρόεδρος τμήματος
C. W. BELLAMY, πρόεδρος τμήματος
H. KIRSCHNER, δικαστής
C. P. BRIËT, δικαστής
A. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ, δικαστής
V. TIILI, δικαστής
P. LINDH, δικαστής
J. AZIZI, δικαστής
A. POTOCKI, δικαστής
R. MOURA RAMOS, δικαστής
J. D. COOKE, δικαστής
M. JAEGER, δικαστής

H. JUNG, γραμματέας

από τις 11 Ιουνίου έως τις 30 Σεπτεμβρίου 1997

A. SAGGIO, Πρόεδρος
B. VESTERDORF, πρόεδρος τμήματος
R. GARCÍA-VALDECASAS Y FERNÁNDEZ, πρόεδρος τμήματος
K. LENAERTS, πρόεδρος τμήματος
C. W. BELLAMY, πρόεδρος τμήματος
C. P. BRIËT, δικαστής
A. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ, δικαστής
V. TIILI, δικαστής
P. LINDH, δικαστής
J. AZIZI, δικαστής
A. POTOCKI, δικαστής
R. MOURA RAMOS, δικαστής
J. D. COOKE, δικαστής
M. JAEGER, δικαστής
J. PIRRUNG, δικαστής

H. JUNG, γραμματέας

από την 1η Οκτωβρίου έως τις 31 Δεκεμβρίου 1997

A. SAGGIO, Πρόεδρος
A. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ, πρόεδρος τμήματος
V. TIILI, πρόεδρος τμήματος
P. LINDH, πρόεδρος τμήματος
J. AZIZI, πρόεδρος τμήματος
C. P. BRIËT, δικαστής
B. VESTERDORF, δικαστής
R. GARCÍA-VALDECASAS Y FERNÁNDEZ, δικαστής
K. LENAERTS, δικαστής
C. W. BELLAMY, δικαστής
A. POTOCKI, δικαστής
R. MOURA RAMOS, δικαστής
J. D. COOKE, δικαστής
M. JAEGER, δικαστής
J. PIRRUNG, δικαστής

H. JUNG, γραμματέας

A. SAGGIO, Πρόεδρος	A. SAGGIO, Πρόεδρος
B. VESTERDORF, πρόεδρος τμήματος	A. KALOΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ, πρόεδρος τμήματος
R. GARCÍA-VALDECASAS Y FERNÁNDEZ, πρόεδρος τμήματος	V. THILL, πρόεδρος τμήματος
K. LENAERTS, πρόεδρος τμήματος	F. LINDH, πρόεδρος τμήματος
C. W. BELLAMY, πρόεδρος τμήματος	J. AZIZI, πρόεδρος τμήματος
C. P. BRIET, δικαστής	C. P. BRIET, δικαστής
A. KALOΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ, δικαστής	B. VESTERDORF, δικαστής
V. THILL, δικαστής	R. GARCÍA-VALDECASAS Y FERNÁNDEZ, δικαστής
P. LINDH, δικαστής	K. LENAERTS, δικαστής
J. AZIZI, δικαστής	C. W. BELLAMY, δικαστής
A. POTOCKI, δικαστής	A. POTOCKI, δικαστής
R. MOURA RAMOS, δικαστής	R. MOURA RAMOS, δικαστής
J. D. COOKE, δικαστής	J. D. COOKE, δικαστής
M. JÄGER, δικαστής	M. JÄGER, δικαστής
J. PIIRLING, δικαστής	J. PIIRLING, δικαστής

H. JUNG, γραμματέας H. JUNG, γραμματέας

Επίσημες επισκέψεις και εκδηλώσεις στο Δικαστήριο κατά το 1997

Κεφάλαιο III

21 Ιανουαρίου	Alvaro José Lahorinho Lucio, Procurador-Geral Adjunto (Προσφυγείο)
6 Φεβρουαρίου	Αλέξανδρος Μαργαρίτης Γενικός Εισαγγελέας της Κυπριακής Δημοκρατίας
20 Φεβρουαρίου	Giovanni Castellani Ρατορία, Πρόεδρος της Ιταλίας στο Λουξεμβούργο
28 Φεβρουαρίου	Jan Trzaskowski, Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας

Συναντήσεις και επισκέψεις

26 Φεβρουαρίου	Seydou Ba, Πρόεδρος του Cour commun de justice et d'arbitrage de l'Organisation en Afrique du droit des affaires (OHADA)
26-27 Φεβρουαρίου	Boris Torguulin, καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Μόσχας, μέλος της Ακαδημίας Επιστημών της Ρωσίας
28 Φεβρουαρίου	Björn Haug, Πρόεδρος, Thor Villhjálmsson και Carl Baudenbacher, δικαστές και Per Christianson, γραμματέας του Δικαστηρίου ΕΖΕΣ
3 Μαρτίου	Αντιπροσωπεία του Bundesverfassungsgericht (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας)

**A — Επίσημες επισκέψεις και εκδηλώσεις στο
Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο κατά το 1997**

21 Ιανουαρίου	Álvaro José Laborinho Lucio,
Procurador-Geral Adjunto (Πορτο-
γαλία)
6 Φεβρουαρίου	Αλέξανδρος Μαρκίδης, Γενικός Εισαγ-
γελέας της Κυπριακής Δημοκρατίας
20 Φεβρουαρίου	Giovanni Castellani Pastoris, Πρέσβης
της Ιταλίας στο Λουξεμβούργο
25 Φεβρουαρίου	Jan Truszczyński, Πρέσβης της Δημο-
κρατίας της Πολωνίας στην Ευρωπαϊκή
Ένωση (Βέλγιο)
26 Φεβρουαρίου	Seydou Ba, Πρόεδρος του Cour
commune de justice et d'arbitrage de
l'Organisation en Afrique du droit des
affaires (OHADA)
26-27 Φεβρουαρίου	Boris Toporin, καθηγητής της Νομικής
Σχολής του Πανεπιστημίου της Μόσχας,
μέλος της Ακαδημίας Επιστημών της
Ρωσίας
28 Φεβρουαρίου	Bjørn Haug, Πρόεδρος, Thor
Vilhjálmsson και Carl Baudenbacher,
δικαστές, και Per Christiansen,
γραμματέας του Δικαστηρίου ΕΖΕΣ
3 Μαρτίου	Αντιπροσωπεία του Bundesverfassungs-
gericht (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της
Γερμανίας)

- 13 Μαρτίου Δημοσθένης Κωνσταντίνου, Πρέσβης της Ελλάδος στο Λουξεμβούργο
- 13-14 Μαρτίου Τελικά του διαγωνισμού του European Law Moot Court
- 19 Μαρτίου José Maria Gil-Robles y Gil-Delgado, Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
- 19 Μαρτίου Herta Däubler-Gmelin, Αντιπρόεδρος του Sozialdemokratischen Partei Deutschlands (Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος της Γερμανίας)
- 20 Μαρτίου Αντιπροσωπεία Λεττονών και Λιθουανών δικαστών
- 20 Μαρτίου Lennart Watz, Πρέσβης της Σουηδίας στο Λουξεμβούργο
- 14 Απριλίου Kari Häkämies, Υπουργός Δικαιοσύνης της Δημοκρατίας της Φινλανδίας
- 16 Απριλίου Romildo Bueno de Souza, Πρόεδρος του Superior Tribunal de Justiça της Βραζιλίας
- 23 Απριλίου Benita Ferrero-Waldner, Υφυπουργός Εξωτερικών, και Josef Magerl, Πρέσβης της Αυστρίας στο Λουξεμβούργο
- 24 Απριλίου Αντιπροσωπεία του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Τσεχικής Δημοκρατίας
- 28 Απριλίου Michiel Patijn, Υφυπουργός Εξωτερικών του Βασιλείου των Κάτω Χωρών

- 29 Απριλίου Winnifred Sorgdrager, Υπουργός Δικαιοσύνης του Βασιλείου των Κάτω Χωρών
- 30 Απριλίου Wolfgang Schüssel, Αντικαγκελάριος και Υπουργός Εξωτερικών της Δημοκρατίας της Αυστρίας
- 13 Μαΐου Κώστας Σημίτης, Πρωθυπουργός της Ελλάδος
- 14 Μαΐου Hiroshi Fukuda, δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Ιαπωνίας
- 16 Μαΐου Jacob Söderman, Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής
- 27 Μαΐου Σωματείο Henri Capitant des Amis de la culture juridique française
- 28 Μαΐου Δρ. Pál Vastagh, Υπουργός Δικαιοσύνης της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας
- 28 Μαΐου Αντιπροσωπεία του Corte Suprema de Justicia της Παραγουάης
- 29 Μαΐου Laila Freivalds, Υπουργός Δικαιοσύνης του Βασιλείου της Σουηδίας
- 3 Ιουνίου Δικαστές του Mercosur
- 3 Ιουνίου Αντιπροσωπεία του Niedersächsischer Landtag
- 5 Ιουνίου Don Kursch, αναπληρωτής επικεφαλής της Αντιπροσωπείας των Ηνωμένων Πολιτειών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Βρυξέλλες)

- 9 Ιουνίου Franz Blankart, Υφυπουργός και Διευθυντής του Ομοσποδιακού Γραφείου Εξωτερικών Οικονομικών Σχέσεων της Ελβετικής Συνομοσπονδίας
- 12 Ιουνίου Η Αυτής Βασιλική Υψηλότης Πριγκίπισσα Benedikte της Δανίας
- 16-17 Ιουνίου Ενημερωτική συνάντηση δικαστικών λειτουργών των κρατών μελών
- 24 Ιουνίου Αντιπροσωπεία της Junta Federal de Cortes y Superiores Tribunales de Justicia de las Provincias Argentinas
- 26 Ιουνίου Javier Delgado Barrio, Presidente del Tribunal Supremo y del Consejo General del Poder Judicial της Ισπανίας
- 7-9 Ιουλίου Juan José Calle y Calle, Πρόεδρος του Tribunal de Justicia del Acuerdo de Cartagena (Σύμφωνο των Άνδεων)
- 8 Ιουλίου Αντιπροσωπεία της Ομάδας του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
- 9 Ιουλίου Sir Anthony Mason, Chancellor του New South Wales University της Αυστραλίας
- 10 Σεπτεμβρίου Luis Javier Grisanti, Πρόεδρος της Βενεζουέλας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Βέλγιο και Λουξεμβούργο)
- 17 Σεπτεμβρίου Folketingets Europaudvalg του Δανικού Κοινοβουλίου

- 17-18 Σεπτεμβρίου Αντιπροσωπεία του Verfassungsgerichtshof της Δημοκρατίας της Αυστρίας
- 30 Σεπτεμβρίου Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών και Εσωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
- 2 Οκτωβρίου Marc Fischbach, Υπουργός Δικαιοσύνης του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου
- 14 Οκτωβρίου Αντιπροσωπεία του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Ουγγαρίας
- 15-16 Οκτωβρίου Αντιπροσωπεία του COMESA (Common Market for Eastern and Southern Africa)
- 16 Οκτωβρίου Hermann Leeb, Υπουργός Δικαιοσύνης της Βαυαρίας
- 17 Οκτωβρίου Ruprecht Vondran, Πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιτροπής της ΕΚΑΧ, συνοδευόμενος από τους αντιπροέδρους Pierre Diederich και Marcel Dettaille και τον γραμματέα της Συμβουλευτικής Επιτροπής Adolphe Faber
- 24 Οκτωβρίου Arnold Koller, Πρόεδρος της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, συνοδευόμενος από τους Thomas Wernly, Πρόεδρο της Ελβετίας στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, και Martin von Walterskirchen
- 12 Νοεμβρίου Αντιπροσωπεία της Giunta per gli affari europei del Senato (Ιταλία)

12 Νοεμβρίου	Αντιπροσωπεία της Riksdagens EU-Nämnd του Σουηδικού Κοινοβουλίου
21 Νοεμβρίου	Clay Constantinou, Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών στο Λουξεμβούργο
24-25 Νοεμβρίου	Σεμινάριο δικαστικών λειτουργιών των κρατών μελών
26 Νοεμβρίου	Αντιπροσωπεία της Select Committee on European Legislation, House of Commons (Ηνωμένο Βασίλειο)
2 Δεκεμβρίου	Αντιπροσωπεία της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων και Δικαιωμάτων του Πολίτη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
12 Δεκεμβρίου	Αντιπροσωπεία της Comité europeo de postulantes de justicia (Ισπανία)

B — Εκπαιδευτικές επισκέψεις στο Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο κατά το 1997
(Αριθμός επισκεπτών)

	Εθνικοί δικαστικοί λειτουργοί ¹	Δικηγόροι, νομικοί σύμβουλοι, ασκούμενοι	Καθηγητές κοινοτικού δικαίου, εκπαιδευτικοί ²	Διπλωματικοί, βουλευτές, πολιτικές ομάδες, δημόσιοι υπάλληλοι	Φοιτητές, ασκούμενοι Επιτροπής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	Μέλη επαγγελματικών συλλόγων	Λοιποί	ΣΥΝΟΛΟ
B	16	8	—	—	267	34	22	347
DK	17	12	5	—	61	15	38	148
D	331	336	9	141	749	41	269	1 876
EL	66	66	3	—	45	—	—	180
E	24	104	—	—	297	—	—	425
F	52	145	30	224	370	118	136	1 075
IRL	8	40	2	—	48	—	—	98
I	59	11	2	55	229	17	33	406
L	19	—	—	1	—	—	—	20
NL	37	9	—	—	199	—	—	245
A	12	64	128	98	177	—	20	499
P	14	—	1	6	32	—	—	53
FIN	19	88	40	36	47	63	—	293
S	49	48	16	86	31	123	—	353
UK	50	15	1	8	719	15	123	931
Τρίτες χώρες	194	174	40	220	755	103	1	1 487
Μικτές ομάδες	—	52	—	83	555	30	—	720
ΣΥΝΟΛΟ	967	1 172	277	958	4 581	559	642	9 156

¹ Στη στήλη αυτή αναφέρεται ο αριθμός των δικαστικών λειτουργιών των κρατών μελών που μετέσχαν στις ενημερωτικές συναντήσεις και τα σεμινάρια δικαστικών λειτουργιών που οργανώθηκαν από το Δικαστήριο. Το 1997 μετέσχαν: Βέλγιο: 10· Δανία: 8· Γερμανία: 24· Ελλάδα: 8· Ισπανία: 24· Γαλλία: 24· Ιρλανδία: 8· Ιταλία: 24· Λουξεμβούργο: 4· Κάτω Χώρες: 8· Αυστρία: 8· Πορτογαλία: 8· Φινλανδία: 8· Σουηδία: 8· Ηνωμένο Βασίλειο: 24.

² Δεν συνυπολογίζονται οι καθηγητές που συνόδευαν ομάδες φοιτητών.

(συνέχεια)

Εκπαιδευτικές επισκέψεις στο Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο κατά το 1997

(Αριθμός ομάδων)

	Εθνικοί δικαστικοί λειτουργοί ¹	Δικηγόροι, νομικοί σύμβουλοι, ασκούμενοι	Καθηγητές κοινωτικού δικαίου, εκπαιδευτικοί ²	Διπλωματικοί, βουλευτές, πολιτικές ομάδες, δημόσιοι υπάλληλοι	Φοιτητές, ασκούμενοι Επιτροπής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	Μέλη επαγγελματικών συνλόγων	Λοιποί	ΣΥΝΟΛΟ
B	2	1	-	-	9	1	2	15
DK	3	1	1	-	2	1	2	10
D	12	11	1	7	22	2	7	62
EL	4	6	2	-	4	-	-	16
E	2	7	-	-	12	-	-	21
F	5	9	1	6	13	2	4	40
IRL	2	1	1	-	2	-	-	6
I	3	2	2	3	9	1	1	21
L	2	-	-	1	-	-	-	3
NL	3	1	-	-	7	-	-	11
A	6	3	6	6	5	-	1	27
P	6	-	1	1	4	-	-	12
FIN	4	5	5	2	3	4	-	23
S	5	4	1	6	1	8	-	25
UK	4	2	1	1	24	1	4	37
Τρίτες χώρες	12	7	2	10	27	5	1	64
Μιστές ομάδες	-	3	-	4	13	1	-	21
ΣΥΝΟΛΟ	75	63	24	47	157	26	22	414

¹ Στη στήλη αυτή συνυπολογίζονται, μεταξύ άλλων, η ενημερωτική συνάντηση και το σεμινάριο δικαστικών λειτουργών.

² Δεν συνυπολογίζονται οι καθηγητές που συνόδευαν ομάδες φοιτητών.

Γ — Πανηγυρικές συνεδριάσεις κατά το 1997

Κεφάλαιο IV

Το 1997 πραγματοποιήθηκαν στο Δικαστήριο τέσσερις πανηγυρικές συνεδριάσεις:

15 Απριλίου Πανηγυρική συνεδρίαση στη μνήμη του Heinrich Kirschner, δικαστή στο Πρωτοδικείο

11 Ιουνίου Πανηγυρική συνεδρίαση με την ευκαιρία της αναλήψεως καθηκόντων δικαστή στο Πρωτοδικείο από τον Jörg Pirrung

6 Οκτωβρίου Πανηγυρική συνεδρίαση με την ευκαιρία της αποχωρήσεως του δικαστή Κωνσταντίνου Ν. Κακούρη και του γενικού εισαγγελέα Carl Otto Lenz καθώς και της αναλήψεως καθηκόντων δικαστή από τον Κρατερό Μ. Ιωάννου και καθηκόντων γενικού εισαγγελέα από τον Siegbert Alber

18 Δεκεμβρίου Πανηγυρική συνεδρίαση με την ευκαιρία της αποχωρήσεως του γενικού εισαγγελέα Michael Bendik Elmer και της αναλήψεως καθηκόντων γενικού εισαγγελέα από τον Jean Mischo

Κεφάλαιο IV

1. Αναλυτικός πίνακας των αποφάσεων του Δικαστηρίου κατά το 1997

Ανταγωνισμός	149
Αρχές του κοινοτικού δικαίου	150
Γεωργία	151
Δίκαιο των επιχειρήσεων	156
ΕΚΑΕ	157
ΕΚΑΧ	158
Ελευθερία κυκλοφορίας των εμπορευμάτων	158
Ελευθερία κυκλοφορίας των προσώπων	163
Εμπορική πολιτική	169
Εξωπληρωμές οφειλών	169
Θεσμικό δίκαιο	172
Καταναλωτικός υπηρέτης καταναλωτών που υπαίχεται	173
Κοινωνική πολιτική	173
Κρατικές ενισχύσεις	176
Μεταφορές	177
Πατέντες και δικαιώματα	178
Προνόμια και ασυλίες	179
Προσέγγιση των νομοθεσιών	180
Προσχώρηση νέων κρατών	182
Σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία και την επίλυση διαφορών	182
Υπαλληλικές	183
Φορολογία	184

Εκπαιδευτικές επισκέψεις στο Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο κατά το 1997

Το 1997 πραγματοποιήθηκαν στο Δικαστήριο τέσσερις συνελεύσεις (συνεδριάσεις)

Επίσημο όνομα	Αριθμός συμμετεχόντων	Αριθμός ημερών	Αριθμός συνεδριάσεων	Αριθμός αποφάσεων	Αριθμός εισηγήσεων	Αριθμός ερωτημάτων	Αριθμός απαντήσεων	Αριθμός ερωτημάτων που αφορούν στο Δικαστήριο	Αριθμός απαντήσεων που αφορούν στο Δικαστήριο
1. Συνεδρίαση του Δικαστηρίου	13	2	1	1	1	1	1	1	1
2. Συνεδρίαση του Πρωτοδικείου	19	2	1	1	1	1	1	1	1
3. Συνεδρίαση του Δικαστηρίου	16	2	1	1	1	1	1	1	1
4. Συνεδρίαση του Πρωτοδικείου	21	2	1	1	1	1	1	1	1
5. Συνεδρίαση του Δικαστηρίου	40	3	4	3	12	5	5	5	5
6. Συνεδρίαση του Πρωτοδικείου	21	1	1	1	1	1	1	1	1
7. Συνεδρίαση του Δικαστηρίου	11	1	1	1	1	1	1	1	1
8. Συνεδρίαση του Πρωτοδικείου	27	1	1	1	1	1	1	1	1
9. Συνεδρίαση του Δικαστηρίου	12	1	1	1	1	1	1	1	1
10. Συνεδρίαση του Πρωτοδικείου	23	4	4	4	12	5	5	5	5
11. Συνεδρίαση του Δικαστηρίου	37	4	4	4	12	5	5	5	5
12. Συνεδρίαση του Πρωτοδικείου	64	1	1	1	1	1	1	1	1
13. Συνεδρίαση του Δικαστηρίου	21	1	1	1	1	1	1	1	1
14. Συνεδρίαση του Πρωτοδικείου	118	22	20	157	47	24	24	24	24

A — Δικαιοδοτικές δραστηριότητες του Δικαστηρίου

1. Αναλυτικός πίνακας των αποφάσεων του Δικαστηρίου κατά το 1997

Ανταγωνισμός	149
Αρχές του κοινοτικού δικαίου	150
Γεωργία	151
Δίκαιο των επιχειρήσεων	156
ΕΚΑΕ	157
ΕΚΑΧ	158
Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων	158
Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων	163
Εμπορική πολιτική	169
Εξωτερικές σχέσεις	169
Θεσμικό δίκαιο	172
Κανονισμός υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων	173
Κοινωνική πολιτική	173
Κρατικές ενισχύσεις	176
Μεταφορές	177
Περιβάλλον και καταναλωτές	178
Προνόμια και ασυλίες	179
Προσέγγιση των νομοθεσιών	180
Προσχώρηση νέων κρατών	182
Σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων	182
Υπαλληλικές	183
Φορολογία	184

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ			
C-128/95	20 Φεβρουαρίου 1997	Fontaine SA κ.λπ. κατά Aqueducs Automobiles SARL	Ανταγωνισμός - Διανομή αυτοκινήτων - Παράλληλες εισαγωγές - Κανονισμός (ΕΟΚ) 123/85 - Αντιτάξιμος σε τρίτους - Ανεξάρτητος μεταπωλητής - Έννοιες του καινούργιου και του μεταχειρισμένου οχήματος
C-264/95 P	11 Μαρτίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Union internationale des chemins de fer (UIC)	Αίτηση αναιρέσεως - Ανταγωνισμός - Σιδηροδρομικές μεταφορές - Νομική βάση αποφάσεως - Κανονισμός 1017/68 - Πεδίο εφαρμογής
C-282/95 P	18 Μαρτίου 1997	Guérin Automobiles κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Αίτηση αναιρέσεως - Ανταγωνισμός - Καταγγελία - Προσφυγή κατά παραλείψεως - Γνωστοποίηση δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63/ΕΟΚ - Λήψη θέσεως τερματίζουσα την παράλειψη - Αίτηση ανταναιρέσεως περιοριζόμενη στα δικαστικά έξοδα
C-343/95	18 Μαρτίου 1997	Diego Call & Figli Srl κατά Servizi ecologici porto di Genova SpA (SEPG)	Λιμενική επιχείρηση - Πρόληψη της ρυπάνσεως - Μονοπώλιο εκ του νόμου - Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως
C-39/96	24 Απριλίου 1997	Koninklijke Vereeniging ter Bevordering van de Belangen des Boekhandels κατά Free Record Shop BV και Free Record Shop Holding NV	Άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΚ - Άρθρο 5 του κανονισμού 17 του Συμβουλίου - Προσωρινό κύρος των προγενεστέρων του κανονισμού 17 συμφωνιών που έχουν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή - Προσωρινό κύρος των τροποποιηθεισών μετά την κοινοποίηση συμφωνιών

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-41/96	5 Ιουνίου 1997	VAG-Händlerbeirat eV κατά SYD-Consult	Άρθρο 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ - Κανονισμός (ΕΟΚ) 123/85 - Σύστημα επιλεκτικής διανομής - Στεγανότητα του συστήματος ως προϋπόθεση του αντιταξίμου του σε τρίτους
C-219/95 P	17 Ιουλίου 1997	Ferriere Nord SpA κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Ανταγωνισμός - Παράβαση του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ
C-359/95 P και C-379/95 P	11 Νοεμβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και Γαλλική Δημοκρατία κατά Ladbroke Racing Ltd	Ανταγωνισμός - Άρθρα 85, 86 και 90 της Συνθήκης ΕΚ - Απόρριψη καταγγελίας αφορώσας συγχρόνως κρατικά μέτρα και ιδιωτική συμπεριφορά - Εφαρμογή των άρθρων 85 και 86 στις επιχειρήσεις που συμμορφώνονται προς την εθνική νομοθεσία

ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

C-192/95 έως C-218/95	14 Ιανουαρίου 1997	Société Comateb κ.λπ. κατά Directeur général des douanes et droits indirects	Θαλάσσια διαπύλια τέλη - Επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων - Υποχρέωση μετακύλισης του φόρου - Υπερπόντια διαμερίσματα
C-29/95	23 Ιανουαρίου 1997	Eckehard Pastoors κ.λπ. κατά Belgische Staat	Οδικές μεταφορές - Κανονισμοί (ΕΟΚ) 3820/85 και 3821/85 του Συμβουλίου - Εθνικές εκτελεστικές διατάξεις
C-323/95	20 Ματίου 1997	David Charles Hayes, Jeanette Karen Hayes κατά Kronenberger GmbH	Ίση μεταχείριση - Δυσμενής διάκριση λόγω ιθαγένειας - Cautio judicatum solvi
C-122/96	2 Οκτωβρίου 1997	Stephen Austin Saldanha και MTS Securities Corporation κατά Hiross Holding AG	Ίση μεταχείριση - Δυσμενής διάκριση λόγω ιθαγένειας - Διπλή ιθαγένεια - Πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης - Υποχρέωση εγγυοδοσίας για τα δικαστικά έξοδα (Cautio judicatum solvi)

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-309/96	18 Δεκεμβρίου 1997	Daniele Annibaldi κατά Sindaco del Comune di Guidonia και Presidente Regione Lazio	Γεωργία - Φυσικό και αρχαιολογικό πάρκο - Οικονομική δραστηριότητα - Προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων - Αναρμοδιότητα του Δικαστηρίου

ΓΕΩΡΓΙΑ

C-255/95	9 Ιανουαρίου 1997	S. Agri SNC κ.λπ. κατά Regione Veneto	Ενισχύσεις για την «εκτατικοποίηση» της γεωργικής παραγωγής - Υπολογισμός της μείωσης της παραγωγής - Περίοδος αναφοράς
C-273/95	16 Ιανουαρίου 1997	Impresa Agricola Buratti Leonardo, Pierluigi e Livio κατά Tabacchicoltori Associati Veneti Soc. coop. arl (TAV)	Κοινή οργάνωση αγοράς - Ακατέργαστος καπνός - Κανονισμός (ΕΟΚ) 3478/92 της Επιτροπής - Καθεστώς προμοδοτήσεως στον τομέα του ακατέργαστου καπνού - Υπολογισμός της προμοδοτήσεως που η λαβούσα ένωση παραγωγών πρέπει να καταβάλει περαιτέρω στους επί μέρους παραγωγούς
C-153/95	23 Ιανουαρίου 1997	ANDRE en Co. NV κατά Belgische Staat	Νομισματικά εξισωτικά ποσά - Απαλλαγή
C-463/93	23 Ιανουαρίου 1997	Katholische Kirchengemeinde St. Martinus Elten κατά Landwirtschaftskammer Rheinland	Συμπληρωματική εισφορά επί του γάλακτος - Υπολογισμός της ποσότητας αναφοράς - Λαμβάνεται υπόψη ποσότητα παραχθείσα εντός άλλου κράτους μέλους
C-314/95	23 Ιανουαρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιταλικής Δημοκρατίας	Παράβαση κράτους μέλους - Μη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο οδηγιών περί υγιεινομικών προβλημάτων και υγιεινομικού ελέγχου

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
C-9/95, C-23/95 και C-156/95	4 Φεβρουαρίου 1997	Βασίλειο του Βελγίου και Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Μπανάνες - Κοινή οργάνωση των αγορών - Φυσική καταστροφή - Ποσότωση επί των εισαγωγών - Προσαρμογή και κατανομή
C-71/95, C-155/95 και C-271/95	4 Φεβρουαρίου 1997	Βασίλειο του Βελγίου κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Μπανάνες - Κοινή οργάνωση των αγορών - Ποσότωση εισαγωγής - Προσχώρηση νέων κρατών μελών - Μεταβατικά μέτρα
C-109/95	13 Μαρτίου 1997	Αστήρ ΑΕ κατά Ελληνικού Δημοσίου	Επιστροφές λόγω εξαγωγής γεωργικών προϊόντων - Απώλεια των εμπορευμάτων κατά τη μεταφορά προς τρίτη χώρα συνεπεία ανωτέρας βίας - Διαφοροποιημένη επιστροφή
C-272/95	15 Απριλίου 1997	Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung κατά Deutsches Milch-Kontor GmbH	Ενίσχυση για το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη - Συστηματικοί μεθοριακοί έλεγχοι - Έξοδα ελέγχου
C-22/94	15 Απριλίου 1997	The Irish Farmers Association κ.λπ. κατά Minister for Agriculture, Food and Forestry, Ireland και Attorney General	Συμπληρωματική εισφορά επί του γάλακτος - Ποσότητα αναφοράς - Προσωρινή αναστολή - Μετατροπή - Οριστική μείωση - Απώλεια αποζημιώσεως
C-27/95	15 Απριλίου 1997	Woodspring District Council κατά Bakers of Nailsea Ltd	Κτηνιατρικές επιθεωρήσεις πριν από τη σφαγή στα σφαγεία - Κύρος - Ρόλος των επισήμων κτηνιάτρων - Μετακύλιση της αμοιβής στον εκμεταλλευόμενο το σφαγείο
C-138/95 P	17 Απριλίου 1997	Campo Ebro Industrial SA, Levantina Agrícola Industrial SA (LAISA) και Cerestar Ibérica SA κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως	Αίτηση αναιρέσεως - Ζάχαρη - Προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας - Προσέγγιση των τιμών της ζάχαρης - Παραγωγή ισογλυκόζης

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
C-15/95	17 Απριλίου 1997	EARL de Kerlast κατά Union régionale de coopératives agricoles (Unicopa) και Coopérative du Trieux	Συμπληρωματική εισφορά επί του γάλακτος - Ποσότητα αναφοράς - Προϋποθέσεις μεταβίβασης - Προσωρινή εκχώρηση - Αφανής εταιρία μεταξύ παραγωγών
C-223/95	7 Μαΐου 1997	Firma A. Moxsel AG κατά Hauptzollamt Hamburg-Jonas	Γεωργία - Επιστροφές κατά την εξαγωγή - Βοοειδή εισαχθέντα από την πρώην ΛΔΓ στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υπό καθεστώς διαμετακομίσσεως - Επίδραση της γερμανικής ενοποίησης επί της καταγωγής και του καθεστώτος εμπορευμάτων ευρισκομένων σε ελεύθερη κυκλοφορία
C-69/94	29 Μαΐου 1997	Γαλλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Γάλα - Καθεστώς συμπληρωματικής εισφοράς - Λεπτομέρειες εφαρμογής - Απόφαση 93/673/ΕΚ - Αρμοδιότητα της Επιτροπής
C-105/94	5 Ιουνίου 1997	Ditta Angelo Celestini κατά Saar-Sekskellerei Faber GmbH & Co. KG	Κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς - Έλεγχος των οίνων προελεύσεως άλλου κράτους μέλους - Μέθοδος ανιχνεύσεως των ισότοπων οξυγόνου στο ύδωρ μέσω της φασματομετρίας μαζών αναλογίας ισότοπων
C-138/96	12 Ιουνίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας	Παράβαση κράτους μέλους - Οδηγία 92/116/ΕΟΚ - Παράλειψη μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο εντός της ταχθείσας προθεσμίας
C-285/94	25 Ιουνίου 1997	Ιταλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Κανονισμός (ΕΚ) 1840/94 της Επιτροπής, της 27ης Ιουλίου 1994, για τον καθορισμό των αποδόσεων σε ελιές και ελαιώλαδο για την περίοδο 1993/94 - Προσφυγή ακυρώσεως

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
C-183/95	17 Ιουλίου 1997	Affish BV κατά Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees	Υγειονομικός έλεγχος – Μέτρο διασφάλισης – Αρχή της αναλογικότητας – Αρχή της π ρ ο σ τ α σ ί α ς τ η ς δικαιολογημένης εμπιστοσύνης – Κύρος της αποφάσεως 95/119/ΕΚ της Επιτροπής
C-334/95	17 Ιουλίου 1997	Krüger GmbH & Co. KG κατά Hauptzollamt Hamburg-Jonas	Επιστροφές κατά την εξαγωγή – Γαλακτοκομικά προϊόντα – Δυσμενής διάκριση – Εκτίμηση του κύρους – Εθνικό δικαιοδοτικό όργανο – Προσωρινά μέτρα – Κοινοτικός τελωνειακός κώδικας
C-354/95	17 Ιουλίου 1997	The Queen κατά Minister for Agriculture, Fisheries and Food, ex parte: National Farmers' Union κ.λπ.	Κοινή γεωργική πολιτική – Κανονισμός (ΕΟΚ) 3887/92 – Ολοκληρωμένο σύστημα διαχειρίσεως και ελέγχου σχετικά με ορισμένα κοινοτικά συστήματα ενισχύσεων – Τρόπος εφαρμογής – Ερμηνεία και κύρος των κυρώσεων
C-139/96	16 Σεπτεμβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας	Παράβαση κράτους μέλους – Οδηγίες 93/48/ΕΟΚ, 93/49/ΕΟΚ και 93/61/ΕΟΚ – Παράλειψη εμπρόθεσμης μεταφοράς των οδηγιών στην εσωτερική έννομη τάξη
C-208/96	2 Οκτωβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου του Βελγίου	Παράβαση κράτους μέλους – Οδηγία 92/119/ΕΟΚ – Παράλειψη μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο
C-152/95	9 Οκτωβρίου 1997	Michel Macon κ.λπ. κατά Préfet de l'Aisne	Συμπληρωματική εισφορά επί του γάλακτος – Ποσότητα αναφοράς – Αίτηση καταβολής αποζημιώσεως λόγω οριστικής ε γ χ α τ α λ ε ί ψ ε ω ς τ η ς γαλακτοπαραγωγής – Απώρευση
C-165/95	16 Οκτωβρίου 1997	The Queen κατά Ministry of Agriculture, Fisheries and Food, ex parte: Benjamin Lay καθώς και Donald Gage και David Gage	Συμπληρωματική εισφορά επί του γάλακτος – Ειδική ποσότητα αναφοράς – Μεταβίβαση μέρους εκμεταλλεύσεως μικτής κατευθύνσεως – Κατανομή της π ο σ ο σ τ ώ σ ε ω ς μ ε τ α ξ ύ μεταβιβάζοντος και αποκτώντος

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
C-150/95	23 Οκτωβρίου 1997	Πορτογαλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Κοινή γεωργική πολιτική – Κανονισμός (ΕΚ) 307/95 – Ελαιούχοι σπόροι – Τελικά ποσά αναφοράς – Αποκλεισμός των Πορτογάλων παραγωγών από την αντιστάθμιση των υπερβάσεων με γαίες που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί στο σύνολο της Κοινότητας – Προσφυγή ακυρώσεως
C-164/96	6 Νοεμβρίου 1997	Regione Piemonte κατά Saagricola SpA	Κανονισμός (ΕΟΚ) 797/85 – Διαφορετική μεταχείριση μεταξύ φυσικών και νομικών προσώπων που είναι κάτοχοι γεωργικής εκμεταλλεύσεως
C-244/95	20 Νοεμβρίου 1997	Π. Μοσχάφ ΑΕ κατά Εθνικού Οργανισμού Καπνού	Γεωργία – Ακατέργαστος καπνός – Νομισματικά μέτρα – Γεωργικές ισοτιμίες
C-356/95	27 Νοεμβρίου 1997	Matthias Witt κατά Amt für Land- und Wasserwirtschaft	Κοινή γεωργική πολιτική – Κανονισμός (ΕΟΚ) 1765/92 – Καθεστώς στηρίξεως των παραγωγών ορισμένων ειδών αρσενικών καλλιεργειών – Καθορισμός των περιφερειών παραγωγής – Υποχρέωση παραθέσεως των κριτηρίων καθορισμού – Λαμβάνεται υπόψη η γονιμότητα του εδάφους
C-369/95	27 Νοεμβρίου 1997	Somalfruit SpA και Camar SpA κατά Ministero delle Finanze και Ministero del Commercio con l'Estero	Μπανάνες – Κοινή οργάνωση αγοράς – Καθεστώς εισαγωγής – Κράτη ΑΚΕ – Σομαλία – Εκτίμηση του κύρους του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1442/93 της Επιτροπής και του κανονισμού (ΕΟΚ) 1443/93 της Επιτροπής
C-316/96	16 Δεκεμβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιταλικής Δημοκρατίας	Παράβαση κράτους μέλους – Οδηγίες 93/53/ΕΟΚ, 93/54/ΕΟΚ, 93/113/ΕΚ και 93/114/ΕΚ – Παράλειψη μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο εντός των ταχθειών προθεσμιών

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντακείμενο
---------	------------	----------	-------------

ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

C-311/96	29 Μαΐου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Γαλλικής Δημοκρατίας	Παράβαση κράτους μέλους - Οδηγία 93/38/ΕΟΚ - Παράλειψη μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο εντός της ταχθείσας προθεσμίας
C-312/96	29 Μαΐου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Γαλλικής Δημοκρατίας	Παράβαση κράτους μέλους - Οδηγία 93/36/ΕΟΚ - Παράλειψη μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο εντός της ταχθείσας προθεσμίας
C-43/97	17 Ιουλίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιταλικής Δημοκρατίας	Παράβαση κράτους μέλους - Οδηγία 93/36/ΕΟΚ - Παράλειψη μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο εντός της ταχθείσας προθεσμίας
C-54/96	17 Σεπτεμβρίου 1997	Dorsch Consult Ingenieurgesellschaft mbH κατά Bundesbaugesellschaft Berlin mbH	Έννοια «εθνικού δικαστηρίου» κατά το άρθρο 177 της Συνθήκης - Διαδικασία συνάψεως δημοσίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών - Οδηγία 92/50/ΕΟΚ - Εθνικό όργανο ελέγχου
C-304/96	16 Οκτωβρίου 1997	Hera SpA κατά Unità sanitaria locale n° 3 - genovese (USL) κ.λπ.	Οδηγία 93/37/ΕΟΚ - Συμβάσεις δημοσίων έργων - Προσφορές ασυνήθιστα χαμηλές
C-97/96	4 Δεκεμβρίου 1997	Verband deutscher Daihatsu-Händler eV κατά Daihatsu Deutschland GmbH	Δίκαιο εταιριών - Ετήσιοι λογαριασμοί - Κυρώσεις επιβαλλόμενες σε περίπτωση μη δημοσίευσής - Άρθρο 6 της πρώτης οδηγίας 68/151/ΕΟΚ
C-104/96	16 Δεκεμβρίου 1997	Coöperatieve Rabobank «Vecht en Plassengebied» BA κατά Erik Aarnoud Minderhoud (σύνδικος πτωχεύσεως της εταιρίας Mediasafe BV)	Δίκαιο των εταιριών - Πρώτη οδηγία 68/151/ΕΟΚ - Πεδίο εφαρμογής - Εκπροσώπηση εταιρίας - Σύγκρουση συμφερόντων - Αναρμοδιότητα του διευθυντή να δεσμεύσει την εταιρία

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντακείμενο
C-341/96	16 Δεκεμβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας	Παράβαση κράτους μέλους - Οδηγία 93/36/ΕΟΚ - Παράλειψη μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο εντός της ταχθείσας προθεσμίας
C-5/97	18 Δεκεμβρίου 1997	Ballast Nedam Groep NV κατά Belgische Staat	Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών - Συμβάσεις δημοσίων έργων - Αναγνώριση των εργοληπτών - Ολότητα που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη
C-402/96	18 Δεκεμβρίου 1997	European Information Technology Observatory, Europäische Wirtschaftliche Interessen-vereinigung	Ευρωπαϊκός Όμιλος Οικονομικού Σκοπού - Εταιρική επωνυμία

EKAE

C-357/95 P	11 Μαγτίου 1997	Empresa Nacional de Urano SA (ENU) κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Αναίρεση - EKAE - Εφοδιασμός - Δικαίωμα προαίρεσης και αποκλειστικό δικαίωμα του Οργανισμού Εφοδιασμού της Ευρατόμ να συνάπτει συμβάσεις προμηθείας μεταλλευμάτων, αρχικών υλικών και ειδικών σχασίμων υλικών - Παράβαση των κανόνων της Συνθήκης - Κοινοτική προτίμηση - Αρχές της καλής πίστωσης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης - Εξωσυμβατική ευθύνη
C-21/96	9 Οκτωβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου της Ισπανίας	Παράβαση κράτους μέλους - Οδηγία 84/466/Ευρατόμ του Συμβουλίου

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
ΕΚΑΧ			
C-177/96	16 Οκτωβρίου 1997	Belgische Staat κατά Banque Indosuez κ.λπ.	Ντάμπινγκ – Φύλλα από σίδηρο ή χάλυβα καταγωγής Γιουγκοσλαβίας – Δήλωση ανεξαρτησίας του κράτους της ΠΓΔΜ – Ασφάλεια δικαίου

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

C-358/95	13 Μαρτίου 1997	Tommaso Morellato κατά Unità sanitaria locale (USL) n° 11 di Pordenone	Άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης – Σύνθεση του άρτου – Ανώτατος βαθμός υγρασίας, κατώτατη περιεκτικότητα σε τέφρες και απαγόρευση ορισμένων συστατικών
C-103/96	13 Μαρτίου 1997	Directeur général des douanes et droits indirects κατά Eridania Beghin-Say SA	Τελωνειακό δίκαιο – Καθεστώς ενεργητικής τελειοποίησης – Σύστημα συμψηφισμού στο ισοδύναμο – Ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο και ζάχαρη από τεύτλα
C-352/95	20 Μαρτίου 1997	Phytheron International SA κατά Jean Bourdon SA	Άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης ΕΚ – Οδηγία περί σημάτων – Φυτοπροστατευτικό προϊόν – Παράλληλη εισαγωγή – Ανάλυση του δικαιώματος επί του σήματος
C-105/95	15 Απριλίου 1997	Paul Daut GmbH & Co. KG κατά Oberkreisdirektor des Kreises Gütersloh	Μηχανικά διαχωρισμένο κρέας – Θερμική επεξεργασία – Υγειονομικοί όροι παραγωγής και εμπορίας – Ενδοκοινοτικό εμπόριο
C-274/95 έως C-276/95	17 Απριλίου 1997	Ludwig Wünsche & Co. κατά Hauptzollamt Hamburg-Jonas	Κοινό Δασμολόγιο – Συνδυασμένη Ονοματολογία – Άμυλο γεωμύλων

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-321/94 έως C-324/94	7 Μαΐου 1997	Jacques Pistre κ.λπ.	Κανονισμός (ΕΟΚ) 2081/92, για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων – Άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης ΕΚ – Εθνική νομοθεσία αφορώσα τη χρήση της ενδείξεως «montagne» για γεωργικά προϊόντα και είδη διατροφής
C-405/95	15 Μαΐου 1997	Bioforce GmbH κατά Oberfinanzdirektion München	Κοινό Δασμολόγιο – Κλάση 3004 – Echinacea – Φάρμακο
C-329/95	29 Μαΐου 1997	VAG Sverige AB	Ταξινόμηση των οχημάτων – Εθνικό πιστοποιητικό περί των εκπομπών καυσαερίων από τα αυτοκίνητα – Συμβατό προς την οδηγία 70/156/ΕΟΚ
C-105/96	17 Ιουνίου 1997	Codiesel – Sociedade de Apoio Técnico à Indústria Ld. ^a κατά Conselho Técnico Aduaneiro, παρισταμένου του Ministério Público	Κοινό Δασμολόγιο – Δασμολογικές κλάσεις – Ηλεκτρική συσκευή «σύστημα αδιάκοπτης τροφοδοσίας με ηλεκτρικό ρεύμα» – Κατάταξη στην ονοματολογία του Κοινού Δασμολογίου
C-164/95	17 Ιουνίου 1997	Fábrica de Queijo Eru Portuguesa Ld. ^a κατά Alfândega de Lisboa (Tribunal Técnico Aduaneiro de 2 ^a Instância)	Κοινό Δασμολόγιο – Δασμολογική κατάταξη – Τυρί τριμμένο
C-114/96	25 Ιουνίου 1997	René Kieffer και Romain Thill	Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων – Ποσοτικοί περιορισμοί – Μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος – Κανονισμός (ΕΟΚ) 3330/91 – Στατιστικές των συναλλαγών αγαθών – Λεπτομερής δήλωση όλων των ενδοκοινοτικών συναλλαγών – Συμβατό με τα άρθρα 30 και 34 της Συνθήκης ΕΚ

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-368/95	26 Ιουνίου 1997	Vereinigte Familiapress Zeitungsverlags- und vertriebs GmbH κατά Heinrich Bauer Verlag	Μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος - Πώληση περιοδικών - Παιχνίδια με βραβεία - Εθνική απαγόρευση
C-316/95	9 Ιουλίου 1997	Generics BV κατά Smith Kline & French Laboratories Ltd	Άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης ΕΚ - Διπλώμα ευρεσιτεχνίας - Καταχώρηση φαρμάκων - Παραποίηση
C-130/95	17 Ιουλίου 1997	Bernd Giloy κατά Hauptzollamt Frankfurt am Main-Ost	Άρθρο 177 - Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου - Εθνική νομοθεσία υιοθετούσα κοινοτικές διατάξεις - Κοινοτικός τελωνειακός κώδικας - Προσφυγή - Αναστολή εκτελέσεως τελωνειακής αποφάσεως - Σύσταση εγγυήσεως
C-142/96	17 Ιουλίου 1997	Hauptzollamt München κατά Wacker Werke GmbH & Co. KG	Παθητική τελειοποίηση - Ολική ή μερική απαλλαγή από εισαγωγικούς δασμούς - Καθορισμός της αξίας των παραγώντων προϊόντων και των εμπορευμάτων προσωρινής εξαγωγής - Εύλογος τρόπος καθορισμού της αξίας
C-90/94	17 Ιουλίου 1997	Haahr Petroleum Ltd κατά Åbenrå Havn κ.λπ.	Θαλάσσιες μεταφορές - Τέλος επί των εμπορευμάτων - Πρόσθετο τέλος επί των εισαγωγών
C-114/95 και C-115/95	17 Ιουλίου 1997	Texaco A/S κατά Middelfart Havn κ.λπ. Olieselskabet Danmark amba κατά Trafikministeriet κ.λπ.	Θαλάσσιες μεταφορές - Τέλος επί των εμπορευμάτων - Πρόσθετο τέλος επί των εισαγωγών
C-242/95	17 Ιουλίου 1997	GT-Link A/S κατά De Danske Statsbaner (DSB)	Θαλάσσιες μεταφορές - Λιμενικά τέλη επί των πλοίων και τέλη επί των εμπορευμάτων - Πρόσθετο τέλος επί των εισαγωγών - Καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-347/95	17 Σεπτεμβρίου 1997	Fazenda Pública κατά União das Cooperativas Abastecedoras de Leite de Lisboa, URCL (UCAL)	Εθνικό τέλος εμπορίας γαλακτοκομικών προϊόντων - Επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος - Εσωτερικός φόρος - Φόρος κύκλου εργασιών
C-28/96	17 Σεπτεμβρίου 1997	Fazenda Pública κατά Fricarnes SA	Εθνικά τέλη εμπορίας επί του κρέατος - Επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος - Εσωτερικός φόρος - Φόρος κύκλου εργασιών
C-237/96	25 Σεπτεμβρίου 1997	Eddy Amelynck κ.λπ. κατά Transport Amelynck SPRL	Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων - Κοινοτική διαμετακόμιση - Μέσα αποδείξεως του κοινοτικού χαρακτήρα των εμπορευμάτων
C-67/95	9 Οκτωβρίου 1997	Rank Xerox Manufacturing (Nederland) BV κατά Inspecteur der Invoerrechten en Accijnzen	Κοινό Δασμολόγιο - Δασμολογικές κλάσεις - Συσκευές αντιγραφής και τηλεαντιγραφής - Κατάταξη στη Συνδυασμένη Ονοματολογία
C-157/94	23 Οκτωβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου των Κάτω Χωρών	Παράβαση κράτους μέλους - Αποκλειστικά δικαιώματα εισαγωγής ηλεκτρικού ρεύματος προοριζομένου για δημόσια διανομή
C-158/94	23 Οκτωβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιταλικής Δημοκρατίας	Παράβαση κράτους μέλους - Αποκλειστικά δικαιώματα εισαγωγής και εξαγωγής ηλεκτρικού ρεύματος
C-159/94	23 Οκτωβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Γαλλικής Δημοκρατίας	Παράβαση κράτους μέλους - Αποκλειστικά δικαιώματα εισαγωγής και εξαγωγής φυσικού αερίου και ηλεκτρικού ρεύματος
C-160/94	23 Οκτωβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου της Ισπανίας	Παράβαση κράτους μέλους - Αποκλειστικά δικαιώματα εισαγωγής και εξαγωγής ηλεκτρικού ρεύματος
C-189/95	23 Οκτωβρίου 1997	Harry Franzén	Άρθρα 30 και 37 της Συνθήκης ΕΚ - Μονοπώλιο λιανικής πώλησεως οινόπνευματων ποτών

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-337/95	4 Νοεμβρίου 1997	Parfums Christian Dior SA και Parfums Christian Dior BV κατά Evora BV	Δικαιώματα επί του σήματος και δικαιώματα του δημιουργού – Αγωγή του δικαιούχου με αίτημα να απαγορευθεί σε μεταπωλητή η διαφήμιση του προϊόντος με σκοπό τη μεταγενέστερη εμπορία του – Άρωμα
C-261/96	6 Νοεμβρίου 1997	Conserchimica Srl κατά Amministrazione delle Finanze dello Stato	Τελωνειακό δίκαιο – Εκ των υστέρων εισπραξη εισαγωγικών δασμών – Χρόνος παραγραφής
C-201/96	6 Νοεμβρίου 1997	Laboratoires de thérapeutique moderne (LTM) κατά Fonds d'intervention et de régularisation du marché du sucre (FIRS)	Επιστροφή χορηγούμενη για τη ζάχαρη που χρησιμοποιείται στην παρασκευή ορισμένων χημικών προϊόντων – Πολυβιταμινούχα προϊόντα και προϊόντα που περιέχουν αμινοξέα – Δασμολογική κατάταξη
C-349/95	11 Νοεμβρίου 1997	Frits Loendersloot, ενεργών υπό την εμπορική επωνυμία F. Loendersloot Internationale Expeditie, κατά George Ballantine & Son Ltd κ.λπ.	Άρθρο 36 της Συνθήκης ΕΚ – Δικαίωμα επί του σήματος – Επικόλληση ετικετών σε φιάλες ούσις
C-338/95	20 Νοεμβρίου 1997	Wiener SI GmbH κατά Hauptzollamt Emmerich	Κοινό Δασμολόγιο – Δασμολογική κατάταξη – Νυχτικό
C-265/95	9 Δεκεμβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Γαλλικής Δημοκρατίας	Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων – Γεωργικά προϊόντα – Εμπόδια οφειλόμενα σε ενέργειες ιδιωτών – Υποχρεώσεις των κρατών μελών
C-143/96	9 Δεκεμβρίου 1997	Leonhard Knubben Spedition GmbH κατά Hauptzollamt Mannheim	Κοινό Δασμολόγιο – Έννοια του όρου «θρυμματισμένα πιπέρια» της διακρίσεως 0904 20 90 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-325/96	16 Δεκεμβρίου 1997	Fábrica de Queijo Eru Portuguesa Ld. ^a κατά Subdirector-Geral das Alfândegas, παρισταμένου του Ministério Público	Καθεστώς τελειοποίησης προς επανεξαγωγή – Ειδικό καθεστώς γαλακτοκομικών προϊόντων – Παράταση προθεσμίας εξαγωγής
C-382/95	18 Δεκεμβρίου 1997	Techex Computer + Grafik Vertriebs GmbH κατά Hauptzollamt München	Κοινό Δασμολόγιο – Δασμολογικές κλάσεις – Δασμολογική κατάταξη ενός ηλεκτρονικού εξαρτήματος καλουμένου Vista Board, το οποίο προορίζεται να χρησιμοποιηθεί για την επεξεργασία εικόνων και μπορεί να χρησιμεύσει ως graphic card σε ηλεκτρονικό υπολογιστή – Κατάταξη στη Συνδυασμένη Ονοματολογία

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

C-134/95	16 Ιανουαρίου 1997	Unità Socio-Sanitaria Locale n° 47 di Biella (USSL) κατά Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (INAIL)	Εργαζόμενοι – Υπηρεσία τοποθέσεως των εργαζομένων – Εκ του νόμου μονοπώλιο
C-340/94	30 Ιανουαρίου 1997	E.J.M. de Jaeck κατά Staatssecretaris van Financiën	Κοινωνική ασφάλιση των διακινούμενων εργαζομένων – Προσδιορισμός της εφαρμοστέας νομοθεσίας – Έννοιες της μισθωτής και της μη μισθωτής δραστηριότητας
C-4/95 και C-5/95	30 Ιανουαρίου 1997	Fritz Stöber (C-4/95) και José Manuel Piosa Pereira (C-5/95) κατά Bundesanstalt für Arbeit	Κοινωνική ασφάλιση – Κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου – Προσωπικό πεδίο εφαρμογής
C-221/95	30 Ιανουαρίου 1997	Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti) κατά Claude Hervein και Hervillier SA	Κοινωνική ασφάλιση των διακινούμενων εργαζομένων – Προσδιορισμός της εφαρμοστέας νομοθεσίας – Έννοιες της μισθωτής και της μη μισθωτής δραστηριότητας

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-88/95, C-102/95 και C-103/95	20 Φεβρουαρίου 1997	Bernardina Martínez Losada κ.λπ. κατά Instituto Nacional de Empleo (Inem) κ.λπ.	Άρθρα 48 και 51 της Συνθήκης ΕΚ – Άρθρα 4, 48 και 67 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 – Επίδομα ανεργίας για τους άνω των 52 ετών
C-344/95	20 Φεβρουαρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου του Βελγίου	Παράβαση κράτους μέλους – Άρθρο 48 της Συνθήκης ΕΚ – Οδηγία 68/360/ΕΟΚ
C-59/95	27 Φεβρουαρίου 1997	Francisco Bastos Moriana κ.λπ. κατά Bundesanstalt für Arbeit	Κοινωνική ασφάλιση των διακινουμένων εργαζομένων – Παροχές για συντηρούμενα τέκνα δικαιούχων συντάξεως και για ορφανά
C-131/95	13 Μαρτίου 1997	P.J. Huijbrechts κατά Commissie voor de behandeling van administratieve geschillen ingevolge artikel 41 der Algemene Bijstandswet in de provincie Noord-Brabant	Κοινωνική ασφάλιση – Μεθοριακός εργαζόμενος τελών σε κατάσταση πλήρους ανεργίας – Παροχές ανεργίας στο αζομόδιο κράτος μέλος – Κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71
C-96/95	20 Μαρτίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας	Παράβαση κράτους μέλους – Δικαίωμα διαμονής – Οδηγίες του Συμβουλίου 90/364/ΕΟΚ και 90/365/ΕΟΚ
C-233/94	13 Μαΐου 1997	Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως	Οδηγία περί των συστημάτων εγγυήσεως των καταθέσεων – Νομική βάση – Υποχρέωση αιτιολογήσεως – Αρχή της επικουρικότητας – Αναλογικότητα – Προστασία του καταναλωτή – Έλεγχος εκ μέρους του κράτους μέλους καταγωγής
C-250/95	15 Μαΐου 1997	Futura Participations SA κ.λπ. κατά Administration des contributions	Άρθρο 52 της Συνθήκης ΕΟΚ – Ελεύθερη εγκατάσταση εταιριών – Φορολόγηση του εισοδήματος υποκαταστήματος – Επιμερισμός του εισοδήματος

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-14/96	29 Μαΐου 1997	Paul Denuit	Οδηγία 89/552/ΕΟΚ – Τηλεπικοινωνίες – Τηλεοπτική μετάδοση – Δικαιοδοσία επί των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών
C-64/96 και C-65/96	5 Ιουνίου 1997	Land Nordrhein-Westfalen κατά Kari Uecker Vera Jacquet κατά Land Nordrhein-Westfalen	Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων – Δικαίωμα προσβάσεως σε μισθωτή δραστηριότητα του συζύγου κοινοτικού υπηκόου που έχει την ιθαγένεια τρίτης χώρας – Καθαρά εσωτερική κατάσταση κράτους μέλους
C-398/95	5 Ιουνίου 1997	Σύνδεσμος των εν Ελλάδι Τουριστικών και Ταξιδιωτικών Γραφείων κατά Υπουργού Εργασίας	Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών
C-56/96	5 Ιουνίου 1997	VT4 Ltd κατά Vlaamse Gemeenschap	Ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών – Τηλεοπτικές δραστηριότητες – Εγκατάσταση – Καταστροφή της εθνικής νομοθεσίας
C-151/96	12 Ιουνίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιρλανδίας	Παράβαση κράτους μέλους – Νηολόγηση μη αλιευτικών πλοίων – Προϋπόθεση της ιθαγενείας του πλοιοκτήτη
C-266/95	12 Ιουνίου 1997	Pascual Merino García κατά Bundesanstalt für Arbeit	Κοινωνική ασφάλιση των διακινουμένων εργαζομένων – Κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 – Προσωπικό πεδίο εφαρμογής – Έννοια μισθωτού – Οικογενειακές παροχές
C-65/95 και C-111/95	17 Ιουνίου 1997	The Queen κατά Secretary of State for the Home Department, ex parte: Mann Singh Shingara The Queen κατά Secretary of State for the Home Department, ex parte: Abbas Radiom	Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων – Παρακλίσεις – Δικαίωμα εισόδου – Προσφυγές – Άρθρα 8 και 9 της οδηγίας 64/221/ΕΟΚ

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-70/95	17 Ιουνίου 1997	Sodemare SA κ.λπ. κατά Regione Lombardia	Ελεύθερη εγκατάσταση – Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών – Κατοικίες για ηλικιωμένους – Έλλειψη κερδοσκοπικού σκοπού
C-131/96	25 Ιουνίου 1997	Carlos Mora Romero κατά Landesversicherungsanstalt Rheinland	Εργαζόμενοι – Ίση μεταχείριση – Παροχές ορφανού – Στρατιωτική θητεία
C-34/95, C-35/95 και C-36/95	9 Ιουλίου 1997	Konsumentombudsmanne n (KO) κατά De Agostini (Svenska) Förlag AB και TV-Shop i Sverige AB	Οδηγία για την «τηλεόραση χωρίς σύνορα» – Τηλεοπτική διαφήμιση που εκπέμπεται από το έδαφος κράτους μέλους – Απαγόρευση παραπλανητικής διαφήμισης – Απαγόρευση των διαφημίσεων που απευθύνονται σε παιδιά
C-222/95	9 Ιουλίου 1997	Société civile immobilière Parodi κατά Banque H. Albert de Bary et Cie	Ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων – Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών – Πιστωτικά ιδρύματα – Χορήγηση ενυποθήκου δανείου – Προϋπόθεση εγκρίσεως στο κράτος μέλος εντός του οποίου παρέχεται η υπηρεσία
C-322/95	17 Σεπτεμβρίου 1997	Emanuele Iurlaro κατά Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)	Κανονισμοί (ΕΟΚ) 1408/71 και 574/72 – Παροχές αναπηρίας – Κτήση του δικαιώματος – Περίοδος αναφοράς – Συνυπολογισμός περιόδων που έχουν συμπληρωθεί στην αλλοδαπή
C-307/96	25 Σεπτεμβρίου 1997	Salvatore Baldone κατά Institut national d'assurance maladie-invalidité (INAMI)	Άρθρο 95α του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 – Κανονισμός (ΕΟΚ) 1248/92 – Μεταβατικά μέτρα – Αυτεπάγγελτη επανεκκαθάριση μιας παροχής – Δικαιώματα των ενδιαφερομένων
C-144/96	2 Οκτωβρίου 1997	Office national des pensions (ONP) κατά Maria Cirotti	Κοινωνική ασφάλιση – Άρθρα 46 και 51 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-291/96	9 Οκτωβρίου 1997	Martino Grado και Shahid Bashir	Προδικαστική παραπομπή – Ποινική δίκη – Χρήση της προσαγορεύσεως ευγενείας – Δυσμενής διάκριση – Λυσίτελεια του ερωτήματος – Αναρμοδιότητα
C-31/96 έως C-33/96	9 Οκτωβρίου 1997	Antonio Naranjo Arjona κ.λπ. κατά Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) κ.λπ.	Κοινωνική ασφάλιση – Αναπηρία – Συντάξεις γήρατος – Άρθρο 47, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 – Υπολογισμός των παροχών
C-69/96 έως C-79/96	16 Οκτωβρίου 1997	Maria Antonella Garofalo κ.λπ. κατά Ministero della Sanità κ.λπ.	Άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΚ – Αρμοδιότητα – Δικαστήριο κράτους μέλους – Έκτακτη προσφυγή ενώπιον του Προέδρου της Ιταλικής Δημοκρατίας – Υποχρεωτική γνωμοδότηση του Consiglio di Stato – Οδηγίες 86/457/ΕΟΚ και 93/16/ΕΟΚ – Ειδική εκπαίδευση στη γενική ιατρική – Δικαιώματα κτηθέντα πριν από την 1η Ιανουαρίου 1995
C-20/96	4 Νοεμβρίου 1997	Kelvin Albert Snares κατά Adjudication Officer	Κοινωνική ασφάλιση – Ειδικές παροχές μη στηριζόμενες στην καταβολή εισφορών – Άρθρο 4, παράγραφος 2α, και άρθρο 10α του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 – Επίδομα επιβίωσης αναπήρων – Επίδομα μη εξαγώγιμο
C-248/96	13 Νοεμβρίου 1997	R.O.J. Grahame και L.M. Hollanders κατά Bestuur van de Nieuwe Algemene Bedrijfsvereniging	Κοινωνική ασφάλιση – Ανικανότητα προς εργασία – Περίοδοι μισθωτής εργασίας και εξομοιούμενες περίοδοι – Στρατιωτική θητεία – Παράρτημα VI, τμήμα Θ, σημείο 4, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71
C-90/96	20 Νοεμβρίου 1997	David Petrie κ.λπ. κατά Università degli studi di Verona και Camilla Bettoni	Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων – Λέκτορες ξένης γλώσσας – Πρόσβαση στις θέσεις διδακτικού προσωπικού και στις θέσεις αναπληρωτών στα πανεπιστήμια

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-57/96	27 Νοεμβρίου 1997	H. Meints κατά Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij	Κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 – Παροχή ανεργίας – Κανονισμός (ΕΟΚ) 1612/68 – Κοινωνικό πλεονέκτημα – Διάκριση λόγω ιθαγενείας – Προϋπόθεση κατοικίας
C-62/96	27 Νοεμβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ελληνικής Δημοκρατίας	Παράβαση κράτους μέλους – Εγγραφή πλοίων στα νηολόγια – Προϋπόθεση της ιθαγενείας του πλοιοκτήτη
C-336/94	2 Δεκεμβρίου 1997	Ευθαλία Δαφέκη κατά Landesversicherungsanstalt Württemberg	Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων – Ίση μεταχείριση – Κοινωνική ασφάλιση – Εθνική ρύθμιση προσδίδουσα διαφορετική αποδεικτική ισχύ στα πιστοποιητικά προσωπικής καταστάσεως, αναλόγως του αν προέρχονται από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή
C-55/96	11 Δεκεμβρίου 1997	Job Centre coop. arl	Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών – Δραστηριότητα μεσολαβήσεως προς εύρεση εργασίας ή εργατικού δυναμικού – Αποκλεισμός των ιδιωτικών επιχειρήσεων – Άσκηση δημοσίας εξουσίας
C-360/95	18 Δεκεμβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου της Ισπανίας	Παράβαση κράτους μέλους – Μη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας 91/371/ΕΟΚ – Εφαρμογή της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με την πρωτασφάλιση, εκτός από την ασφάλιση ζωής
C-361/95	18 Δεκεμβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου της Ισπανίας	Παράβαση κράτους μέλους – Μη μεταφορά της οδηγίας 92/49/ΕΟΚ στο εθνικό δίκαιο – Πρωτασφάλιση, εκτός από την ασφάλιση ζωής

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ			
C-124/95	14 Ιανουαρίου 1997	The Queen ex parte: Centro-Com Srl κατά HM Treasury και Bank of England	Εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας – Κοινή εμπορική πολιτική – Δέσμευση κεφαλαίων – Κυρώσεις κατά των Δημοκρατιών της Σερβίας και του Μαυροβουνίου
C-93/96	29 Μαΐου 1997	Indústria e Comércio Têxtil SA (ICT) κατά Fazenda Pública	Δασμός αντιντάμπινγκ – Κανονισμός (ΕΟΚ) 738/92 του Συμβουλίου – Τιμή «ελεύθερο στα σύνορα» – Προσαύξηση σε περίπτωση χορηγήσεως προθεσμίας πληρωμής
C-26/96	29 Μαΐου 1997	Rotexchemie International Handels GmbH & Co. κατά Hauptzollamt Hamburg-Waltershof	Ντάμπινγκ – Υπερμαγνητικό κάλιο – Χώρα αναφοράς
C-362/95 P	16 Σεπτεμβρίου 1997	Blackspur DIY Ltd κ.λπ. κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Αίτηση αναιρέσεως – Εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας – Αιτιώδης σύνδεσμος – Δασμοί αντιντάμπινγκ – Κανονισμοί 3052/88 της Επιτροπής και 725/89 του Συμβουλίου
ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ			
C-171/95	23 Ιανουαρίου 1997	Recep Tetik κατά Land Berlin	Συμφωνία συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας – Απόφαση του Συμβουλίου Συνδέσεως – Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων – Παράταση της ισχύος της αδείας παραμονής – Εκουσία καταγγελλία της συμβάσεως εργασίας

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-177/95	27 Φεβρουαρίου 1997	Ebony Maritime SA και Loten Navigation Co. Ltd κατά Prefetto della provincia di Brindisi κ.λπ.	Κυρώσεις κατά της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας - Συμπεριφορά εντός διεθνών υδάτων - Δήμευση πλοίου και του φορτίου του
C-351/95	17 Απριλίου 1997	Selma Kadiman κατά Freistaat Bayern	Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας - Απόφαση του Συμβουλίου Συνδέσεως - Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων - Μέλος της οικογένειας εργαζομένου - Παράταση αδειας διαμονής - Προϋποθέσεις - Οικογενειακή συμβίωση - Νόμιμη διαμονή επί τριετία - Υπολογισμός σε περίπτωση διακοπής
C-310/95	22 Απριλίου 1997	Road Air BV κατά Inspecteur der Invoerrechten en	Σύνδεση των υπερπόντιων χωρών και εδαφών - Εισαγωγή στην Κοινότητα προϊόντων καταγωγής τρίτης χώρας που βρίσκονταν όμως σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός μιας ΥΧΕ - Άρθρο 227, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ - Τέταρτο μέρος της Συνθήκης ΕΚ (άρθρα 131 έως 136α) - Αποφάσεις του Συμβουλίου 86/283/ΕΟΚ, 91/110/ΕΟΚ και 91/482/ΕΟΚ
C-395/95 P	22 Απριλίου 1997	Geotronics SA κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Πρόγραμμα PHARE - Περιορισμένη πρόσκληση για την υποβολή προσφορών - Προσφυγή ακυρώσεως - Συμφωνία ΕΟΧ - Καταγωγή των προϊόντων - Δυσμενής διάκριση - Αγωγή αποζημιώσεως
C-386/95	29 Μαΐου 1997	Süleyman Eker κατά Land Baden-Württemberg	Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας - Απόφαση του Συμβουλίου Συνδέσεως - Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων - Ανανέωση αδειας διαμονής ύστερα από ένα έτος νόμιμης απασχόλησής - Διαδοχική απασχόληση σε δύο εργοδότες

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-285/95	5 Ιουνίου 1997	Suat Kol κατά Land Berlin	Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας - Απόφαση του Συμβουλίου Συνδέσεως - Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων - Νόμιμη εργασία - Περίοδοι εργασίας που συμπληρώθηκαν βάσει δολίως αποκτηθείσας άδειας διαμονής
C-97/95	17 Ιουλίου 1997	Pascoal & Filhos Ld. ^a κατά Fazenda Pública	Τελωνειακοί δασμοί - Μέθοδοι διοικητικής συνεργασίας - Διαδικασίες ελέγχου πιστοποιητικών EUR.1 - Εκ των υστέρων είσπραξη δασμών - Ποιος ευθύνεται για την τελωνειακή οφειλή
C-36/96	30 Σεπτεμβρίου 1997	Faik Günaydin κ.λπ. κατά Freistaat Bayern	Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας - Απόφαση του Συμβουλίου Συνδέσεως - Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων - Έννοιες του ανήκοντος στη νόμιμη αγορά εργασίας κράτους μέλους και της νόμιμης απασχόλησής - Προσωρινές και υπό επιφύλαξη άδειες εργασίας και παραμονής - Αίτηση παρατάσεως της ισχύος αδειας παραμονής - Κατάχρηση δικαιώματος
C-98/96	30 Σεπτεμβρίου 1997	Kasim Ertanir κατά Land Hessen	Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας - Απόφαση του Συμβουλίου Συνδέσεως - Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων - Έννοιες του ανήκοντος στη νόμιμη αγορά εργασίας κράτους μέλους και της νόμιμης απασχόλησής - Άδεια παραμονής περιοριζόμενη στην προσωρινή άσκηση του επαγγέλματος του ειδικευμένου μαγειρίου σε κατονομαζόμενο εργοδότη - Περίοδοι μη καλυπτόμενες από άδεια εργασίας ή/και παραμονής - Υπολογισμός των περιόδων απασχόλησής

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
---------	------------	----------	-------------

ΘΕΣΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

C-246/95	23 Ιανουαρίου 1997	Myrienne Coen κατά Βελγικού Δημοσίου	Έκτακτος υπάλληλος - Διαδικασία προσλήψεως - Πρόσκληση προς υποβολή υποψηφιοτήτων απευθυνόμενη στα κράτη μέλη - Προσφυγή ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων
C-114/94	20 Φεβρουαρίου 1997	Intelligente systemen, Database toepassingen, Elektronische diensten BV (IDE) κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Ρήτρα διατησίας - Σύμβαση σχετική με την κατάρτιση συστήματος λογισμικού - Αγωγή περί αποπληρωμής του οφειλομένου ποσού και καταβολής αποζημιώσεως - Ανταγωγή με αίτημα την επιστροφή των προκαταβληθέντων ποσών
C-107/95 P	20 Φεβρουαρίου 1997	Bundesverband der Bilanzbuchhalter eV κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Αίτηση αναιρέσεως - Προσφυγή ακυρώσεως - Παραδεκτό - Άρνηση της Επιτροπής να κινήσει διαδικασία αναγνωρίσεως παραβάσεως κράτους μέλους - Άρνηση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 90, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ
C-57/95	20 Μαρτίου 1997	Γαλλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Ανακοίνωση της Επιτροπής - Εσωτερική αγορά - Συνταξιοδοτικό ταμείο
C-299/95	29 Μαΐου 1997	Friedrich Kremzow κατά Δημοκρατίας της Αυστρίας	Άρθρο 164 της Συνθήκης ΕΚ - Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου - Στέρηση ελευθερίας - Δικαίωμα του δικάζεσθαι αιφύγων - Συνέπειες αποφάσεως του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
C-345/95	1 Οκτωβρίου 1997	Γαλλική Δημοκρατία κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	Έδρα των κοινοτικών οργάνων - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο - Περίοδοι συνόδου

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
---------	------------	----------	-------------

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

C-188/96 P	20 Νοεμβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά V	Υπάλληλοι - Οριστική παύση - Αιτιολογία
------------	-------------------	---	---

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

C-143/95 P	9 Ιανουαρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Sociedade de Curtumes a Sul do Tejo Ld. ^a (Socurte) κ.λπ.	Αίτηση αναιρέσεως - Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - Προθεσμία ασκήσεως προσφυγής - Παράβαση ουσιάδους τύπου
C-139/95	30 Ιανουαρίου 1997	Livia Balestra κατά Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)	Οδηγίες 76/207/ΕΟΚ και 79/7/ΕΟΚ - Ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών - Υπολογισμός πιστώσεως συμπληρωματικών συνταξιοδοτικών εισφορών
C-13/95	11 Μαρτίου 1997	Ayse Süzen κατά Zehnacker Gebäudereinigung GmbH Krankenhausservice	Διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβίβασης επιχειρήσεως
C-197/96	13 Μαρτίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Γαλλικής Δημοκρατίας	Παράβαση κράτους μέλους - Ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών - Απαγόρευση νυχτερινής εργασίας
C-336/95	17 Απριλίου 1997	Pedro Burdalo Trevejo κ.λπ. κατά Fondo de Garantía Salarial	Οδηγία 77/187/ΕΟΚ - Μεταβιβάσεις επιχειρήσεων - Συνυπολογισμός της αρχαιότητας από τον οργανισμό ασφάλισης για τον υπολογισμό των αποζημιώσεων λόγω απολύσεως

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
C-147/95	17 Απριλίου 1997	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ) κατά Ευθυμίου Εβρενόπουλου	Κοινωνική πολιτική - Άνδρες και γυναίκες εργαζόμενοι - Ίση μεταχείριση - Δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 119 της Συνθήκης ΕΚ ή της οδηγίας 79/7/ΕΟΚ - Ασφαλιστικό καθεστώς δημόσιας επιχείρησης ηλεκτρισμού - Σύνταξη επιζώντος - Πρωτόκολλο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση - Έννοια της δικαστικής προσφυγής
C-66/95	22 Απριλίου 1997	The Queen κατά Secretary of State for Social Security, ex parte: Eunice Sutton	Οδηγία 79/7/ΕΟΚ - Ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης - Ευθύνη κράτους μέλους για παράβαση του κοινοτικού δικαίου - Δικαίωμα λήψεως τόκων για εκ των υστέρων χορηγηθείσες παροχές κοινωνικής ασφάλισης
C-180/95	22 Απριλίου 1997	Nils Draehmpaehl κατά Urania Immobilienservice OHG	Κοινωνική πολιτική - Ίση μεταχείριση μεταξύ ανδρών και γυναικών εργαζομένων - Οδηγία 76/207/ΕΟΚ - Δικαίωμα αποζημιώσεως σε περίπτωση δυσμενούς διακρίσεως κατά την πρόσβαση σε απασχόληση - Επιλογή των κυρώσεων από τα κράτη μέλη - Καθορισμός ανωτάτου ορίου αποζημιώσεως - Καθορισμός ανωτάτου ορίου σωρευτικώς καταβαλλομένων αποζημιώσεων
C-400/95	29 Μαΐου 1997	Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark, ενεργούσα για λογαριασμό της Helle Elisabeth Larsson, κατά Dansk Handel & Service, ενεργούσας για λογαριασμό της Føtex Supermarked A/S	Ίση μεταχείριση μεταξύ ανδρών και γυναικών - Οδηγία 76/207/ΕΟΚ - Προϋποθέσεις απολύσεως - Απουσία λόγω ασθένειας οφειλομένης στην εγκυμοσύνη ή τον τοκετό - Απουσία κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και μετά τον τοκετό

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
C-94/95 και C-95/95	10 Ιουλίου 1997	Danila Bonifaci κ.λπ. κατά Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)	Κοινωνική πολιτική - Προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη - Οδηγία 80/987/ΕΟΚ - Περιορισμός της υποχρεώσεως των οργανισμών εγγυήσεως προς πληρωμή - Ευθύνη του κράτους μέλους λόγω εκπρόθεσμης μεταφοράς οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο - Προσήκουσα αποζημίωση
C-373/95	10 Ιουλίου 1997	Federica Maso κ.λπ. κατά Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) και Repubblica italiana	Κοινωνική πολιτική - Προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη - Οδηγία 80/987/ΕΟΚ - Περιορισμός της υποχρεώσεως των οργανισμών εγγυήσεως προς πληρωμή - Ευθύνη του κράτους μέλους λόγω εκπρόθεσμης μεταφοράς οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο - Προσήκουσα αποζημίωση
C-117/96	17 Σεπτεμβρίου 1997	Danmarks Aktive Handelsrejsende, ενεργούσα κατ' εντολήν της Carina Mosbæk, κατά Lønmodtagernes Garantifond	Κοινωνική πολιτική - Προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη - Οδηγία 80/987/ΕΟΚ - Εργαζόμενος που διαμένει και ασκεί τη μισθωτή δραστηριότητά του σε άλλο κράτος μέλος από εκείνο της έδρας του εργοδότη - Οργανισμός εγγυήσεως
C-1/95	2 Οκτωβρίου 1997	Hellen Gerster κατά Freistaat Bayern	Ίση μεταχείριση μεταξύ ανδρών και γυναικών - Δημόσιος υπάλληλος - Απασχόληση με μειωμένο ωράριο - Υπολογισμός της αρχαιότητας
C-100/95	2 Οκτωβρίου 1997	Brigitte Kording κατά Senator für Finanzen	Ίση μεταχείριση μεταξύ ανδρών και γυναικών - Δημόσιος υπάλληλος - Απασχόληση με μειωμένο ωράριο - Δικαίωμα απαλλαγής από τις εξετάσεις προσβάσεως σε επάγγελμα - Έμμεση δυσμενής διάκριση

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-409/95	11 Νοεμβρίου 1997	Hellmut Marschall κατά Land Nordrhein-Westfalen	Ίση μεταχείριση μεταξύ ανδρών και γυναικών - Ίσα προσόντα μεταξύ υποψηφίων διαφορετικού φύλου - Προτεραιότητα στους υποψηφίους θηλυκού φύλου - Παρέκκλιση
C-207/96	4 Δεκεμβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιταλικής Δημοκρατίας	Παράβαση κράτους μέλους - Ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών - Απαγόρευση νυκτερινής εργασίας
C-253/96 έως C-258/96	4 Δεκεμβρίου 1997	Helmut Kampelmann κ.λπ. κατά Landschaftsverband Westfalen-Lippe κ.λπ.	Ενημέρωση του εργαζόμενου - Οδηγία 91/533/ΕΟΚ - Άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο γ'
C-246/96	11 Δεκεμβρίου 1997	Mary Teresa Magorrian και Irene Patricia Cunningham κατά Eastern Health and Social Services Board και Department of Health and Social Services	Ισότητα αμοιβής μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών - Άρθρο 119 της Συνθήκης ΕΚ - Πρωτόκολλο αριθ. 2 που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση - Επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης - Μη υπαγωγή των εργαζομένων με μειωμένο ωράριο σε καθεστώς που παρέχει δικαίωμα λήψης ορισμένων συμπληρωματικών παροχών όσον αφορά τη σύνταξη γήρατος - Ημερομηνία από την οποία πρέπει να υπολογιστούν οι παροχές αυτές - Εθνικές δικονομικές προθεσμίες

ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

C-169/95	14 Ιανουαρίου 1997	Βασίλειο της Ισπανίας κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Κρατικές ενισχύσεις - Ενισχύσεις για την κατασκευή χυτηρίου χάλυβα στην επαρχία Teruel (Ισπανία)
----------	--------------------	--	--

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-24/95	20 Μαρτίου 1997	Land Rheinland-Pfalz κατά Alcan Deutschland GmbH	Κρατική ενίσχυση - Απαίτηση επιστροφής - Εφαρμογή του εθνικού δικαίου - Όρια
C-292/95	15 Απριλίου 1997	Βασίλειο της Ισπανίας κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Προσφυγή ακυρώσεως - Πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων στον τομέα των αυτοκινήτων - Αναδρομική παράταση ισχύος - Άρθρο 93, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ
C-355/95 P	15 Μαΐου 1997	Textilwerke Deggendorf GmbH (TWD) κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Κρατικές ενισχύσεις - Αποφάσεις της Επιτροπής αναστέλλουσες την καταβολή ορισμένων ενισχύσεων μέχρι την επιστροφή προηγούμενων παρανόμων ενισχύσεων
C-278/95 P	15 Μαΐου 1997	Siemens SA κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Αίτηση ανατρέσεως - Κρατικές ενισχύσεις - Γενικές ενισχύσεις - Χαρακτηρισμός των ενισχύσεων
C-353/95 P	9 Δεκεμβρίου 1997	Tiercé Ladbroke SA κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Ανταγωνισμός - Κρατικές ενισχύσεις - Παρακράτηση επί των ποσών των στοιχημάτων υποδομιών - Μεταβίβαση πόρων σε επιχείρηση εγκατεστημένη εντός άλλου κράτους μέλους

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

C-178/95	30 Ιανουαρίου 1997	Wiljo NV κατά Belgische Staat	Διαθρομική εξυγίανση της εσωτερικής ναυσιπλοΐας - Ειδική εισφορά - Εξαίρεση των «εξειδικευμένων σκαφών» - Απόφαση της Επιτροπής απορρίπτουσα αίτηση εξαίρεσης - Απόφαση μη προσβληθείσα βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης - Αμφισβήτηση του κύρους της αποφάσεως ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου
----------	--------------------	-------------------------------	--

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-248/95 και C-249/95	17 Ιουλίου 1997	SAM Schifffahrt GmbH κ.λπ. κατά Bundesrepublik Deutschland	Εσωτερική ναυσιπλοΐα – Διαρθρωτική εξυγίανση – Εισφορά στο ταμείο διαλύσεως πλοίων – Κύρος της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

C-300/95	29 Μαΐου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας	Παράβαση κράτους μέλους – Άρθρο 7, στοιχείο ε', της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ – Μη ορθή μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο – Απαλλαγή από την ευθύνη για τα ελαττωματικά προϊόντα – Επίπεδο των επιστημονικών και τεχνικών γνώσεων
C-357/96	29 Μαΐου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου του Βελγίου	Παράβαση κράτους μέλους – Οδηγία 94/15/ΕΚ – Παράλειψη μεταφοράς της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο εντός της ταχθείσας προθεσμίας
C-107/96	5 Ιουνίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου της Ισπανίας	Παράβαση κράτους μέλους – Οδηγία 91/156/ΕΟΚ
C-223/96	5 Ιουνίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Γαλλικής Δημοκρατίας	Παράβαση κράτους μέλους – Οδηγία 91/156/ΕΟΚ
C-304/94, C-330/94, C-342/94 και C-224/95	25 Ιουνίου 1997	Euro Tombesi και Adino Tombesi κ.λπ.	Απόβλητα – Έννοια – Οδηγίες 91/156/ΕΟΚ και 91/689/ΕΟΚ του Συμβουλίου – Κανονισμός (ΕΟΚ) 259/93 του Συμβουλίου
C-329/96	26 Ιουνίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ελληνικής Δημοκρατίας	Παράβαση κράτους μέλους – Μη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
C-83/96	17 Σεπτεμβρίου 1997	Provincia autonoma di Trento και Ufficio del medico provinciale di Trento κατά Dega di Depretto Gino Snc	Προστασία των καταναλωτών – Επισήμανση των τροφίμων – Οδηγία 79/112/ΕΟΚ του Συμβουλίου

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
C-259/95	2 Οκτωβρίου 1997	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως	Ακύρωση της αποφάσεως 95/184/ΕΚ του Συμβουλίου – Προνομίες του Κοινοβουλίου
C-225/96	4 Δεκεμβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιταλικής Δημοκρατίας	Παράβαση κράτους μέλους – Παράλειψη μεταφοράς της οδηγίας 79/923/ΕΟΚ στο εσωτερικό δίκαιο – Απαιτούμενη ποιότητα των υδάτων για οστρακοειδή
C-83/97	11 Δεκεμβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας	Παράβαση κράτους μέλους – Παράλειψη μεταφοράς της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ στο εθνικό δίκαιο
C-129/96	18 Δεκεμβρίου 1997	Inter-Environnement Wallonie ASBL κατά Région wallonne	Οδηγία 91/156/ΕΟΚ – Προθεσμία μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο – Αποτελέσματα – Έννοια του όρου «απόβλητο»

ΠΡΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΥΛΙΕΣ

C-261/95	10 Ιουλίου 1997	Rosalba Palmisani κατά Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)	Κοινωνική πολιτική – Προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη – Οδηγία 80/987/ΕΟΚ – Ευθύνη του κράτους μέλους λόγω εκπρόθεσμης μεταφοράς οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο – Προσέγκουσα αποζημίωση – Ανατρεπτική προθεσμία
----------	-----------------	---	--

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
---------	------------	----------	-------------

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΩΝ

C-181/95	23 Ιανουαρίου 1997	Biogen Inc. κατά Smithkline Beecham Biologicals SA	Κανονισμός (ΕΟΚ) 1768/92 του Συμβουλίου – Συμπληρωματικό πιστοποιητικό προστασίας για τα φάρμακα – Άρνηση του κατόχου αδείας κυκλοφορίας στην αγορά να χορηγήσει αντίγραφο αυτής στον αιτούμενο τη χορήγηση του πιστοποιητικού
C-205/96	6 Φεβρουαρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου του Βελγίου	Οδηγία 92/42/ΕΟΚ σχετικά με τις προδιαγραφές αποδόσεως για τους νέους λέβητες ζεστού νερού που τροφοδοτούνται με υγρά ή αέρια καύσιμα – Παράλειψη μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο
C-135/96	20 Φεβρουαρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου του Βελγίου	Παράβαση κράτους μέλους – Οδηγία 91/659/ΕΟΚ – Παράλειψη μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο
C-13/96	20 Μαρτίου 1997	Bic Benelux SA κατά Βελγικού Δημοσίου	Υποχρέωση προηγούμενης ανακοινώσεως βάσει της οδηγίας 83/189/ΕΟΚ – Τεχνικοί κανόνες και τεχνικές προδιαγραφές – Σήμανση των προϊόντων που υπόκεινται σε φόρο οικολογίας
C-294/96	20 Μαρτίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου του Βελγίου	Παράβαση κράτους μέλους – Παράλειψη μεταφοράς της οδηγίας 93/42/ΕΟΚ στο εσωτερικό δίκαιο – Ιατροτεχνολογικά προϊόντα
C-282/96 και C-283/96	29 Μαΐου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Γαλλικής Δημοκρατίας	Παράβαση κράτους μέλους – Παράλειψη μεταφοράς των οδηγιών 91/157/ΕΟΚ και 93/86/ΕΟΚ στο εσωτερικό δίκαιο

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
C-313/96, C-356/96 και C-358/96	29 Μαΐου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου του Βελγίου	Παράβαση κράτους μέλους – Παράλειψη μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο των οδηγιών 91/410/ΕΟΚ, 93/21/ΕΟΚ και 93/90/ΕΟΚ
C-392/95	10 Ιουνίου 1997	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως	Υπήκοοι τρίτων χωρών – Θεώρηση – Νομοθετική διαδικασία – Διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
C-110/95	12 Ιουνίου 1997	Yamanouchi Pharmaceutical Co. Ltd κατά Comptroller-General of Patents, Designs and Trade Marks	Κανονισμός (ΕΟΚ) 1768/92 του Συμβουλίου – Συμπληρωματικό πιστοποιητικό προστασίας για τα φάρμακα – Περιεχόμενο του άρθρου 19
C-17/96	17 Ιουλίου 1997	Badische Erfrischungs-Getränke GmbH & Co. KG κατά Land Baden-Württemberg	Φυσικά μεταλλικά νερά – Έννοια – Νερό με ευνοϊκές για την υγεία ιδιότητες
C-279/94	16 Σεπτεμβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιταλικής Δημοκρατίας	Παράβαση κράτους μέλους – Υποχρέωση προηγούμενης κοινοποιήσεως βάσει της οδηγίας 83/189/ΕΟΚ
C-251/95	11 Νοεμβρίου 1997	SABEL BV κατά Puma AG, Rudolf Dassler Sport	Οδηγία 89/104/ΕΟΚ – Προσέγγιση των νομοθεσιών περί σημάτων – «Κίνδυνος συγχύσεως, συμπεριλαμβανών και τον κίνδυνο συσχέτισεως»
C-236/96	13 Νοεμβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας	Παράβαση κράτους μέλους – Παράλειψη μεταφοράς των οδηγιών 91/157/ΕΟΚ και 93/86/ΕΟΚ στο εσωτερικό δίκαιο
C-137/96	27 Νοεμβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας	Παράβαση κράτους μέλους – Παράλειψη μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ
C-190/97	11 Δεκεμβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου του Βελγίου	Παράβαση κράτους μέλους – Παράλειψη μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο των οδηγιών 93/72/ΕΟΚ και 93/101/ΕΚ

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
C-263/96	18 Δεκεμβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου του Βελγίου	Παράβαση κράτους μέλους - Οδηγία 89/106/ΕΟΚ - Προϊόντα δομικών κατασκευών

ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗ ΝΕΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

C-27/96	27 Νοεμβρίου 1997	Danisco Sugar AB κατά Almänna ombudet	Προσχώρηση του Βασιλείου της Σουηδίας - Γεωργία - Ζάχαρη - Εθνικό τέλος επί της αποθεματοποίησης της ζάχαρης
---------	-------------------	---------------------------------------	--

ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

C-383/95	9 Ιανουαρίου 1997	Petrus Wilhelmus Rutten κατά Cross Medical Ltd	Σύμβαση των Βρυξελλών - Άρθρο 5, σημείο 1 - Τόπος εκπληρώσεως ενοχής εκ συμβάσεως - Σύμβαση εργασίας - Τόπος όπου ο εργαζόμενος εκτελεί συνήθως την εργασία του - Εργασία που εκτελείται εντός περισσότερων της μιας χωρών
C-106/95	20 Φεβρουαρίου 1997	Mainschiffahrts-Genossenschaft Eg (MSG) κατά Les Gravières Rhénanes SARL	Σύμβαση των Βρυξελλών - Συμφωνία περί του τόπου εκπληρώσεως της παροχής - Συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας
C-220/95	27 Φεβρουαρίου 1997	Antonius van den Boogaard κατά Paula Laumen	Σύμβαση των Βρυξελλών - Ερμηνεία του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο - Έννοια των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων - Έννοια της υποχρέωσης διατροφής
C-295/95	20 Μαρτίου 1997	Jackie Farrell κατά James Long	Σύμβαση των Βρυξελλών - Άρθρο 5, σημείο 2 - Έννοια του «δικαιούχου διατροφής»

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
C-269/95	3 Ιουλίου 1997	Francesco Benincasa κατά Dentalkit Srl	Σύμβαση των Βρυξελλών - Έννοια του καταναλωτή - Συμφωνία περί διεθνούς δικαιοδοσίας
C-163/95	9 Οκτωβρίου 1997	Elsbeth Freifrau von Horn κατά Kevin Cinnamon	Σύμβαση των Βρυξελλών - Άρθρο 21 - Εκκρεμοδικία - Σύμβαση Προσχώσεως του Σαν Σεμπαστιάν - Άρθρο 29 - Μεταβατικές διατάξεις

ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΕΣ

C-166/95 P	20 Φεβρουαρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Frédéric Daffix	Υπάλληλοι - Παύση - Αιτιολογία
C-90/95 P	17 Απριλίου 1997	Henri de Compte κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	Υπάλληλοι - Απόφαση περί αναγνώσεως επαγγελματικής νόσου - Ανάκληση διοικητικής πράξεως - Δικαιολογημένη εμπιστοσύνη - Εύλογη προθεσμία - Αίτηση αναίρεσεως
C-153/96 P	29 Μαΐου 1997	Jan Robert de Rijk κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Αίτηση αναίρεσεως - Υπάλληλος - Σύστημα συμπληρωματικής υγειονομικής ασφάλισης για τους υπαλλήλους που είναι τοποθετημένοι σε τρίτη χώρα - Προϋποθέσεις επιστροφής των ιατρικών εξόδων
C-52/96	17 Ιουλίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου της Ισπανίας	Παράβαση κράτους μέλους - Άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΚ και 11, παράγραφος 2, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων - Παράλειψη λήψεως των αναγκαίων μέτρων για να καταστεί δυνατή η μεταφορά των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων των υπαλλήλων στο κοινοτικό σύστημα

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντακείμενο
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ			
C-80/95	6 Φεβρουαρίου 1997	Harnas & Helm CV κατά Staatssecretaris van Financiën	ΦΠΑ – Ερμηνεία των άρθρων 4, 13 και 17 της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ – Υποκείμενος στον φόρο – Απόκτηση και κατοχή ομολογιών
C-247/95	6 Φεβρουαρίου 1997	Finanzamt Augsburg-Stadt κατά Marktgemeinde Welden	Έκτη οδηγία ΦΠΑ – Μίσθωση ακινήτων – Δημόσια αρχή
C-260/95	20 Φεβρουαρίου 1997	Commissioners of Customs & Excise κατά DFDS A/S	Έκτη οδηγία περί ΦΠΑ – Ειδικό καθεστώς των πρακτορείων ταξιδιών – Τόπος φορολογίας της παροχής υπηρεσιών
C-167/95	6 Μαρτίου 1997	Maatschap M.J.M. Linthorst, K.G.P. Pouwels en J. Scheres c.s. κατά Inspecteur der Belastingdienst/Onderne mingen Roermond	Έκτη οδηγία περί ΦΠΑ – Άρθρο 9 – Παροχή υπηρεσιών κτηνιάτρου
C-389/95	29 Μαΐου 1997	Siegfried Klattner κατά Ελληνικού Δημοσίου	Φορολογικές ατέλειες για την προσωρινή και την οριστική εισαγωγή ορισμένων μεταφορικών μέσων – Οδηγία 83/182/ΕΟΚ
C-63/96	29 Μαΐου 1997	Finanzamt Bergisch Gladbach κατά Werner Skripalle	Φορολογικές διατάξεις – Έκτη οδηγία περί ΦΠΑ – Βάση επιβολής του φόρου – Προσωπικές σχέσεις μεταξύ του παρέχοντος τις υπηρεσίες και του λήπτη αυτών
C-2/95	5 Ιουνίου 1997	Sparekassernes Datacenter (SDC) κατά Skatteministeriet	Έκτη οδηγία περί ΦΠΑ – Άρθρο 13, Β, στοιχείο δ', σημεία 3 έως 5 – Απαλλασσόμενες πράξεις

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντακείμενο
C-45/95	25 Ιουνίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιταλικής Δημοκρατίας	ΦΠΑ – Απαλλαγή εντός της χώρας – Παραδόσεις αγαθών που διατίθενται αποκλειστικώς σε δραστηριότητα απαλλασσόμενη του φόρου ή τα οποία αποκλείονται του δικαιώματος εκπτώσεως
C-370/95, C-371/95 και C-372/95	26 Ιουνίου 1997	Careda SA, Federación nacional de operadores de máquinas recreativas y de azar (Femara) και Asociación española de empresarios de máquinas recreativas (Facomare) κατά Administración General del Estado	Φόροι επί της εκμεταλλεύσεως μηχανών παιχνιδιών – Φόρος κύκλου εργασιών – Μετακύλιση στον καταναλωτή
C-330/95	3 Ιουλίου 1997	Goldsmiths (Jewellers) Ltd κατά Commissioners of Customs & Excise	ΦΠΑ – Έκτη οδηγία – Ευχέρεια παρεκκλίσεως προβλεπόμενη στο άρθρο 11, Γ, παράγραφος 1 – Εξαίρεση των πράξεων ανταλλαγής από την επιστροφή φόρου σε περίπτωση μη καταβολής της αντιπαροχής
C-60/96	3 Ιουλίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Γαλλικής Δημοκρατίας	Παράβαση κράτους μέλους – ΦΠΑ – Έκτη οδηγία – Απαλλαγές – Μίσθωση σκηνών, τροχόσπιτων και τροχοβιλιών
C-28/95	17 Ιουλίου 1997	A. Leur-Bloem κατά Inspecteur der Belastingdienst/Onderne mingen Amsterdam 2	Άρθρο 177 – Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου – Εθνική νομοθεσία υιοθετούσα κοινοτικές διατάξεις – Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο – Οδηγία 90/434/ΕΟΚ – Έννοια της συγχωνεύσεως μέσω ανταλλαγής μετοχών – Φοροδιαφυγή ή φοροαποφυγή
C-190/95	17 Ιουλίου 1997	ARO Lease BV κατά Inspecteur van de Belastingdienst Grote Ondernemingen te Amsterdam	Έκτη οδηγία ΦΠΑ – Εταιρία leasing (εκμισθώσεως) επιβατηγών αυτοκινήτων – Έδρα της οικονομικής δραστηριότητας του παρέχοντος τις υπηρεσίες – Μόνιμη εγκατάσταση

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
C-145/96	16 Σεπτεμβρίου 1997	Bernd von Hoffmann κατά Finanzamt Trier	Έκτη οδηγία ΦΠΑ – Ερμηνεία του άρθρου 9, παράγραφος 2, στοιχείο ε', τρίτη περίπτωση – Παροχή υπηρεσιών διατηρή – Τόπος παροχής
C-141/96	17 Σεπτεμβρίου 1997	Finanzamt Osnabrück-Land κατά Bernhard Langhorst	Φόρος προστιθέμενης αξίας – Ερμηνεία των άρθρων 21, σημείο 1, στοιχείο γ', και 22, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ – Έγγραφο δυνάμενο να θεωρηθεί ότι επέχει θέση τιμολογίου – Πιστωτικό σημείωμα εκδοθέν από τον αγοραστή και μη αμφισβητηθέν από τον πωλητή όσον αφορά το αναγραφόμενο ποσό φόρου
C-130/96	17 Σεπτεμβρίου 1997	Fazenda Pública κατά Solisnor-Estaleiros Navais SA	ΦΠΑ – Ερμηνεία του άρθρου 33 της έκτης οδηγίας περί ΦΠΑ – Διατήρηση σε ισχύ δικαιωμάτων καταχώρισης – Τέλος χαρτοσήμου επί της αξίας συμβάσεων που αφορούν την κατασκευή πετρελαιοφόρου
C-258/95	16 Οκτωβρίου 1997	Julius Fillibeck Söhne GmbH & Co. KG κατά Finanzamt Neustadt	Έκτη οδηγία ΦΠΑ – Παροχή υπηρεσιών εξ επαχθούς αιτίας – Έννοια – Μεταφορά εργαζομένων πραγματοποιούμενη από τον εργοδότη
C-375/95	23 Οκτωβρίου 1997	Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ελληνικής Δημοκρατίας	Παράβαση – Φορολογία των αυτοκινήτων οχημάτων – Δυσμενής διάκριση
C-116/96	6 Νοεμβρίου 1997	Reisebüro Binder GmbH κατά Finanzamt Stuttgart-Körperschaften	Έκτη οδηγία ΦΠΑ – Διεθνείς μεταφορές προσώπων – Τόπος και βάση επιβολής του φόρου επί της παροχής υπηρεσιών μεταφοράς
C-408/95	1 Νοεμβρίου 1997	Eurotunnel SA κλπ. κατά SeaFrance	Μεταβατικό καθεστώς των καταστημάτων αφορολογήτων ειδών – Οδηγίες 91/680/ΕΟΚ και 92/12/ΕΟΚ του Συμβουλίου – Εκτίμηση του κύρους

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
C-188/95	2 Δεκεμβρίου 1997	Fantask A/S κλπ. κατά Industriministeriet (Erhvervsministeriet)	Οδηγία 69/335/ΕΟΚ – Τέλη εγγραφής των εταιριών – Εθνικές δικονομικές προθεσμίες
C-8/96	11 Δεκεμβρίου 1997	Locamion SA κατά Directeur des services fiscaux d'Indre-et-Loire	Οδηγία 69/335/ΕΟΚ – Περιφερειακό τέλος επί των πιστοποιητικών ταξινόμησης οχημάτων
C-42/96	11 Δεκεμβρίου 1997	Società Immobiliare SIF SpA κατά Amministrazione delle Finanze dello Stato	Οδηγία 69/335/ΕΟΚ – Εισφορά ακινήτων
C-286/94, C-340/95, C-401/95 και C-47/96	18 Δεκεμβρίου 1997	Garage Molenheide BVBA κλπ. κατά Belgische Staat	Έκτη οδηγία 77/388/ΕΟΚ – Πεδίο εφαρμογής – Δικαίωμα προς έκπτωση του ΦΠΑ – Παρακράτηση του υπολοίπου του οφειλομένου ΦΠΑ – Αρχή της αναλογικότητας
C-384/95	18 Δεκεμβρίου 1997	Landboden-Agrardienste GmbH & Co. KG κατά Finanzamt Calau	ΦΠΑ – Έννοια της παροχής υπηρεσιών – Εθνική αποζημίωση για την εκτατικοποίηση της παραγωγής γεωμύλων
C-284/96	18 Δεκεμβρίου 1997	Didier Tabouillot κατά Directeur des services fiscaux de Meurthe-et-Moselle	Άρθρο 95 της Συνθήκης – Κλιμακούμενα τέλη κυκλοφορίας των αυτοκινήτων

2. Στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις δικαιοδοτικές δραστηριότητες του Δικαστηρίου*

Γενική δραστηριότητα του Δικαστηρίου

Πίνακας 1: Γενική δραστηριότητα κατά το 1997

Περατωθείσες υποθέσεις

- Πίνακας 2: Φύση των διαδικασιών
- Πίνακας 3: Αποφάσεις, γνωμοδοτήσεις, διατάξεις
- Πίνακας 4: Τρόπος περατώσεως της δίκης
- Πίνακας 5: Δικάσας σχηματισμός
- Πίνακας 6: Νομική βάση της προσφυγής ή αιτήσεως
- Πίνακας 7: Αντικείμενο

Διάρκεια των διαδικασιών

- Πίνακας 8: Φύση των διαδικασιών
- Διάγραμμα I: Διάρκεια των διαδικασιών για την έκδοση των αποφάσεων και διατάξεων επί προδικαστικών παραπομπών
- Διάγραμμα II: Διάρκεια των διαδικασιών για την έκδοση των αποφάσεων και διατάξεων επί ευθειών προσφυγών
- Διάγραμμα III: Διάρκεια των διαδικασιών για την έκδοση των αποφάσεων και διατάξεων επί αιτήσεων αναιρέσεως

* Η εγκατάσταση ενός νέου συστήματος πληροφορικής για τη διαχείριση των δικαστικών υποθέσεων το 1996 μετέβαλε (από πέρυσι) τη μορφή των στατιστικών που περιλαμβάνονται στην Έκθεση Πεπραγμένων. Για ορισμένους πίνακες ή διαγράμματα, η νέα μορφή δεν επιτρέπει συγκρίσεις με τα στατιστικά στοιχεία των προ του 1995 ετών.

Εισαχθείσες υποθέσεις

Πίνακας 9:	Φύση των διαδικασιών
Πίνακας 10:	Φύση της προσφυγής ή αιτήσεως
Πίνακας 11:	Αντικείμενο
Πίνακας 12:	Προσφυγές λόγω παραβάσεως
Πίνακας 13:	Νομική βάση της προσφυγής ή αιτήσεως

Εκκρεμείς υποθέσεις στις 31 Δεκεμβρίου 1997

Πίνακας 14:	Φύση των διαδικασιών
Πίνακας 15:	Δικάζων σχηματισμός

Γενική εξέλιξη της δικαιοδοτικής δραστηριότητας έως τις 31 Δεκεμβρίου 1997

Πίνακας 16:	Εισαχθείσες υποθέσεις – Αποφάσεις
Πίνακας 17:	Υποβληθείσες αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως (ανά κράτος μέλος και ανά έτος)
Πίνακας 18:	Υποβληθείσες αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως (ανά κράτος μέλος και ανά δικαιοδοτικό όργανο)

Πίνακας 4: Τρόπος παρατάσεως της δέσης

Γενική δραστηριότητα του Δικαστηρίου

Πίνακας 1: Η γενική δραστηριότητα κατά το 1997 ¹

Περαιτωθείσες υποθέσεις	377	(456)
Εισαχθείσες υποθέσεις	445	
Εκκρεμείς υποθέσεις	623	(683)

Περαιτωθείσες υποθέσεις

Πίνακας 2: Φύση των διαδικασιών

Προδικαστικές παραπομπές	235	(301)
Ευθείες προσφυγές	105	(116)
Αιτήσεις αναιρέσεως	32	(34)
Γνωμοδοτήσεις	-	-
Ειδικές διαδικασίες ²	5	(5)
Σύνολο	377	(456)

¹ Στον παρόντα πίνακα και στους πίνακες των επομένων σελίδων, οι εντός παρενθέσεων αριθμοί (ακαθάριστος αριθμός) αντιπροσωπεύουν το σύνολο των υποθέσεων μη λαμβανομένων υπόψη των περιπτώσεων συνεκδικάσεως λόγω συναφείας (ένας αριθμός υποθέσεως = μία υπόθεση). Ο καθαρός αριθμός αντιπροσωπεύει τον αριθμό υποθέσεων λαμβανομένων υπόψη των περιπτώσεων συνεκδικάσεως λόγω συναφείας (σειρά συνεκδικαζομένων/συνεκδικασθεισών υποθέσεων = μία υπόθεση).

² Ως «ειδικές διαδικασίες» θεωρούνται: η εκκαθάριση των δικαστικών εξόδων (άρθρο 74 Κανον. Διαδ.), η αίτηση παροχής του ευεργετήματος πενίας (άρθρο 76 Κανον. Διαδ.), η ανακοπή ερημοδικίας (άρθρο 94 Κανον. Διαδ.), η τριτανακοπή (άρθρο 97 Κανον. Διαδ.), η ερμηνεία αποφάσεως (άρθρο 102 Κανον. Διαδ.), η αναθεώρηση αποφάσεως (άρθρο 98 Κανον. Διαδ.), η διόρθωση αποφάσεως (άρθρο 66 Κανον. Διαδ.), η κατάσχεση εις χείρας τρίτου (Πρωτόκολλο περί προνομίων και ασυλιών), οι υποθέσεις ασυλίας (Πρωτόκολλο περί προνομίων και ασυλιών).

Πίνακας 3: Αποφάσεις, γνωμοδοτήσεις, διατάξεις ¹

Φύση των διαδικασιών	Αποφάσεις	Διατάξεις δικαιοδοτικού χαρακτήρα ²	Διατάξεις ασφαλιστικών μέτρων ³	Λοιπές διατάξεις ⁴	Γνωμοδοτήσεις	Σύνολο
Προδικαστικές παραπομπές	168	1	-	66	-	235
Ευθείες προσφυγές	57	1	1	47	-	106
Αιτήσεις αναιρέσεως	17	15	-	-	-	32
Υποσύνολο	242	17	1	113	-	373
Γνωμοδοτήσεις	-	-	-	-	-	-
Ειδικές διαδικασίες	-	3	-	2	-	5
Υποσύνολο	-	3	-	2	-	5
ΣΥΝΟΛΟ	242	20	1	115	-	378

¹ Καθαροί αριθμοί.

² Διατάξεις δικαιοδοτικού χαρακτήρα περατώνουσες τη δίκη (απαράδεκτο, προδήλως απαράδεκτο ...).

³ Διατάξεις εκδοθείσες κατόπιν αιτήσεως υποβληθείσας δυνάμει του άρθρου 185 ή 186 της Συνθήκης ΕΟΚ, ή των αντιστοίχων διατάξεων των Συνθηκών ΕΚΑΕ και ΕΚΑΧ (οι διατάξεις που εκδόθηκαν επί αιτήσεως αναιρέσεως ασκηθείσας κατά διατάξεως ασφαλιστικών μέτρων ή παρεμβάσεως περιλαμβάνονται στις «αιτήσεις αναιρέσεως», στήλη «Διατάξεις δικαιοδοτικού χαρακτήρα»).

⁴ Διατάξεις περατώνουσες τη δίκη με διαγραφή της υποθέσεως, κατάργηση της δίκης ή παραπομπή στο Πρωτοδικείο.

Πίνακας 4: Τρόπος περατώσεως της δίκης

Τρόπος περατώσεως της δίκης	Ευθείες προσφυγές	Προδικαστικές παραπομπές	Αιτήσεις αναιρέσεως	Ειδικές διαδικασίες	Σύνολο
Αποφάσεις					
Βάσιμη προσφυγή ή αίτηση	42 (45)				42 (45)
Μερικώς βάσιμη προσφυγή ή αίτηση	1 (1)				1 (1)
Αβάσιμη προσφυγή ή αίτηση	14 (18)		12 (12)		26 (30)
Αναίρεση με αναπομπή			3 (4)		3 (4)
Μερική αναίρεση χωρίς αναπομπή			2 (2)		2 (2)
Απόφαση επί προδικαστικής παραπομπής		168 (234)			168 (234)
Σύνολο αποφάσεων	57 (64)	168 (234)	17 (18)		242 (316)
Διατάξεις					
Βάσιμη προσφυγή ή αίτηση				1 (1)	1 (1)
Μερικώς βάσιμη προσφυγή ή αίτηση				1 (1)	1 (1)
Αβάσιμη προσφυγή ή αίτηση			3 (4)		3 (4)
Απαράδεκτο				1 (1)	1 (1)
Προδήλως απαράδεκτο		1 (1)			1 (1)
Αίτηση αναιρέσεως προδήλως απαράδεκτη			2 (2)		2 (2)
Προσφυγή προδήλως απαράδεκτη	1 (1)				1 (1)
Αίτηση αναιρέσεως προδήλως απαράδεκτη και αβάσιμη			6 (6)		6 (6)
Αίτηση αναιρέσεως προδήλως αβάσιμη			3 (3)		3 (3)
Αναίρεση με αναπομπή			1 (1)		1 (1)
Υποσύνολο	1 (1)	1 (1)	15 (16)	3 (3)	20 (21)
Διαγραφή	43 (47)	66 (66)		2 (2)	111 (115)
Κατάργηση της δίκης	1 (1)				1 (1)
Παραπομπή	3 (3)				3 (3)
Υποσύνολο	47 (51)	66 (66)		2 (2)	115 (119)
Σύνολο διατάξεων	48 (52)	67 (67)	15 (16)	5 (5)	135 (140)
Γνωμοδοτήσεις					
ΣΥΝΟΛΟ	105 (116)	235 (301)	32 (34)	5 (5)	377 (456)

Πίνακας 5: Δικάσας σχηματισμός

Δικάσας σχηματισμός	Αποφάσεις		Διατάξεις ¹		Σύνολο	
Ολομέλεια	22	(24)	1	(1)	23	(25)
Μικρή ολομέλεια	30	(62)	-	-	30	(62)
Τριμελή τμήματα	42	(45)	13	(13)	55	(58)
Πενταμελή τμήματα	148	(185)	-	-	148	(185)
Πρόεδρος	-	-	6	(7)	6	(7)
Σύνολο	242	(316)	20	(21)	262	(337)

¹ Διατάξεις δικαιοδοτικού χαρακτήρα περατώνουνσες τη δίκη (πλην εκείνων που περατώνουν τη δίκη με διαγραφή της υποθέσεως, κατάργηση της δίκης ή παραπομπή στο Πρωτοδικείο).

Πίνακας 6: Νομική βάση της προσφυγής ή αιτήσεως

Νομική βάση της προσφυγής ή αιτήσεως	Αποφάσεις/Γνωμοδοτήσεις		Διατάξεις ¹		Σύνολο	
Άρθρο 169 της Συνθήκης ΕΚ	43	(46)	-	-	43	(46)
Άρθρο 173 της Συνθήκης ΕΚ	11	(15)	-	-	11	(15)
Άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΚ	161	(227)	1	(1)	162	(228)
Άρθρο 181 της Συνθήκης ΕΚ	1	(1)	1	(1)	2	(2)
Άρθρο 228 της Συνθήκης ΕΚ	-	-	-	-	-	-
Άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου του 1971	6	(6)	-	-	6	(6)
Άρθρο 49 του Οργανισμού ΕΚ	16	(17)	10	(10)	26	(27)
Άρθρο 50 του Οργανισμού ΕΚ	-	-	3	(3)	3	(3)
Συνθήκη ΕΚ (σύνολο)	238	(312)	15	(15)	253	(327)
Άρθρο 38 της Συνθήκης ΕΚΑΧ	1	(1)	-	-	1	(1)
Άρθρο 41 του Οργανισμού ΕΚΑΧ	1	(1)	-	-	1	(1)
Άρθρο 50 του Οργανισμού ΕΚΑΧ	-	-	2	(3)	2	(3)
Συνθήκη ΕΚΑΧ (σύνολο)	2	(2)	2	(3)	4	(5)
Άρθρο 141 της Συνθήκης ΕΚΑΕ	1	(1)	-	-	1	(1)
Άρθρο 50 του Οργανισμού ΕΚΑΕ	1	(1)	-	-	1	(1)
Συνθήκη ΕΚΑΕ (σύνολο)	2	(2)	-	-	2	(2)
ΣΥΝΟΛΟ	242	(316)	17	(18)	259	(334)
Άρθρο 74 του Κανονισμού Διαδικασίας	-	-	3	(3)	3	(3)
Άρθρο 98 του Κανονισμού Διαδικασίας	-	-	-	-	-	-
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	242	(316)	20	(21)	262	(337)

¹ Διατάξεις δικαιοδοτικού χαρακτήρα περατώνουνσες τη δίκη (πλην εκείνων που περατώνουν τη δίκη με διαγραφή της υποθέσεως, κατάργηση της δίκης ή παραπομπή στο Πρωτοδικείο).

Πίνακας 7: Αντικείμενο

Αντικείμενο	Αποφάσεις/ Γνωμοδοτήσεις		Διατάξεις ¹		Σύνολο	
Αλιευτική πολιτική	-	-	-	-	-	-
Ανταγωνισμός	8	(9)	3	(3)	11	(12)
Αρχές του κοινοτικού δικαίου	3	(3)	-	-	3	(3)
Γεωργία	34	(38)	2	(2)	36	(40)
Δημόσιες συμβάσεις των Ε.Κ.	2	(2)	-	-	2	(2)
Διευρωπαϊκά δίκτυα	-	-	-	-	-	-
Δικαίωμα εγκαταστάσεως	-	-	-	-	-	-
Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων	19	(48)	-	-	19	(48)
Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων	12	(14)	-	-	12	(14)
Ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων	-	-	-	-	-	-
Ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών	-	-	-	-	-	-
Ελευθερία εγκαταστάσεως και παροχής υπηρεσιών	21	(33)	-	-	21	(33)
Εμπορική πολιτική	8	(8)	1	(1)	9	(9)
Ενέργεια	-	-	1	(1)	1	(1)
Εξωτερικές σχέσεις	1	(1)	1	(1)	2	(2)
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	1	(1)	-	-	1	(1)
Θεσμικές διατάξεις	1	(1)	3	(3)	4	(4)
Ίδιοι πόροι	-	-	-	-	-	-
Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των Υπαλλήλων	6	(6)	5	(5)	11	(11)
Κοινό Δασμολόγιο	10	(12)	-	-	10	(12)
Κοινωνικές διατάξεις	17	(23)	-	-	17	(23)
Κοινωνική ασφάλιση των διακινουμένων εργαζομένων	16	(21)	-	-	16	(21)
Κρατικές ενισχύσεις	6	(6)	2	(2)	8	(8)
Μεταφορές	3	(4)	-	-	3	(4)
Οικονομική και νομισματική πολιτική	-	-	-	-	-	-
Περιβάλλον	8	(11)	-	-	8	(11)
Προνόμια και ασυλίες	-	-	-	-	-	-
Προσέγγιση των νομοθεσιών	26	(29)	-	-	26	(29)
Σύμβαση των Βρυξελλών	6	(6)	-	-	6	(6)
Τελωνειακή ένωση	4	(4)	-	-	4	(4)
Φορολογία	28	(34)	-	-	28	(34)
Φόρος προστιθεμένης αξίας	-	-	-	-	-	-
Σύνολο	240	(314)	18	(18)	258	(332)
Συνθήκη ΕΚΑΧ	-	-	2	(3)	2	(3)
Συνθήκη ΕΚΑΕ	2	(2)	-	-	2	(2)
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	242	(316)	20	(21)	262	(337)

¹ Διατάξεις δικαιοδοτικού χαρακτήρα περατώνουν τη δίκη (πλην εκείνων που περατώνουν τη δίκη με διαγραφή της υποθέσεως, κατάργηση της δίκης ή παραπομπή στο Πρωτοδικείο).

Διάρκεια των διαδικασιών¹

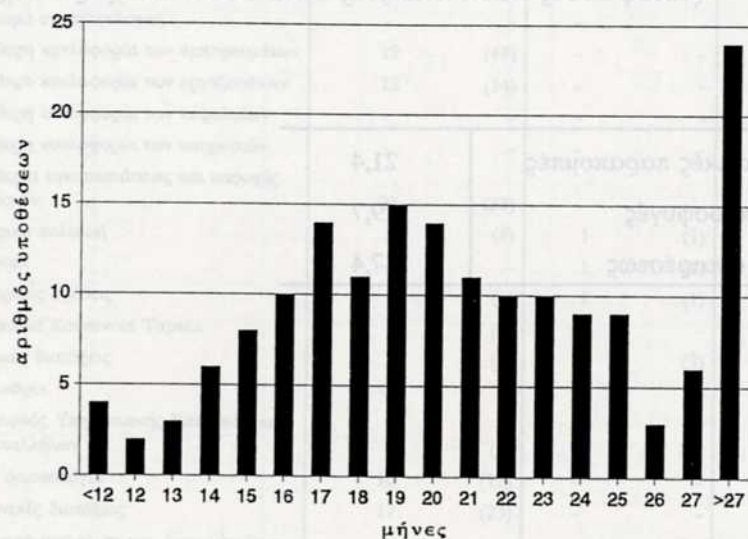
Πίνακας 8: Διάρκεια των διαδικασιών
(αποφάσεις και διατάξεις δικαιοδοτικού χαρακτήρα²)

Προδικαστικές παραπομπές	21,4
Ευθείες προσφυγές	19,7
Αιτήσεις αναιρέσεως	17,4

¹ Στον παρόντα πίνακα και στα διαγράμματα που ακολουθούν, η διάρκεια εκφράζεται σε μήνες και σε δέκατα του μήνα.

² Όλες οι διατάξεις πλην εκείνων που περατώνουν τη δίκη με διαγραφή της υποθέσεως, κατάργηση της δίκης ή παραπομπή στο Πρωτοδικείο.

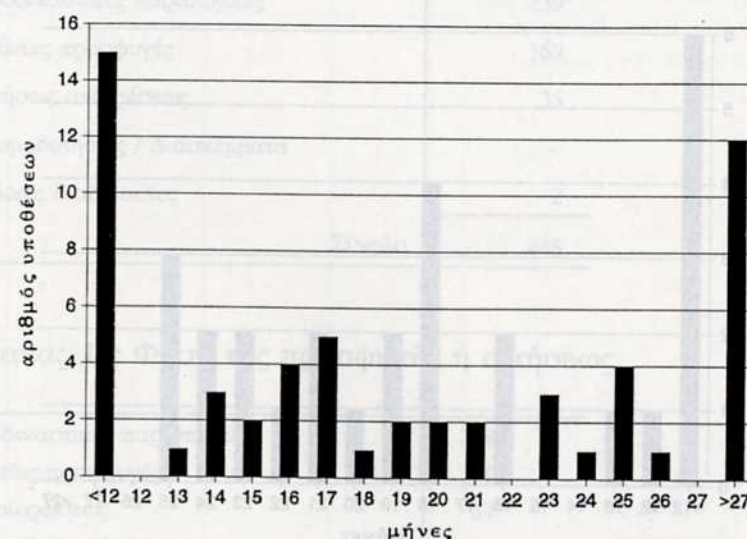
Διάγραμμα Ι: Διάρκεια των διαδικασιών για την έκδοση των αποφάσεων και διατάξεων¹ επί προδικαστικών παραπομπών

Υποθέσεις /Μήνες	< 12	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	> 27
Προδικαστικές παραπομπές	4	2	3	6	8	10	14	11	15	14	11	10	10	9	9	3	6	24

¹ Όλες οι διατάξεις δικαιοδοτικού χαρακτήρα, πλην εκείνων που περατώνουν τη δίκη με διαγραφή της υποθέσεως ή κατάργηση της δίκης.

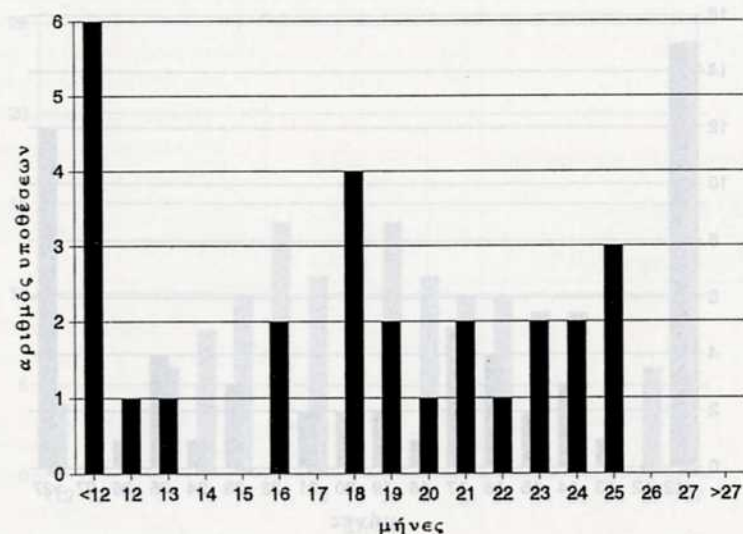
Διάγραμμα ΙΙ: Διάρκεια των διαδικασιών για την έκδοση των αποφάσεων και διατάξεων¹ επί ευθείων προσφυγών

Υποθέσεις /Μήνες	< 12	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	> 27
Ευθείες προσφυγές	15	0	1	3	2	4	5	1	2	2	2	0	3	1	4	1	0	12

¹ Όλες οι διατάξεις δικαιοδοτικού χαρακτήρα, πλην εκείνων που περατώνουν τη δίκη με διαγραφή της υποθέσεως, κατάργηση της δίκης ή παραπομπή στο Πρωτοδικείο.

Διάγραμμα III: Διάρκεια των διαδικασιών για την έκδοση των αποφάσεων και διατάξεων¹ επί αιτήσεων αναιρέσεως

Υποθέσεις/ Μήνες	< 12	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	> 27
Αιτήσεις αναιρέσεως	6	1	1	0	0	2	0	4	2	1	2	1	2	2	3	0	0	0

¹ Όλες οι διατάξεις δικαιοδοτικού χαρακτήρα, πλην εκείνων που περατώνουν τη δίκη με διαγραφή της υποθέσεως, κατάργηση της δίκης ή παραπομπή στο Πρωτοδικείο.

Εισαχθείσες υποθέσεις¹

Πίνακας 9: Φύση των διαδικασιών

Προδικαστικές παραπομπές	239
Ευθείες προσφυγές	169
Αιτήσεις αναιρέσεως	35
Γνωμοδοτήσεις / Διασκέμματα	-
Ειδικές διαδικασίες	2
Σύνολο	445

Πίνακας 10: Φύση της προσφυγής ή αιτήσεως

Προδικαστικές παραπομπές	239
Ευθείες προσφυγές	169
- ακυρώσεως	37
- κατά παραλείψεως	-
- αγωγή αποζημιώσεως	1
- λόγω παραβάσεως	124
- αγωγή δυνάμει ρήτηρας διαιτησίας	7
Αιτήσεις αναιρέσεως	35
Γνωμοδοτήσεις / Διασκέμματα	-
Σύνολο	443
Ειδικές διαδικασίες	2
- ευεργέτημα πενίας	-
- εκκαθάριση των δικαστικών εξόδων	2
- αναθεώρηση αποφάσεως/διατάξεως	-
- αίτηση κατασχέσεως εις χείρας τρίτου	-
- τριτανakoπή	-
Σύνολο	2
Αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων	1

Πίνακας 11: Αντικείμενο ¹

Αντικείμενο	Ευθείες προσφυγές	Προδικαστικές παραπομπές	Αιτήσεις αναφύσεως	Σύνολο	Ειδικές διαδικασίες
Ανταγωνισμός	1	14	9	24	-
Αρχές του κοινοτικού δικαίου	-	25	-	25	-
Γεωργία	38	23	3	64	-
Δίκαιο των επιχειρήσεων	4	12	1	17	-
Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων	4	24	-	28	-
Ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων	-	2	-	2	-
Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων	8	42	-	50	-
Εμπορική πολιτική	2	-	-	2	-
Ενέργεια	2	-	-	2	-
Εξωτερικές σχέσεις	1	7	-	8	-
Θεσμικό δίκαιο	10	-	-	10	-
Ιθαγένεια της Ενώσεως	1	-	-	1	-
Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων	-	1	-	1	-
Κοινωνική πολιτική	9	16	1	26	-
Κρατικές ενισχύσεις	8	8	2	18	-
Μεταφορές	8	1	-	9	-
Οικονομική και κοινωνική συνοχή	1	-	-	1	-
Περιβάλλον και καταναλωτές	34	8	-	42	-
Περιφερειακή πολιτική	2	-	-	2	-
Προσέγγιση των νομοθεσιών	21	17	-	38	-
Προσχώρηση νέων κρατών	1	5	-	6	-
Σύμβαση των Βρυξελλών	-	6	-	6	-
Σύνδεση υπερπόντιων χωρών και εδαφών	-	1	-	1	-
Φορολογία	9	27	-	36	-
Συνθήκη ΕΚ (σύνολο)	164	239	16	419	-
Έλεγχος της ασφάλειας	2	-	-	2	-
Εφοδιασμός	-	-	1	1	-
Θεσμικό δίκαιο	1	-	-	1	-
Συνθήκη ΕΚΑΕ (σύνολο)	3	-	1	4	-
Ανταγωνισμός	-	-	2	2	-
Βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα	1	-	1	2	-
Επενδύσεις και ενισχύσεις	1	-	-	1	-
Κρατικές ενισχύσεις	-	-	1	1	-
Συνθήκη ΕΚΑΧ (σύνολο)	2	-	4	6	-
Θεσμικό δίκαιο	-	-	1	1	2
Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων	-	-	13	13	-
Σύνολο	-	-	14	14	2
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	169	239	35	443	2

¹ Δεν λαμβάνονται υπόψη οι αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων (1).Πίνακας 12: Προσφυγές λόγω παραβάσεως ¹

Καθού κράτος μέλος	1997	από το 1953 έως το 1997
Βέλγιο	19	203
Δανία	-	20
Γερμανία	20	117
Ελλάδα	10	143
Ισπανία	7	54 ²
Γαλλία	15	163 ³
Ιρλανδία	6	74
Ιταλία	20	343
Λουξεμβούργο	8	78
Κάτω Χώρες	3	56
Αυστρία	-	1
Πορτογαλία	15	36
Φινλανδία	-	-
Σουηδία	-	-
Ηνωμένο Βασίλειο	1	40 ⁴
Σύνολο	124	1 328

¹ Άρθρα 169, 170, 171, 225 της Συνθήκης ΕΚ, άρθρα 141, 142, 143 της Συνθήκης ΕΚΑΕ και άρθρο 88 της Συνθήκης ΕΚΑΧ.² Εκ των οποίων μία προσφυγή ασκηθείσα βάσει του άρθρου 170 της Συνθήκης ΕΚ από το Βασίλειο του Βελγίου.³ Εκ των οποίων μία προσφυγή ασκηθείσα βάσει του άρθρου 170 της Συνθήκης ΕΚ από την Ιρλανδία.⁴ Εν των οποίων δύο προσφυγές ασκηθείσες βάσει του άρθρου 170 της Συνθήκης ΕΚ, αντιστοίχως, από τη Γαλλική Δημοκρατία και από το Βασίλειο της Ισπανίας.

Πίνακας 13: Νομική βάση της προσφυγής ή αιτήσεως

Νομική βάση της προσφυγής ή αιτήσεως	1997
Άρθρο 169 της Συνθήκης ΕΚ	119
Άρθρο 170 της Συνθήκης ΕΚ	-
Άρθρο 171 της Συνθήκης ΕΚ	3
Άρθρο 173 της Συνθήκης ΕΚ	36
Άρθρο 175 της Συνθήκης ΕΚ	-
Άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΚ	233
Άρθρο 178 της Συνθήκης ΕΚ	-
Άρθρο 181 της Συνθήκης ΕΚ	6
Άρθρο 225 της Συνθήκης ΕΚ	-
Άρθρο 228 της Συνθήκης ΕΚ	-
Άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου του 1971	6
Άρθρο 49 του Οργανισμού ΕΚ	28
Άρθρο 50 του Οργανισμού ΕΚ	2
Συνθήκη ΕΚ (σύνολο)	433
Άρθρο 33 της Συνθήκης ΕΚΑΧ	1
Άρθρο 42 της Συνθήκης ΕΚΑΧ	1
Άρθρο 49 της Συνθήκης ΕΚΑΧ	1
Άρθρο 50 του Οργανισμού ΕΚΑΧ	3
Συνθήκη ΕΚΑΧ (σύνολο)	6
Άρθρο 141 της Συνθήκης ΕΚΑΕ	2
Άρθρο 151 της Συνθήκης ΕΚΑΕ	1
Άρθρο 50 του Οργανισμού ΕΚΑΕ	1
Συνθήκη ΕΚΑΕ (σύνολο)	4
Σύνολο	443
Άρθρο 74 του Κανονισμού Διαδικασίας	2
Άρθρο 97 του Κανονισμού Διαδικασίας	-
Άρθρο 98 του Κανονισμού Διαδικασίας	-
Πρωτόκολλο περί προνομίων και ασυλιών	-
Ειδικές διαδικασίες (σύνολο)	2
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	445

Πίνακας 14: Φύση των διαδικασιών

Προδικαστικές παραπομπές	344	(395)
Ευθείες προσφυγές	218	(225)
Αιτήσεις αναίρεσεως	59	(61)
Ειδικές διαδικασίες	2	(2)
Γνωμοδοτήσεις/Διασκέμματα	-	-
Σύνολο	623	(683)

Πίνακας 15: Δικάζων σχηματισμός

Δικάζων σχηματισμός	Ευθείες προσφυγές	Προδικαστικές παραπομπές	Αιτήσεις αναίρεσεως	Λουπές διαδικασίες ¹	Σύνολο
Μεγάλη ολομέλεια	174 (178)	237 (269)	36 (37)		447 (484)
Μικρή ολομέλεια	6 (6)	26 (30)	2 (2)		34 (38)
Υποσύνολο	180 (184)	263 (299)	38 (39)		481 (522)
Πρόεδρος του Δικαστηρίου					
Υποσύνολο					
Πρώτο τμήμα		6 (6)	1 (1)		7 (7)
Δεύτερο τμήμα		7 (9)		1 (1)	8 (10)
Τρίτο τμήμα		3 (3)	1 (1)		4 (4)
Τέταρτο τμήμα		3 (5)	3 (3)		6 (8)
Πέμπτο τμήμα	16 (17)	34 (37)	6 (7)		56 (61)
Έκτο τμήμα	22 (24)	28 (36)	10 (10)	1 (1)	61 (71)
Υποσύνολο	38 (41)	81 (96)	21 (22)	2 (2)	142 (161)
ΣΥΝΟΛΟ	218 (225)	344 (395)	59 (61)	2 (2)	623 (683)

1

Συμπεριλαμβάνονται οι ειδικές διαδικασίες και οι αιτήσεις γνωμοδοτήσεως.

Γενική εξέλιξη της δικαιοδοτικής δραστηριότητας έως τις 31 Δεκεμβρίου 1997
Πίνακας 16: Εισαχθείσες υποθέσεις – Αποφάσεις

Έτος	Εισαχθείσες υποθέσεις ¹					Αποφάσεις ²
	Ευθείες προσφυγές ³	Προδικαστικές παραπομπές	Αιτήσεις ανατρέσεως	Σύνολο	Αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων	
1953	4	-	-	4	-	-
1954	10	-	-	10	-	2
1955	9	-	-	9	2	4
1956	11	-	-	11	2	6
1957	19	-	-	19	2	4
1958	43	-	-	43	-	10
1959	47	-	-	47	5	13
1960	23	-	-	23	2	18
1961	25	1	-	26	1	11
1962	30	5	-	35	2	20
1963	99	6	-	105	7	17
1964	49	6	-	55	4	31
1965	55	7	-	62	4	52
1966	30	1	-	31	2	24
1967	14	23	-	37	-	24
1968	24	9	-	33	1	27
1969	60	17	-	77	2	30
1970	47	32	-	79	-	64
1971	59	37	-	96	1	60
1972	42	40	-	82	2	61
1973	131	61	-	192	6	80
1974	63	39	-	102	8	63
1975	61	69	-	130	5	78
1976	51	75	-	126	6	88
1977	74	84	-	158	6	100
1978	145	123	-	268	7	97
1979	1 216	106	-	1 322	6	138
1980	180	99	-	279	14	132
1981	214	109	-	323	17	128
1982	216	129	-	345	16	185
1983	199	98	-	297	11	151
1984	183	129	-	312	17	165
1985	294	139	-	433	22	211
1986	238	91	-	329	23	174
1987	251	144	-	395	21	208
1988	194	179	-	373	17	238
1989	246	139	-	385	20	188
1990 ⁴	222	141	16	379	12	193
1991	142	186	14	342	9	204
1992	253	162	25	440	4	210
1993	265	204	17	486	13	203
1994	128	203	13	344	4	188
1995	109	251	48	408	3	172
1996	132	256	28	416	4	193
1997	169	239	35	443	1	242
Σύνολο	6 076 ⁵	3 639	196	9 911	311	4 507

¹ Ακαθάριστοι αριθμοί· δεν συμπεριλαμβάνονται οι ειδικές διαδικασίες.

² Καθαροί αριθμοί.

³ Συμπεριλαμβάνονται οι αιτήσεις γνωμοδότησεως.

⁴ Από το 1990 και μετά, οι προσφυγές υπαλλήλων εκδικάζονται από το Πρωτοδικείο.

⁵ Εκ των οποίων 2 388 προσφυγές υπαλλήλων έως τις 31 Δεκεμβρίου 1989.

Πίνακας 17: Υποβληθείσες αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής απόφασης¹
(ανά κράτος μέλος και ανά έτος)

Έτος	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	Σύνολο
1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
1962	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	5
1963	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-	-	6
1964	-	-	-	-	-	-	-	2	-	4	-	-	-	-	-	6
1965	-	-	4	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	7
1966	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
1967	5	-	11	-	-	3	-	-	1	3	-	-	-	-	-	23
1968	1	-	4	-	-	1	-	1	-	2	-	-	-	-	-	9
1969	4	-	11	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	17
1970	4	-	21	-	-	2	-	2	-	3	-	-	-	-	-	32
1971	1	-	18	-	-	6	-	5	1	6	-	-	-	-	-	37
1972	5	-	20	-	-	1	-	4	-	10	-	-	-	-	-	40
1973	8	-	37	-	-	4	-	5	1	6	-	-	-	-	-	61
1974	5	-	15	-	-	6	-	5	-	7	-	-	-	-	-	39
1975	7	1	26	-	-	15	-	14	1	4	-	-	-	-	-	69
1976	11	-	28	-	-	8	1	12	-	14	-	-	-	-	-	75
1977	16	1	30	-	-	14	2	7	-	9	-	-	-	-	-	84
1978	7	3	46	-	-	12	1	11	-	38	-	-	-	-	-	123
1979	13	1	33	-	-	18	2	19	1	11	-	-	-	-	-	106
1980	14	2	24	-	-	14	3	19	-	17	-	-	-	-	-	99
1981	12	1	41	-	-	17	-	12	4	17	-	-	-	-	-	109
1982	10	1	36	-	-	39	-	18	-	21	-	-	-	-	-	129
1983	9	4	36	-	-	15	2	7	-	19	-	-	-	-	-	98
1984	13	2	38	-	-	34	1	10	-	22	-	-	-	-	-	129
1985	13	-	40	-	-	45	2	11	6	14	-	-	-	-	-	139
1986	13	4	18	2	1	19	4	5	1	16	-	-	-	-	-	91
1987	15	5	32	17	1	36	2	5	3	19	-	-	-	-	-	144
1988	30	4	34	-	1	38	-	28	2	26	-	-	-	-	-	179
1989	13	2	47	2	2	28	1	10	1	18	1	-	-	-	-	139
1990	17	5	34	2	6	21	4	25	4	9	2	-	-	-	-	141
1991	19	2	54	3	5	29	2	36	2	17	3	-	-	-	-	186
1992	16	3	62	1	5	15	-	22	1	18	1	-	-	-	-	162
1993	22	7	57	5	7	22	1	24	1	43	3	-	-	-	-	204
1994	19	4	44	-	13	36	2	46	1	13	1	-	-	-	-	203
1995	14	8	51	10	10	43	3	58	2	19	2	5	-	6	-	251
1996	30	4	66	4	6	24	-	70	2	10	6	6	3	4	-	256
1997	19	7	46	2	9	10	1	50	3	24	35	2	6	7	-	239
Σύνολο	385	71	1 064	48	66	578	34	543	40	472	43	24	9	17	245	3 639

¹ Άρθρα 177 της Συνθήκης ΕΚ, 41 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, 150 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, Πρωτόκολλο του 1971.

Πίνακας 18: Υποβληθείσες αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως
(ανά κράτος μέλος και ανά δικαιοδοτικό όργανο)

Βέλγιο			Λουξεμβούργο		
Cour de cassation	50		Cour supérieure de justice	10	
Cour d'arbitrage	1		Conseil d'État	13	
Conseil d'État	19		Άλλα δικαστήρια	17	
Άλλα δικαστήρια	315		Σύνολο	40	
Σύνολο	385				
Δανία			Κάτω Χώρες		
Højesteret	13		Raad van State	30	
Άλλα δικαστήρια	58		Hoge Raad der Nederlanden	80	
Σύνολο	71		Centrale Raad van Beroep	38	
			College van Beroep voor het		
			Bedrijfsleven	94	
			Tariefcommissie	33	
			Άλλα δικαστήρια	197	
			Σύνολο	472	
Γερμανία			Αυστρία		
Bundesgerichtshof	62		Oberster Gerichtshof	9	
Bundesarbeitsgericht	4		Bundesvergabeamt	4	
Bundesverwaltungsgericht	45		Verwaltungsgerichtshof	9	
Bundesfinanzhof	158		Άλλα δικαστήρια	21	
Bundessozialgericht	49		Σύνολο	43	
Staatsgerichtshof	1				
Άλλα δικαστήρια	745		Πορτογαλία		
Σύνολο	1 064		Supremo Tribunal Administrativo	13	
			Άλλα δικαστήρια	11	
			Σύνολο	24	
Ελλάδα			Φινλανδία		
Συμβούλιο της Επικρατείας	6		Korkein hallinto-oikeus	2	
Άλλα δικαστήρια	42		Άλλα δικαστήρια	7	
Σύνολο	48		Σύνολο	9	
Ισπανία			Σουηδία		
Tribunal Supremo	1		Högsta Domstolen	1	
Tribunales Superiores de justicia	27		Marknadsdomstolen	3	
Audiencia Nacional	1		Regeringsrätten	2	
Juzgado Central de lo Penal	7		Άλλα δικαστήρια	11	
Άλλα δικαστήρια	30		Σύνολο	17	
Σύνολο	66				
Γαλλία			Ηνωμένο Βασίλειο		
Cour de cassation	57		House of Lords	21	
Conseil d'État	15		Court of Appeal	6	
Άλλα δικαστήρια	506		Άλλα δικαστήρια	218	
Σύνολο	578		Σύνολο	245	
Ιρλανδία					
Supreme Court	8				
High Court	15				
Άλλα δικαστήρια	11				
Σύνολο	34				
Ιταλία					
Corte suprema di Cassazione	62				
Consiglio di Stato	19				
Άλλα δικαστήρια	462				
Σύνολο	543				

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 3 639

B — Δικαιοδοτικές δραστηριότητες του Πρωτοδικείου

1. Αναλυτικός πίνακας των αποφάσεων του Πρωτοδικείου κατά το 1997

Ανταγωνισμός	211
Γεωργία	214
EKAE	216
EKAX	217
Εμπορική πολιτική	218
Εξωτερικές σχέσεις	219
Θεσμικό δίκαιο	219
Κανονισμός υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων	220
Κοινωνική πολιτική	224
Κρατικές ενισχύσεις	225
Μεταφορές	225
Υπαλληλικές	226

σελίδα

Πίνακας 18: Υποβληθείσες αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως (ανά κράτος μέλος και ανά δικαιοδοτικό όργανο)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ		ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	
Δικαιοδοτικό όργανο		Δικαιοδοτικό όργανο	
Αριθμός	Αριθμός	Αριθμός	Αριθμός
1	1	1	1
2	2	2	2
3	3	3	3
4	4	4	4
5	5	5	5
6	6	6	6
7	7	7	7
8	8	8	8
9	9	9	9
10	10	10	10
11	11	11	11
12	12	12	12
13	13	13	13
14	14	14	14
15	15	15	15
16	16	16	16
17	17	17	17
18	18	18	18
19	19	19	19
20	20	20	20
21	21	21	21
22	22	22	22
23	23	23	23
24	24	24	24
25	25	25	25
26	26	26	26
27	27	27	27
28	28	28	28
29	29	29	29
30	30	30	30
31	31	31	31
32	32	32	32
33	33	33	33
34	34	34	34
35	35	35	35
36	36	36	36
37	37	37	37
38	38	38	38
39	39	39	39
40	40	40	40
41	41	41	41
42	42	42	42
43	43	43	43
44	44	44	44
45	45	45	45
46	46	46	46
47	47	47	47
48	48	48	48
49	49	49	49
50	50	50	50
51	51	51	51
52	52	52	52
53	53	53	53
54	54	54	54
55	55	55	55
56	56	56	56
57	57	57	57
58	58	58	58
59	59	59	59
60	60	60	60
61	61	61	61
62	62	62	62
63	63	63	63
64	64	64	64
65	65	65	65
66	66	66	66
67	67	67	67
68	68	68	68
69	69	69	69
70	70	70	70
71	71	71	71
72	72	72	72
73	73	73	73
74	74	74	74
75	75	75	75
76	76	76	76
77	77	77	77
78	78	78	78
79	79	79	79
80	80	80	80
81	81	81	81
82	82	82	82
83	83	83	83
84	84	84	84
85	85	85	85
86	86	86	86
87	87	87	87
88	88	88	88
89	89	89	89
90	90	90	90
91	91	91	91
92	92	92	92
93	93	93	93
94	94	94	94
95	95	95	95
96	96	96	96
97	97	97	97
98	98	98	98
99	99	99	99
100	100	100	100

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικος	Αντικείμενο
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ			
T-77/95	15 Ιανουαρίου 1997	Syndicat français de l'express international κ.λπ. κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Ανταγωνισμός - Προσφυγή ακυρώσεως - Απόρριψη καταγγελίας - Κοινοτικό συμφέρον
T-195/95	6 Μαΐου 1997	Guérin automobiles κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Ανταγωνισμός - Αγωγή αποζημιώσεως - Απαράδεκτο
T-70/92 και T-71/92	14 Μαΐου 1997	Florimex BV και Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijprodukten κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Ανταγωνισμός - Απόφαση περί απορρίψεως καταγγελίας κοινοποιηθείσα στη γραμματοθυρίδα του δικηγόρου των καταγγελλουσών - Υπολογισμός της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής - Συμφωνία προς το άρθρο 2 του κανονισμού 26 της εισπράξεως δικαιωμάτων επί των προϊόντων ανθοκομίας τα οποία παραδίδουν εξωτερικοί προμηθευτές σε χονδρεμπόρους εγκατεστημένους εντός του περιβάλλοντος συνεταιριστικής ενώσεως δημοπρασιών - Αιτιολογία

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
T-77/94	14 Μαΐου 1997	VGB κ.λπ. κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Ανταγωνισμός - Θέση καταγγελίας στο αρχείο ελλείπει απαντήσεως των καταγγελλόντων εντός της ταχθείσας προθεσμίας - Συμφωνία προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ της εισπράξεως δικαιωμάτων από προμηθευτές που έχουν συνάψει συμβάσεις περί παραδόσεως προϊόντων ανθοκομίας σε επιχειρήσεις εγκατεστημένες εντός του περιβάλλοντος συνεταιριστικής ενώσεως δημοπρασιών - Συμφωνία προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ αποκλειστικής υποχρεώσεως αγοράς την οποία έχουν αποδεχθεί ορισμένοι χονδρέμποροι οι οποίοι μεταπωλούν τέτοια προϊόντα μέσα σε ειδικό εμπορικό χώρο του ανωτέρω περιβάλλοντος - Δυσμενής διάκριση - Επίδραση στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών - Εκτίμηση στο γενικότερο πλαίσιο συνόλου ρυθμίσεων - Έλλειψη αισθητής επιδράσεως
T-504/93	12 Ιουνίου 1997	Tiercé Ladbroke SA κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Προσφυγή ακυρώσεως - Απόρριψη καταγγελίας - Άρθρο 86 - Αγορά αναφοράς - Συλλογική δεσπόζουσα θέση - Άρνηση χορηγήσεως αδειάς μεταδόσεως - Άρθρο 85, παράγραφος 1 - Ρήτρα απαγορεύσεως αναμεταδόσεως
T-227/95	10 Ιουλίου 1997	AssiDomän Kraft Products AB κ.λπ. κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Ανταγωνισμός - Συνέπειες της μερικής ακυρώσεως από το Δικαστήριο αποφάσεως σχετικής με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης - Συνέπειες της αποφάσεως έναντι των αποδεκτών της αποφάσεως που δεν άσκησαν προσφυγή ακυρώσεως - Άρθρο 176 της Συνθήκης - Αίτηση μερικής αποδόσεως των καταβληθέντων προστίμων

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
T-38/96	10 Ιουλίου 1997	Guérin automobiles κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Ανταγωνισμός - Προσφυγή κατά παραλείψεως - Κατάργηση δίκης - Αγωγή αποζημιώσεως - Απαράδεκτη
T-229/94	21 Οκτωβρίου 1997	Deutsche Bahn AG κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Ανταγωνισμός - Σιδηροδρομικές μεταφορές εμπορευματοκιβωτίων θαλασσιών μεταφορών - Κανονισμός (ΕΟΚ) 1017/68 - Σύμπραξη - Δεσπόζουσα θέση - Καταχρηστική εκμετάλλευση - Πρόστιμο - Κριτήρια αξιολογήσεως - Αρχή της αναλογικότητας - Δικαιώματα άμυνας - Πρόσβαση στον φάκελο - Αρχή της ασφάλειας δικαίου
T-213/95 και T-18/96	22 Οκτωβρίου 1997	Stichting Certificatie Kraanverhuurbedrijf (SCK) και Federatie van Nederlandse Kraanverhuurbedrijven (FNK) κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Ανταγωνισμός - Κινητοί γερανοί - Άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των δικαιωμάτων του ανθρώπου - Τήρηση εύλογης προθεσμίας - Σύστημα πιστοποίησης - Απαγόρευση μισθώσεως - Συνιστώμενες τιμές - Τιμές διακανονισμού - Πρόστιμο
T-224/95	27 Νοεμβρίου 1997	Roger Tremblay και Harry Kestenberg κατά Syndicat des exploitants de lieux de loisirs (SELL)	Ανταγωνισμός - Δικαιώματα δημιουργού - Απόρριψη καταγγελίας - Εκτέλεση ακυρωτικής δικαστικής αποφάσεως - Στεγανοποίηση της αγοράς - Αιτιολογία - Κατάχρηση εξουσίας
T-290/94	27 Νοεμβρίου 1997	Kaysersberg SA κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Ανταγωνισμός - Κανονισμός 4064/89 - Απόφαση κηρύσσουσα συγκέντρωση συμβατή με την κοινή αγορά - Υποχρεώσεις - Προϊόντα γυναικείας υγιεινής - Προσφυγή ακυρώσεως - Παραδεκτό - Παράβαση ουσιαδών τύπων - Διαβούλευση με τρίτους - Δεσπόζουσα θέση

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
ΓΕΩΡΓΙΑ			
T-117/95	30 Ιανουαρίου 1997	N. Corman SA κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Προσφυγή ακυρώσεως - Κανονισμοί (ΕΟΚ) 570/88 και (ΕΚ) 455/95 - Ενίσχυση για το βούτυρο που προορίζεται για την παρασκευή ορισμένων κατηγοριών προϊόντων - Έννοια του βουτύρου - Έννοια του ενδιάμεσου προϊόντος - Έννομο συμφέρον - Απαράδεκτο
T-47/95	9 Απριλίου 1997	Terres Rouges Consultant SA κ.λπ. κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Κοινή οργάνωση των αγορών - Μπανάνες - Καθεστώς εισαγωγών - Συμφωνία-πλαίσιο για τις μπανάνες που συνήφθη στο πλαίσιο των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης - Κανονισμός (ΕΚ) 3224/94 - Μεταβατικά κοινοτικά μέτρα προς εφαρμογή της συμφωνίας-πλαισίου - Προσφυγή ακυρώσεως - Απαράδεκτη
T-390/94	15 Απριλίου 1997	Aloys Schröder, Jan και Karl-Julius Thamann κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας - Καταπολέμηση της κλασικής πανώλης των χοίρων στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας
T-541/93	16 Απριλίου 1997	James Connaughton, Thomas Fitzsimons και Patrick Griffin κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως	Προσφυγή ακυρώσεως - Γάλα - Πρόσθετη εισφορά - Ποσότητα αναφοράς - Παραγωγοί που ανέλαβαν υποχρεώσεις μη εμπορίας ή μετατροπής - Αποζημίωση - Κανονισμός (ΕΟΚ) 2187/93 - Έννομα αποτελέσματα - Παραδεκτό
T-554/93	16 Απριλίου 1997	Alfred Thomas Edward Saint και Christopher Murray κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως	Προσφυγή ακυρώσεως - Αγωγή αποζημιώσεως - Εξωσυμβατική ευθύνη - Γάλα - Πρόσθετη εισφορά - Ποσότητα αναφοράς - Παραγωγοί που ανέλαβαν υποχρεώσεις μη εμπορίας ή μετατροπής - Αποζημίωση - Κανονισμός (ΕΟΚ) 2187/93 - Έννομα αποτελέσματα - Παραδεκτό - Παραγραφή

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
T-20/94	16 Απριλίου 1997	Johannes Hartmann κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως	Αγωγή αποζημιώσεως - Εξωσυμβατική ευθύνη - Γάλα - Πρόσθετη εισφορά - Ποσότητα αναφοράς - Παραγωγοί που ανέλαβαν υποχρεώσεις μη εμπορίας ή μετατροπής - Αποζημίωση - Κανονισμός (ΕΟΚ) 2187/93 - Παραγραφή
T-455/93	9 Ιουλίου 1997	Hedley Lomas (Ireland) Ltd κ.λπ. κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Γεωργία - Κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα του προβείου και του αιγείου κρέατος - Μεταβλητή πριμοδότηση για τη σφαγή προβατοειδών - Όροι επιστροφής του clawback - Αρχή της ασφάλειας δικαίου - Αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης - Αρχή της αναλογικότητας
T-267/94	11 Ιουλίου 1997	Oleifici Italiani SpA κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Τροποποίηση του διέποντος το ελαιόλαδο καθεστώτος - Μη πρόβλεψη μεταβατικής περιόδου - Αγωγή αποζημιώσεως
T-121/96 και T-151/96	18 Σεπτεμβρίου 1997	Mutual Aid Administration Services NV (MAAS) κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Δράσεις δωρεάν προμήθειας γεωργικών προϊόντων για τους πληθυσμούς της Γεωργίας, της Αρμενίας, του Αζερμπαϊτζάν, της Κιργιζίας και του Τατζικιστάν - Υποχρέωση του υπέρ ου η κατακύρωση να πληρώσει dispatch
T-218/95	7 Νοεμβρίου 1997	Azienda Agricola «Le Canne» Srl κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Γεωργία - Αλιεία - Υδατοκαλλιέργεια και διευθέτηση των προστατευομένων θαλασσίων ζωνών - Κοινοτική χρηματοδοτική συνδρομή - Κήρυξη ορισμένων δαπανών ως μη επιλέξιμων - Προσφυγή ακυρώσεως - Αγωγή αποζημιώσεως
T-195/94 και T-202/94	9 Δεκεμβρίου 1997	Friedhelm Quiller και Johann Heusmann κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Αγωγή αποζημιώσεως - Εξωσυμβατική ευθύνη - Γάλα - Συμπληρωματική εισφορά - Ποσότητα αναφοράς - Κανονισμός (ΕΟΚ) 2055/93 - Αποζημίωση παραγωγών - Παραγραφή

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
T-152/95	17 Δεκεμβρίου 1997	Οδέττη Νίκου Πετρίδη ΑΕ κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Κοινή οργάνωση αγοράς ακατέργαστου καπνού - Διαχείριση από την Επιτροπή - Αγωγή αποζημιώσεως - Παραγραφή - Αρχή ίσης αναλογικότητας - Αρχή ίσης μεταχειρίσεως

ΕΚΑΕ

T-149/94 και T-181/94	25 Φεβρουαρίου 1997	Kernkraftwerke Lippe- Ems GmbH κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Συνθήκη ΕΚΑΕ - Προσφυγή ακυρώσεως και αγωγή αποζημιώσεως - Σύναψη συμβάσεως προμηθείας ουρανίου - Απλοποιημένη διαδικασία - Αρμοδιότητες του Οργανισμού - Προθεσμία συνάψεως της συμβάσεως - Νομικό εμπόδιο στη σύναψη - Πολιτική διαφοροποιήσεως - Καταγωγή του ουρανίου - Τιμές μη αφιστάμενες των τιμών της αγοράς
--------------------------	---------------------	--	---

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
---------	------------	----------	-------------

ΕΚΑΧ

T-150/95	25 Σεπτεμβρίου 1997	UK Steel Association, πρώην British Iron and Steel Producers Association (BISPA), κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Προσφυγή ακυρώσεως - Κρατικές ενισχύσεις - Συνθήκη ΕΚΑΧ - Πέμπτος κώδικας ενισχύσεων στη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα - Νέα εγκατάσταση - Κοινοτικό πλαίσιο ενισχύσεων για το περιβάλλον
T-239/94	24 Οκτωβρίου 1997	Association des aciéries euréennes indépendantes (EISA) κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	ΕΚΑΧ - Προσφυγή ακυρώσεως - Κρατικές ενισχύσεις - Ατομικές αποφάσεις εγκρίνουσες τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων σε χαλυβουργικές επιχειρήσεις - Ασύμβατο προς τις διατάξεις της Συνθήκης - Αναδρομικότητα - Άρθρα 4, στοιχεία β' και γ', και 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης
T-243/94	24 Οκτωβρίου 1997	British Steel plc κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	ΕΚΑΧ - Προσφυγή ακυρώσεως - Κρατικές ενισχύσεις - Ατομικές αποφάσεις εγκρίνουσες τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων σε χαλυβουργικές επιχειρήσεις - Αναρμοδιότητα - Δικαιολογημένη εμπιστοσύνη - Ασύμβατο προς τις διατάξεις της Συνθήκης - Δυσμενής διάκριση - Έλλειψη αιτιολογίας - Προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας - Άρθρα 4, στοιχεία β' και γ', 15 και 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
T-244/94	24 Οκτωβρίου 1997	Wirtschaftsvereinigung Stahl κ.λπ. κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	ΕΚΑΧ – Προσφυγή ακυρώσεως – Κρατικές ενισχύσεις – Ατομικές αποφάσεις εγκρίνουσες τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων σε χαλυβουργικές επιχειρήσεις – Κατάχρηση εξουσίας – Δικαιολογημένη εμπιστοσύνη – Ασύμβατο προς τις διατάξεις της Συνθήκης – Δυσμενής διάκριση – Έλλειψη αιτιολογίας – Προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας – Άρθρα 4, στοιχεία β' και γ', 15 και 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

T-212/95	10 Ιουλίου 1997	Asociación de fabricantes de cemento de España (Oficemen) κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Άμυνα κατά του ντάμπινγκ – Πρόταση της Επιτροπής για την περφόρτωση διαδικασίας αντντάμπινγκ χωρίς επιβολή μέτρων άμυνας – Απόρριψη από το Συμβούλιο – Προσφυγή ακυρώσεως – Προσφυγή κατά παραλείψεως
T-170/94	25 Σεπτεμβρίου 1997	Shanghai Bicycle Corporation (Group) κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως	Ντάμπινγκ – Χώρα με κρατικό εμπόριο – Ομοειδή προϊόντα – Χωριστή αντιμετώπιση – Υπολογισμός του περιθωρίου ντάμπινγκ
T-121/95	17 Δεκεμβρίου 1997	European Fertilizer Manufacturers Association (EFMA) κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως	Δασμοί αντντάμπινγκ – Ζημία – Δικαιώματα άμυνας
T-159/94 και T-160/94	18 Δεκεμβρίου 1997	Ajinomoto Co., Inc., και The NutraSweet Company κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως	Προσφυγή ακυρώσεως – Ντάμπινγκ – Ασπαρτάμη – Δικαιώματα άμυνας – Κανονική αξία – Χώρα αναφοράς – Δύτλωμα ευρεσιτεχνίας – Ζημία

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ			
T-115/94	22 Ιανουαρίου 1997	Opel Austria GmbH κατά Δημοκρατίας της Αυστρίας	Ανάκληση δασμολογικών παραχωρήσεων – Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο – Υποχρέωση του δημοσίου διεθνούς δικαίου να μη στερείται μια σύνθηξη το αντικείμενο και τον σκοπό της πριν τεθεί σε ισχύ – Αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης – Αρχή της ασφάλειας δικαίου – Δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα
T-7/96	25 Ιουνίου 1997	Francesco Perillo κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Σύμβαση του Λομέ – Ευρωπαϊκό Ταμείο Αναπτύξεως – Μη καταβολή ποσού συμβάσεως – Εξωσυμβατική ευθύνη της Επιτροπής
ΘΕΣΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ			
T-105/95	5 Μαρτίου 1997	WWF UK (World Wide Fund for Nature) κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Διαφάνεια – Πρόσβαση στην πληροφόρηση – Απόφαση 94/90 της Επιτροπής σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα της Επιτροπής – Απόφαση αρνητική ως προς την πρόσβαση σε έγγραφα λόγω του ότι αυτά αφορούν την εξέταση, από την Επιτροπή, ενδεχόμενης εκ μέρους κράτους μέλους παραβάσεως των υποχρεώσεών του – Εξαιρέσεις σχετικές με την προστασία του δημοσίου συμφέροντος και του συμφέροντος του οργάνου όσον αφορά το απόρρητο των διαβουλευσεών του – Περιεχόμενο της υποχρεώσεως αιτιολογίας

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
---------	------------	----------	-------------

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

T-220/95	16 Σεπτεμβρίου 1997	Christophe Gimenez κατά Επιτροπής των Περιφερειών	Υπάλληλοι - Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή - Επιτροπή των Περιφερειών - Κοινή οργανωτική δομή - Εσωτερικός διαγωνισμός - Απόφαση με την οποία ένας υποψήφιος δεν έγινε δεκτός από την εξεταστική επιτροπή να μετάσχει σε εσωτερικό διαγωνισμό - Προσφυγή ακυρώσεως
T-172/96	23 Σεπτεμβρίου 1997	Yannick Chevalier-Delanoue κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως	Υπάλληλοι - Κανονική άδεια - Οδοιπορική άδεια - Τόπος καταγωγής ευρισκόμενος εκτός Ευρώπης - Ίση μεταχείριση
T-168/96	21 Οκτωβρίου 1997	Αικατερίνη Πατρώνη κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως	Υπάλληλοι - Άρνηση προαγωγής - Συγκριτική εξέταση των προσόντων - Άδεια ασθενείας και άδεια λόγω ατυχήματος - Εξέταση της δραστηριότητας που πράγματι ασκήθηκε κατά την περίοδο αναφοράς
T-26/89	5 Νοεμβρίου 1997	Henri de Compte κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	Υπάλληλοι - Αίτηση αναθεωρήσεως - Παραδεκτό
T-12/97	5 Νοεμβρίου 1997	Anna Barnett κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Άρθρο 31, παράγραφος 2, του ΚΥΚ
T-223/95	6 Νοεμβρίου 1997	Luigi Ronchi κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Άρθρο 90, παράγραφος 1, του ΚΥΚ - Σιωπηρά απόφαση περί απορρίψεως αιτήσεως - Άρθρο 24 του ΚΥΚ - Καθήκον αρωγής
T-15/96	6 Νοεμβρίου 1997	Lino Liao κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως	Υπάλληλοι - Προσφυγή ακυρώσεως - Εκπρόθεσμη έκθεση βαθμολογίας - Αγωγή ακυρώσεως - Παραδεκτό - Ζημία
T-71/96	6 Νοεμβρίου 1997	Sonja Edith Berlingieri Vinzek κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Διαγωνισμός βάσει τίτλων και εξετάσεων - Αποκλεισμός από τη συμμετοχή στην προφορική εξέταση

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
T-101/96	6 Νοεμβρίου 1997	Maria Elisabeth Wolf κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Γενικός διαγωνισμός - Αποκλεισμός από τη συμμετοχή στις εξετάσεις - Απαιτούμενη επαγγελματική πείρα
T-20/96	27 Νοεμβρίου 1997	Stephen Pascall κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Έκτακτος υπάλληλος που ανήκει στον επιστημονικό ή τεχνικό κλάδο - Διορισμός σε θέση η οποία καλύπτεται από τις δαπάνες λειτουργίας που προβλέπονται στον προϋπολογισμό - Ανάκληση αποφάσεως περί προαγωγής κατά ένα επιπλέον κλιμάκιο λόγω εξαιρετικών προσόντων
T-19/97	16 Δεκεμβρίου 1997	Claude Richter κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Άδεια για προσωπικούς λόγους - Επανεξέταση στην υπηρεσία - Τόπος τοποθέτησεως - Υποχρέωση αρωγής - Αρχή της χρηστής διοικήσεως - Αγωγή αποζημιώσεως
T-159/95	17 Δεκεμβρίου 1997	Luigia Dricot και 29 άλλοι προσφεύγοντες κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Εσωτερικός διαγωνισμός για μετάβαση από την κατηγορία C στην κατηγορία B - Απόφαση εξεταστικής επιτροπής διαπιστώνουσα αποτυχία των υποψηφίων στις προφορικές εξετάσεις - Συμφωνία μεταξύ της διοικητικής ενστάσεως και της προσφυγής - Αρχή της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών - Αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων - Περιεχόμενο της υποχρέωσης αιτιολογίας - Εκτίμηση της εξεταστικής επιτροπής
T-166/95	17 Δεκεμβρίου 1997	Μαίρη Καραγκιοζοπούλου κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Εσωτερικός διαγωνισμός για τη μετάβαση από την κατηγορία C στην κατηγορία B - Απόφαση της εξεταστικής επιτροπής διαπιστώνουσα την αποτυχία υποψηφίων στην προφορική δοκιμασία - Αρχή της ίσης μεταχειρίσεως - Εκτίμηση της εξεταστικής επιτροπής

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
T-216/95	17 Δεκεμβρίου 1997	Ana María Moles García Ortúzar κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Εσωτερικός διαγωνισμός για τη μετάβαση από την κατηγορία C στην κατηγορία B - Απόφαση της εξεταστικής επιτροπής με την οποία διαπιστώνεται η αποτυχία υποψηφίων στην προφορική δοκιμασία - Έκταση της υποχρέωσης αιτιολογίας - Εκτίμηση της εξεταστικής επιτροπής
T-217/95	17 Δεκεμβρίου 1997	Lucia Passera κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Εσωτερικός διαγωνισμός για τη μετάβαση από την κατηγορία C στην κατηγορία B - Απόφαση της εξεταστικής επιτροπής με την οποία διαπιστώνεται η αποτυχία υποψηφίων στην προφορική δοκιμασία - Έκταση της υποχρέωσης αιτιολογίας - Εκτίμηση της εξεταστικής επιτροπής
T-225/95	17 Δεκεμβρίου 1997	Φωτεινή Χίου κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Εσωτερικός διαγωνισμός για τη μετάβαση από την κατηγορία C στην κατηγορία B - Απόφαση της εξεταστικής επιτροπής διαπιστώνουσα την αποτυχία υποψηφίων στην προφορική δοκιμασία - Συμφωνία μεταξύ της διοικητικής ενστάσεως και της προσφυγής - Αρχή της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών - Αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων - Εκτίμηση της εξεταστικής επιτροπής
T-110/96	17 Δεκεμβρίου 1997	Dominique-François Bareth κατά Επιτροπής των Περιφερειών	Υπάλληλοι - Εσωτερικός διαγωνισμός - Μη διορισμός επιτυχόντος - Κατάχρηση εξουσίας - Αρχή της ίσης μεταχειρίσεως - Υποχρέωση αιτιολογίας
T-208/96	17 Δεκεμβρίου 1997	Eberhard Eiselt κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Μαθήματα επαγγελματικής επιμορφώσεως - Άρνηση συμμετοχής - Παράβαση του άρθρου 24 του ΚΥΚ και της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως - Αίτηση αποκαταστάσεως της επενεργείας ζημίας

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
T-90/95	18 Δεκεμβρίου 1997	Walter Gill κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Ιατρικές εξετάσεις - Μη κοινοποίηση των στοιχείων σχετικά με την κατάσταση της υγείας του ενδιαφερομένου - Δικαίωμα επί της τηρήσεως του απορρήτου όσον αφορά την κατάσταση της υγείας
T-222/95	18 Δεκεμβρίου 1997	Antonio Angelini κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Αλλαγή του τόπου τοποθέτησεως - Επιστροφή στον αρχικό τόπο τοποθέτησεως - Αποζημίωση εγκαταστάσεως
T-57/96	18 Δεκεμβρίου 1997	Livio Costantini κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Μεταβολή του τόπου υπηρεσίας - Επιστροφή στον αρχικό τόπο υπηρεσίας - Αποζημίωση πρώτης εγκαταστάσεως - Ημερήσια αποζημίωση
T-12/94	18 Δεκεμβρίου 1997	Frédéric Daffix κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Παύση - Αίτηση αναιρέσεως - Παραπομπή στο Πρωτοδικείο - Υποστατό των πραγματικών περιστατικών - Βάρος αποδείξεως - Κατάχρηση της διακριτικής εξουσίας - Πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως - Δικαιώματα άμυνας - Άρθρο 7 του παραρτήματος IX του ΚΥΚ
T-142/95	18 Δεκεμβρίου 1997	Jean-Louis Delvaux κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Προαγωγή - Συγκριτική εξέταση των προσόντων - Έκθεση βαθμολογίας - Αιτιολογία - Όμοιες προϋποθέσεις σταδιοδρομίας - Δυσμενής διάκριση λόγω ιθαγενείας

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
---------	------------	----------	-------------

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

T-73/95	19 Μαρτίου 1997	Estabelecimentos Isidoro M. Oliveira SA κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Κοινωνική πολιτική – Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο – Συνδρομή στη χρηματοδότηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης – Νεότερη απόφαση της Επιτροπής κατόπιν αποφάσεως του Δικαστηρίου – Ασφάλεια δικαίου – Δικαιολογημένη εμπιστοσύνη – Απαγόρευση της reformatio in pejus – Εύλογος χρόνος
T-81/95	14 Ιουλίου 1997	Interhotel κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Κοινωνική πολιτική – Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο – Συνδρομή στη χρηματοδότηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης – Προσφυγή ακυρώσεως – Κοινοποίηση της εγκριτικής αποφάσεως – Απόφαση επί της αιτήσεως περί καταβολής του υπολοίπου – Ασφάλεια δικαίου – Δικαιολογημένη εμπιστοσύνη – Αιτιολογία
T-331/94	15 Οκτωβρίου 1997	IPK-München GmbH κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Συνδρομή για τη χρηματοδότηση σχεδίου οικολογικού τουρισμού – Μείωση – Προσφυγή ακυρώσεως – Παραδεκτό – Επιβεβαιωτική πράξη – Ασφάλεια δικαίου – Δικαιολογημένη εμπιστοσύνη – Αιτιολογία
T-84/96	7 Νοεμβρίου 1997	Cipeke – Comércio e Indústria de Papel, Ld. ^a κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο – Απόφαση μείωσης χρηματοδοτικής συνδρομής – Υποχρέωση αιτιολογήσεως

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
---------	------------	----------	-------------

ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

T-106/95	27 Φεβρουαρίου 1997	Fédération française des sociétés d'assurances (FFSA) κ.λπ. κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Κρατικές ενισχύσεις – Δημόσια επιχείρηση – Εφαρμογή του άρθρου 92 σε συνδυασμό με το άρθρο 90, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ – Πρόσθετο κόστος προκύπτων από την εκπλήρωση της ιδιαίτερης αποστολής που έχει ανατεθεί σε δημόσια επιχείρηση – Ανταγωνιστικές δραστηριότητες
T-149/95	5 Νοεμβρίου 1997	Établissements J. Richard Ducros κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Κρατικές ενισχύσεις – Ενισχύσεις αναδιαρθρώσεως – Απόφαση της Επιτροπής – Ακύρωση – Παραδεκτό
T-178/94	18 Δεκεμβρίου 1997	Asociación Telefónica de Mutualistas (ATM) κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Κρατικές ενισχύσεις – Μείωση των κοινωνικοασφαλιστικών εισφορών – Θέση της καταγγελίας στο αρχείο – Έννομο συμφέρον – Απαράδεκτο

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

T-260/94	19 Ιουνίου 1997	Air Inter SA κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Εναέριες μεταφορές – Διατήρηση αποκλειστικού δικαιώματος εκμεταλλεύσεως σε εσωτερικά δρομολόγια – Κανονισμός (ΕΟΚ) 2408/92 – Άρθρα 5 και 8 – Δικαιώματα άμυνας – Αρχή της αντιμωλίας – Αρχή της καλής πίστεως – Αρχή της αναλογικότητας – Άρθρο 90, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ
----------	-----------------	---	---

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
---------	------------	----------	-------------

ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΕΣ

T-7/94	29 Ιανουαρίου 1997	Hilde Adriaenssens κ.λπ. κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Προσφυγή ακυρώσεως - Εκκαθαριστικά σημειώματα αποδοχών που εφαρμόζουν την κλίμακα ορισμένων εισφορών των γονέων που καθόρισε διοργανική επιτροπή ίσης εκπροσώπησης - Παραδεκτό - Προθεσμία - Εκπρόθεσμο
T-297/94	29 Ιανουαρίου 1997	Joëlle Vanderhaeghen κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Προσφυγή ακυρώσεως - Παραδεκτό - Εκκαθαριστικά σημειώματα αποδοχών που εφαρμόζουν την κλίμακα ορισμένων εισφορών των γονέων που καθόρισε διοργανική επιτροπή ίσης εκπροσώπησης - Αρχή της ίσης μεταχειρίσεως
T-207/95	5 Φεβρουαρίου 1997	Maria de los Angeles Ibarra Gil κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Εσωτερικός διαγωνισμός - Προκήρυξη διαγωνισμού - Προϋπόθεση της ιδιότητας του έκτακτου υπαλλήλου κατά την ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας εγγραφών - Αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης - Αρχή της ίσης μεταχειρίσεως - Καθήκον αρωγής - Αγωγή αποζημιώσεως
T-211/95	5 Φεβρουαρίου 1997	Claudine Petit-Laurent κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Εσωτερικός διαγωνισμός - Προκήρυξη διαγωνισμού - Προϋπόθεση της ιδιότητας του έκτακτου υπαλλήλου κατά την ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας εγγραφών - Αρχή της ίσης μεταχειρίσεως - Αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης - Καθήκον αρωγής - Αγωγή αποζημιώσεως

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
---------	------------	----------	-------------

T-96/95	5 Μαρτίου 1997	Sébastien Rozand- Lambiotte κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Δόκιμοι υπάλληλοι - Μη μονιμοποίηση κατά το τέλος της περιόδου δοκιμασίας - Άρθρα 26, 34 και 43 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως - Δικαιώματα του αμυνόμενου - Ανεπαρκής αιτιολογία - Καθήκον αρωγής - Προφανής πλάνη εκτιμήσεως
T-40/96 και T-55/96	6 Μαρτίου 1997	Armel de Kerros και Véronique Kohn-Bergé κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Πρόσληψη - Πρόσβαση σε εσωτερικούς διαγωνισμούς - Προκήρυξη διαγωνισμού - Προϋποθέσεις συμμετοχής - Προϋπόθεση που αφορά την αρχαιότητα στην υπηρεσία
T-178/95 και T-179/95	18 Μαρτίου 1997	Santo Picciolo κ.λπ. κατά Επιτροπής των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως	Υπάλληλοι - Νέα θέση απασχολήσεως στην Επιτροπή των Περιφερειών - Ανακοίνωση κενής θέσεως - Απόρριψη υποψηφιοτήτων - Προσφυγή ακυρώσεως - Καθυστέρηση στην ανακοίνωση των απορριπτικών αποφάσεων - Έλλειψη αιτιολογίας - Ίση μεταχείριση - Πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως
T-35/96	18 Μαρτίου 1997	Lars Bo Rasmussen κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Ανακοίνωση κενής θέσεως - Ακύρωση διαδικασίας εν εξελίξει - Προκήρυξη διαγωνισμού - Θέση απασχολήσεως προοριζόμενη για υπαλλήλους των νέων κρατών μελών - Προσφυγή ακυρώσεως - Παραδεκτό - Άρθρα 4 και 29 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως - Αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης - Αρχή της ασφάλειας δικαίου - Κατάχρηση εξουσίας - Αγωγή αποζημιώσεως
T-21/96	19 Μαρτίου 1997	Antonio Giannini κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Διορισμός - Ανακοίνωση κενής θέσεως - Συμφέρον της υπηρεσίας

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
T-66/95	16 Απριλίου 1997	Hedwig Kuchlenz-Winter κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Κάλυψη από το κοινό σύστημα υγειονομικής ασφάλισης - Διαζευγμένος σύζυγος πρώην υπαλλήλου - Προσφυγή ακυρώσεως - Παραδεκτό - Καθήκον προνοίας - Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων - Ίση μεταχείριση - Απόφαση εθνικού δικαστηρίου προβαίνουσα στην αντισταθμιστική κατανομή των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων - Αποτελέσματα
T-80/96	16 Απριλίου 1997	Ana Maria Fernandes Leite Mateus κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως	Υπάλληλοι - Γενικός διαγωνισμός - Αποκλεισμός από τις εξετάσεις - Απαιτούμενη επαγγελματική πείρα
T-169/95	6 Μαΐου 1997	Agustin Quijano κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Αναρρωτική άδεια - Ιατρικό πιστοποιητικό - Ιατρική εξέταση - Πορίσματα που διαψεύδουν το ιατρικό πιστοποιητικό
T-273/94	15 Μαΐου 1997	Δημήτριος Κούσιος κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Καθήκον νομοφροσύνης - Υποψία πράξεων αντιθέτων προς την αξιοπρέπεια που συνάδει με τη θέση του κοινοτικού υπαλλήλου - Συνεργασία, με πνεύμα νομοφροσύνης, του υπαλλήλου κατά την έρευνα - Έλλειψη - Πειθαρχική διαδικασία - Πάυση
T-59/96	28 Μαΐου 1997	Jean-Louis Burban κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	Υπάλληλοι - Καθυστερημένη κατάρτιση της εκθέσεως βαθμολογίας - Αγωγή αποζημιώσεως - Παραδεκτό - Υπηρεσιακό πταίσμα - Ζημία

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδοχοι	Αντικείμενο
T-6/96	29 Μαΐου 1997	Θεμιστοκλής Κονταργύρης κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως	Υπάλληλοι - Απόρριψη υποψηφιότητας - Άρθρο 19, παράγραφος 1, του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου - Άρθρο 45 του ΚΥΚ - Αρμοδιότητα του Γενικού Γραμματέα του Συμβουλίου για την έκδοση αποφάσεων περί απορρίψεως υποψηφιότητας και ενστάσεως - Ανακοίνωση κενής θέσεως - Πρόδλο σφάλμα εκτιμήσεως - Άρθρα 7 και 27 του ΚΥΚ - Υποχρέωση αιτιολογήσεως - Κατάχρηση εξουσίας
T-196/95	3 Ιουνίου 1997	Η κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Αυτεπάγγελτη συνταξιοδότηση - Συγκρότηση και εργασίες της επιτροπής αναπηρίας - Άρθρα 53 και 59, παράγραφος 2, του ΚΥΚ - Κοινοποίηση της αποφάσεως
T-237/95	12 Ιουνίου 1997	Fernando Carbajo Ferrero κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	Υπάλληλοι - Εσωτερικός διαγωνισμός - Διορισμός σε θέση προϊσταμένου τμήματος
T-104/96	12 Ιουνίου 1997	Ludwig Krämer κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Καθορισμός του βαθμού μιας θέσεως - Κατάφωρο σφάλμα εκτιμήσεως - Πλάνη περί το δίκαιον - Κατάχρηση εξουσίας - Άρθρο 7 ΚΥΚ
T-73/96	19 Ιουνίου 1997	Miguel Forcat Icardo κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Τοποθέτηση σε νέα θέση - Συμφέρον της υπηρεσίας - Υπέρβαση εξουσίας
T-28/96	2 Ιουλίου 1997	Doreen Chew κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Εκπροσώπηση - Επιτροπή προσωπικού - Εκλογές - Εκλογικός κατάλογος
T-156/95	9 Ιουλίου 1997	Diego Echaz Brigaldi κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Αποφάσεις της Επιτροπής περί μη χορηγήσεως ειδικής άδειας για εκλογές και οδοιπορικά - Παραδεκτό
T-4/96	9 Ιουλίου 1997	S κατά Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Επαγγελματική νόσος - Ιατρική επιτροπή - Βάση υπολογισμού της αποζημιώσεως του άρθρου 73, παράγραφος 2, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
T-92/96	9 Ιουλίου 1997	Roberto Monaco κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	Υπάλληλοι - Διορισμός - Κατάταξη σε βαθμό - Παραβίαση της προκηρύξεως του διαγωνισμού και της προκηρύξεως κενής θέσεως - Αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης - Άρθρο 31, παράγραφος 2, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως - Αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της απαγορεύσεως των διακρίσεων
T-81/96	10 Ιουλίου 1997	Χρήστος Αποστολίδης κ.λπ. κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Αποδοχές - Διορθωτικός συντελεστής - Μέτρα εκτελέσεως μιας ακυρωτικής αποφάσεως - Άρθρο 176 της Συνθήκης ΕΚ - Δίκαιη ανταμοιβή - Έννομο συμφέρον - Άρθρο 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας
T-36/96	10 Ιουλίου 1997	Giuliana Gaspari κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	Υπάλληλοι - Ιατρικό πιστοποιητικό - Ιατρική επίσκεψη ελέγχου - Πόρισμα αντίθετο προς το ιατρικό πιστοποιητικό
T-29/96	11 Ιουλίου 1997	Bernd Schoch κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	Υπάλληλοι - Αντισταθμιστική αποζημίωση για μη χρησιμοποιηθείσα κανονική άδεια - Αναρρωτική άδεια - Προειδοποίηση
T-108/96	11 Ιουλίου 1997	Mireille Cesaratto κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	Υπάλληλοι - Άρθρο 41 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως - Προσφυγή ακυρώσεως αποφάσεως με την οποία απορρίφθηκε αίτηση θέσεως σε διαθεσιμότητα

Υπόθεση	Ημερομηνία	Διάδικοι	Αντικείμενο
T-123/95	14 Ιουλίου 1997	B κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	Έκτακτοι υπάλληλοι - Πρόσληψη βάσει του άρθρου 2, στοιχείο γ', του Καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού των ΕΚ - Απόλυση κατ' εφαρμογή του άρθρου 47, παράγραφος 2, στοιχείο α', του Καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού των ΕΚ - Παράβαση ουσιώδους τύπου - Τήρηση νομοτύπως θεσπισθείσας εσωτερικής διαδικασίας - Αιτιολογία της αποφάσεως περί απολύσεως
T-187/95	15 Ιουλίου 1997	R κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	Υπάλληλοι - Σύστημα ασφαλίσεως κατά ασθένειας - Επαγγελματική νόσος - Έννοια του κινδύνου - Πλημμελής χαρακτήρας της εκθέσεως της υγειονομικής επιτροπής

Παραπομπές υποθέσεων

- Πίνακας 6: Παραπομπές υποθέσεων κατά τα έτη 1995, 1996 και 1997
Πίνακας 7: Τρόπος περατώσεως της δίκης (1997)
Πίνακας 8: Νομική βάση της προσφυγής, αγωγής ή αίτησεως (1997)
Πίνακας 9: Αντικείμενο (1997)
Πίνακας 10: Δίκαιος σχηματισμός (1997)
Πίνακας 11: Διάταξη των διαδικασιών (1997)

2. Στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις δικαιοδοτικές δραστηριότητες του Πρωτοδικείου

Συνοπτική παρουσίαση των δραστηριοτήτων του Πρωτοδικείου

Πίνακας 1: Η γενική δραστηριότητα του Πρωτοδικείου κατά τα έτη 1995, 1996 και 1997

Εισαχθείσες υποθέσεις

- Πίνακας 2: Φύση των διαδικασιών (1995, 1996 και 1997)
 Πίνακας 3: Φύση της προσφυγής, αγωγής ή αιτήσεως (1995, 1996 και 1997)
 Πίνακας 4: Νομική βάση της προσφυγής, αγωγής ή αιτήσεως (1995, 1996 και 1997)
 Πίνακας 5: Αντικείμενο (1995, 1996 και 1997)

Περατωθείσες υποθέσεις

- Πίνακας 6: Περατωθείσες υποθέσεις κατά τα έτη 1995, 1996 και 1997
 Πίνακας 7: Τρόπος περατώσεως της δίκης (1997)
 Πίνακας 8: Νομική βάση της προσφυγής, αγωγής ή αιτήσεως (1997)
 Πίνακας 9: Αντικείμενο (1997)
 Πίνακας 10: Διάσας σχηματισμός (1997)
 Πίνακας 11: Διάρκεια των διαδικασιών (1997)

Πίνακας 12: Εγκριθείσες υποθέσεις στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους

Διάφορα

Πίνακας 13: Γενική εξέλιξη

Πίνακας 14: Έκβαση των αιτήσεων αναιρέσεως από την 1η Ιανουαρίου έως τις 31 Δεκεμβρίου 1997

Πίνακας 1: Η γενική δραστηριότητα του Πρωτοδικείου κατά τα έτη 1995, 1996 και 1997¹

	1995		1996		1997	
Εισαχθείσες υποθέσεις	253		229		644	
Περατωθείσες υποθέσεις	197	(265)	172	(186)	179	(186)
Εγκριθείσες υποθέσεις	427	(616)	476	(659)	640	(1117)

¹ Στον παρόντα πίνακα και στους πίνακες των επομένων σελίδων, οι εντός παρενθέσεων αριθμοί αντιπροσωπεύουν το σύνολο των υποθέσεων μη λαμβανομένων υπόψη των περιπτώσεων συνεκδικάσεως λόγω συναφείας για τον εκτός παρενθέσεων αριθμό, κάθε ομάδα συνεκδικαζομένων/συνεκδικασθεισών υποθέσεων λογίζεται ως μία υπόθεση.

Πίνακας 2: Φύση των διαδικασιών (1995, 1996 και 1997) ^{1 2}

Φύση των διαδικασιών	1995	1996	1997
Λοιπές προσφυγές, αγωγές ή αιτήσεις	165	122	469
Υπαλληλικές	79	98	155
Ειδικές διαδικασίες	9	9	20
Σύνολο	253 ³	229 ⁴	644 ⁵

¹ Στον παρόντα πίνακα και στους πίνακες των επομένων σελίδων, η ένδειξη «λοιπές προσφυγές, αγωγές ή αιτήσεις» αναφέρεται σε όλες τις προσφυγές ή αγωγές που ασκήθηκαν από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, πλην των προσφυγών των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

² Ως «ειδικές διαδικασίες» θεωρούνται (στον παρόντα πίνακα και στους επόμενους πίνακες): η ανακοπή ερημοδικίας (άρθρο 38 Οργανισμού ΕΚ· άρθρο 122 Κανον. Διαδ. Πρωτοδικείου)· η τριτανακοπή (άρθρο 39 Οργανισμού ΕΚ· άρθρο 123 Κανον. Διαδ. Πρωτοδικείου)· η αναθεώρηση αποφάσεως (άρθρο 41 Οργανισμού ΕΚ· άρθρο 125 Κανον. Διαδ. Πρωτοδικείου)· η ερμηνεία αποφάσεως (άρθρο 40 Οργανισμού ΕΚ· άρθρο 129 Κανον. Διαδ. Πρωτοδικείου)· η εκκαθάριση των δικαστικών εξόδων (άρθρο 92 Κανον. Διαδ. Πρωτοδικείου)· η αίτηση παροχής του ευεργετήματος πενίας (άρθρο 94 Κανον. Διαδ. Πρωτοδικείου)· η διόρθωση αποφάσεως (άρθρο 84 Κανον. Διαδ. Πρωτοδικείου).

³ Εκ των οποίων 32 υποθέσεις γαλακτοκομικών ποσοτώσεων.

⁴ Εκ των οποίων 5 υποθέσεις γαλακτοκομικών ποσοτώσεων.

⁵ Εκ των οποίων 28 υποθέσεις γαλακτοκομικών ποσοτώσεων και 295 αγωγές εκτελωνιστών.

Πίνακας 3: Φύση της προσφυγής, αγωγής ή αιτήσεως (1995, 1996 και 1997)

Φύση της προσφυγής, αγωγής ή αιτήσεως	1995	1996	1997
Προσφυγή ακυρώσεως	120	89	133
Προσφυγή κατά παραλείψεως	9	15	9
Αγωγή αποζημιώσεως	36	14	327
Αγωγή δυνάμει ρήτρας διαιτησίας	-	4	1
Υπαλληλική	79	98	154
Σύνολο	244 ¹	220 ²	624 ³
Ειδικές διαδικασίες			
Ευεργέτημα πενίας	1	2	6
Εκκαθάριση δικαστικών εξόδων	7	5	13
Ερμηνεία ή αναθεώρηση αποφάσεως	-	2	-
Ανακοπή ερημοδικίας	1	-	-
Διόρθωση αποφάσεως	-	-	1
Σύνολο	9	9	20
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	253	229	644

¹ Εκ των οποίων 32 υποθέσεις γαλακτοκομικών ποσοτώσεων.

² Εκ των οποίων 5 υποθέσεις γαλακτοκομικών ποσοτώσεων.

³ Εκ των οποίων 28 υποθέσεις γαλακτοκομικών ποσοτώσεων και 295 αγωγές εκτελωνιστών.

Πίνακας 4: Νομική βάση της προσφυγής, αγωγής ή αιτήσεως (1995, 1996 και 1997)

Νομική βάση της προσφυγής, αγωγής ή αιτήσεως	1995	1996	1997
Άρθρο 173 της Συνθήκης ΕΚ	116	79	127
Άρθρο 175 της Συνθήκης ΕΚ	9	15	9
Άρθρο 178 της Συνθήκης ΕΚ	36	14	327
Άρθρο 181 της Συνθήκης ΕΚ	-	4	1
Συνθήκη ΕΚ (σύνολο)	161	112	464
Άρθρο 33 της Συνθήκης ΕΚΑΧ	3	10	6
Άρθρο 35 της Συνθήκης ΕΚΑΧ	-	-	-
Συνθήκη ΕΚΑΧ (σύνολο)	3	10	6
Άρθρο 146 της Συνθήκης ΕΚΑΕ	1	-	-
Άρθρο 148 της Συνθήκης ΕΚΑΕ	-	-	-
Άρθρο 151 της Συνθήκης ΕΚΑΕ	-	-	-
Συνθήκη ΕΚΑΕ (σύνολο)	1	-	-
Κανονισμός υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων	79	98	154
Σύνολο	244	220	624
Άρθρο 84 του Κανονισμού Διαδικασίας	-	-	1
Άρθρο 92 του Κανονισμού Διαδικασίας	7	5	13
Άρθρο 94 του Κανονισμού Διαδικασίας	1	2	6
Άρθρο 122 του Κανονισμού Διαδικασίας	1	-	-
Άρθρο 125 του Κανονισμού Διαδικασίας	-	1	-
Άρθρο 129 του Κανονισμού Διαδικασίας	-	1	-
Ειδικές διαδικασίες (σύνολο)	9	9	20
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	253	229	644

Πίνακας 5: Αντικείμενο (1995, 1996 και 1997) ¹

Αντικείμενο	1995	1996	1997
Ανταγωνισμός	65	25	24
Γεωργία	48	30	55
Δίκαιο των επιχειρήσεων	5	-	3
Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων	2	3	17
Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων	1	1	-
Εμπορική πολιτική	10	5	18
Εξωτερικές σχέσεις	1	3	3
Έρευνα, πληροφόρηση, παιδεία, στατιστικές	-	-	1
Θεσμικό δίκαιο	8	13	306
Κοινωνική πολιτική	5	8	4
Κρατικές ενισχύσεις	13	18	28
Μεταφορές	-	1	1
Οικονομική και κοινωνική συνοχή	1	-	-
Οικονομική και νομισματική πολιτική	1	-	-
Περιφερειακή πολιτική	-	1	1
Περιβάλλον και καταναλωτές	1	3	3
Προσχώρηση νέων κρατών	-	1	-
Συνθήκη ΕΚ (σύνολο)	161	112	464
Βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα	2	8	5
Κρατικές ενισχύσεις	1	2	1
Συνθήκη ΕΚΑΧ (σύνολο)	3	10	6
Προστασία του πληθυσμού	1	-	-
Συνθήκη ΕΚΑΕ (σύνολο)	1	-	-
Κανονισμός υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων	79	98	154
Σύνολο	244	220	624

¹ Στον παρόντα πίνακα, οι ειδικές διαδικασίες δεν λαμβάνονται υπόψη.

Πίνακας 6: Περατωθείσες υποθέσεις κατά τα έτη 1995, 1996 και 1997

Φύση των διαδικασιών	1995		1996		1997	
Λοιπές προσφυγές, αγωγές ή αιτήσεις	125	(186) ¹	87	(98) ²	87	(92) ³
Υπαλληλικές	61	(64)	76	(79)	79	(81)
Ειδικές διαδικασίες	11	(15)	9	(9)	13	(13)
Σύνολο	197	(265)	172	(186)	179	(186)

¹ Εκ των οποίων 55 υποθέσεις γαλακτοκομικών ποσοτώσεων.² Εκ των οποίων 8 υποθέσεις γαλακτοκομικών ποσοτώσεων.³ Εκ των οποίων 4 υποθέσεις γαλακτοκομικών ποσοτώσεων.

Πίνακας 7: Τρόπος περατώσεως της δίκης (1997)

Τρόπος περατώσεως της δίκης	Λοιπές προσφυγές, αγωγές ή αιτήσεις		Υπαλληλικές		Ειδικές διαδικασίες		Σύνολο	
Αποφάσεις								
Απαράδεκτη προσφυγή, αγωγή ή αίτηση	8	(8)	5	(5)	1	(1)	14	(14)
Αβάσιμη προσφυγή, αγωγή ή αίτηση	24	(27)	31	(32)	-	-	55	(59)
Μερικώς βάσιμη προσφυγή, αγωγή ή αίτηση	4	(5)	5	(5)	-	-	9	(10)
Βάσιμη προσφυγή, αγωγή ή αίτηση	4	(5)	10	(11)	-	-	14	(16)
Σύνολο αποφάσεων	40	(45)	51	(53)	1	(1)	92	(99)
Διατάξεις								
Διαγραφή	22	(22)	20	(20)	1	(1)	43	(43)
Απαράδεκτη προσφυγή, αγωγή ή αίτηση	17	(17)	4	(4)	1	(1)	22	(22)
Κατάργηση της δίκης	5	(5)	3	(3)	-	-	8	(8)
Βάσιμη προσφυγή, αγωγή ή αίτηση	-	-	-	-	5	(5)	5	(5)
Μερικώς βάσιμη προσφυγή, αγωγή ή αίτηση	-	-	-	-	2	(2)	2	(2)
Αβάσιμη προσφυγή, αγωγή ή αίτηση	-	-	-	-	3	(3)	3	(3)
Προδήλως αβάσιμη προσφυγή, αγωγή ή αίτηση			1	(1)			1	(1)
Απέκδυση αρμοδιότητας	3	(3)	-	-	-	-	3	(3)
Σύνολο διατάξεων	47	(47)	28	(28)	12	(12)	87	(87)
Σύνολο	87	(92)	79	(81)	13	(13)	179	(186)

Πίνακας 8: Νομική βάση της προσφυγής, αγωγής ή αιτήσεως (1997)

Νομική βάση της προσφυγής, αγωγής ή αιτήσεως	Αποφάσεις		Διατάξεις		Σύνολο	
Άρθρο 173 της Συνθήκης ΕΚ	29	(32)	29	(29)	58	(61)
Άρθρο 175 της Συνθήκης ΕΚ	3	(3)	9	(9)	12	(12)
Άρθρο 178 της Συνθήκης ΕΚ	3	(4)	6	(6)	9	(10)
Συνθήκη ΕΚ (σύνολο)	35	(39)	44	(44)	79	(83)
Άρθρο 33 της Συνθήκης ΕΚΑΧ	4	(4)	3	(3)	7	(7)
Άρθρο 146 της Συνθήκης ΕΚΑΕ	1	(2)	-	-	1	(2)
Κανονισμός υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων	51	(53)	28	(28)	79	(81)
Άρθρο 84 του Κανονισμού Διαδικασίας	-	-	1	(1)	1	(1)
Άρθρο 92 του Κανονισμού Διαδικασίας	-	-	6	(6)	6	(6)
Άρθρο 94 του Κανονισμού Διαδικασίας	-	-	4	(4)	4	(4)
Άρθρο 125 του Κανονισμού Διαδικασίας	1	(1)	-	-	1	(1)
Άρθρο 129 του Κανονισμού Διαδικασίας	-	-	1	(1)	1	(1)
Ειδικές διαδικασίες (σύνολο)	1	(1)	12	(12)	13	(13)
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	92	(99)	87	(87)	179	(186)

Πίνακας 9: Αντικείμενο (1997) ¹

Αντικείμενο	Αποφάσεις		Διατάξεις		Σύνολο	
Ανταγωνισμός	10	(12)	9	(9)	19	(21)
Γεωργία	9	(10)	13	(13)	22	(23)
Δίκαιο των επιχειρήσεων	-	-	1	(1)	1	(1)
Εμπορική πολιτική	4	(5)	1	(1)	5	(6)
Εξωτερικές σχέσεις	2	(2)	1	(1)	3	(3)
Θεσμικό δίκαιο	2	(2)	4	(4)	6	(6)
Κοινωνική πολιτική	4	(4)	3	(3)	7	(7)
Κρατικές ενισχύσεις	3	(3)	10	(10)	13	(13)
Μεταφορές	1	(1)	-	-	1	(1)
Περιβάλλον και καταναλωτές	-	-	1	(1)	1	(1)
Προσχώρηση νέων κρατών	-	-	1	(1)	1	(1)
Συνθήκη ΕΚ (σύνολο)	35	(39)	44	(44)	79	(83)
Βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα	1	(1)	3	(3)	4	(4)
Κρατικές ενισχύσεις	3	(3)	-	-	3	(3)
Συνθήκη ΕΚΑΧ (σύνολο)	4	(4)	3	(3)	7	(7)
Εφοδιασμός	1	(2)	-	-	1	(2)
Συνθήκη ΕΚΑΕ (σύνολο)	1	(2)	-	-	1	(2)
Κανονισμός υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων	51	(53)	28	(28)	79	(81)
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	91	(98)	75	(75)	166	(173)

¹ Στον παρόντα πίνακα οι ειδικές διαδικασίες δεν λαμβάνονται υπόψη.

Πίνακας 10: Δικάσας σχηματισμός (1997)

Δικάσας σχηματισμός	Σύνολο
Τριμελή τμήματα	133
Πενταμελή τμήματα	48
Υποθέσεις μη ανατεθείσες σε τμήμα	5
Σύνολο	186

Πίνακας 11: Διάρκεια των διαδικασιών (1997) ¹
(αποφάσεις και διατάξεις ²)

	Αποφάσεις	Διατάξεις
Λοιπές προσφυγές, αγωγές ή αιτήσεις	29,3	11,2
Υπαλληλικές	18,7	10,7

Εκκρεμείς υποθέσεις

Πίνακας 12: Εκκρεμείς υποθέσεις στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους

Φύση των διαδικασιών	1995		1996		1997	
Λοιπές προσφυγές, αγωγές ή αιτήσεις	305	(491) ¹	339	(515) ²	425	(892) ³
Υπαλληλικές	118	(121)	133	(140)	205	(214)
Ειδικές διαδικασίες	4	(4)	4	(4)	10	(11)
Σύνολο	427	(616)	476	(659)	640	(1 117)

¹ Εκ των οποίων 231 υποθέσεις γαλακτοκομικών ποσοστώσεων.

² Εκ των οποίων 227 υποθέσεις γαλακτοκομικών ποσοστώσεων.

³ Εκ των οποίων 252 υποθέσεις γαλακτοκομικών ποσοστώσεων και 295 αγωγές εκτελωνιστών.

¹ Στον παρόντα πίνακα, η διάρκεια εκφράζεται σε μήνες και σε δέκατα του μήνα.

² Διατάξεις πλην εκείνων που περατώνουν τη δίκη με διαγραφή της υποθέσεως ή κατάργηση της δίκης.

Πίνακας 13: Γενική εξέλιξη

Έτος	Εισαχθείσες υποθέσεις	Υποθέσεις που εκκρεμούσαν στις 31 Δεκεμβρίου	Περατωθείσες υποθέσεις	Εκδοθείσες αποφάσεις	Αριθμός αποφάσεων κατά των οποίων ασκήθηκε αίτηση αναιρέσεως ²
1989	169	164 (168)	1 (1)	-	-
1990	59	123 (145)	79 (82)	59 (61)	16 (46)
1991	95	152 (173)	64 (67)	41 (43)	13 (62)
1992	123	152 (171)	104 (125)	60 (77)	24 (86)
1993	596	638 (661)	95 (106)	47 (54)	16 (66)
1994	409	432 (628)	412 (442)	60 (70)	12 (101)
1995	253	427 (616)	197 (265)	98 (128)	47 (152)
1996	229	476 (659)	172 (186)	107 (118)	27 (122)
1997	644	640 (1 117)	179 (186)	95 (99)	35 (139)
Σύνολο	2 577	- -	1 303 (1 460)	567 (650)	190 (774)

Πίνακας 14: Έκβαση των αιτήσεων αναιρέσεως¹ από την 1η Ιανουαρίου έως τις 31 Δεκεμβρίου 1997 (αποφάσεις και διατάξεις)

	Αβάσιμο	Προδήλως αβάσιμο	Προδήλως απαράδεκτο	Προδήλως απαράδεκτο και αβάσιμο	Αναίρεση με αναπομπή	Μερική αναίρεση χωρίς αναπομπή	Σύνολο
Ανταγωνισμός	4	-	1	1	1	-	7
Βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα	1	-	-	-	-	-	1
Γεωργία	1	1	-	1	-	-	3
Εμπορική πολιτική	1	-	-	-	-	-	1
Εξωτερικές σχέσεις	-	-	-	-	-	1	1
Εφοδιασμός	1	-	-	-	-	-	1
Θεσμικό δίκαιο	1	-	-	1	1	-	3
Κανονισμός υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων	2	2	1	2	2	1	10
Κοινωνική πολιτική	1	-	-	-	-	-	1
Κρατικές ενισχύσεις	3	-	-	1	-	-	4
Σύνολο	15	3	2	6	4	2	32

¹ Συμπεριλαμβανομένων των ειδικών διαδικασιών.

² Οι εντός παρενθέσεων πλάγιοι αριθμοί αντιπροσωπεύουν το σύνολο των δυναμένων να προσβληθούν αποφάσεων και διατάξεων (απαράδεκτου, περί λήψεως ασφαλιστικών μέτρων, περί καταργήσεως της δίχης, περί απορρίψεως αιτήσεως παρεμβάσεως) για τις οποίες η προθεσμία ασκήσεως αιτήσεως αναιρέσεως έληξε ή κατά των οποίων ασκήθηκε αίτηση αναιρέσεως.

¹ Επί των οποίων αποφάνθηκε το Δικαστήριο.

Κεφάλαιο V

Τα εθνικά δικαστήρια και το κοινοτικό δίκαιο

Τα εθνικά δικαστήρια και το κοινοτικό δίκαιο

Α — Δραστηριότητες των εθνικών δικαστηρίων απτόμενες του κοινοτικού δικαίου

Στατιστικά στοιχεία

Οι υπηρεσίες του Δικαστηρίου προσπαθούν να λαμβάνουν την πληρέστερη δυνατή γνώση των αποφάσεων των εθνικών δικαστηρίων που αναφέρονται στο κοινοτικό δίκαιο.

Ο κατωτέρω πίνακας αναφέρει, για κάθε κράτος μέλος, τον αριθμό των εθνικών αποφάσεων που εκδόθηκαν μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου και της 31ης Δεκεμβρίου 1997 και καταχωρίστηκαν στις δελτιοθήκες που τηρούνται στο Τμήμα Έρευνας και Τεκμηριώσεως του Δικαστηρίου, ασχέτως αν πρόκειται ή όχι για αποφάσεις που εκδόθηκαν κατόπιν προδικαστικής αποφάσεως του Δικαστηρίου.

Σε χωριστή στήλη, που επιγράφεται «Αποφάσεις που αφορούν τη Σύμβαση των Βρυξελλών», αναφέρεται ο αριθμός των αποφάσεων που αφορούν τη Σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, η οποία υπογράφηκε στις Βρυξέλλες στις 27 Σεπτεμβρίου 1968.

Υπενθυμίζεται ότι ο πίνακας αυτός έχει ενδεικτική μόνο αξία, εφόσον οι δελτιοθήκες βάσει των οποίων καταρτίστηκε είναι κατ' ανάγκη ατελείς.

Ανακεφαλαιωτικός πίνακας, ανά κράτος μέλος, των αποφάσεων που εκδόθηκαν επί θεμάτων κοινοτικού δικαίου από την 1η Ιανουαρίου έως τις 31 Δεκεμβρίου 1997

Κράτος μέλος	Αποφάσεις που εκδόθηκαν επί θεμάτων κοινοτικού δικαίου (πλην εκείνων που αφορούν τη Σύμβαση των Βρυξελλών)	Αποφάσεις που αφορούν τη Σύμβαση των Βρυξελλών	Σύνολο
Βέλγιο	34	-	34
Δανία	12	-	12
Γερμανία	110	2	112
Ελλάς	15	1	16
Ισπανία	67	-	67
Γαλλία	194	65	259
Ιρλανδία	14	2	16
Ιταλία	132	4	136
Λουξεμβούργο	2	1	3
Κάτω Χώρες	202	17	219
Αυστρία	32	-	32
Πορτογαλία	2	1	3
Φινλανδία	12	-	12
Σουηδία	10	-	10
Ηνωμένο Βασίλειο	103	17	120
Σύνολο	941	110	1 051

Β — Ενημερωτικό σημείωμα για τις αιτήσεις των εθνικών δικαστηρίων προς έκδοση προδικαστικής αποφάσεως

Ενόψει της σημασίας των προδικαστικών διαδικασιών, που αντιπροσωπεύουν περισσότερες από τις μισές υποθέσεις του Δικαστηρίου, καθώς και του ζωηρού ενδιαφέροντος που εκδηλώθηκε από τους νομικούς κύκλους στα διάφορα κράτη μέλη για το παρόν κείμενο, αποφασίστηκε η εκ νέου δημοσίευση του παρόντος ενημερωτικού σημειώματος, το οποίο περιλαμβάνόταν και στην προηγούμενη Έκθεση Πεπραγμένων.

Η ανάπτυξη της κοινοτικής εννόμου τάξεως είναι, σε μεγάλο βαθμό, καρπός της συνεργασίας που έχει αναπτυχθεί μεταξύ του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των εθνικών δικαστών, μέσω της διαδικασίας προδικαστικής παραπομπής, που προβλέπεται στο άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΚ και στις αντίστοιχες διατάξεις των Συνθηκών ΕΚΑΧ και ΕΚΑΕ¹.

Για να καταστεί η διαδικασία αυτή αποτελεσματικότερη και να μπορεί, επομένως, το Δικαστήριο να ανταποκρίνεται καλύτερα στις προσδοκίες των εθνικών δικαστηρίων δίνοντας χρήσιμες απαντήσεις στα προδικαστικά ερωτήματα, το Δικαστήριο θέτει στη διάθεση των ενδιαφερομένων, και ειδικότερα των εθνικών δικαστών, τις πληροφορίες που ακολουθούν.

Ας τονισθεί ότι τα στοιχεία αυτά είναι καθαρά ενημερωτικού χαρακτήρα, δεν έχουν κανονιστική ισχύ, ούτε καν ερμηνευτική των διατάξεων που διέπουν την προδικαστική παραπομπή. Αποτελούν απλώς πρακτικές πληροφορίες που — υπό το φως της πείρας που έχει αποκτηθεί από την εφαρμογή της προδικαστικής παραπομπής — μπορούν να αποδειχθούν χρήσιμες για να αποφεύγει το Δικαστήριο τις δυσχέρειες τις οποίες έχει συναντήσει κατά καιρούς.

¹

Προδικαστική παραπομπή προβλέπουν επίσης τα πρωτόκολλα ορισμένων συμβάσεων που έχουν συναφθεί από τα κράτη μέλη (βλ. ιδίως Σύμβαση των Βρυξελλών για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις).

1. Κάθε δικαστήριο κράτους μέλους μπορεί να ζητήσει από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει έναν κανόνα κοινοτικού δικαίου, που περιέχεται στις Συνθήκες ή σε πράξη του παραγώγου δικαίου, όταν το κρίνει αναγκαίο για την επίλυση διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί.

Τα δικαστήρια, οι αποφάσεις των οποίων δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου, υποχρεούνται να υποβάλλουν στο Δικαστήριο ζητήματα ερμηνείας που ανακύπτουν ενώπιόν τους, εκτός εάν υπάρχει ήδη σχετική νομολογία ή εάν ο ορθός τρόπος εφαρμογής του κοινοτικού κανόνα παρίσταται προφανής².

2. Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί του κύρους των πράξεων των οργάνων της Κοινότητας. Τα εθνικά δικαστήρια έχουν τη δυνατότητα να απορρίπτουν τους λόγους περί του ανισχύρου μιας πράξεως που προβάλλονται ενώπιόν τους. Κάθε εθνικό δικαστήριο, ακόμη και αν οι αποφάσεις του υπόκεινται σε ένδικο μέσο, υποχρεούται να παραπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο, όταν προτίθεται να θέσει ζήτημα κύρους κοινοτικής πράξεως³.

Ωστόσο, όταν διατηρεί σοβαρές αμφιβολίες για το κύρος μιας πράξεως της Κοινότητας στην οποία στηρίζεται πράξη εσωτερικού δικαίου, ο εθνικός δικαστής δύναται, κατ' εξαίρεση, να αναστείλει προσωρινώς την εφαρμογή αυτής της πράξεως ή να λάβει συναφώς οποιοδήποτε άλλο προσωρινό μέτρο. Στην περίπτωση αυτή, υποχρεούται να παραπέμψει το ερώτημα περί του κύρους μιας πράξεως στο Δικαστήριο, εκθέτοντας τους λόγους για τους οποίους θεωρεί την κοινοτική πράξη ανίσχυρη⁴.

² Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 1982, 283/81, Cilfit (Συλλογή 1982, σ. 3415).

³ Απόφαση της 22ας Οκτωβρίου 1987, 314/85, Foto-Frost (Συλλογή 1987, σ. 4199).

⁴ Αποφάσεις της 21ης Φεβρουαρίου 1991, C-143/88 και C-92/89, Zuckerfabrik (Συλλογή 1991, σ. I-415), και της 9ης Νοεμβρίου 1995, C-465/93, Atlanta (Συλλογή 1995, σ. I-3761).

3. Το προδικαστικό ερώτημα πρέπει να περιορίζεται στην ερμηνεία ή στο κύρος κοινοτικού κανόνα. Η ερμηνεία του εθνικού δικαίου και η εκτίμηση του κύρους του δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου. Η εφαρμογή του κοινοτικού κανόνα στη συγκεκριμένη, υποβληθείσα στον αιτούντα δικαστή, περίπτωση εμπίπτει στην αρμοδιότητα αυτού του τελευταίου.

4. Η απόφαση, μέσω της οποίας ο εθνικός δικαστής υποβάλλει προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο, μπορεί να λάβει οποιαδήποτε μορφή που γίνεται δεκτή κατά το εθνικό δίκαιο για τα παρεμπιπτόντα ζητήματα. Η υποβολή αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο συνεπάγεται, κατά κανόνα, την αναστολή της εθνικής δίκης έως ότου αποφανθεί το Δικαστήριο, τη σχετική όμως απόφαση θα τη λάβει αποκλειστικά το εθνικό δικαστήριο, σύμφωνα με το εθνικό του δίκαιο.

5. Η απόφαση περί παραπομπής, που περιέχει το προδικαστικό ερώτημα, μεταφράζεται από τις υπηρεσίες του Δικαστηρίου στις άλλες επίσημες γλώσσες της Κοινότητας. Άλλωστε, τα ζητήματα ερμηνείας ή κύρους του κοινοτικού δικαίου παρουσιάζουν πολύ συχνά γενικό ενδιαφέρον και, γι' αυτό, τα κράτη μέλη και τα κοινοτικά όργανα έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν παρατηρήσεις. Επομένως, είναι ευκαίιο η απόφαση περί παραπομπής να συντάσσεται με όσο δυνατό μεγαλύτερη σαφήνεια και ακρίβεια.

6. Η απόφαση περί παραπομπής πρέπει να είναι αιτιολογημένη, κατά τρόπο συνοπτικό μεν, αλλ' επαρκώς πλήρη, ώστε να επιτρέπει τόσο στο Δικαστήριο, όσο και σ' αυτούς στους οποίους πρέπει να κοινοποιηθεί (κράτη μέλη, Επιτροπή και, ενδεχομένως, Συμβούλιο και

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο), να αντιληφθούν το πραγματικό και νομικό πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης⁵.

Ειδικότερα, πρέπει να εκθέτει τα πραγματικά περιστατικά, η γνώση των οποίων είναι απαραίτητη για την κατανόηση του νομικού περιεχομένου της διαφοράς της κύριας δίκης, τα στοιχεία δικαίου που έχουν ενδεχομένως εφαρμογή, τους λόγους που ώθησαν τον εθνικό δικαστή να υποβάλει το ζήτημα στο Δικαστήριο, εν ανάγκη δε τα επιχειρήματα των διαδίκων. Όλα αυτά τα στοιχεία έχουν σκοπό να παράσχουν στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να δώσει λυσιτελή απάντηση στο εθνικό δικαστήριο.

Περαιτέρω, η απόφαση περί παραπομπής πρέπει να συνοδεύεται από αντίγραφο των εγγράφων που είναι αναγκαία για την ορθή κατανόηση της διαφοράς, και ιδίως των εφαρμοστέων εθνικών διατάξεων. Επειδή όμως ο φάκελος ή τα συνημμένα στην περί παραπομπής απόφαση έγγραφα δεν μεταφράζονται πάντοτε ολόκληρα στις διάφορες επίσημες γλώσσες της Κοινότητας, ο παραπέμπων δικαστής πρέπει να μεριμνά ώστε να περιέχονται όλα τα κρίσιμα στοιχεία στην ίδια την απόφασή του.

7. Το εθνικό δικαστήριο μπορεί να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα άπαξ διαπιστώσει ότι, για την έκδοση της αποφάσεώς του, είναι αναγκαίο να κριθεί το ζήτημα ή τα ζητήματα ερμηνείας ή κύρους μιας κοινοτικής πράξεως. Πρέπει, πάντως, να τονιστεί ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να επιλύει ούτε τις διαφορές που υπάρχουν περί τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης, ούτε τις διχογνωμίες περί την ερμηνεία ή την εφαρμογή των κανόνων του εθνικού δικαίου. Γι' αυτό, είναι ευκταίο η απόφαση περί υποβολής προδικαστικού ερωτήματος να λαμβάνεται σε ένα στάδιο της εθνικής δίκης όπου ο αιτών δικαστής είναι σε θέση να προσδιορίσει — να πιθανολογήσει, έστω, — το

⁵

Απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 1993, C-320/90, Telemarsicabruzzo (Συλλογή 1993, σ. I-393).

Κεφάλαιο VI

πραγματικό και νομικό πλαίσιο του υποβαλλομένου ζητήματος. Εν πάση περιπτώσει, μπορεί να κριθεί χρήσιμο για την ορθή απονομή της δικαιοσύνης η υποβολή του προδικαστικού ερωτήματος να γίνεται μετά την κατ' αντιμωλία συζήτηση⁶.

8. Η απόφαση περί παραπομπής και τα σχετικά έγγραφα πρέπει να αποστέλλονται από το εθνικό δικαστήριο απευθείας στο Δικαστήριο διά συστημένης επιστολής (στη διεύθυνση «Greffes de la Cour de justice des Communautés Européennes, L-2925 Luxembourg», τηλέφωνο 352-4303-1). Μέχρι τη δημοσίευση της αποφάσεως του Δικαστηρίου, η Γραμματεία του διατηρεί επαφή με το εθνικό δικαστήριο, στο οποίο διαβιβάζει αντίγραφο των διαδοχικών εγγράφων (γραπτές παρατηρήσεις, έκθεση ακροατηρίου και προτάσεις του γενικού εισαγγελέα). Το Δικαστήριο διαβιβάζει επίσης στο αιτούν δικαστήριο την απόφασή του. Εκφράζει επίσης την ευχή το εθνικό δικαστήριο να του γνωστοποιήσει, στη συνέχεια, πώς εφάρμοσε την απόφαση του Δικαστηρίου επί της διαφοράς της κύριας δίκης και να του αποστείλει την — ενδεχόμενη — τελική του απόφαση.

9. Η ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως διεξάγεται ατελώς, το δε Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί των δικαστικών εξόδων των διαδίκων της κύριας δίκης.

⁶

Απόφαση της 28ης Ιουνίου 1978, 70/77, Simmenthal (Συλλογή τόμος 1978, σ. 455).

Γενικές πληροφορίες

A — Εκδόσεις και βάσεις δεδομένων

Κείμενα των αποφάσεων και προτάσεων

1. Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου

Η Συλλογή της Νομολογίας, που δημοσιεύεται στις επίσημες γλώσσες των Κοινοτήτων, είναι η μόνη αυθεντική πηγή για την παράθεση της νομολογίας του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου.

Στο τελευταίο τεύχος της Συλλογής κάθε έτους περιλαμβάνονται χρονολογικός πίνακας των δημοσιευθεισών κατά το έτος αυτό αποφάσεων, γνωμοδοτήσεων και διατάξεων, πίνακας των υποθέσεων κατ' αριθμητική σειρά, αλφαβητικό ευρετήριο των διαδικών, πίνακας των άρθρων στα οποία γίνεται παραπομπή, αλφαβητικό θεματικό ευρετήριο καθώς και, από το 1991, ένας νέος συστηματικός πίνακας ο οποίος περιλαμβάνει τις περιλήψεις των δημοσιευθεισών αποφάσεων, γνωμοδοτήσεων και διατάξεων, συνοδευόμενες από τις αντίστοιχες σειρές λέξεων-κλειδιών.

Στα κράτη μέλη, καθώς και σε ορισμένες τρίτες χώρες, η Συλλογή διατίθεται στις διευθύνσεις που αναφέρονται στην τελευταία σελίδα της παρούσας εκδόσεως (τιμή της Συλλογής των ετών 1995, 1996 και 1997: 170 ECU πλέον ΦΠΑ). Όσον αφορά τις άλλες χώρες, οι παραγγελίες πρέπει να απευθύνονται στα αναφερόμενα σημεία πωλήσεως. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στην υπηρεσία: Division intérieure de la Cour de justice, Section publications, L-2925 Luxembourg.

2. Συλλογή Κοινοτικής Νομολογίας — Υπαλληλικές υποθέσεις

Από το 1994, η Συλλογή Κοινοτικής Νομολογίας — Υπαλληλικές Υποθέσεις περιλαμβάνει όλες τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου επί υπαλληλικών υποθέσεων στη γλώσσα διαδικασίας καθώς και επιτομές

των αποφάσεων στην επίσημη γλώσσα της επιλογής του συνδρομητή. Περιλαμβάνει επίσης τις περιλήψεις των αποφάσεων του Δικαστηρίου επί αιτήσεων αναιρέσεως σε υπαλληλικές υποθέσεις, το πλήρες κείμενο των οποίων πάντως εξακολουθεί να δημοσιεύεται στη γενική Συλλογή. Η χρήση της Συλλογής – Υπαλληλικές Υποθέσεις διευκολύνεται με πίνακες επίσης συντεταγμένους σε όλες τις γλώσσες.

Στα κράτη μέλη, καθώς και σε ορισμένες τρίτες χώρες, η Συλλογή διατίθεται στις διευθύνσεις που αναφέρονται στην τελευταία σελίδα της παρούσας εκδόσεως (τιμή: 70 ECU πλέον ΦΠΑ). Όσον αφορά τις άλλες χώρες, οι παραγγελίες πρέπει να απευθύνονται στην Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων: Office des publications officielles des Communautés européennes, L-2985 Luxembourg. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στην υπηρεσία: Division intérieure de la Cour de justice, Section publications, L-2925 Luxembourg.

Η τιμή της συνδρομής στις δύο αυτές εκδόσεις είναι 205 ECU πλέον ΦΠΑ. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στην υπηρεσία: Division intérieure de la Cour de justice, Section publications, L-2925 Luxembourg.

3. Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου και οι προτάσεις των γενικών εισαγγελέων

Τα κείμενα αυτά, σε μορφή offset, μπορούν να παραγγελθούν εγγράφως, με διευκρίνιση της ζητούμενης γλώσσας, στην υπηρεσία: Division intérieure de la Cour de justice, Section publications, L-2925 Luxembourg, εφόσον υπάρχουν ακόμη αντίτυπα και έναντι πληρωμής, για κάθε κείμενο, κατ' αποκοπήν ποσού 600 βελγικών φράγκων πλέον ΦΠΑ, το οποίο υπόκειται σε αναπροσαρμογή. Η αίτηση δεν λαμβάνεται πλέον υπόψη μετά την κυκλοφορία του τεύχους της Συλλογής που περιέχει το ζητούμενο κείμενο αποφάσεως ή προτάσεων.

Οι ενδιαφερόμενοι που είναι ήδη συνδρομητές της Συλλογής της Νομολογίας μπορούν να εγγραφούν, έναντι ορισμένου τιμήματος, συνδρομητές και των κειμένων offset, σε μία ή περισσότερες επίσημες γλώσσες της Κοινότητας, των αποφάσεων και διατάξεων που περιλαμβάνονται στη Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου, με εξαίρεση τα κείμενα που περιέχονται μόνο στη Συλλογή – Υπαλληλικές Υποθέσεις. Η ετήσια συνδρομή για τα κείμενα αυτά έχει οριστεί προς το παρόν σε 13 200 βελγικά φράγκα πλέον ΦΠΑ.

Άλλες εκδόσεις

1. Κείμενα της Γραμματείας του Δικαστηρίου

α) Συλλογή κειμένων σχετικών με την οργάνωση, τις αρμοδιότητες και τη διαδικασία του Δικαστηρίου

Η επίτομη αυτή έκδοση συγκεντρώνει τις διατάξεις που αφορούν το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο και που είναι διάσπαρτες στις Συνθήκες, στο παράγωγο δίκαιο, καθώς και σε διάφορες συμβάσεις. Η έκδοση 1993 είναι ενημερωμένη μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 1992. Προς διευκόλυνση των χρηστών, περιέχει ευρετήριο.

Η έκδοση αυτή διατίθεται στις επίσημες γλώσσες (πλην της φινλανδικής και της σουηδικής) έναντι 13,50 ECU, πλέον ΦΠΑ, στις διευθύνσεις που αναφέρονται στην τελευταία σελίδα της παρούσας εκδόσεως.

Προβλέπεται νέα έκδοση για το 1998.

β) Πίνακας των συνεδριάσεων του Δικαστηρίου

Ο πίνακας συνεδριάσεων καταρτίζεται κάθε εβδομάδα. Υπόκειται σε τροποποίηση και επομένως έχει πληροφοριακό απλώς χαρακτήρα.

Ο πίνακας αυτός παρέχεται, κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου, από την υπηρεσία Division intérieure de la Cour de justice, Section publications, L-2925 Luxembourg.

2. Εκδόσεις του Τμήματος Τύπου και Πληροφοριών του Δικαστηρίου

α) Δραστηριότητες του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Το δελτίο των Δραστηριοτήτων του Δικαστηρίου είναι εβδομαδιαίο ενημερωτικό έντυπο, διανεμόμενο σε συνδρομητές, σχετικό με τις δικαιοδοτικές δραστηριότητες του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου. Περιέχει, σε σχέση με τη διαρρεύσασα εβδομάδα, σύνοψη των εκδοθεισών αποφάσεων, των προτάσεων των γενικών εισαγγελέων και των εισαχθεισών υποθέσεων. Στο έντυπο γίνεται επίσης μνεία των σημαντικότερων γεγονότων της ζωής του θεσμικού οργάνου.

Το τελευταίο δελτίο του έτους περιλαμβάνει πάντοτε αναλυτικό πίνακα των εκδοθεισών κατά τη διάρκεια του έτους αποφάσεων, γνωμοδοτήσεων και διατάξεων του Δικαστηρίου και αποφάσεων και διατάξεων του Πρωτοδικείου, καθώς και στατιστικά στοιχεία.

Οι Δραστηριότητες δημοσιεύονται επίσης στο Internet.

β) Ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων

Δημοσίευμα το οποίο εκθέτει με συντομία τις εργασίες του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου τόσο στον τομέα της νομολογίας όσο και στον τομέα των δραστηριοτήτων που ασκούνται παραλλήλως

των κυρίων δραστηριοτήτων των οργάνων αυτών (συναντήσεις και ενημερωτικές επισκέψεις δικαστικών λειτουργών εθνικών δικαστηρίων, επισκέψεις, ημερίδες μελετών κ.λπ.). Το έγγραφο αυτό περιλαμβάνει πολλά στατιστικά στοιχεία, καθώς και τα κείμενα των λόγων που εκφωνήθηκαν κατά τις πανηγυρικές συνεδριάσεις του Δικαστηρίου.

γ) Εβδομαδιαίο πρόγραμμα

Πολύγλωσσο εβδομαδιαίο πρόγραμμα των δικαιοδοτικών δραστηριοτήτων του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου, όπου αναγγέλλονται οι προφορικές διαδικασίες, οι αναπτύξεις προτάσεων και οι δημοσιεύσεις αποφάσεων που πρόκειται να πραγματοποιηθούν κατά τη συγκεκριμένη εβδομάδα. Περιέχει επίσης σύντομη επισκόπηση της επόμενης εβδομάδας. Για κάθε υπόθεση υπάρχει συνοπτική περιγραφή του αντικειμένου της. Το πρόγραμμα θα κυκλοφορήσει σύντομα και στη φινλανδική και τη σουηδική γλώσσα. Το εβδομαδιαίο πρόγραμμα δημοσιεύεται κάθε Πέμπτη.

Το εβδομαδιαίο πρόγραμμα δημοσιεύεται επίσης στο Internet.

Οι αιτήσεις σχετικά με τα ανωτέρω έντυπα, τα οποία διατίθενται δωρεάν σε όλες τις επίσημες γλώσσες των Κοινοτήτων (από το 1995 και στα φινλανδικά και τα σουηδικά), πρέπει να απευθύνονται γραπτώς στο Τμήμα Τύπου και Πληροφοριών του Δικαστηρίου, Cour de justice des Communautés européennes, Division de la Presse et de l'Information, L-2925 Luxembourg, με διευκρίνιση της ζητούμενης γλώσσας. Τα δύο προαναφερθέντα έντυπα παρέχονται δωρεάν.

3. Εκδόσεις της Διευθύνσεως Βιβλιοθήκης, Έρευνας και Τεκμηρίωσης του Δικαστηρίου

3.1. Βιβλιοθήκη

α) Τρέχουσα βιβλιογραφία

Διμηνιαία βιβλιογραφία που περιέχει συστηματική καταγραφή όλων των εντύπων (αυτοτελών δημοσιευμάτων και άρθρων) που παραλήφθηκαν ή αποδελτιώθηκαν κατά την περίοδο αναφοράς. Η βιβλιογραφία χωρίζεται σε δύο μέρη:

- μέρος Α: νομικά δημοσιεύματα σχετικά με την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση·
- μέρος Β: γενική θεωρία του δικαίου, διεθνές δίκαιο, συγκριτικό δίκαιο, εθνικά δίκαια.

Οι αιτήσεις σχετικά με τις εκδόσεις αυτές πρέπει να απευθύνονται στο Τμήμα Βιβλιοθήκης: division «bibliothèque» de la Cour de justice, L-2925 Luxembourg.

β) Νομική βιβλιογραφία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης

Ετήσια έκδοση που αναφέρεται στις μονογραφίες που αγοράστηκαν και στα περιοδικά που αποδελτιώθηκαν κατά το έτος αναφοράς και αφορούν τον τομέα του κοινοτικού δικαίου. Από το έτος 1990 και μετά, η βιβλιογραφία αποτελεί πλέον επίσημη έκδοση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η βιβλιογραφία αυτή περιέχει περισσότερα από 4 000 βιβλιογραφικά λήμματα, η δε χρήση της διευκολύνεται με θεματικούς πίνακες και αλφαβητικό ευρετήριο των συγγραφέων.

Η ετήσια βιβλιογραφία πωλείται, στην τιμή των 42 ECU πλέον ΦΠΑ, στις διευθύνσεις που αναφέρονται στην τελευταία σελίδα της παρούσας εκδόσεως.

3.2. Έρευνα και Τεκμηρίωση

α) Ευρετήριο Νομολογίας Κοινοτικού Δικαίου

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εκδίδει το Ευρετήριο Νομολογίας Κοινοτικού Δικαίου, το οποίο παρουσιάζει κατά τρόπο συστηματικό τη νομολογία του καθώς και επιλογή αποφάσεων των δικαστηρίων των κρατών μελών.

Το Ευρετήριο περιλαμβάνει δύο σειρές που διατίθενται χωριστά και αφορούν τους ακόλουθους τομείς:

Σειρά Α: νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Πρωτοδικείου, πλην της νομολογίας επί υπαλληλικών υποθέσεων και της νομολογίας που αφορά τη Σύμβαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις·

Σειρά D: νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των δικαστηρίων των κρατών μελών που αφορά τη Σύμβαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.

Η Σειρά Α καλύπτει τη νομολογία από το 1977 και μετά. Μια βιβλιοδετημένη έκδοση, καλύπτουσα την περίοδο 1977-1990, θα αντικαταστήσει τις διάφορες εκδόσεις που έχουν διανεμηθεί, υπό

μορφή κινητών φύλλων, από το 1983. Η γαλλική έκδοση είναι ήδη έτοιμη και ετοιμάζονται οι εκδόσεις στην αγγλική, τη γερμανική, τη δανική, την ιταλική και την ολλανδική γλώσσα. Τιμή: 100 ECU πλέον ΦΠΑ.

Στο μέλλον, η Σειρά Α θα εκδίδεται σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Κοινότητας ανά πενταετία. Η πρώτη έκδοση θα καλύπτει την περίοδο 1991-1995. Για την ενημέρωσή της θα κυκλοφορούν κατ' έτος προσθήκες, σε πρώτη όμως φάση μόνο στη γαλλική γλώσσα.

Η Σειρά D, η οποία κυκλοφόρησε για πρώτη φορά το 1981 και υπάρχει σήμερα μετά την έκδοση της πέμπτης ενημερώσεως (Φεβρουάριος 1993) στην αγγλική, τη γαλλική, τη γερμανική, τη δανική, την ιταλική και την ολλανδική γλώσσα, καλύπτει τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από το 1976 έως το 1991 και τη νομολογία των δικαστηρίων των κρατών μελών από το 1973 έως το 1990. Τιμή: 40 ECU πλέον ΦΠΑ.

β) Index A-Z

Μηχανογραφημένη έκδοση που περιέχει πίνακα κατ' αύξοντα αριθμό όλων των υποθέσεων που έχουν εισαχθεί ενώπιον του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου από το 1954, αλφαβητικό ευρετήριο διαδίκων, καθώς και κατάλογο των εθνικών δικαστηρίων που έχουν υποβάλει στο Δικαστήριο αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως. Η έκδοση Index A-Z παραπέμπει στη δημοσίευση της σχετικής αποφάσεως, γνωμοδοτήσεως ή διατάξεως στη Συλλογή της Νομολογίας. Η έκδοση αυτή υπάρχει στη γαλλική και την αγγλική γλώσσα και ενημερώνεται κατ' έτος. Τιμή: 25 ECU πλέον ΦΠΑ.

γ) Notes — Références des notes de doctrine aux arrêts de la Cour

Στην έκδοση αυτή καταγράφονται, με τις σχετικές παραπομπές, όλες οι επιστημονικές εργασίες και άρθρα που αφορούν τις αποφάσεις του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου. Ενημερώνεται κατ' έτος. Τιμή: 15 ECU πλέον ΦΠΑ.

Οι ανωτέρω εκδόσεις μπορούν να παραγγελθούν στις διευθύνσεις που αναφέρονται στην τελευταία σελίδα της παρούσας εκδόσεως.

Εκτός από τις εκδόσεις που διατίθενται και στο εμπόριο, οι υπηρεσίες «Έρευνας και Τεκμηριώσεως» εκπονούν διάφορα βοηθήματα για εσωτερική χρήση, μεταξύ των οποίων επισημαίνονται τα εξής:

δ) Συμβάσεις των Βρυξελλών και του Λουγκάνο — Πολύγλωσση έκδοση

Συλλογή των κειμένων των Συμβάσεων των Βρυξελλών, της 27ης Σεπτεμβρίου 1968, και του Λουγκάνο, της 16ης Σεπτεμβρίου 1988, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, με τις συναφείς πράξεις προσχωρήσεως, πρωτόκολλα και δηλώσεις, σε όλες τις γλώσσες στις οποίες τα κείμενα είναι αυθεντικά. Η έκδοση αυτή, η οποία συνοδεύεται από εισαγωγικά κείμενα στα αγγλικά και τα γαλλικά, δημοσιεύθηκε το 1997 και θα ενημερώνεται περιοδικώς. Τιμή: 30 ECU πλέον ΦΠΑ.

ε) Bulletin périodique de jurisprudence [περιοδικό δελτίο νομολογίας]

Συγκεντρώνει, αρχικά ανά τρίμηνο και κατόπιν σε εξαμηνιαία και ετήσια βάση, όλες τις περιλήψεις των αποφάσεων του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου που πρόκειται να δημοσιευθούν, στη συνέχεια, στη Συλλογή της Νομολογίας. Η οργάνωσή του ακολουθεί θεματικό διάγραμμα, ανάλογο του Ευρετηρίου Νομολογίας, κατά τρόπο που να προϊδεάζει, για δεδομένη περίοδο, για το περιεχόμενο του Ευρετηρίου και εξυπηρετεί ανάλογες ανάγκες του χρήστη. Το δελτίο αυτό διατίθεται στη γαλλική γλώσσα.

στ) Jurisprudence en matière de fonction publique communautaire
[Νομολογία επί θεμάτων κοινοτικού υπαλληλικού δικαίου]

Έκδοση στη γαλλική γλώσσα, η οποία συγκεντρώνει, ακολουθώντας θεματικό διάγραμμα, τη νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου επί υπαλληλικών διαφορών.

ζ) Jurisprudence nationale en matière de droit communautaire
[Εθνική νομολογία επί θεμάτων κοινοτικού δικαίου]

Το Δικαστήριο έχει συστήσει μια τράπεζα μηχανογραφημένων δεδομένων που αφορούν τη νομολογία των δικαστηρίων των κρατών μελών επί θεμάτων κοινοτικού δικαίου. Με βάση αυτή την τράπεζα δεδομένων, είναι δυνατή η εκτύπωση, στη γαλλική γλώσσα και ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών αναλύσεως και κωδικοποιήσεως, πινάκων καταλογραφημένων αποφάσεων (με υποτίτλους που περιγράφουν το περιεχόμενο), τόσο κατά κράτος μέλος όσο και κατά θέμα.

Οι αιτήσεις αποστολής αυτών των βοηθημάτων πρέπει να απευθύνονται στη Διεύθυνση «Βιβλιοθήκη, Έρευνα και Τεκμηρίωση»: Direction «Bibliothèque, recherche et documentation» de la Cour de justice, L-2925 Luxembourg.

Βάσεις δεδομένων

CELEX

Το αυτοματοποιημένο σύστημα τεκμηρίωσης στο κοινοτικό δίκαιο CELEX (*Communitatis Europaeae Lex*), τη διαχείριση του οποίου έχει αναλάβει η Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και το οποίο τροφοδοτείται από τα κοινοτικά όργανα,

καλύπτει τη νομοθεσία, τη νομολογία, τις προπαρασκευαστικές πράξεις και τις κοινοβουλευτικές ερωτήσεις, καθώς και τα εθνικά μέτρα εφαρμογής των οδηγιών (διεύθυνση Internet: <http://europa.eu.int/celex>).

Όσον αφορά, ειδικότερα, τη νομολογία, το CELEX περιλαμβάνει το πλήρες κείμενο όλων των αποφάσεων και διατάξεων του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου μαζί με τις περιλήψεις κάθε υποθέσεως. Περιλαμβάνει επίσης παραπομπές στις προτάσεις των γενικών εισαγγελέων, καθώς και, από το 1987 και μετά, τα πλήρη κείμενα των προτάσεων αυτών. Η νομολογία ενημερώνεται κάθε εβδομάδα.

Το σύστημα CELEX λειτουργεί στις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

RAPID – OVIDE/EPISTEL

Η βάση δεδομένων RAPID, την οποία διαχειρίζεται η Υπηρεσία Εκπροσώπου Τύπου της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καθώς και η βάση δεδομένων OVIDE/EPISTEL του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, περιέχουν, στη γαλλική γλώσσα, το δελτίο των Δραστηριοτήτων του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (βλ. ανωτέρω).

Οι βάσεις δεδομένων CELEX και RAPID διανέμονται από την Eurobases, καθώς και από τα εξουσιοδοτημένα εθνικά δίκτυα διανομής πληροφοριών.

Τέλος, με ανάθεση έργου δημιουργήθηκε μια σειρά μέσων πληροφόρησης με χρήση άμεσης προσβάσεως σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων ή σε δίσκους ψηφιακής εγγραφής (CD-ROM). Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στην Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων: Office des publications officielles des Communautés européennes, 2, rue Mercier, L-2985 Luxembourg.

Το Δικαστήριο στο Internet: www.curia.eu.int

Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Έκθεση Πεπραγμένων 1997 — Σύνοψη των εργασιών του Δικαστηρίου
και του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

1998 — 275 σ. — 17,6 x 25 cm

ISBN 92-829-0384-2

BELGIQUE/BELGIE Jean De Lannoy Avenue du Roi 202/Koningslaan 202 B-1190 Bruxelles/Brussel Tél. (32-2) 538 43 08 Fax (32-2) 538 08 41 E-mail: jean.de.lannoy@infoboard.be URL: http://www.jean-de-lannoy.be La librairie européenne/De Europese Boekhandel Rue de la Loi 244/Wetstraat 244 B-1040 Bruxelles/Brussel Tél. (32-2) 295 26 39 Fax (32-2) 735 08 60 E-mail: mail@libeurop.be URL: http://www.libeurop.be Moniteur belge/Belgisch Staatsblad Rue de Louvain 40-42/Leuvenseweg 40-42 B-1000 Bruxelles/Brussel Tél. (32-2) 552 22 11 Fax (32-2) 511 01 84 DANMARK J. H. Schultz Information A/S Herstedvang 10-12 DK-2620 Albertslund Tlf. (45) 43 63 23 00 Fax (45) 43 63 19 69 E-mail: schultz@schultz.dk URL: http://www.schultz.dk	NETHERLAND SDU Servicecentrum Uitgevers Christoffel Plantijnstraat 2 Postbus 20014 2500 EA Den Haag Tel. (31-70) 378 98 80 Fax (31-70) 378 97 83 E-mail: sdu@sdu.nl URL: http://www.sdu.nl ÖSTERREICH Manz'sche Verlags- und Universitätsbuchhandlung GmbH Kohlmarkt 16 A-1014 Wien Tel. (43-1) 53 16 11 00 Fax (43-1) 53 16 11 67 E-mail: bestellen@manz.co.at URL: http://www.austria.EU.net/81/manz PORTUGAL Distribuidora de Livros Bertrand Ld.ª Grupo Bertrand, SA Rua das Terras dos Vales, 4-A Apartado 60037 P-2700 Amadora Tel. (351-2) 496 90 50 Fax (351-2) 496 02 55 Imprensa Nacional-Casa da Moeda, EP Rua Marquês Sá da Bandeira, 16-A P-1050 Lisboa Codex Tel. (351-1) 353 03 99 Fax (351-1) 353 02 94 E-mail: del.incm@mail.telepac.pt URL: http://www.incm.pt	CYPRUS Cyprus Chamber of Commerce and Industry PO Box 1455 CY-1508 Nicosia Tel. (357-2) 66 95 00 Fax (357-2) 66 10 44 E-mail: info@ccci.org.cy EESTI Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (Estonian Chamber of Commerce and Industry) Toom-Kooli 17 EE-0001 Tallinn Tel. (372) 646 02 44 Fax (372) 646 02 45 E-mail: einfo@koda.ee URL: http://www.koda.ee MAGYARORSZÁG Euro Info Service Európa Ház Margitsziget PO Box 475 H-1396 Budapest 62 Tel. (36-1) 350 80 25 Fax (36-1) 350 90 32 E-mail: euroinfo@mail.mata.hu URL: http://www.euroinfo.hu/index.htm	INDIA EBIC India 3rd Floor, Y. B. Chavan Centre Gen. J. Bhosale Marg 400 021 Mumbai Tel. (91-22) 282 60 64 Fax (91-22) 285 45 64 E-mail: ebic@giabm01.vsnl.net.in URL: http://www.ebicindia.com ISRAËL ROY International PO Box 13056 61130 Tel Aviv Tel. (972-3) 546 14 23 Fax (972-3) 546 14 42 E-mail: roy@netvision.net.il Sub-agent for the Palestinian Authority: Index Information Services PO Box 19502 Jerusalem Tel. (972-2) 627 16 34 Fax (972-2) 627 12 19 JAPAN PSI-Japan Asahi Sanbancho Plaza #206 7-1 Sanbancho, Chiyoda-ku Tokyo 102 Tel. (81-3) 32 34 69 21 Fax (81-3) 32 34 69 15 E-mail: books@psi-japan.co.jp URL: http://www.psi-japan.com
DEUTSCHLAND Bundesanzeiger Verlag GmbH Vertriebsabteilung Amsterdamer Straße 192 D-50735 Köln Tel. (49-221) 97 66 80 Fax (49-221) 97 66 82 78 E-Mail: Vertrieb@bundesanzeiger.de URL: http://www.bundesanzeiger.de Nur für Veröffentlichungen des Gerichtshofes Carl Heymanns Verlag KG Luxemburger Strasse 449 D-50939 Köln Tel. (49-221) 94 373-0 Fax (49-221) 94 373-901 ΕΛΛΑΔΑ/GREECE G. C. Eleftheroudakis SA International Bookstore Panepistimiou 17 GR-10564 Athina Tel. (30-1) 331 41 80/12/3/4/5 Fax (30-1) 323 98 21 E-mail: elebooks@netor.gr ESPAÑA Coletín Oficial del Estado Tratado, 27 E-28071 Madrid Tel. (34) 915 38 21 11 (Libros)/ 913 84 17 15 (Suscripciones) Fax (34) 915 38 21 21 (Libros)/ 913 84 17 14 (Suscripciones) E-mail: clientes@com.boe.es URL: http://www.boe.es Mundi Prensa Libros, SA Castelló, 37 E-28001 Madrid Tel. (34) 914 36 37 00 Fax (34) 915 75 39 98 E-mail: libreria@mundiprensa.es URL: http://www.mundiprensa.com FRANCE Journal officiel Service des publications des CE 26, rue Desaix F-75727 Paris Cedex 15 Tél. (33) 140 58 77 31 Fax (33) 140 58 77 00	SUOMI/FINLAND Akateeminen Kirjakauppa/Akademiska Bokhandeln Keskuskatu 1/Centralgatan 1 PLPB 128 FIN-00101 Helsinki/Helsingfors P/tfn (358-9) 121 44 18 F/tax (358-9) 121 44 35 Sähköposti: akatilaus@stockmann.fi URL: http://www.akateeminen.com SVERIGE BTJ AB Traktörvägen 11 S-221 82 Lund Tfn. (46-46) 18 00 00 Fax (46-46) 30 79 47 E-post: btjeu-pub@btj.se URL: http://www.btj.se UNITED KINGDOM The Stationery Office Ltd International Sales Agency 51 Nine Elms Lane London SW8 5DR Tel. (44-171) 873 90 90 Fax (44-171) 873 84 63 E-mail: ipaenquiries@theso.co.uk URL: http://www.the-stationery-office.co.uk ISLAND Bokabud Larusar Blöndal Skólavörðustíg, 2 IS-101 Reykjavík Tel. (354) 551 56 50 Fax (354) 552 55 60 NORGE Swets Norge AS Oslenjovæien 18 Boks 6512 Etterstad N-0606 Oslo Tel. (47-22) 97 45 00 Fax (47-22) 97 45 45 SCHWEIZ/SUISSE/SVIZZERA Euro Info Center Schweiz c/o OSEC Stämpfenbachstraße 85 PF 492 CH-8035 Zürich Tel. (41-1) 365 53 15 Fax (41-1) 365 54 11 E-mail: eics@osec.ch URL: http://www.osec.ch/eics BÁLGAIRIA Euopress Euromedia Ltd 59, blvd Vitosha BG-1000 Sofia Tel. (359-2) 980 37 66 Fax (359-2) 980 42 30 E-mail: Milena@mbbox.cit.bg	ROMANIA Euromedia Str. G-ral Berthelot Nr 41 RO-70749 Bucuresti Tel. (40-1) 315 44 03 Fax (40-1) 315 44 03 SLOVAKIA Centrum VTI SR Nám. Slobody, 19 SK-81223 Bratislava Tel. (421-7) 531 83 64 Fax (421-7) 531 83 64 E-mail: europ@tbbi.sltk.stuba.sk URL: http://www.sltk.stuba.sk SLOVENIA Gospodarski Vestnik Dunajska cesta 5 SLO-1000 Ljubljana Tel. (386) 611 33 03 54 Fax (386) 611 33 91 28 E-mail: reparsnik@gvestnik.si URL: http://www.gvestnik.si TÜRKİYE Dünya Infotel AS 100, Yıl Mahallesi 34440 TR-80050 Bagcilar-Istanbul Tel. (90-212) 629 46 89 Fax (90-212) 629 46 27 AUSTRALIA Hunter Publications PO Box 404 3067 Abbotsford, Victoria Tel. (61-3) 94 17 53 61 Fax (61-3) 94 19 71 54 E-mail: jpdavies@ozemail.com.au CANADA Renouf Publishing Co. Ltd 5369 Chemin Canotek Road Unit 1 K1J 9J3 Ottawa, Ontario Tel. (1-613) 745 26 65 Fax (1-613) 745 76 60 E-mail: order.dept@renoufbooks.com URL: http://www.renoufbooks.com EGYPT The Middle East Observer 141 Sherif Street Cairo Tel. (20-2) 393 97 32 Fax (20-2) 393 97 32 HRVATSKA Mediastore Ltd Pavla Hatza 1 HR-10000 Zagreb Tel. (385-1) 43 03 92 Fax (385-1) 43 03 92	MALAYSIA EBIC Malaysia Level 7, Wisma Hong Leong 18 Jalan Perak 50450 Kuala Lumpur Tel. (60-3) 262 62 98 Fax (60-3) 262 61 98 E-mail: ebic-kl@mol.net.my PHILIPPINES EBIC Philippines 19th Floor, PS Bank Tower Sen. Gil J. Puyat Ave. cor. Tindalo St. Makati City Metro Manila Tel. (63-2) 759 66 80 Fax (63-2) 759 66 90 E-mail: eccpcom@globe.com.ph URL: http://www.eccp.com RUSSIA CCEC 60-letiya Oktyabrya Av. 9 117312 Moscow Tel. (70-95) 135 52 27 Fax (70-95) 135 52 27 SOUTH AFRICA Safto Safto House NO 5 Esterhysen Street PO Box 782 706 2146 Sandton Tel. (27-11) 883 37 37 Fax (27-11) 883 65 69 E-mail: emailstar@ide.co.za URL: http://www.safto.co.za SOUTH KOREA Information Centre for Europe (ICE) 204 Woo Sol Parktel 395-185 Seogyo Dong, Mapo Gu 121-210 Seoul Tel. (82-2) 322 53 03 Fax (82-2) 322 53 14 E-mail: euroinfo@shinbiro.com THAILAND EBIC Thailand 29 Vaniasa Building, 8th Floor Soi Chidlom Ploenchit 10330 Bangkok Tel. (66-2) 655 06 27 Fax (66-2) 655 06 28 E-mail: ebicth@ksc15.th.com URL: http://www.ebicth.com UNITED STATES OF AMERICA Bernan Associates 4611-F Assembly Drive Lanham MD20706 Tel. (1-800) 274 44 47 (toll free telephone) Fax (1-800) 865 34 50 (toll free fax) E-mail: query@bernan.com URL: http://www.bernan.com ANDERE LANDER/OTHER COUNTRIES/ AUTRES PAYS Bitte wenden Sie sich an ein Büro Ihrer Wahl / Please contact the sales office of your choice / Veuillez vous adresser au bureau de vente de votre choix

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

L-2985 Luxembourg

ISBN 92-829-0384-2

9 789282 903841 >